รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

นายคงทัศษณ์ คงเมือง
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.กาญจนา เปรมภิรักษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 รศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดร.นิธิวดี ป่าหวาย ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลระบบการบริหารและการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 นางทัศนีย์ ไชยเจริญ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านลุงพลู และนางโชสิตา เกตุเพ็ง ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านคลองผักขม ที่กรุณาตรวจสอบหาความเที่ยงตรงคุณภาพแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เกิดประโยชน์ในการรายงานการประเมินโครงการในครั้งนี้ ผู้รายงานจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคณะครู นักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต คณะครูและนักเรียนโรงเรียนวังไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่กรอกแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกในการรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อการตรวจสอบความเที่ยงตรงและคุณภาพของแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ประโยชน์อันเกิดจากการรายงานการประเมินโครงการฉบับนี้ ขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนบูรพาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ให้มีสติปัญญา ส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นเครื่องนำทางสู่ความสำเร็จในชีวิต

คงทัศษณ์ คงเมือง

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต)
โรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

นายคงทัศษณ์ คงเมือง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมในความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และด้านผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยประยุกต์ใช้ตามรูปแบบ CIPP model เป็นแนวทางในการประเมิน การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาโดยตรงกับประชากร ประกอบด้วย นักเรียน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ทั้ง 5 ฉบับ โดยฉบับที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 ฉบับที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 ฉบับที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 ฉบับที่ 4 มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 และฉบับที่ 5 มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขนาดของผล (Effect Size)

ผลการประเมินโครงการ พบว่า

1. ด้านสภาพแวดล้อมความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน มีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน โดยภาพรว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น

ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และด้านกิจกรรม

การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนธรรมยานประยุต โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ผลการประเมินความก้าวหน้าของกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จากผลการประเมิน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนธรรมยานประยุต ต่อกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่มีการดำเนินงานอย่างมีระบบ มีการวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง แก้ไข (Action) ซึ่งในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 โดยมีความชัดเจนของแผนการดำเนินงานการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนและแผนการดำเนินงานที่กำหนด และการสนับสนุนบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนและทักษะกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

4. ด้านผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

4.1 ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน

ผลประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต จำนวน 40 คน จากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ นักเรียนมีคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมากขึ้นไป และพิจารณารายกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากขึ้นไป คือ กิจกรรม SMART CLASS กิจกรรม SMART KIDS กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี กิจกรรมธนาคารความดี และกิจกรรมธนาคารโรงเรียน โดยมีผลสรุปการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมมิติ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมย่อยที่ 1 กิจกรรม SMART CLASS นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.62) ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.54) ด้านอยู่อย่างพอเพียงและด้านจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.43) ด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.41)

ในกิจกรรมย่อยที่ 2 กิจกรรม SMART KIDS นักเรียนมีพฤติกรรมด้านซื่อสัตย์สุจริตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.76) ด้านอยู่อย่างพอเพียงและด้านจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.57) ด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.53) ด้านมีทักษะกระบวนการคิดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.41) ส่วนกิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติมี 4 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมย่อยที่ 1 กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีวินัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.65) ด้านซื่อสัตย์สุจริตและด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.62) ด้านมีทักษะกระบวนการคิดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.57) ด้านจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.49) ในกิจกรรมย่อยที่ 2 กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.57) ด้านจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) ด้านมีวินัยและด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.49) ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.35) ในกิจกรรมย่อยที่ 3 กิจกรรมธนาคารความดี นักเรียนมีพฤติกรรมด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.89) ด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.59) ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.54) ด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.35) และในกิจกรรมย่อยที่ 4 กิจกรรมธนาคารโรงเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีวินัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.59) ด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.57) ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) ด้านมีทักษะกระบวนการคิดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.46)

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51)) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 โดยอันดับ 1 ได้แก่ ข้อ 1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน อันดับ 2 ได้แก่ ข้อ 14 การประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง อันดับ 3 ได้แก่ ข้อ 7 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง อันดับ 4 ได้แก่ ข้อ 11 นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน อันดับ 5 ได้แก่ ข้อ 15 มีการรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียน

ทราบทุกครั้ง อันดับ 6 ได้แก่ ข้อ 3 กิจกรรมในชั้นเรียนน่าสนใจ อันดับ 7 ได้แก่ ข้อ 4 นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข อันดับ 8 ได้แก่ ข้อ 8 กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อันดับ 9 ได้แก่ ข้อ 10 นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ วินัยของโรงเรียน อันดับ 10 ได้แก่ ข้อ 2 กิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญในคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.52)) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.51 และพิจารณาเป็นรายข้อ โดยอันดับ 1 ได้แก่ ข้อ 7 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง อันดับ 2 ได้แก่ ข้อ 4 นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข อันดับ 3 ได้แก่ ข้อ 11 นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน อันดับ 4 ได้แก่ ข้อ 10 นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ วินัยของโรงเรียน อันดับ 5 ได้แก่ ข้อ 13 นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม อันดับ 6 ได้แก่ ข้อ 8 กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อันดับ 7 ได้แก่ ข้อ 1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน อันดับ 8 ได้แก่ ข้อ 9 นักเรียนตักเตือนเพื่อนและแจ้งครูเมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่ดี อันดับ 9 ได้แก่ ข้อ 3 กิจกรรมในชั้นเรียนน่าสนใจ อันดับ 10 ได้แก่ ข้อ 12 มีกิจกรรมมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่เป็นแบบอย่างนักเรียนที่ดีของโรงเรียน

โดยมีค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นระหว่างการดำเนินการโครงการ ปีการศึกษา 2563 ที่อยู่ในระดับมาก (μ=4.16) กับหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ที่อยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) สรุปได้ว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจหลังสิ้นสุดโครงการ สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ

ส่วนผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นระหว่างการดำเนินการโครงการ ปีการศึกษา 2563 ที่อยู่ในระดับมาก (μ=4.06) กับหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ที่อยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.52) สรุปได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจหลังสิ้นสุดโครงการ สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ

สารบัญ

หน้า

บทสรุปของผู้บริหาร..... ก
สารบัญ..... จ
สารบัญตาราง..... ฌ
สารบัญภาพ..... ฎ
บทที่
1 บทนำ..... 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
ความสำคัญของการประเมินโครงการ..... 6
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ..... 7
ขอบเขตของการประเมินโครงการ..... 7
ประโยชน์ของการประเมินโครงการ..... 9
นิยามศัพท์เฉพาะ..... 9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 12
สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนธรรมยานประยุต..... 13
ประวัติโรงเรียน..... 13
แผนงานการบริหารงานโรงเรียน..... 15
ข้อมูลครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 17
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ..... 20
ความหมายของการประเมินโครงการ..... 20
ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ..... 21
กระบวนการประเมินโครงการ..... 24
ขั้นตอนการประเมินโครงการ..... 28
รูปแบบการประเมินโครงการ..... 29
รูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล..... 34
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม..... 36
ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม..... 36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม	43
	การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม	45
	แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	48
	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	54
	องค์ประกอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	57
	การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	64
แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล		64
	ความหมายของหลักธรรมาภิบาล	64
	ลักษณะสำคัญของหลักธรรมาภิบาล	70
	หลักของธรรมาภิบาลในภาครัฐ	71
โครงการโรงเรียนสุจริต		72
	ความเป็นมาของโครงการโรงเรียนสุจริต	72
	ความหมายของโครงการโรงเรียนสุจริต	74
	แนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต	77
	สรุปโครงการโรงเรียนสุจริต	78
	คุณลักษณะ 5 ประการ ของโครงการโรงเรียนสุจริต	78
	แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์	80
	แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน	86
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน		88
	ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์	88
	นโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	92
	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียน	94
	การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	108
	นวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี	112
	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสาเหตุที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสม	115

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	118
	งานวิจัยในประเทศ	118
	งานวิจัยในต่างประเทศ	124
3	**วิธีดำเนินการ**	129
	รูปแบบการประเมินโครงการ	129
	ประชากร	137
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	137
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	141
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	144
	การวิเคราะห์ข้อมูล	150
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	153
	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	154
4	**ผลการประเมินโครงการ**	156
	ตอนที่ 1 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน	157
	ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น	160
	ตอนที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	170
	ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	175
5	**สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**	199
	วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	199
	วิธีการประเมินโครงการ	200
	ผลการประเมิน	202
	ด้านสภาพแวดล้อมความสอดคล้องวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน	202

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น	202
	ด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	203
	ด้านผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	203
	อภิปรายผล	205
	ข้อเสนอแนะ	219
บรรณานุกรม		222
ภาคผนวก		235
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	236
	ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	238
	ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	251
	ภาคผนวก ง ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	265
	ภาคผนวก จ หนังสือขอเผยแพร่ผลงาน	271
	ภาคผนวก ฉ หนังสือตอบรับการเผยแพร่ผลงาน ภาพกิจกรรมการเผยแพร่ผลงาน	286
	ภาคผนวก ช กระบวนการดำเนินโครงการเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนด้วยกิจกรรม 2 มิติ	311
	ภาคผนวก ซ รางวัลสถานศึกษา	319
ประวัติผู้รายงาน		358

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 ข้อมูลจำนวนบุคลากร..... 17
2.2 จำนวนนักเรียนชาย หญิง จำแนกเป็นช่วงชั้น..... 17
2.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์..... 100
3.1 ขั้นตอนและรายละเอียดแนวทางการประเมินโครงการ..... 134
3.2 แสดงวัตถุประสงค์การประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการฯ..... 139
3.3 แผนการดำเนินการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมฯ..... 145
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 150
4.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินสภาพแวดล้อม
ด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน
ระหว่างการดำเนินโครงการปีการศึกษา 2563..... 157
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินสภาพแวดล้อม
ด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน
ระหว่างการดำเนินโครงการปีการศึกษา 2564..... 158
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินสภาพแวดล้อม
ด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน
หลังสิ้นสุดโครงการปีการศึกษา 2563..... 160
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ฯ
ระหว่างการดำเนินโครงการปีการศึกษา 2564..... 165
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า
ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการ
ปีการศึกษา 2563..... 171
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า
ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564..... 173
4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
	ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563.....	175
4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564.....	178
4.9	ตารางสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ด้วยกิจกรรม 2 มิติ.....	181
4.10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563.....	185
4.11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563.....	186
4.12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564.....	188
4.13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564.....	190
4.14	การเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 กับหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564.....	192

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กระบวนการประเมินโครงการ	24
2.2	การวางแผนการประเมินโครงการ	25
2.3	การดำเนินการประเมินโครงการ	26
2.4	การลงข้อสรุปและให้ข้อเสนอแนะ	27
2.5	ขั้นตอนการประเมินโครงการ	29
2.6	รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายของไทเลอร์	31
2.7	รูปแบบการประเมินที่สนองความต้องการของสเตก	33
2.8	รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม	35
2.9	กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	128
3.1	รูปแบบการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	133

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็วและให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นทางเศรษฐกิจวัตถุสิ่งของ ส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่ได้รับความสะดวกสบายจนมีค่านิยมทางด้านวัตถุที่สูงขึ้นทำให้วิถีและการดำเนินชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงจากความเรียบง่าย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไปสู่ความสับสนวุ่นวาย มีการแข่งขันตลอดเวลา ผู้คนมุ่งเน้นแต่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงกล่าวได้ว่าเจริญแต่เพียงวัตถุแต่ขาดความเจริญทางจิตใจ

จากความก้าวหน้าดังกล่าวในยุคปัจจุบันมีส่วนทำให้คุณธรรมจริยธรรมและสิ่งดีงามถูกละเลยลืมไปจนทำให้ผู้คนจำนวนมากไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมที่เคยปฏิบัติกันมา เนื่องจากคุณธรรมไม่ส่งเสริมความเจริญทางวัตถุ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต กลับมีคุณธรรมและจริยธรรมลดลงให้ความสำคัญต่อวัตถุสิ่งของก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ในสังคมรุนแรงมากขึ้นซึ่งควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างเร่งด่วนเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจ

ดังนั้นการพัฒนาประเทศแนวใหม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาและพัฒนาคนไปพร้อมกับพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2560 - 2579 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณลักษณะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560. หน้า ฉ.)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตราที่ 6 ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 5.)

จากความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยทั้งด้านความรู้คู่คุณธรรมนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นภารกิจ

ที่สำคัญเร่งด่วนของสถานศึกษา นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติที่ให้มนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 4.) โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม คือ การนำหลักคุณธรรรมนำความรู้สู่การปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมเรียนรู้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้การสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบดูแลนักเรียน นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2560, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, หน้า ฉ.)

การพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศนั้น ปัจจัยที่สำคัญ คือ ทรัพยากรมนุษย์และกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด คือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการสร้างองค์กรความรู้แบบยั่งยืน ประเทศชาติจะพัฒนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองในทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไม่ได้เลยหากประชาชนในประเทศขาดการพัฒนาด้านการศึกษา การศึกษามุ่งพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคลให้มีสุขภาพทั้งทางกายและทางใจ มุ่งพัฒนาครอบครัวให้มีความรักและอบอุ่น มุ่งสร้างกำลังความเข้มแข็งของชุมชนให้ร่วมผนึกกำลังกันเป็นกำลังคนที่เป็นปึกแผ่นพึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาที่จะเสริมสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าให้กับประเทศจะต้องเป็นการศึกษาที่มีความรู้มีคุณธรรม ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันกระแสของวัตถุนิยมได้เข้ามาครอบงำวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของคนไทย การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเกิดการแก่งแย่งแข่งขันกัน ส่งผลให้คนไทยในสังคมไทยเห็นแก่ตัว คุณธรรมจริยธรรมเสื่อมทรามลงอย่างน่าวิตก นับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่งซึ่งตามความเป็นจริงในโลกแห่งการแข่งขันกันทางปัญญาเพื่อความอยู่รอดในสังคมนั้น จำเป็นต้องสร้างเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็งทางด้านสติปัญญา มีความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม ประเทศชาติจึงจะสามารถอยู่รอดและมีความสงบสุขได้ (วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี, 2550, หน้า 1 - 2.)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตราที่ 6 ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 5.) จากความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยทั้งด้านความรู้คู่คุณธรรมนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เป็นภารกิจที่สำคัญเร่งด่วนของสถานศึกษา

นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติที่ให้มนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 4.) โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม คือ การนำหลักคุณธรรรมนำความรู้สู่การปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมเรียนรู้ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้การสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบดูแลนักเรียน และนอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

จากสถานการณ์สังคมไทยในยุคปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ท่ามกลางกระแสสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ทำให้เกิดภาวะสับสนในวิถีชีวิต ค่านิยม และภูมิคุ้มกันทางสังคมลดลง ละเลยศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลคุกคามเด็กและเยาวชน นักเรียน นักศึกษาให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และขาดวินัยในการดำรงชีวิต เป็นต้น ซึ่งในสังคมไทยได้ให้ความสำคัญการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และผลกระทบ ดังนั้นเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการจึงจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ และทักษะความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างเป็นระบบควบคู่กันไปทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่งต้องได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยการพัฒนาคนในสังคมต้องเริ่มจากการปลูกฝังตั้งแต่เยาวชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การขัดเกลา อบรมบ่มนิสัย เพื่อให้เด็กและเยาวชนประพฤติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมดีงามและพร้อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพของประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง คำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการการเรียนรู้และเชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา กลุ่มเป้าหมายแรกที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ

คือ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งถ้าได้ทำกับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาก็จะขยายผลในวงกว้างผ่านตัวผู้เรียน (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, 2550, หน้า 21.)

ซึ่งสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนไปนั้นย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ การดำเนินชีวิต ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนชาติ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหานักเรียนออกกลางคัน ปัญหาหนีเรียน ปัญหาทำร้ายร่างกาย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยเรียน ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัญหา โรคเอดส์ ปัญหาการพนัน ปัญหาว่างงาน ปัญหาการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 1.) ประกอบกับสภาพครอบครัวที่สภาพเศรษฐกิจกดดันให้พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องทำงานนอกบ้านจนไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมและอบอุ่น สมาชิกในครอบครัวมีเวลาให้แก่กันน้อยลง อัตราการหย่าร้างมีมากขึ้นทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เยาวชนขาดการดูแลเอาใจใส่ต่อการดำรงชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลให้เยาวชนขาดทักษะในการดำรงชีวิต ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ เขาจึงต้องหันชีวิตไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่าง ๆ ได้แก่ บุหรี่ สุรา ยาเสพติด การพนัน และการใช้สื่อไม่เหมาะสมจึงตกเป็นเหยื่อโฆษณา บริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย และมีการเลียนแบบพฤติกรรมมั่วสุมทางเพศ ติดเกมออนไลน์เที่ยวสถานบริการและสถานบันเทิงต่าง ๆ รวมทั้งการขายบริการทางเพศ การตามกระแสวัตถุนิยม จึงทำให้คนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมที่พึงมีประจำ ไม่นำพาคุณงามความดีอันเป็นแบบอย่างแก่เด็กและเยาวชน สังคมเกิดความเห็นแก่ตัว ขาดความรักสามัคคีเอื้ออาทรต่อกัน ขาดความจริงใจแก่งแย่งชิงดีทำให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติ จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในสังคมนั้นมาจากการที่เด็กได้รับสิ่งที่ไม่ดีประกอบกับการที่เด็กขาดทักษะและประสบการณ์ในการดำรงชีวิตที่ดีหรือผู้ที่คอยชี้นำในทางที่ดีก็จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนไทยได้อย่างมากทีเดียว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 2.)

จากสภาพสังคมในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมที่อยู่ร่วมกันเกิดการแข่งขัน แก่งแย่งชิงดีกันเพื่อให้ตนเองอยู่รอดและมีความสุข โดยมีการเอารัดเอาเปรียบในสังคมทุกรูปแบบ คิดวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการของตนอย่างไม่พอเพียง เป็นสาเหตุทำให้เกิดการทุจริตทุกรูปแบบ มีการคอร์รัปชั่นหรือการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยการใช้อำนาจที่ได้มาโดยหน้าที่ในการหาประโยชน์ส่วนตัว เช่น การติดสินบน การรีดไถ ขู่กรรโชก การยักยอก การเล่นพรรคเล่นพวก ผลประโยชน์ทับซ้อน การสนับสนุนพรรคการเมืองอย่างทุจริต ต่างล้วนเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง เพราะปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก และปัญหาดังกล่าวก็เกิดขึ้นมาช้านานจนฝังรากลึก และพบเกือบทุกกลุ่มอาชีพในสังคมไทยที่เกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาอย่างยาวนานและปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันนั้นถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่

ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่ยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) จึงได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาโดยตลอด เริ่มตั้งแต่การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาแล้ว 3 ระยะ และในปี พ.ศ.2564 อยู่ในระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 “สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต” ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมในทุกระดับช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาทางสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงมีแนวทางที่จะป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว โดยเริ่มจากสถาบันสำคัญนั้นก็คือ โรงเรียน จึงได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา หรือที่เรียกว่า “โครงการโรงเรียนสุจริต” สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือต่อต้านการทุจริตร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประสานความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยอาศัยกลไกทางการศึกษาเป็นเครื่องมือในการปลูกจิตสำนึกให้แก่เยาวชน ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมการด้านป้องกันและปราบรามการทุจริตในสถานศึกษาเพื่อวางรากฐาน การปลูกจิตสำนึกซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง (คู่มือหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา 2561, หน้า 1 - 6.)

โรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญที่มีหน้าที่จัดการให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดี กระบวนการพัฒนานักเรียนได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 24 (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษาองค์การมหาชน, 2545 : 5 - 45.)

เพื่อเป็นการตอบสนองยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จึงมีนโยบาย

ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนสุจริตให้เป็นรูปธรรมตามแนวนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ต่อไป

จากสภาพปัญหาในปัจจุบันและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนธรรมยานประยุต ได้ตระหนักถึงความสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน จึงได้ขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ขึ้น โดยมีเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา เรียนรู้หลักการปฏิบัติตน และสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีมีคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และเพื่อสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม

โรงเรียนธรรมยานประยุต ได้เล็งเห็นความสำคัญในการในการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ตามแนวนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด หลังจากที่ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตแล้วนั้น โรงเรียนธรรมยานประยุต มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนสุจริตให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการในการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนที่เป็นวัยเด็กเป็นวัยที่พร้อมรับการเรียนรู้ สามารถอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีมีหัวใจสุจริต ที่มีการออกแบบกิจกรรมที่เป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาแก่ผู้เรียน เป็นการปรับฐานความคิดสู่ความสุจริต ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักการปฏิบัติตนไม่ทนต่อการทุจริต และได้ออกแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงที่เป็นกระบวนการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ คือ ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เสริมสร้างนักเรียนประพฤติตนเป็นคนดีมีหัวใจสุจริต มีพฤติกรรมไม่ทนต่อการทุจริตกลายเป็นวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริต ให้เป็นบุคคลที่จรรโลงความสุจริต ผดุงความสุจริต และสร้างสังคมแห่งความสุขบนฐานความสุจริตให้ยั่งยืนต่อไป

2. ความสำคัญของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาปีการศึกษา 2563 - 2564 ในครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้ ทำให้ทราบผลการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ปีการศึกษา 2563 – 2564 เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง ดำเนินงานของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ให้มีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ทราบข้อมูลปัจจัยเบื้องต้น

ในการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการประเมินไปใช้พัฒนางานในปีการศึกษาต่อไป ทำให้ทราบกระบวนการในการดำเนินโครงการว่าปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนใด เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการในการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป ทำให้ทราบผลผลิตของการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) เพื่อนำผลการประเมินประกอบการตัดสินใจในการดำเนินโครงการในปีการศึกษาต่อไป

3. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

1. เพื่อประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

3. เพื่อประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

4. ขอบเขตของการประเมินโครงการ

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ใช้การเก็บข้อมูล โดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ ข้าราชการครู เจ้าหน้าที่ และนักการภารโรงที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน

2. นักเรียน คือ นักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 คือ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน และปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในครั้งนี้ ประยุกต์ใช้การประเมินตามรูปแบบ CIPP model ของสตัฟเฟิลบีม มีรูปแบบการประเมิน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านบริบท (Context Evaluation : C)

2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evluation : I)

3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P)

4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation : P)

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน

4.3.1 ประเมินด้านบริบท คือ ด้านสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน

4.3.2 ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น (ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพ ด้านความเหมาะสม และความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และด้านกิจกรรมของโครงการ)

4.3.3 ประเมินด้านกระบวนการ คือ กระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค

4.3.4 ประเมินด้านผลผลิต คือ 1) ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของผู้เรียน 2) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในครั้งนี้ ใช้ระยะเวลา 2 ปีการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 ถึงปีการศึกษา 2564

4.4 ขอบเขตด้านสถานที่

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ในครั้งนี้ดำเนินการที่โรงเรียนธรรมยานประยุต หมู่ที่ 15 ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27000 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

5. ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการในครั้งนี้ ผู้ประเมินคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากผลการประเมิน ดังนี้

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทราบผลการประเมินและการดำเนินงานประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

5.2 เป็นสารสนเทศในการตัดสินใจพัฒนาโครงการ การปรับปรุงแก้ไข และวางแผนการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ต่อไป

5.3 เป็นสารสนเทศในการกำหนดหรือออกแบบกิจกรรมและรูปแบบของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

5.4 เป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนในการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตแก่ผู้เรียน

5.5 เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ตามเหมาะสมหรือสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาต่อไป

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ของโรงเรียนธรรมยานประยุต

3. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ข้าราชการครู เจ้าหน้าที่ธุรการ และนักการภารโรง ที่ปฏิบัติหน้าที่และร่วมขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ในโรงเรียนธรรมยานประยุต

4. โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) หมายถึง โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ซึ่งโครงการมีความปลอดภัยเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตแก่นักเรียน

5. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการได้มาซึ่งสารสนเทศด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต นำไปเทียบกับเกณฑ์

ที่กำหนดเพื่อตัดสินการประเมินและหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินการโครงการ โดยใช้วิธีการประเมินตามรูปแบบซิป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม ประเมิน 4 ด้าน คือประเมินผลการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) โดยใช้แบบจำลอง CIPP model ในการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

5.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน

5.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ทั้งด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพ ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และด้านกิจกรรมของโครงการ

5.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค ที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง แก้ไข (Action)

5.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ได้แก่

5.4.1 ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติตนหรือมีคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต ตามเกณฑ์การผ่านที่ 3.51 ขึ้นไป หรือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป

5.4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ตามเกณฑ์การผ่านที่ 3.51 ขึ้นไป หรือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป

6. คุณลักษณะโรงเรียนสุจริต หมายถึง คุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริต คือ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

7. กิจกรรม 2 มิติ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ในการประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน มีดังนี้ 1) กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ 2) กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ”

โดยกิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย คือ

1) กิจกรรม SMART CLASS เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา และมีการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ คือ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ

2) กิจกรรม SMART KIDS เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ และมีการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ คือ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ

กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มี 4 กิจกรรมย่อย คือ

1) กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสาธารณะ

2) กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ

3) กิจกรรมธนาคารความดี เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และอยู่อย่างพอเพียง

4) กิจกรรมธนาคารโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และอยู่อย่างพอเพียง

8. ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงความรู้สึกของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในครั้งนี้ผู้รายงานได้ทำการศึกษาค้นคว้า ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการประเมินโครงการ โดยรวบรวมและเรียบเรียงสาระสำคัญ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนธรรมยานประยุต
   . 1.1 ประวัติโรงเรียน
   1.2 แผนงานการบริหารงานโรงเรียน
   1.3 ข้อมูลครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ
   2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ
   2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ
   2.3 กระบวนการประเมินโครงการ
   2.4 ขั้นตอนการประเมินโครงการ
   2.5 รูปแบบการประเมินโครงการ
   2.6 รูปแบบการประเมินโครงการแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model)
3. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
   3.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
   3.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม
   3.3 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
   3.4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
   3.5 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม
   3.6 องค์ประกอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
   3.7 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
    4.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล
    4.2 ลักษณะสำคัญของหลักธรรมาภิบาล
    4.3 หลักของธรรมาภิบาลในภาครัฐ
5. โครงการโรงเรียนสุจริต
    5.1 ความเป็นมาของโครงการโรงเรียนสุจริต
    5.2 ความหมายของโครงการโรงเรียนสุจริต
    5.3 แนวทางการดำเนินโครงการโรงเรียนสุจริต
    5.4 สรุปโครงการโรงเรียนสุจริต
    5.5 คุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริต
    5.6 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์
    5.7 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน
6. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
    6.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์
    6.2 นโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
    6.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียน
    6.4 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
    6.5 นวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
    6.6 พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสาเหตุที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติไม่เหมาะสม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    7.1 งานวิจัยในประเทศ
    7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนธรรมยานประยุต

1.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนธรรมยานประยุต ตั้งอยู่หมู่ที่ 15 ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27000 E-mail : Thammayanprayuth@sk1edu.go.th สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพื้นที่เขตบริการ 1 หมู่บ้าน คือ บ้านเนินไทร หมู่ 15 ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ประวัติโรงเรียนธรรมยานประยุต สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2519 เดิมสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทรวงมหาดไทย เปิดทำการเรียนการสอนระดับชั้นก่อนประถมศึกษาถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยได้รับความร่วมมือจาก ท่านพระครูธรรมยานประยุต เจ้าอาวาสวัดศาลาลำดวน พร้อมด้วย นายไสว วรเวก อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 15 นายคำท้าว โนโชติ นายประดิษฐ์ เดชดวง ชาวบ้าน หมู่ 15 และหมู่บ้านใกล้เคียงได้ร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์และแรงงานช่วยกันปลูกสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1ก จำนวน 1 หลัง 3 ห้องเรียน บนที่ดิน 23 ไร่ 262 ตารางวา ชาวบ้านจึงได้ร่วมกันตั้งชื่อโรงเรียน เพื่อเป็นเกียรติแก่ ท่านพระครูธรรมยานประยุต ว่า “โรงเรียนธรรมยานประยุต”

ข้อมูลด้านอาคารสถานที่

1. อาคารเรียน จำนวน 2 หลัง
   1.1 แบบ ป.1ก จำนวน 1 หลัง 3 ห้อง
   1.2 แบบ สปช.102/26 จำนวน 1 หลัง 3 ห้อง
2. อาคารประกอบ
   2.1 อาคารเอนกประสงค์ (ห้องสำนักงาน)
   2.2 อาคารเอนกประสงค์ (โรงอาหาร)
   2.3 อาคารเอนกประสงค์ (ห้องพระพุทธ)
   2.4 อาคารเอนกประสงค์ (ห้องเก็บของ)
   2.5 ห้องธรรมสุจริต
   2.6 ห้องส้วม
3. สนามกีฬา สนามเด็กเล่น
   3.1 สนามเด็กเล่น
   3.2 สนามวอลเล่ย์บอล 1
   3.3 สนามวอลเล่ย์บอล 2
   3.4 สนามฟุตบอล

คำขวัญของโรงเรียน

วิชาการล้ำหน้า การกีฬาก้าวไกล เพียบพร้อมวินัย สดใสคุณธรรม

สัญลักษณ์ของโรงเรียน

สีประจำโรงเรียน

"สีฟ้า – สีม่วง" สีฟ้า หมายถึง ปัญญาความรู้ สีม่วง หมายถึง ความรุ่งโรจน์

ปรัชญาของโรงเรียน

แสงเทียนให้ความสว่าง ธรรมยานให้ความรู้คู่คุณธรรม

อัตลักษณ์สถานศึกษา

มารยาทดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม

ต้นไม้ประจำโรงเรียน

"ต้นโมกหลวง" ความหมาย ความดี ความเจริญงอกงาม

1.2 แผนงานการบริหารงานโรงเรียน

โรงเรียนธรรมยานประยุต ได้วางแผนการดำเนินงานตามแผนงานการบริหารงานโรงเรียน ประกอบด้วย งานบริหาร 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป ในปีการศึกษา 2564 ผลการดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

งานวิชาการ

งานโครงการของงานวิชาการ เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาการและสนับสนุนด้านการเรียนการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โครงการต่าง ๆ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก โครงการสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ผลดีในระดับหนึ่ง ด้านครูผู้สอนได้รับการอบรมพัฒนาตนเองเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตลอดปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจและต้องส่งเสริมทักษะทางวิชาการควบคู่ไปกับการพัฒนานักเรียนและเทคนิควิธีการสอนให้เหมาะสมต่อไป โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีการพัฒนาวิธีการสอนแบบบูรณาการ คิดเป็นร้อยละ 80

งานงบประมาณ

การดำเนินการตามแผนงบประมาณต้องประสานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยเฉพาะการทำแผนเบิกงบประมาณมาเพื่อใช้จ่ายได้ตามแผน มีระบบการจัดเก็บรูปแบบในการใช้งานที่ชัดเจน สะดวก คล่องตัวต่อการปฏิบัติงานและผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบสูงสามารถเป็นแบบอย่างให้ศึกษาได้ โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 90

งานบุคลากร

การบริหารงานบุคลากรมีผลสัมฤทธิ์ของโครงการอยู่ในเกณฑ์ดี บุคลากรให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นที่น่าพอใจ ผู้บริหารได้นิเทศติดตามผลการทำงานอยู่ตลอดเวลา และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาชีพโดยส่งครูเข้ารับการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับบุคลากรของโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีความเชื่อมั่นในตนเองในการปฏิบัติงาน ทำให้ระบบการทำงานดำเนินไปด้วยดี การพัฒนาบุคลากรสามารถส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูด้านการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพชีวิต ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาความสามารถของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 95

งานบริหารทั่วไป

<u>งานธุรการ</u>

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ชัดเจนขึ้น มีการรับ – ส่ง เอกสารโดยใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (AMSS++) การจัดระบบงานให้เป็นระบบ สิ่งที่ควรแก้ไขและเร่งดำเนินการ คือ การจัดทำทะเบียนนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน ทั้งการจำหน่ายและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการย้ายเข้าและย้ายออกให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90 ของผลความสำเร็จ

<u>งานกิจการนักเรียน</u>

โครงการต่าง ๆ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นและบรรลุตามวัตถุประสงค์อยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก ซึ่งแต่ละโครงการส่วนใหญ่มีการทำงานเป็นทีมและเป็นระบบโดยเฉพาะงานโครงการต่าง ๆ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานชัดเจน โครงการส่วนใหญ่ควรส่งเสริมให้ดำเนินการต่อในปีการศึกษาต่อไป เช่น กิจกรรม SMART CLASS กิจกรรม SMART KIDS กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี กิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมธนาคารโรงเรียน ฯลฯ เพื่อการพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง บางโครงการสมควรปรับกิจกรรมให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียนต่อไป ภาพความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 85

<u>งานอาคารสถานที่</u>

ได้มีการดำเนินงานและประสบผลสำเร็จหลายโครงการ เช่น โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้พัฒนาด้านสถานที่ในหลาย ๆ จุด ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้นและมีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความร่มรื่น สะอาด สวยงาม ภาพความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 90

<u>งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน</u>

โรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเป็นประจำทุกปี เช่น กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ และมีการประชุม/ปรึกษากับคณะกรรมการโรงเรียนอยู่เสมอ ในการจัดกิจกรรมซึ่งเป็นของโรงเรียนและ

ชุมชน โดยเฉพาะกับทางหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระขวัญ ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียนมาโดยตลอด ทุกกิจกรรมของโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนเป็นอย่างดี โรงเรียนได้มีการจัดทำจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวเกี่ยวกับการศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบอยู่เสมอ มีการบริหารและจัดการภารกิจสำคัญในโรงเรียน โดยใช้งบประมาณและบุคลากรที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสมเพียงพอกับความต้องการ และสามารถตรวจสอบได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 95

1.3 ข้อมูลครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนธรรมยานประยุต มีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนบุคลากร นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 ดังแสดงตามตารางที่ 2.1 และตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลจำนวนบุคลากร

ประเภทบุคลากร	เพศ		ระดับการศึกษาสูงสุด			อายุเฉลี่ย	ประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่า ป.ตรี		
ผู้อำนวยการ	1	-	-	-	1	45	19
ครูประจำการ	2	2	-	3	1	33-36	15
ประเภทบุคลากร	เพศ		ระดับการศึกษาสูงสุด			อายุเฉลี่ย	ประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่า ป.ตรี		
นักการ/ภารโรง	1	-	1	-	-	55	7
อื่น ๆ	-	1	1	-	-	29	5
รวม	4	3	2	3	2	-	-

ตารางที่ 2.2 จำนวนนักเรียนชาย - หญิง จำแนกเป็นช่วงชั้น

ชั้น	จำนวนห้องเรียน	ปีการศึกษา 2564		
		ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 1	1	2	2	4
อนุบาลปีที่ 2	1	3	3	6
อนุบาลปีที่ 3	1	1	5	6
รวมก่อนประถม	**3**	**6**	**10**	**16**

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ชั้น	จำนวนห้องเรียน	ปีการศึกษา 2564		
		ชาย	หญิง	รวม
ประถมศึกษาปีที่ 1	1	3	2	5
ประถมศึกษาปีที่ 2	1	6	2	8
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	5	6	11
รวมช่วงชั้นที่ 1	**3**	**14**	**10**	**24**
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	6	8	14
ประถมศึกษาปีที่ 5	1	6	3	9
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	1	5	6
รวมช่วงชั้นที่ 2	**3**	**13**	**16**	**29**
ชั้น	จำนวนห้องเรียน	ปีการศึกษา 2564		
		ชาย	หญิง	รวม
รวมประถมศึกษา	**6**	**27**	**26**	**53**
รวมทั้งสิ้น	**9**	**33**	**37**	**70**

โรงเรียนธรรมยานประยุต บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วม โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. นายกวี แน่นอน	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
2. นายชูชาติ กงไกรลาศ	ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ	รองประธาน
3. นายสุทิน กงไกรลาศ	ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ	รองประธาน
4. นางวิลัยรัตน์ บัวนาค	ผู้แทนศิษย์เก่า	กรรมการ
5. นางสมัย น่วมบุญหนุน	ผู้แทนผู้ปกครอง	กรรมการ
6. นางสาวทอฝัน นึกรัก	ผู้แทนองค์กรชุมชน	กรรมการ
7. พระครูนิโครธวิสุทธิคุณ	ผู้แทนองค์กรศาสนา	กรรมการ
8. นางสาวนิภา สร้อยเนียม	ผู้แทนครู	กรรมการ
9. นายคงทัศษณ์ คงเมือง	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	กรรมการ/เลขานุการ

สมเดช สีแสง (2551, 17-24.) ได้สรุปบทบาทของผู้บริหาร บุคลากรครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในส่งเสริมจัดการศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม

2. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม

2. ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนธรรมยานประยุต ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยทุกฝ่ายร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน และทำให้ต้องมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน โดยทุกฝ่ายถือว่าเป็นภาระร่วมกัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากปัจจัย ต่อไปนี้

1. สังคมไทยกำลังอยู่ในช่วงวิกฤติทางจริยธรรมปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เช่น การติดยาเสพติดของวัยรุ่น การขายบริการทางเพศของนักเรียน นักศึกษา

2. วิถีชีวิตคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามของสังคมในอดีตกำลังจางหายและแปรเปลี่ยนไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม และความดีงามเหล่านี้สู่คนทุกรุ่น โดยการให้การศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

3. ปัญหาประเด็นความขัดแย้งทางจริยธรรมในสังคมเกิดขึ้นมากมาย เช่น การทำแท้ง ความรักในเพศเดียวกัน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งเป็นประเด็นที่เด็กและเยาวชน จะต้องได้รับการชี้แนะและหาทางออกที่ถูกทางและเหมาะสม

4. ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เสนอสื่อและปัญหาความหลากหลายของสื่อ อันจะชักนำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เช่น ความฟุ้งเฟ้อ แสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ที่ผ่านมาสื่อจึงเป็นตัวขัดขวางในการพัฒนาจริยธรรมของเด็กให้ช้าลง สื่อที่ดีที่สุดต้องสร้างปัญญาให้แก่เด็ก

5. กฎ กติกา ระเบียบใหม่ ๆ ที่มาพร้อมกับโลกาภิวัฒน์และการรวมกลุ่มของชุมชนนานาชาติมีการแพร่กระจายของวัฒนธรรมในโรงเรียนมาก

6. เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ต้องการพัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขหรือที่นิยมใช้คำว่า เก่ง ดี มีสุข เน้นการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญ ทำให้สังคม ชุมชน และสถานศึกษา โดยครู ผู้บริหาร จะต้องพิจารณาหาวิธีการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนไทยให้มีจริยธรรม ถือเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสุข โรงเรียนธรรมยานประยุตจึงได้ตระหนักถึงความจำเป็นและถือเป็นภาระรับผิดชอบที่ต้องเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาให้นักเรียนมีคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตอย่างยั่งยืน โดยได้ดำเนินการโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยกำหนดโครงการ/กิจกรรม ลงในแผนปฏิบัติการที่ระบุงบประมาณ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรม SMART CLASS

1.2 กิจกรรม SMART KIDS

1.3 กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน

1.4 กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี

1.5 กิจกรรมธนาคารความดี

1.6 กิจกรรมธนาคารโรงเรียน

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

สุณี หงส์วิเศษ (2546 : 28) กล่าวว่าการประเมินผลโครงการ หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตรวจสอบคุณค่าของสิ่งที่ต้องการจัดเพิ่มการพิจารณาจุดเด่น จุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วนำมาตัดสินคุณค่าโดยเปรียบเทียบตามโครงการเพื่อนำผลเหล่านั้นมาตอบคำถามต่าง ๆ ให้ผู้บริหารทราบ

ครอนบาค (Cronbach. 1985 : 44 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์. 2547 : 2) ได้กล่าวว่าการประเมินโครงการเป็นการพิจารณาคุณค่าของสิ่ง ๆ หนึ่งที่ประกอบด้วยการจัดหาสารสนเทศ

เพื่อตัดสินใจในคุณค่าของแผนงาน ผลผลิต กระบวนการหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือการพิจารณาของทางเลือกต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ปราณี วัฒนกุล (2548 : 31) ให้ความหมายการประเมินผลโครงการว่า เป็นกระบวนการในการกำหนดคุณค่าของโครงการ (หรือกิจกรรมที่กำหนดขึ้นภายใต้แผนงาน) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ ว่าดี มีประสิทธิภาพได้ผลเพียงใด

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2548 : 23 - 24) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสรุปผลว่าโครงการนั้น ๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเพียงใด

พิสณุ ฟองศรี (2551 : 68) สรุปความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใด หรือทุกระยะโดยนำสารสนเทศจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการทดลอง หรือนำร่อง ปรับเปลี่ยน ระงับ ปรับปรุง ขยายผล หรือยกเลิกโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2551 : 117) กล่าวว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารนิเทศในการปรับปรุงโครงการ และสารนิเทศในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ดิเรก วรรณเศียร (2551 : 11) กล่าวว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินตามโครงการและพิจารณาจุดเด่นจุดด้อยของโครงการอย่างมีระบบ เพื่อตัดสินใจว่าจะปรับปรุงโครงการดำเนินการต่อหรือยกเลิกโครงการนั้นเสีย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ โดยใช้เทคนิคของการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ เพื่อช่วยตัดสินใจดำเนินโครงการได้อย่างถูกต้อง ควรพัฒนาต่อไปหรือควรยุติโครงการ

2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีความสำคัญและประโยชน์ตามความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2545 : 75 - 76) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินผลโครงการว่าช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น

พิสณุ ฟองศรี (2550 : 38) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโครงการไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้แผนมีความชัดเจนโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ และรับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

2. ช่วยให้การปฏิบัติตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ช่วยให้จัดและใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีรายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ในการใช้ได้ชัดเจน

4. ช่วยลดความซ้ำซ้อนตามภารกิจของหน่วยงานย่อยในองค์การซึ่งจะส่งผลให้ลดหรือขจัดความขัดแย้งทำให้บุคลากรมีความสามัคคีเพราะได้ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับภารกิจตามความรู้ ความสามารถ

ดิเรก วรรณเศียร (2551 : 12 - 13) กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

1. การประเมินโครงการช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของ การดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น

2. ช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการข้อมูลใดหรือปัจจัยที่มีปัญหาจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมคุ้มค่า

3. ช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์และดำเนินงานไปด้วยดี

4. ช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการและทำให้โครงการเกิดข้อเสียหายลดน้อยลง

5. ช่วยในการควบคุมคุณภาพผลงาน

6. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการ ไม่ใช้การควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติโครงการอันย่อมจะนำมาซึ่งโครงการที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง

7. ช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงอุปสรรค ข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ โดยข้อมูลดังกล่าวช่วยทำให้ผู้บริหารตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการนั้นต่อไปหรือจะยุติโครงการนั้นเสีย นอกจากนั้นผลของการประเมินโครงการอาจเป็นข้อมูลอย่างสำคัญในการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและฝ่ายการเมือง

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2551 : 93 - 95) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

1. การประเมินเป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ

2. การประเมินช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ

3. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. การประเมินช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง

5. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ

6. การประเมินช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการ ทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป

สมคิด พรมจุ้ย (2552 : 30) กล่าวว่า การประเมินโครงการช่วยทำให้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและมาตรการ ตลอดทั้งวิธีการประเมินได้รับการตรวจสอบวิเคราะห์อย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมินว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยใช้ทรัพยากรที่กำหนดไว้อย่างคุ้มค่าเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ทำให้ผู้บริหารทราบถึงอุปสรรคข้อดีข้อเสีย ความเป็นไปได้ และตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อหรือยุติโครงการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและบริหารโครงการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการหรือตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน

3. ช่วยให้การจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินการตามโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการ ว่าเป็นอย่างไร คุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงานจุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากความเห็นของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญและมีประโยชน์ในการที่จะช่วยให้การบริหารงานตามโครงการต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า งานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล รวมทั้งยังใช้เป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจสั่งการสำหรับผู้บริหารโครงการและเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อไป

2.3 กระบวนการประเมินโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2551 : 157 - 161) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหารพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด การประเมินผลโครงการประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังภาพที่ 2.1

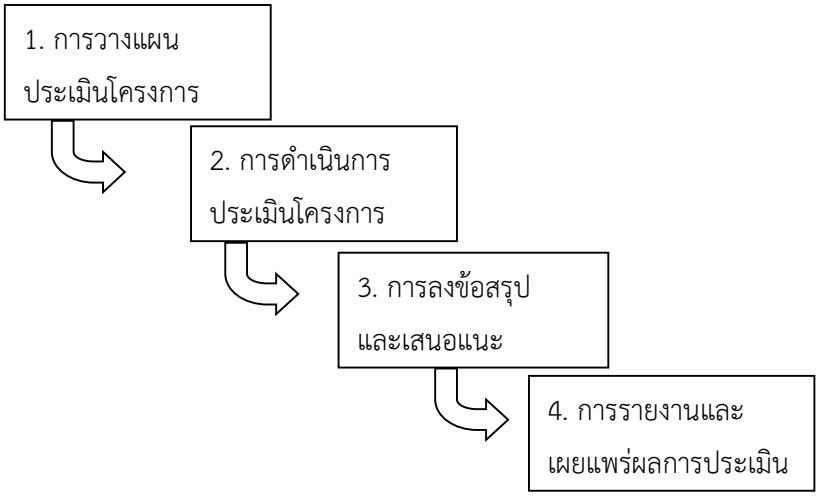

ภาพที่ 2.1 กระบวนการประเมินโครงการ
ที่มา : (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2551 : 157)

1. การวางแผนประเมินโครงการ การวางแผนคือการกำหนดผลลัพธ์และวิธีการที่คาดหวัง ดังเช่น การวางแผนการประเมินโครงการ คือ การจัดทำแผนประเมินโครงการหรือข้อเสนอโครงการประเมินนั่นเอง ในการดำเนินการวางแผนการประเมินโครงการ มีขั้นตอน ดังภาพที่ 2.2

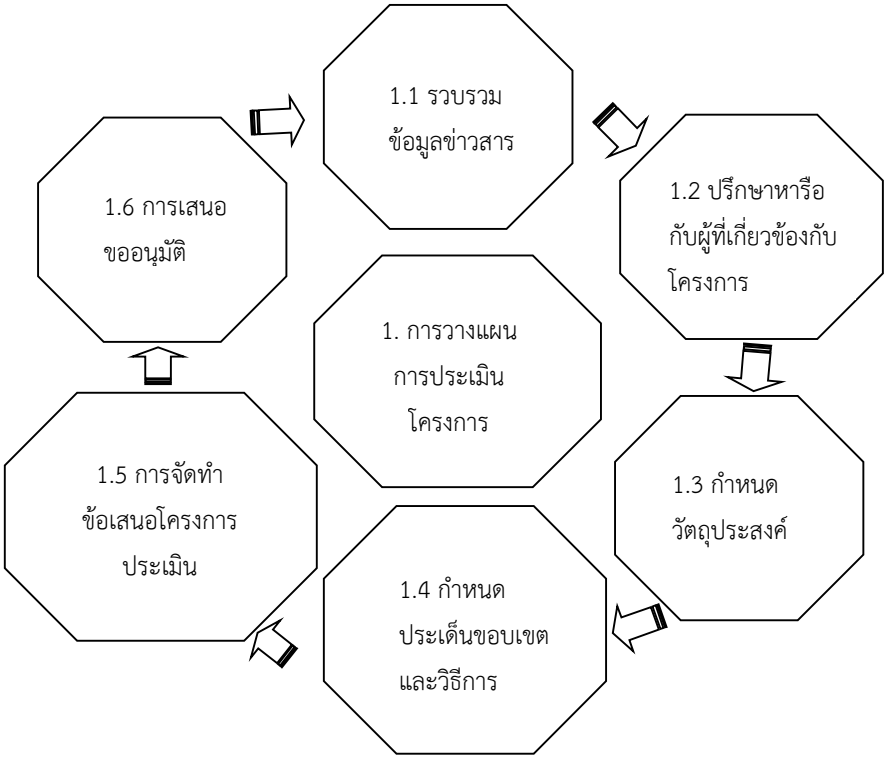

ภาพที่ 2.2 การวางแผนการประเมินโครงการ
ที่มา : (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2551 : 157)

1.1 รวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการที่จะประเมินเพื่อศึกษาให้เข้าใจถ่องแท้ถึงที่มาของโครงการ เป็นโครงการอะไร มีวัตถุประสงค์เป้าหมายอะไร มีวิธีการดำเนินการอย่างไร ผลลัพธ์ที่คาดหวังคืออะไร ระยะเวลาของโครงการบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น

1.2 ปรึกษาหารือกับผู้ให้ประเมินและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยเฉพาะในเรื่องคำถามหลักที่ผู้ให้ประเมินต้องการคำตอบและการตัดสินใจ ที่ผู้ให้ประเมินต้องดำเนินการตลอดจนข้อสังเกตและประเด็นหลัก เพื่อให้การประเมินโครงการเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ผลประเมินให้มากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ TOR ให้เข้าใจตรงกันทั้งสองฝ่าย คือ ผู้ให้ประเมินและผู้รับการประเมิน

1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ตรงกับ TOR และความต้องการของผู้ให้ประเมินและผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

1.4 กำหนดประเด็น ขอบเขต และวิธีการประเมิน ผู้รับการประเมินกำหนดประเด็น ขอบเขต และวิธีการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน และมีความเป็นไปได้ทั้งด้านวิธีการและการปฏิบัติ

1.5 เขียนข้อเสนอโครงการประเมินโดยมุ่งตอบคำถาม 3 ประการหลัก คือ ทำไมต้องมีการประเมินโครงการนี้ ประเมินอะไรและจะประเมินโครงการนี้ได้อย่างไร ต้องการทรัพยากรและงบประมาณมากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งเสนอแผนกที่ทำงานประเมิน

1.6 เสนอผู้ให้ประเมินพิจารณาอนุมัติและลงนามในสัญญาการประเมินโครงการ

2. การดำเนินการประเมินโครงการซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังภาพที่ 2.3

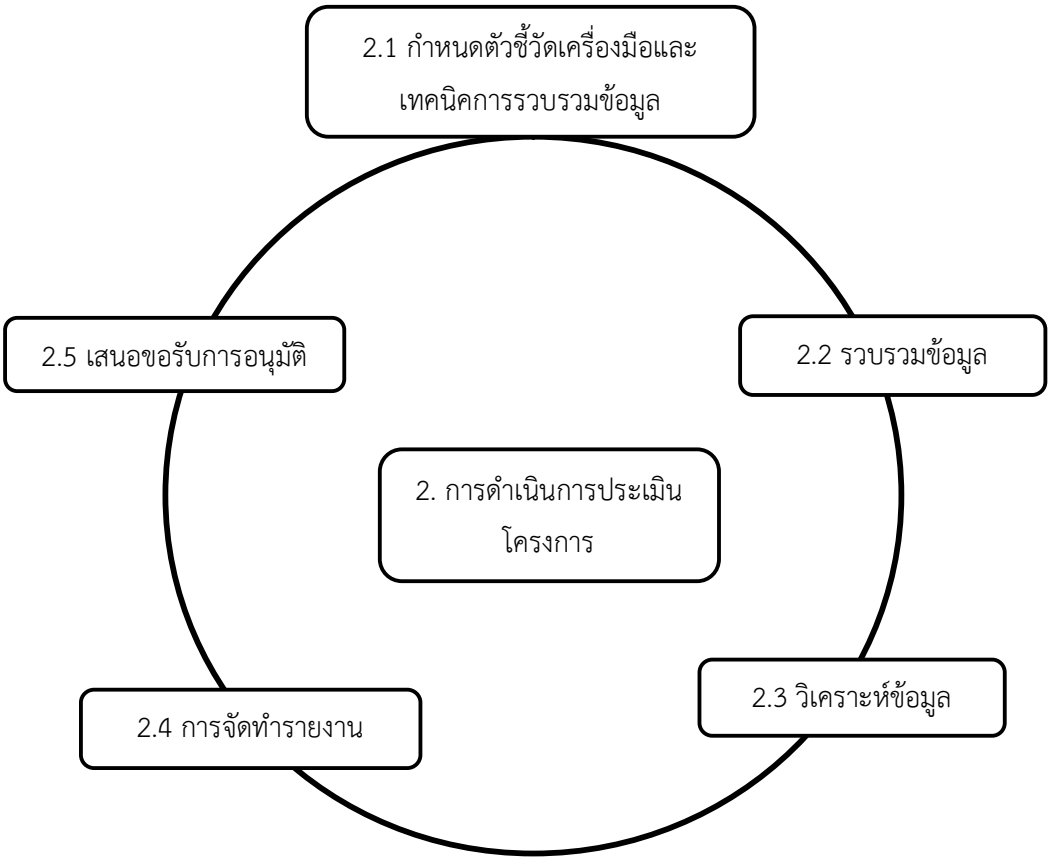

ภาพที่ 2.3 การดำเนินการประเมินโครงการ
ที่มา : (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2551 : 159)

2.1 กำหนดตัวชี้วัดเครื่องมือและเทคนิคการรวบรวมข้อมูลจากข้อเสนอโครงการที่ได้รับอนุมัติ ผู้ประเมินนำวัตถุประสงค์ของการประเมินในแต่ละข้อมากำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ จากตัวชี้วัดจะนำไปสู่แหล่งข้อมูล เครื่องมือ และเทคนิคการรวบรวมข้อมูล ในการรวบรวมข้อมูลพยายามแสวงหาเครื่องมือมาตรฐาน ถ้าจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือใหม่ต้องดำเนินการสร้างเครื่องมือและแสดงความเป็นมาตรฐานของเครื่องมือเหล่านั้นด้วย

2.2 ทำการรวบรวมข้อมูลตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อเสนอโครงการประเมินผล ทั้งนี้อาจรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมได้ เพื่อความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลหลักการควรใช้การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีหลายวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และให้ความสำคัญทั้งแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

2.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการที่สอดคล้องกับคำถามหลัก และประเด็นหลักใน TOR โดยทั่วไปการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณนั้น สถิติวิเคราะห์สามารถช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลให้เกิดความหมายอย่างมีคุณภาพ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อเรื่อง (Content Analysis) การวิเคราะห์พรรณนาปรากฏการณ์วิทยาเพื่อสะท้อนภาพและความหมายที่แท้จริงตามนัยแห่งวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

2.4 จัดทำรายงานการประเมินโครงการ โดยทั่วไปรายงานการประเมิน มี 3 ลักษณะ คือ รายงานความคืบหน้า (Progress Report) ทุก 2 - 3 เดือน หรือเป็นข้อตกลงที่ระบุไว้ในสัญญาร่างรายงานฉบับสมบูรณ์และรายงานการประเมินฉบับสมบูรณ์

2.5 นำเสนอรายงาน เพื่อขอรับการอนุมัติจากผู้ให้ประเมินตามระยะเวลาที่ระบุไว้

3. การลงข้อสรุปและให้ข้อเสนอแนะโดยดำเนินการตามกระบวนการ 3 ขั้นตอน ดังแสดงในภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 การลงข้อสรุปและให้ข้อเสนอแนะ
ที่มา : (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2551 : 160)

3.1 ปรึกษาหารือกับผู้ที่มีความสำคัญต่อโครงการ ตลอดจนมีการประชุมสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพิจารณาผลการประเมินซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอจากการประเมินที่ครอบคลุมเป็นประโยชน์และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3.2 จัดทำข้อสรุปและเสนอแนะ ซึ่งเป็นหัวใจของการประเมินโครงการ จัดทำร่างงานฉบับสมบูรณ์เพื่อเสนอข้อตรวจพิจารณา เมื่อได้รับการพิจารณาพร้อมข้อเสนอแนะแล้ว ผู้ประเมินดำเนินการปรับปรุงร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ให้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

3.3 จัดทำร่างรายงานเพื่อเสนอขอตรวจพิจารณาเมื่อได้รับการพิจารณาพร้อมข้อเสนอแนะแล้วผู้ประเมินดำเนินการปรับปรุงร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ ให้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

4. การรายงานและเผยแพร่ผลประเมิน เพื่อใช้ประโยชน์จากผลการประเมินให้มากที่สุด หลักการที่สำคัญของการเผยแพร่ผลการประเมินเป็นบทบาทและความรับผิดชอบตามสัญญาการประเมินและเป็นหน้าที่ของผู้ให้ประเมิน เมื่อผู้ให้ประเมินต้องการให้ผู้ประเมินเผยแพร่ผลประเมินทั้งในรูปบทความหรือนำเสนอในที่ประชุมสัมมนา ผู้ประเมินก็ควรให้ความร่วมมือ หากผู้ประเมินประสงค์ที่จะเผยแพร่หรือตีพิมพ์รายงานการประเมินในรูปแบบใดก็ตาม จะต้องขออนุมัติจากผู้ให้ประเมิน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วผู้ประเมินจึงจะสามารถดำเนินการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ผลการประเมินได้

2.4 ขั้นตอนการประเมินโครงการ

พิสณุ ฟองศรี (2551 : 9 - 10) กล่าวว่า การประเมินโครงการโดยทั่วไปเห็นว่า ควรจะมีขั้นตอนที่สำคัญ ๆ คล้ายคลึงกันซึ่งอาจปรับ ข้าม ลด เพิ่มขั้นตอนหรือปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์และขนาดของโครงการที่จะประเมิน หรือในบางขั้นตอนมีการสลับก่อนหลังหรือเชื่อมโยงกลับไปกลับมาบ้าง ขั้นตอนการประเมินโครงการ มี 7 ขั้นตอน และถ้ามีการประเมินงานประเมินก็จะถือว่าเป็นขั้นตอนที่ 8 ดังแสดงในภาพที่ 2.5

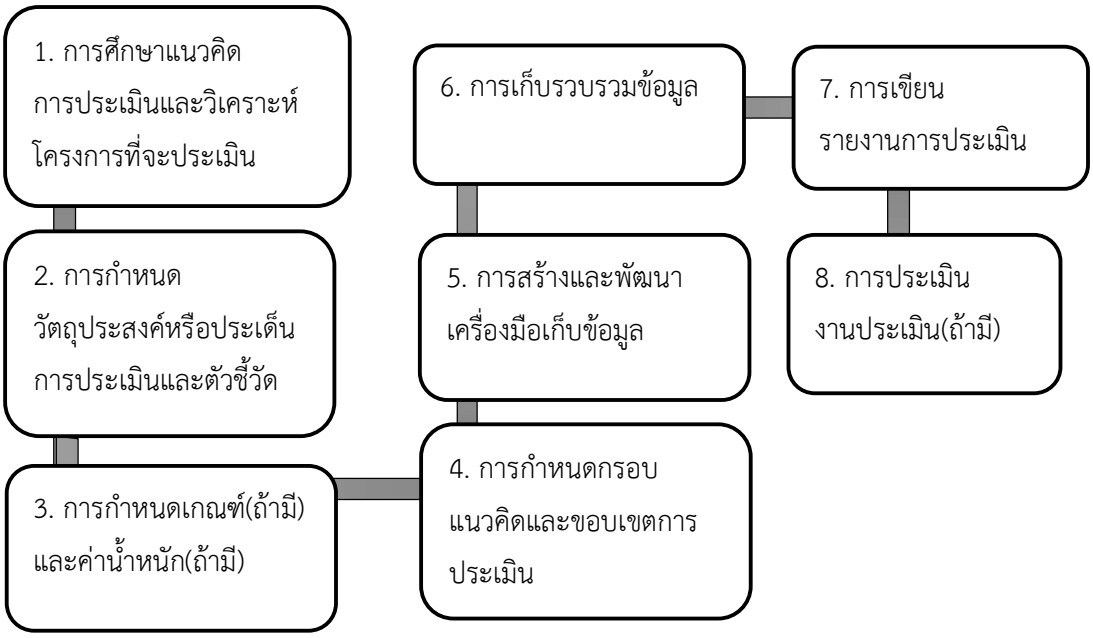

ภาพที่ 2.5 ขั้นตอนการประเมินโครงการ
ที่มา : (พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 23)

2.5 รูปแบบการประเมินโครงการ

ความหมายของรูปแบบการประเมินมีผู้ให้ความหมายของรูปแบบการประเมินไว้ ดังนี้ แนดเลอร์ (Nedler. 1980 : 72 - 90 อ้างถึงใน พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 69) กล่าวถึงรูปแบบ โดยสรุปว่า หมายถึง การนำทฤษฎี แนวทาง และกรอบแนวคิดมาพัฒนาเพื่อให้ง่ายต่อการแปลความหมายของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้

รอบบินส์ (Robbins. 1986 : 25; 1993 : 44 อ้างถึงใน พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 69) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมที่ทำให้เข้าใจปรากฏการณ์หรือความจริงได้ง่ายขึ้น ซึ่งรูปแบบโดยทั่วไปต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระเนื้อหา และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระเนื้อหา

สมคิด พรมจุ้ย (2550 : 49) ให้ความหมายของรูปแบบการประเมินไว้ว่า รูปแบบการประเมิน คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการของการประเมิน ในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้นเราควรพิจารณาว่าประเมินในเรื่องใดบ้าง (What) ในขณะเดียวกันบางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่า ในการประเมินแต่ละรายการแต่ละเรื่อง ควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไรซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการ (How) รูปแบบการประเมินส่วนใหญ่เริ่มต้นหรือเกิดขึ้นในชั้นเรียน กล่าวคือเสนอรูปแบบ

การประเมินเพื่อการประเมินการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นสำคัญและต่อมามีการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดเหล่านี้เพื่อการประเมินงาน/โครงการในวงกว้างมากขึ้น

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2551 : 2) ให้ความหมายของรูปแบบหรือแบบจำลองว่า คือ วิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มี คือ ปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่องหรือสมการทางคณิตศาสตร์ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราวหรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ ดังนั้นคำว่า “รูปแบบ” หรือ “แบบจำลอง” หรือ “โมเดล” จึงสามารถนำไปใช้ในลักษณะต่าง ๆ กันกล่าว คือ 1) เป็นแบบจำลองในลักษณะเลียนแบบ 2) เป็นตัวแบบที่ใช้เป็นแบบอย่างปรากฏการณ์ 3) เป็นแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และหลักการของระบบ 4) เป็นแบบแผนหรือแผนผังของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องด้วยความสัมพันธ์เชิงระบบ

จากความหมายข้างต้นที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิด หรือทฤษฎี หรือประสบการณ์ หรือจินตนาการเพื่อถ่ายทอดออกมาแทนปรากฏการณ์ด้วยการนำเสนอให้เข้าใจง่าย กระชับ ถูกต้อง สามารถนำไปเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติได้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ตัวแปรหรือสาระสำคัญ และความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างตัวแปรอย่างเป็นระบบ

2.5.1 รูปแบบการประเมินโครงการที่นิยมใช้และมีแนวโน้มจะได้รับความนิยม

พิสณุ ฟองศรี (2550 : 81) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินโครงการที่นิยมใช้และมีแนวโน้มจะได้รับความนิยมไว้ ดังนี้

2.5.2 รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย

ไทเลอร์ (อ้างถึงใน พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 81 - 82) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินแบบที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Goal - Based Model) จากแนวคิดว่าการกระทำใดย่อมมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนหรือถ้ายังไม่ชัดเจน ผู้เกี่ยวข้องก็ต้องอภิปรายหาข้อสรุปจนชัดเจนก่อนรูปแบบที่คิดขึ้นจึงใช้เพื่อศึกษาความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนหรือวิชาหลักสูตรระดับต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจน
2. กำหนดเนื้อหา สถานการณ์ที่แสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน
3. เลือกพัฒนาหรือสร้างเครื่องมือวัดผล
4. ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ประเมินผลโดยการเปรียบเทียบข้อมูลกับวัตถุประสงค์

จากแนวความคิดและขั้นตอนของรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ จะเน้นความชัดเจนของวัตถุประสงค์ซึ่งมีจุดเด่น คือ มีความสะดวกและชัดเจนในการประเมิน แนวคิดนี้ยังมีอิทธิพลมาจนถึงปัจจุบัน เพราะประเมินเปรียบเทียบกันได้และง่ายต่อการนำไปใช้ ถ้าได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจนหรือถ้าวัตถุประสงค์ชัดเจนแล้ว ก็ยังประสบปัญหาเรื่องการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้รับการยอมรับหรือไม่ เนื่องจากยังมีความเป็นอัตนัยหรืออัตวิสัย (Subjective) สูง รวมทั้งการที่ประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นหลักจะทำให้ละเลยสิ่งอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทำให้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินมีจำกัดสำหรับรูปแบบการประเมินแบบนี้ ดังแสดงในภาพที่ 2.6

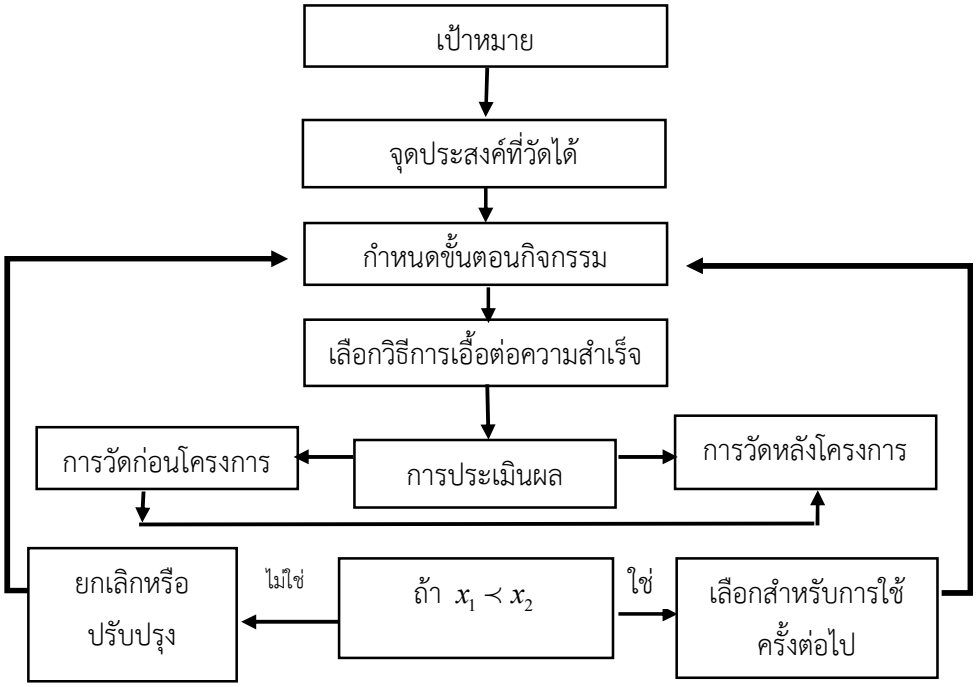

ภาพที่ 2.6 รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายของไทเลอร์
ที่มา : (พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 82)

2.5.3 รูปแบบการประเมินสนองความต้องการ

สเตก (อ้างถึงใน พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 83 - 84) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินสนองความต้องการ (Responsive Model) จากแนวคิดว่ามีผู้ต้องการใช้ผลการประเมินหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องจึงควรมีสารสนเทศจากการประเมินที่หลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของแต่ละฝ่ายดังกล่าว ดังนั้นการประเมินจะต้องบรรยายโครงการประเมินอย่างละเอียดครอบคลุมเพียงพอที่จะสนองตอบความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้ การตัดสินจะอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการประเมินแบบนี้มี 2 ประการ คือ การบรรยายและการตัดสินคุณค่า ซึ่งมีสาระโดยสรุป ดังนี้

1. การบรรยายในส่วนการบรรยายแบ่งย่อยเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ความคาดหวังในส่วนนี้ผู้ประเมินหรือผู้บรรยายจะต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะประเมินให้มากที่สุด ประกอบด้วยส่วนย่อยที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1.1.1 สิ่งนำ (Antecedents) ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่เป็นพื้นฐานก่อนจะดำเนินการในเรื่องใด ๆ โดยสิ่งที่มีอยู่ก่อนกับสิ่งที่จะดำเนินการมีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน เช่น คุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมโครงการกับกิจกรรมหรือวิธีการฝึกอบรม เป็นต้น

1.1.2 การปฏิบัติ (Transactions) เป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ เช่น กระบวนการหรือการดำเนินโครงการ เป็นต้น

1.1.3 ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลที่ได้จากการดำเนินโครงการ เช่น ผลของกิจกรรมในโครงการทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

1.2 สิ่งที่เกิดจริง ประกอบด้วย 3 ส่วนย่อย เช่นเดียวกับข้อ 1.1.1 - 1.1.3

2. การตัดสินในส่วนของการตัดสินประกอบด้วย 2 ส่วนย่อย คือ

2.1 มาตรฐานหรือเกณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อเตรียมไว้เปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริงว่าจะมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

2.2 การตัดสินใจเป็นการนำสารสนเทศจากการเปรียบเทียบมาตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน

การประเมินตามรูปแบบของสเตก จะได้สารสนเทศครอบคลุมกว่ารูปแบบของไทเลอร์ แต่การประเมินก็ยุ่งยากกว่าเพราะต้องพิจารณาสาระต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมินมากกว่าสำหรับรูปแบบนี้ แสดงดังภาพที่ 2.7

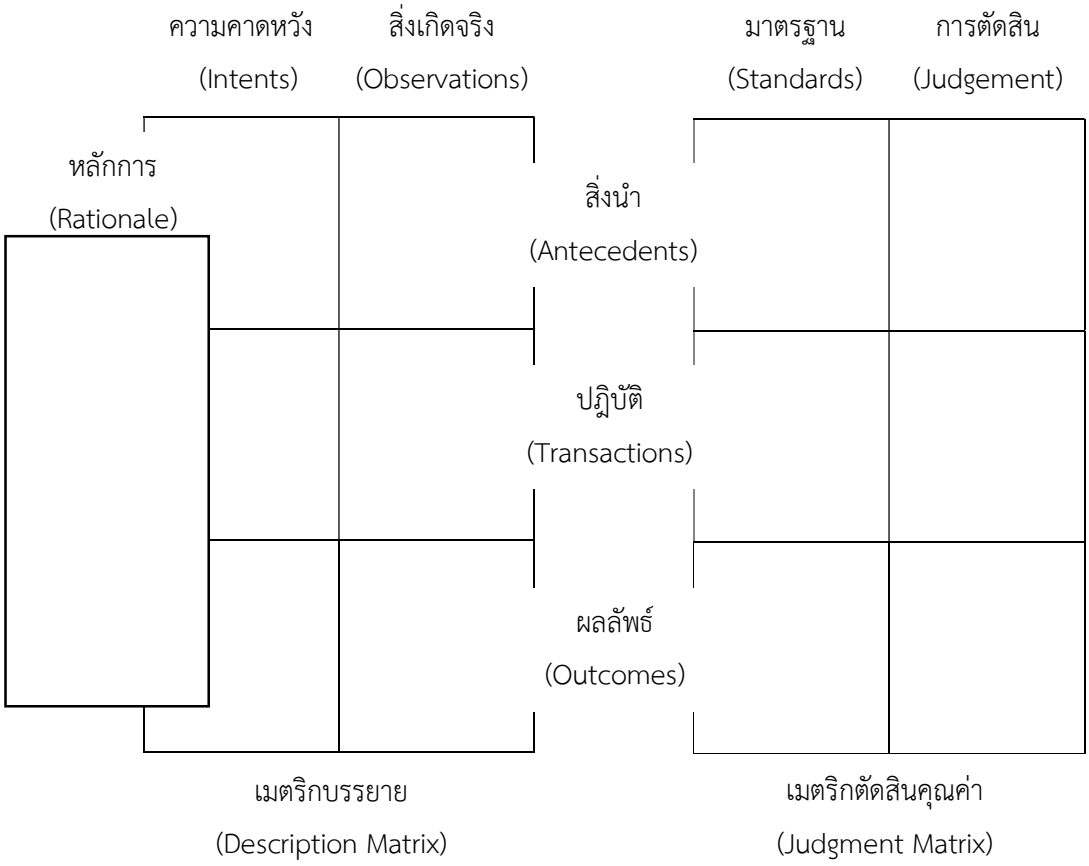

ภาพที่ 2.7 รูปแบบการประเมินที่สนองความต้องการของสเตก

ที่มา : (พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 84)

2.5.4 รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจ

สตัฟเฟิลบีม (อ้างถึงใน พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 84 - 86) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจการประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สิ่งที่จะประเมินอย่างครอบคลุมเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ของผู้บริหารที่เรียกว่า รูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) (Context Input Process Product Evaluation Model) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1965 และมีการปรับปรุงล่าสุดในปี ค.ศ.2003 ซึ่งสามารถใช้กับการประเมินโครงการ แผนบุคลากรผลิตภัณฑ์องค์การและระบบต่าง ๆ ได้

Stufflebeam (2004 : 245 - 259 อ้างถึงใน เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2551 : 84) โดยใช้วิธีการเชิงระบบการใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) อย่างถูกต้องและก่อประโยชน์สูงสุดต้องลงมือประเมินตั้งแต่ก่อนเริ่มงาน ขณะดำเนินงาน และการประเมินหลังจากสิ้นสุดการดำเนินงาน

2.6 รูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model)

การประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินโครงการ 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงานการประเมิน ในช่วงนี้จะเป็นเพื่อวางแผนอันเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงาน จัดทำสิ่งต่าง ๆ อาจเป็นโครงการกิจกรรมหลักสูตร ซึ่งจะทำการประเมินใน 2 ส่วน คือ

1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) การประเมินบริบทเป็นการประเมินความต้องการ ความจำเป็น เพื่อกำหนดการดำเนินงานโดยประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น วิธีการประเมินจะใช้การบรรยายและเปรียบเทียบปัจจัยนำเข้าที่ได้รับจริงกับสิ่งที่คาดหวัง บริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่คาดหวังกับที่เป็นจริงรวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่างความเป็นจริงและสิ่งที่คาดหวังดังกล่าว

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการประเมินใช้การบรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่รวมถึงกลยุทธ์และกระบวนการดำเนินงานที่เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การประเมินในข้อ 1.1 และ 1.2 นำไปสู่การวางแผนซึ่งควรมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสิ่งที่จะดำเนินการ โดยพิจารณาถึงความสอดคล้อง ความสมบูรณ์ และประสิทธิภาพความเหมาะของการบริหาร ผลกระทบและความเป็นธรรม ความเป็นไปได้ทั้งด้านแผนงาน แผนเงิน รวมทั้งแผนกำลังคน ฯลฯ

2. การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการนั่นเอง อันเป็นการศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ สาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการตามแผนได้เพื่อจัดหาสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการได้อย่างทันท่วงที การประเมินขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

3. การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการเพื่อจะตอบคำถามให้ได้ว่าการดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่คุ้มค่าหรือไม่ การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการจะพิจารณาผลลัพธ์ ผลกระทบของโครงการทุก ๆ ด้าน ซึ่งมักใช้เทคนิคการติดตามผลหรือประเมินผล

ด้วยการติดตามหลังโครงการเสร็จหรือศึกษาย้อนรอย (Follow up Study หรือ Tracer Study) ผลการประเมินจะให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะคงปรับขยายโครงการ หรือควรหยุดโครงการตามเวลาที่กำหนดไว้ หรือควรยกฐานะเป็นโครงการประจำ เป็นต้น

การประเมินโดยใช้รูปแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีมเป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุด โดยเฉพาะการประเมินโครงการต่าง ๆ เพราะว่าเป็นการประเมินให้สารสนเทศที่ครอบคลุม มีการพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อย่างไรก็ตามบางครั้งมีการนำรูปแบบการประเมินแบบนี้ไปใช้โดยไม่ครบตามขั้นตอน ด้วยการตัดการประเมินบริบทออกทำให้สารสนเทศที่ได้ลดคุณค่าลงและมีผลต่อการตัดสินใจได้ สำหรับรูปแบบการประเมินแบบนี้ แสดงดังภาพที่ 2.8

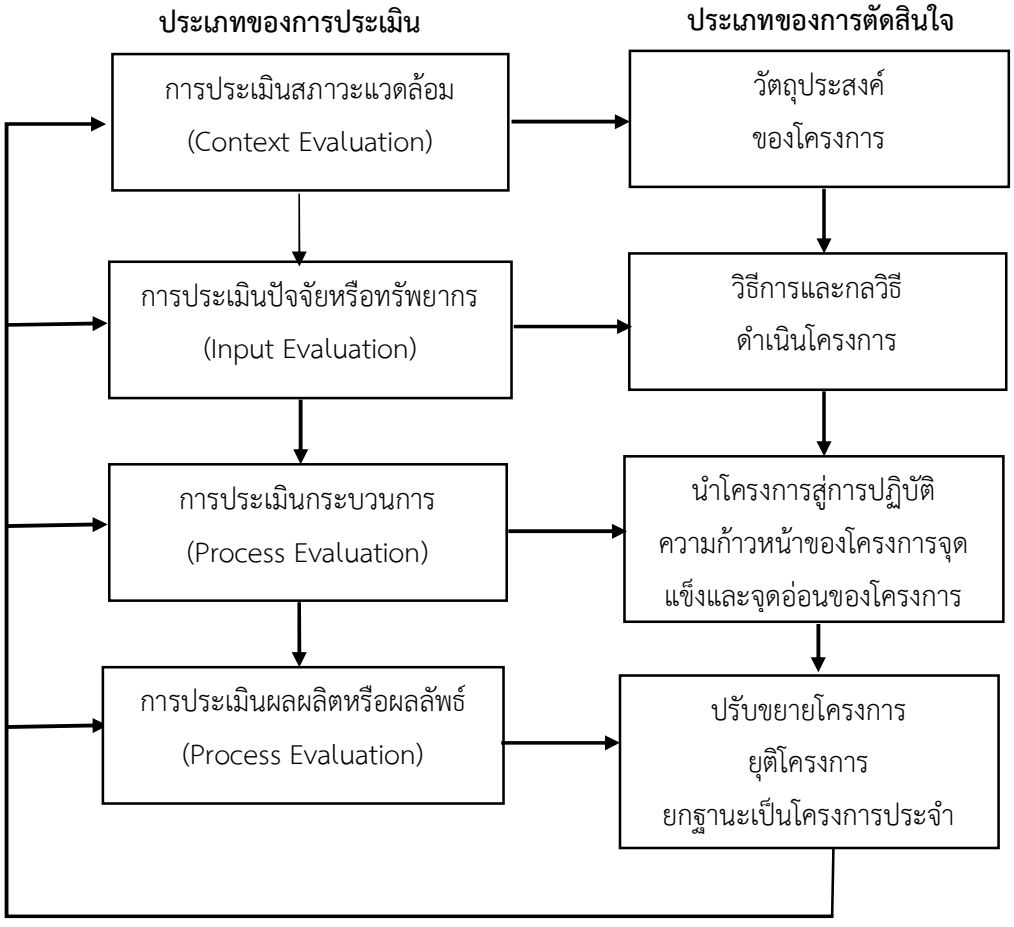

ภาพที่ 2.8 รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม
ที่มา : (พิสณุ ฟองศรี. 2550 : 86)

3. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมเพื่อให้เกิดผลดี จำเป็นต้องอาศัยหลักการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องเหมาะสม โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องและมีการประเมินผลเป็นระยะจนทำให้นักเรียนเกิดคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย

3.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

3.1.1 ความหมายของคุณธรรม

คำว่า คุณธรรม มีผู้ให้ความหมายไว้ในทัศนะที่แตกต่างกัน ดังนี้

โคลเบิร์ก (Kohlberg. 1976 : 5) กล่าวว่า คุณธรรม คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติและปฏิบัติในสังคม และทำให้บุคคลมีการพัฒนาจนกระทั่งมีลักษณะพฤติกรรมเป็นของตนเอง มาตรฐานการตัดสินใจของสังคมจะเป็นเครื่องตัดสินว่าการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นเรื่องที่ผิดหรือถูก

ไชยพร เรืองแหล้ (2556 : 14) ได้สรุปความหมายของคำว่า คุณธรรม ว่า คุณธรรม หมายถึง หลักของความดีงามแห่งการประพฤติตน และลักษณะอุปนิสัยอันดีงามที่สั่งสมอยู่ในจิตใจของบุคคลมาเป็นเวลานาน มีคุณค่าก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตามอันนำมาซึ่งความเจริญของตนเองและสังคม ซึ่งคุณธรรมที่เกิดขึ้นในจิตใจนั้นเกิดจากการอบรมและปลูกฝัง

ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2551 : 4) กล่าวว่า หลักธรรมทางศาสนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรม เพราะว่าหลักธรรมในศาสนามักเป็นคำสั่งสอนที่ให้บุคคลตระหนักรู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีหรือสิ่งใดเป็นสิ่งที่ไม่ดี สิ่งใดควรปฏิบัติหรือสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ ซึ่งมีการนำไปประยุกต์เป็นหลักในการปฏิบัติในอาชีพต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า จรรยาบรรณ (Ethics) ดังนั้น หลักธรรมทางศาสนาจึงเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับคุณธรรม

ดรุณี โอวจริยาพิทักษ์ และคณะ (2557 : 12) สรุปว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีที่บริสุทธิ์ในการคิด ในการกระทำที่เป็นหลักพื้นฐานประจำใจในการประพฤติปฏิบัติเพื่อความสุขทั้งของตนเองและสังคม

พรณรงค์ สิงห์สำราญ (2550 : 16) สรุปว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพความดีงามทั้งหลายซึ่งฝังลึกอยู่ในจิตสำนึกของบุคคลและเป็นคุณสมบัติที่อาจหาได้ในสัตว์โลกชนิดอื่น อาจกล่าวได้ว่าคุณธรรมเป็นสมบัติของมนุษย์ชาติโดยเฉพาะ และจริยธรรมนับว่าเป็นปัจจัยในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ถ้าคนในสังคมใดมีจริยธรรมสูงสังคมนั้นจะมีแต่ความเจริญ ผู้ที่มีจริยธรรมสูงจะประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีและบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าอันพึงประสงค์

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2551 : 9) ได้สรุปความหมายของคุณธรรม คือ คุณลักษณะสภาวะหรือสภาพของคุณงามความดีที่เป็นไปในทางถูกต้องดีงาม ทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขความยินดี

นภีสี ศรีวัฒนทรัพย์ (2551 : 13) ได้สรุปความหมายของคุณธรรม คือ สภาพคุณงามความดีที่มีอยู่ในจิตใจของบุคคล เป็นสิ่งที่บุคคลโดยทั่วไปหรือสังคมยอมรับ เกิดจากความเพียรพยายามในการกระทำความดีเป็นระยะเวลานานติดต่อกัน จนเกิดเป็นความเคยชินและเป็นนิสัย ได้รับการสั่งสมหรือปฏิบัติตามกันมาจากจิตใจโดยมิได้ฝืนใจ เป็นแนวทางในการประพฤติตนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และส่งผลให้สังคมของการอยู่ร่วมกันมีความสุขและความเจริญงอกงาม หลักคุณธรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน เพราะคุณธรรมเป็นหลักแห่งความประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องและดีงาม และมีจุดหมายปลายทางอยู่ที่คุณงามความดีของสังคมโดยส่วนรวม

พระครูประโชติ จันทวิมล (นาม จนฺทโชโต) (2555 : 11) สรุปว่า คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม คุณธรรม คือ ความดีงามในจิตใจที่ทำให้บุคคลประพฤติดี ผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติดีด้วยความรู้สึกในทางดีงาม คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลสซึ่งเป็นความไม่ดีในจิตใจ ผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ที่ไม่มาด้วยกิเลสซึ่งจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี

พระมหาณัฐพล ดอนตะโก (2551 : 15) สรุปว่า คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นความดีความงามที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคลโดยได้ยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามของบุคคลทั่วไป

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวิสุวรรณ (2552 : 11) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดี เป็นมโนธรรม เป็นความคิดดีที่กระตุ้นให้มีการประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบที่ดีงามและสามารถจำแนกความถูกผิดได้ มีสติสัมปชัญญะ มีความรับผิดชอบชั่วดี มีอุปนิสัยความตั้งใจและเจตนาที่ดีงาม

กล่าวโดยสรุป “คุณธรรม” หมายถึง สภาพหรือคุณลักษณะของคุณงามความดี ซึ่งอยู่ในจิตสำนึกของบุคคล เป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้เกิดความรู้สึกผิดชอบในการประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบที่ดีงามของสังคม อีกนัยหนึ่ง คือ สามารถเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย วาจา และจิตใจ เมื่อบุคคลใดประพฤติปฏิบัติตนโดยยึดหลักคุณธรรมแล้วย่อมเกิดคุณค่าแก่บุคคลนั้น ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลทั่วไป

3.1.2 ความหมายของจริยธรรม

คำว่า จริยธรรม เป็นคำที่มีความหมายกว้าง มีนักปรัชญา นักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับจริยธรรมไว้หลายความหมาย ดังต่อไปนี้

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2552 : 19) ให้ความหมายของจริยธรรม คือ การแสดงออกด้านพฤติกรรม (กาย สังคม จิตใจ และปัญญา) ที่เกิดจากการรู้เข้าใจความจริง รู้ถึงกฎเกณฑ์แห่งความเป็นไปตามเหตุปัจจัยของสิ่งทั้งหลายแล้วเอาความรู้นั้นมาใช้ทำให้ปฏิบัติต่อชีวิตตนเอง สิ่งทั้งหลายรอบตัวได้ถูกต้อง จริยธรรมตามหลักพุทธศาสนาจึงเป็นเรื่องของระบบการดำเนินชีวิตที่ดีงามด้านกาย สังคม จิตใจ และปัญญา ที่สอดคล้องกับหลักความจริงของธรรมชาติ

ฉันทนา โรจน์บูรณาวงศ์ (2552 : 6) จริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติหรือแนวทางของการประพฤติตนให้เป็นคนดี ปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย

ชัยนนท์ นิลพัฒน์ (2555 : 17) สรุปว่า จริยธรรม คือ หลักการที่มนุษย์ในสังคมยอมรับว่าดีงามและเห็นควรยึดถือปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในสังคมนั่นเอง และเมื่อนำไปใช้กับการประกอบอาชีพหรือการทำงานซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์และสังคม ก็ย่อมหมายความว่ามนุษย์ย่อมจะต้องมีจริยธรรมในการทำงานหรือการประกอบอาชีพ เพราะในการทำงานมนุษย์ย่อมต้องมีสังคมซึ่งประกอบด้วยคนหลายคนมีความเชื่อและความคิดเห็นที่ต่างกันจึงมีความจำเป็นต้องมีการวางกรอบให้มนุษย์ประพฤติไปในทิศทางเดียวกันเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างสงบสุขและบรรลุเป้าหมายในงานนั้น

ไชยพร เรืองแหล้ (2556 : 16) กล่าวสรุปว่า จริยธรรม คือ ความดีงามที่เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ อันชี้ให้เห็นถึงความเจริญงอกงามในชีวิตและรวมถึงสภาพแวดล้อมที่โน้มนำให้บุคคลมุ่งกระทำความดี เป็นหลักความประพฤติของบุคคลเป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงามเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคมเพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม

ณัฐ จันทร์หนูหงส์ (2554 : 11) สรุปว่า จริยธรรม คือ การกระทำหรือการแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่ถูกต้องดีงามทั้งภายนอกและภายในตามกฎเกณฑ์ของสังคมอันก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ดรุณี โอวจริยาพิทักษ์ และคณะ (2557 : 12) สรุปว่า จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานหลักปฏิบัติที่ดีงามถูกต้องเหมาะสม

วิรัชชัย และคณะ (2551 : 9) ได้สรุปความหมายของ จริยธรรม คือ การแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติหรือพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะที่ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม โดยสอดคล้องกับ

กฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในทางสังคม ซึ่งบุคคลใช้ในการแยกการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด

นภีสี ศรีวัฒนทรัพย์ (2551 : 15) ได้สรุปความหมายของจริยธรรม คือ การประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักศีลธรรมวัฒนธรรม ค่านิยมที่ชมชอบตามทำนองคลองธรรมตามแนวทางพุทธศาสนา และมีความพึงพอใจว่าการกระทำนั้นถูกต้อง ดีงาม เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณี มีลักษณะของความดีความถูกต้องอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม อีกทั้งเป็นการรู้สึกผิดชอบชั่วดีและเป็นการกระทำที่สังคมให้การยอมรับแสดงออกในลักษณะเป็นรูปธรรม

นาวิน เหมือนแสง (2555 : 39 - 40) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกสังคมนั้น คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ร่วมในสมาชิกของสังคมเป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัดและผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้น แบ่งออกได้เป็นหลายประเภทด้วยกัน เช่น ความรู้ ทัศนคติ การใช้เหตุผล และพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

ประทีป มากมิตร (2550 : 19) ได้สรุปว่า จริยธรรม ก็คือ หลักการที่มนุษย์ในสังคมยอมรับว่าดีงามและเห็นควรยึดถือปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในสังคมนั้นเอง และเมื่อนำไปใช้กับการประกอบอาชีพหรือการทำงานซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์และสังคม ก็ย่อมหมายความว่ามนุษย์ย่อมจะต้องมีจริยธรรมในการทำงานหรือการประกอบวิชาชีพ เพราะในการทำงานมนุษย์ย่อมต้องมีสังคมซึ่งประกอบด้วยคนหลายคนมีความเชื่อและความคิดเห็นที่ต่างกัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นมีการวางกรอบให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างสงบสุขและบรรลุเป้าหมายในงานนั้น ๆ

ประภาศรี พรหมประกาย (2555, ออนไลน์) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง คุณความดีที่ควรปฏิบัติหรือแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีเพื่อประโยชน์ของตนและส่วนรวม

พระบุญทัน จารุวณฺโณ (กณาลักษณ์) (2553 : 9) กล่าวว่า จริยธรรม มาจากคำ 2 คำ คือ จริยะ + ธรรม ซึ่งแปลตามศัพท์คือ จริยะ แปลว่า ความประพฤติ กิริยา ที่ควรประพฤติธรรม แปลว่า คุณงามความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักปฏิบัติในทางศาสนา ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติหรือหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ

รัตนากร วงค์ศรี และคณะ (2550 : 9) สรุปความหมายของจริยธรรม คือ การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่แสดงออกถึงความดีงามทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่นและต่อสังคมเพื่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อสังคมและการพัฒนาประเทศชาติ

สุทธิวรร ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาฐจน์ ทวิสุวรรณ (2552 : 11) ให้ความหมายของจริยธรรม คือ พฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นเป็นการปฏิบัติดี ปฏิบัติได้ถูกต้อง ที่เป็นผลมาจากความคิดที่สังคมหรือบุคคลเห็นร่วมกันเป็นสิ่งที่ดี โดยมีกรอบหรือแนวทางอันดีงามที่พึงปฏิบัติซึ่งกำหนดไว้สำหรับสังคมเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย งดงาม ความร่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่น มั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

สุภาพร สุขสวัสดิ์ (2552 : 24) สรุปว่า จริยธรรมเป็นความประพฤติของบุคคลเป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงามเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคมเพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม

อติกันต์ ภูดีทิพย์ (2552 : 24) ได้สรุปความหมายของจริยธรรม คือ ประพฤติปฏิบัติที่เป็นไปตามระเบียบแบบแผน กฎเกณฑ์ทางสังคมของบุคคลทั้งทางกาย วาจา ใจ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เป็นการขจัดขัดแย้งทางสังคมทำให้เกิดการพัฒนาและเป็นปกติสุข

กล่าวโดยสรุปได้ว่า “จริยธรรม” หมายถึง หลักในการประพฤติดี ประพฤติชอบทั้งกาย วาจา และใจ ปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องและดีงาม เป็นแบบอย่างอันดีอันก่อให้เกิดความสุขความเจริญทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

3.1.3 คุณธรรมจริยธรรม

สุภาพร สุขสวัสดิ์ (2552 : 24) คุณธรรมจริยธรรม เป็นเสมือนบทบัญญัติของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดี ประพฤติชอบ ด้านคุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต การที่จะให้คนในสังคมมีคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรมอันจะส่งผลให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น ควรมีการส่งเสริมและปลูกฝังในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่ยังเยาว์วัยที่เข้ารับการศึกษา ทั้งนี้คุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นพฤติกรรมดีงาม ที่แสดงออกที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และสังคม ต้องการให้มีขึ้นในตัวของผู้เรียนซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สังคมชมชอบและให้การสนับสนุนเพราะเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม คุณธรรมจริยธรรมจะประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบหลายอย่างเข้าด้วยกัน ดังนั้นคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญของทุกคนเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าจะบังเกิดขึ้นเมื่อคนในสังคมมีคุณธรรมจริยธรรม นโยบายสังคมของรัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งให้คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรม ในส่วนของภาคการศึกษาได้กำหนดไว้ว่าจะเร่งรัดปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรม

นำความรู้ พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา คุณธรรมจริยธรรม จึงมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยที่ต้องการทั้งคนดีและคนเก่ง

คำว่า คุณธรรม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า virtue จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร คำว่า คุณธรรม จริยธรรม มักจะใช้ควบคู่กันเสมอ คำว่า “คุณธรรม” กับคำว่า “จริยธรรม” เป็นคำที่แยกกันมีความหมายแตกต่างกัน คำว่า “คุณธรรม” แปลว่า ความดี มีประโยชน์ เป็นคำที่มีความหมายเป็นนามธรรม ส่วนคำว่า “จริย” แปลว่า กิริยาที่ควรประพฤติ เป็นคำที่มีความหมายเป็นรูปธรรม ส่วนคำว่า “ธรรม” มีความหมายหลายประการ เช่น ความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันจะได้เป็นคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ คำว่า คุณธรรม จริยธรรมมีความหมายใกล้เคียงกันมาก จึงมักมีผู้ใช้คำสองคำนี้ไปด้วยกันเป็นคุณธรรมและจริยธรรม แต่คำสองคำนี้มีความแตกต่างกันซึ่งมีนักจิตวิทยา นักปรัชญา และนักการศึกษาให้ความหมายไว้ ดังนี้

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2551 : 9) ได้สรุปความหมายของคุณธรรมจริยธรรม คือ คุณลักษณะ สภาวะ หรือสภาพของคุณงามความดีที่บุคคลมีอยู่และแสดงออกทางความประพฤติปฏิบัติในลักษณะที่ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในทางสังคม

นาวิน เหมือนแสง (2555 : 19) กล่าวโดยสรุป คุณธรรม คือ ความดีงามในจิตใจ เช่น ความเมตตา ความซื่อสัตย์ เป็นต้น มีผลทำให้จิตใจอยู่ในภาวะที่ดีงามและพร้อมที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วนจริยธรรม คือ การแสดงออกทางกาย วาจา เช่น เมื่อมีความเมตตาก็ลงมือช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อมีความซื่อสัตย์ก็ตั้งมั่นอยู่ในศีล 5 ไม่ลักขโมย เป็นต้น ทั้งคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักธรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องสนับสนุนกัน คนที่มีคุณธรรมสูง คือ คนจิตใจทรงคุณธรรมย่อมจะประพฤติปฏิบัติสิ่งใด ๆ ในลักษณะของการมีจริยธรรมสูงด้วย ดังนั้นคุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมหรือของสังคมหนึ่ง ๆ มีรากฐานมาจากศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเห็นพร้อมต้องกันของคนในสังคมนั้นแต่ละยุคแต่ละสมัย คุณธรรมและจริยธรรมในสังคมหนึ่ง ๆ จะมีวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยด้วย

ประเวศ วะสี (2555, ออนไลน์) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม คือ คุณสมบัติของความเป็นมนุษย์อันเป็นไปเพื่อความสุขของตนเองและการอยู่ร่วมกันหรือศีลธรรม นอกจากนี้ยังกล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม คือ การเป็นผู้มีจิตใจสูง ไม่เห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว แสดงออกโดยการไม่เบียดเบียน มีความเมตตากรุณามุ่งช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

พระบำรุง ปุญญาพโล (โพธิ์ศรี) (2554 : 13-14) ได้ประมวลคำว่า “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” เข้าด้วยกันได้เป็น “คุณธรรม จริยธรรม” (Moral Virlucs) มีความหมายว่า เป็นการ

ประพฤติปฏิบัติที่เป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้องตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม หรืออาจจะให้ความหมายได้ว่า “คุณธรรมตามกรอบจริยธรรม” คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์เพื่อให้มีคุณภาพ ลักษณะอันนำมาซึ่งคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ความประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามตามคำสอนศาสนาหรือการประพฤติตามเกณฑ์ที่ถูกต้องทั้งกาย วาจา และใจ อันก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าของสังคม เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดในตัวบุคคลมากที่สุด

สุภาพร สุขสวัสดิ์ (2552 : 21) สรุปว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดี เป็นพฤติกรรมการแสดงออกอันเนื่องมาจากคุณงามความดีในจิตใจตามหลักศีลธรรม ปรัชญา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม พฤติกรรมที่แสดงออก เป็นไปตามความสำนึกในจิตใจ กระทำเพราะเป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้องไม่ใช่เพราะมีกฎระเบียบหรือสภาพบังคับให้ต้องกระทำ ถ้าผู้ใดมีคุณธรรมในจิตใจแล้วแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีจริยธรรมอันงดงาม ดังนั้น คำว่า “คุณธรรมจริยธรรม” เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันอยู่เสมอ

อุทิศ ทาหอม (2554 : 46) สรุปว่า คุณธรรม คือ คุณงามความดีที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีในทางที่ชอบเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รู้จักผิดชอบชั่วดีตามทำนองครองธรรมไม่ทำผิดศีลธรรมอันดีงาม เช่น การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ การไม่ประพฤติผิดในกาม การไม่พูดเท็จ การไม่เสพสิ่งเสพติด เป็นต้น คุณธรรม เครื่องที่จะประกอบคุณงามความดีของมนุษย์เป็นนามธรรมไม่ใช่เป็นรูปธรรม เพราะเนื่องจากมันอยู่ในสภาพของจิตใจไม่ได้แสดงออกมาเป็นการประพฤติปฏิบัติ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากเราจะแสดงออกมาเรียกว่าจริยธรรม เพราะตัวจริยธรรมเป็นการประพฤติออกมาให้เป็นรูปธรรม ซึ่งทั้งคุณธรรมและจริยธรรมมีความหมายใกล้เคียงกันแต่คนละความหมาย คุณธรรมเป็นเรื่องของความดีงามภายในจิตใจ แต่จริยธรรมเป็นการประพฤติหรือแสดงออกมาให้เห็น

ทั้งนี้ความแตกต่างของคุณธรรมกับจริยธรรม สรุปได้ว่า คุณธรรมมีลักษณะเป็นนามธรรม (Abstract) ส่วนจริยธรรมมีลักษณะเป็นรูปธรรม (Concrete) แต่ทั้ง 2 อย่างเสริมให้มนุษย์มีคุณสมบัติที่งดงาม สง่า มีเสน่ห์ในตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคุณสมบัติที่สัมผัสได้ทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุป “คุณธรรมจริยธรรม” หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดีเป็นพฤติกรรมการแสดงออกอันเนื่องมาจากสภาพคุณงามความดีในจิตใจตามหลักศีลธรรม ปรัชญา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปตามความสำนึกในจิตใจ กระทำเพราะเป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้องไม่ใช่เพราะมีกฎระเบียบหรือสภาพบังคับให้ต้องกระทำ ผู้ใดมีคุณธรรมในจิตใจแล้วแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมก็จะได้ชื่อเป็นผู้มีจริยธรรมอันงดงาม

3.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน โดยเฉพาะสังคมที่มีการแข่งขันสูง เยาวชนของชาติเคยชินกับการแข่งขันตั้งแต่ระดับอนุบาลจนระดับมหาวิทยาลัยทำให้เกิดความเห็นแก่ตัวเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง มีการชิงดีชิงเด่นเห็นแก่ตัวขาดการเสียสละและการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในปัจจุบัน จึงเป็นการยากที่จะทำให้ทุกคนมองเห็นคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรม เพราะทุกคนมองหาแต่ความอยู่รอดแห่งตน การแก้ปัญหาเหล่านี้จึงต้องเน้นให้คนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาด้านอื่น ๆ

นักเรียนและเยาวชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันขาดคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น เช่น ความไม่ตรงต่อเวลา ความไม่รับผิดชอบต่อสังคม ความไม่ขยันอดทน พูดจาไม่สุภาพ ก้าวร้าว พูดโกหกได้อย่างปกติวิสัย มีความฟุ่มเฟือย โดยจะได้แบบอย่างจากผู้ใหญ่ที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม สื่อต่าง ๆ นำวัฒนธรรมอื่น ๆ เข้ามาโดยขาดการพิจารณาให้รอบคอบ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นการยากมากต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายตั้งแต่ระดับรัฐบาล สถานศึกษา สถาบันศาสนา ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ควรให้มีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ฉันทนา โรจน์บูรณาวงศ์ (2552 : 19) กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรม มีความสำคัญยิ่งทั้งในแง่ส่วนตนและส่วนรวม เพราะหากคนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมแล้วจะส่งผลเสียหายอย่างยิ่งแก่สังคม คุณธรรมมีความสำคัญต่อบุคคล คือ ทำให้บุคคลมีศักดิ์ศรี ได้รับการยอมรับ ได้รับความสำเร็จ และมีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต มีความสำคัญต่อส่วนรวม คือ ทำให้คนสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และจริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของปัจเจกชนสังคมและประเทศชาติ

ณัฐ จันทร์หนูหงส์ (2554 : 17) ได้สรุปว่า ในสถานศึกษา ผู้บริหาร และครู ควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยควรปลูกฝังด้านจริยธรรมเพื่อให้เขาเหล่านั้นเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ ความสามารถ พร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติตนในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง มีความยุติธรรม มีความเสียสละ มีเหตุผล มีความรักชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ มีเมตตา กรุณา มีความสามัคคี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า รู้จักรักษา ส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ทิพย์ หาสาสน์ศรี (2553 : 17) ได้สรุปความสำคัญของคุณธรรม คือ สภาพคุณงามความดีที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติของบุคคลเป็นสิ่งมีคุณค่ายิ่ง ส่งเสริมให้บุคคลที่ปฏิบัติอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปราณี ปริยวาที (2551 : 16) ได้สรุปว่า จริยธรรมช่วยปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีให้กับเด็ก นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้เด็กเลือกปฏิบัติได้ถูกต้อง จริยธรรมมีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยในการปูพื้นฐานลักษณะอันดีงามให้กับเด็ก ควรให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นนิสัย ซึ่ง ธีราพร กุลนานันท์ (2554 อ้างถึงใน ปราณี ปริยวาที. 2551 : 16) ได้กล่าวถึงพัฒนาเด็กมี 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Domain) ได้แก่ การเกิดความรู้ ความเข้าใจว่าสิ่งใดดี สิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรทำ สิ่งใดควรยกเว้น

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ได้แก่ การเกิดความรู้สึกโน้มเอียงทางอารมณ์ที่สะท้อนออกมาในลักษณะทางการชอบ-ไม่ชอบ อย่างเห็นความสำคัญ เต็มใจรับค่านิยมเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติจนเป็นนิสัย

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ได้แก่ ความสามารถที่จะลงมือปฏิบัติด้วยกาย หรือวาจา ในลักษณะนิสัยทางจริยธรรม

พระมหาณัฐพล ดอนตะโก (2551 : 16) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นพื้นฐานของการเกิดจริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม ตลอดจนความสุขความพอใจ คุณธรรมสร้างคนดี และความดีเป็นปัจจัยส่งเสริมวินัยของคน เช่นเดียวกับที่ธรรมเป็นเครื่องส่งเสริมศีลในทางศาสนา วินัยนั้นเป็นมาตรการบังคับภายนอกไม่มีอำนาจบังคับภายในจิตใจ ส่วนคุณธรรมเป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ จึงจำเป็นต้องสร้างคุณธรรมให้มีในจิตใจข้าราชการ โดยเหมาะสมแก่การเป็นข้าราชการ การบริหารราชการ และการส่งเสริมวินัยราชการ

รัตนากร วงค์ศรี (2550 : 9) สรุปว่า ความสำคัญของคุณธรรมทำให้เกิดจริยธรรมค่านิยมที่เหมาะสมส่งผลสู่การนำไปปฏิบัติที่ถูกต้อง ตลอดจนทำให้เกิดความสุขความพอใจให้กับตนเองและทำให้เกิดสันติสุขต่อสังคม ซึ่งคุณธรรมสามารถที่จะปลูกฝังกันได้เมื่อบุคคลเกิดคุณธรรมอย่างหนึ่งก็จะส่งผลให้เกิดคุณธรรมด้านอื่น ๆ ตามมา

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2551 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมไว้ พอสรุปได้ว่าเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม ซึ่งจำเป็นต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมในปัจจุบันและอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 9) กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความสมดุลโดยเน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542 อ้างถึงใน ไชยพร เรืองแหล้. 2556 : 17) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน คุณธรรมเป็นเรื่องนามธรรม เกี่ยวกับคนดีที่อยู่ภายในจิตใจ คุณธรรมเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะการแสดงออกของคนเราจากภายในเป็นสิ่งดีที่แสดงออกทางกาย วาจา หรือจิตใจ ทั้งคุณธรรมจริยธรรม เป็นคำที่มีความเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงามความดี กล่าวคือ จริยธรรม คือ ความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ตนเองและคนในสังคมรอบข้างมีความสุข สงบ เยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดีโดยกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดีอยู่จนเป็นนิสัย ความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดีอยู่ตลอดเวลา คือ มีคุณธรรมอยู่ในจิตใจ หรืออาจกล่าวได้ว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนคุณธรรมเป็นสภาพความงามความดีภายในจิตใจ ซึ่งทั้งสองส่วนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและวาจานั้นย่อมเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และเป็นไปตามพฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและวาจานั้นย่อมเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและสติปัญญา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้านควบคู่กันไป คือ การพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญยิ่งทั้งในแง่ส่วนตนและส่วนรวม เพราะหากคนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมแล้วจะส่งผลเสียหายอย่างยิ่งแก่สังคม คุณธรรมมีความสำคัญต่อบุคคลทำให้บุคคลมีศักดิ์ศรี ได้รับการยอมรับ ได้รับความสำเร็จ และมีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต มีความสำคัญต่อส่วนรวม ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และจริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของบุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

3.3 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชนของไทย รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยก็กำหนดนโยบายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไว้อย่างชัดเจน ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็ได้กำหนดสอดแทรกไว้ในหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ก็กำหนดไว้เช่นกัน เพราะถือว่าคุณธรรม จริยธรรมเป็นภูมิคุ้มกันทางสังคม ได้มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนของชาติไว้ ดังนี้

กัญจน์คหัฐ ปิยะกาญจน์ (2553 : 101 - 102) ได้อธิบายถึงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม โดยครอบครัวไว้ว่า ผู้ปกครองในครอบครัวของเยาวชนได้ใช้วิธีการปลูกฝังคุณธรรมแต่เยาวชนภายในการดูแลของตน ดังนี้

1. โดยการสั่งสอนโดยตรง คือ การบอกให้กระทำหรือห้ามไม่ให้กระทำสิ่งใด ๆ จะใช้วิธีการชี้แนะ สั่งสอน อบรมโดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า

2. การเป็นต้นแบบ โดยมีตัวแบบ 3 ประเภท คือ 1) ตัวแบบจริง ได้แก่ ผู้ปกครองแสดงให้เห็นจริง 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ โดยการดูละคร หนัง หรือรายการโทรทัศน์ร่วมกันระหว่างเยาวชนกับผู้ปกครอง 3) ตัวแบบคำบอกเล่า ได้แก่ การให้ฟัง การนำหนังสือมาให้อ่าน เช่น นิทาน เป็นต้น

3. สอดแทรกขณะทำกิจกรรมยามว่างร่วมกัน

4. ใช้หลักศาสนา ได้แก่ การชวนบุตรหลานเข้าวัดทำบุญ ฝึกให้สวดมนต์ก่อนนอน เป็นต้น

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาณจน์ ทวิสุวรรณ (2552 : 25 - 26) ได้อธิบายถึงการส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของกระทรวงศึกษาธิการไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุขโดยคุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. ประหยัด คือ ดำเนินชีวิตด้วยความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รู้จักฐานะทางการเงินของตน รู้จักเก็บออม

2. ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตนให้ตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ

3. มีวินัย คือ ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบของสถานศึกษา องค์กรประเทศชาติ รวมถึงการมีวินัยต่อตนเอง

4. สุภาพ คือ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ

5. สะอาด คือ รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม ได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ

6. สามัคคี คือ เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของบุคคลรอบข้างทั้งที่เป็นเพื่อน เป็นพี่ หรือเป็นน้อง และรู้บทบาทของตนเอง

7. มีน้ำใจ คือ รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือผู้อื่นบ้าง

8. ขยัน คือ มีความตั้งใจเรียนเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องสู้งาน กล้าเผชิญอุปสรรค

สมบูรณ์ บุญโท (2555, ออนไลน์) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คือ ทำให้เยาวชนงอกงามเจริญเติบโตด้วยคุณธรรมจริยธรรม และมีความมั่นคงหรือตั้งมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เมื่อเราปลูกต้นไม้เราต้องการเห็นความเจริญงอกงามของต้นไม้ เมื่อเราปลูกเรือนเราต้องการเห็นความงามของบ้านเรือน เมื่อเราปลูกผมเราต้องการเห็นความดกดำของเส้นผม แต่ถามว่าต้นไม้ก็ดี บ้านเรือนก็ดี เส้นผมก็ดี มีความงามและดกดำของเส้นผม ต้นไม้จะงอกงามเพราะการดูแลให้ปุ๋ย พรวนดิน รดน้ำ เปิดโอกาสให้รับแสงแดดตามโอกาสอันควร บ้านเรือนจะงดงามต้องอาศัยการออกแบบที่เหมาะสม การปลูกผมเพื่อให้เส้นดกดำต้องอาศัยหมอที่เชี่ยวชาญเรื่องเส้นผม ต้องได้รับการเอาใจใส่ต้องอาศัยการอดทนและความเสียสละของผู้เป็นเจ้าของเรือนร่าง จะเห็นว่าการปลูกต้นไม้ การปลูกเรือน และการปลูกเส้นผม ต้องอาศัยระบบการพึ่งพาอาศัยทั้งพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ อาศัยคน อาศัยความสร้างสรรค์ จึงสามารถได้ต้นไม้ทั้งงอกงาม บ้านเรือนที่สวยงาม และเส้นผมที่ดกดำ ในทำนองเดียวกันการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมต้องอาศัยหลายสิ่งหลายอย่างเข้าเป็นองค์ประกอบ จึงทำให้พันธกิจและภารกิจของสถาบันการศึกษาและครู-อาจารย์บรรลุเป้าหมาย ประเด็นอยู่ที่ว่าการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอาศัยสิ่งใดบ้างจึงจะเจริญงอกงาม

ประการที่หนึ่ง อาศัยองค์ความรู้ : ผู้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ต้องมีความรู้โดยตรง คือ มีวิชาความรอบรู้ รู้สึกรู้จริงสิ่งที่ชอบที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดในตัวผู้ศึกษาได้

ประการที่สอง อาศัยประสบการณ์ : ผู้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม มีประสบการณ์ตรงสามารถนำตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงมาเล่าให้นักศึกษาได้ฟังและต้องมีศิลปะในการเล่ามีวาทศิลป์ที่จูงใจให้นักศึกษาคล้อยตาม เล่าอย่างสมจริงเสมือนหนึ่งเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในปัจจุบัน ต้องให้เรื่องที่นำมาเล่านั้นกระทบจิตใจผู้ฟังหรือให้ความสะเทือนใจในกรณีเรื่องไม่ดีและเกิดความชื่นชมอยากเอาเป็นแบบอย่างในกรณีของความดีงาม

ประการที่สาม ผู้สอนต้องเชื่อมั่นในสิ่งที่สอน : การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้หากผู้สอนเองยังมีความสงสัยในสิ่งที่ตนเองสอน ผู้สอนต้องสามารถให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลในการตอบข้อสงสัยของนักศึกษาให้หายความสงสัย

ประการที่สี่ การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง : การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ได้ผลแน่ ๆ คือ การทำตนให้เป็นแบบอย่าง เราอยากให้เยาวชนเป็นเช่นไร ผู้สอน ผู้นำองค์กร ผู้นำสังคมต้องประพฤติตนให้เป็นแม่แบบที่ดี การมีแม่แบบที่ดีเป็นการสอนให้เห็นแม่แบบที่ดี การมี

แม่แบบที่ดีเป็นการสอนที่ดีที่สุดเรียกว่าสอนโดยไม่ต้องพูด มีพ่อแม่ ครูอาจารย์จำนวนมากมิได้สอนหลักคุณธรรมจริยธรรม แต่กลายเป็นผู้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เยาวชนยึดเป็นแบบอย่าง กลายเป็นบุคคลที่เป็นบุคคลในอุดมคติที่เยาวชนสามารถยึดเป็นแบบอย่างได้ เพียงแต่บางครั้งเราต้องให้เยาวชนเห็นว่าใครบ้างที่เยาวชนสามารถยึดเป็นแบบอย่างได้ พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกให้ได้ ครูอาจารย์ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ได้

สรุปได้ว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนจะต้องได้รับแรงเสริมจากหลายฝ่าย ทั้งจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน รวมถึงตัวนักเรียนเอง เพื่อประโยชน์ทั้งตนเองและสังคมโดยส่วนรวม ทำให้ชีวิตเป็นสุข สังคมร่มเย็น บังเกิดความก้าวหน้า ปัญหาสังคมมีน้อย ไม่เบียดเบียนกันมีแต่จะเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกตระหนักในหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างเป็นสุขด้วยกัน

3.4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

3.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget)

Jean Piaget (1956 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. 2554) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของเพียเจต์ ซึ่งเป็นนักทฤษฎีที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของมนุษย์ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กหรือมนุษย์ในวัยเด็ก โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 Pre-Moral Stage (0 - 4 ปี) ขั้นก่อนจริยธรรมนี้เด็กจะยังไม่รู้และไม่เข้าใจกฎระเบียบของสังคม ไม่รู้จักกติกาแต่เริ่มมีความเชื่อความเข้าใจจากการปลูกฝังว่าอะไรถูกหรือผิด

ขั้นที่ 2 Moral Realism (5 - 7 ปี) ขั้นรู้ความหมายของจริยธรรม เด็กจะเริ่มยอมรับกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ตัดสินความผิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่ยังไม่ได้คำนึงถึงเจตนา

ขั้นที่ 3 Transitional (7 - 9 ปี) เป็นขั้นช่วงต่อระหว่างขั้นที่ 2 และเด็กในวัยนี้จะเริ่มมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เริ่มมีการให้และการรับ และเรียนรู้ว่าการทำผิดจะได้รับการลงโทษเป็นการตอบแทน

ขั้นที่ 4 Stage of Moral Relativism (10 - 11 ปี) เป็นขั้นการพิจารณาจริยธรรม จากความเชื่อมโยงหรือความเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่น ๆ ที่แวดล้อม เด็กจะเริ่มคิดถึงถูกผิดโดยใช้เหตุผล ยึดมั่นหรือให้การยอมรับ หรือดูข้อตกลงต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มมากขึ้น

3.4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

นักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อลอร์เรนซ์ โคลเบิร์ก (Lawrence Kohlberg) (Kohlberg. 1976 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. 2554) โคลเบิร์ก เชื่อว่าพัฒนาการทางการใช้เหตุผลในระดับที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นต่ออยู่ก่อนแล้วและต่อมาบุคคลจะได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าขั้นสูงต่อไปมีมากขึ้นตามลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงจนถูกละทิ้งไปในที่สุดซึ่งโคลเบิร์กได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ และในแต่ละระดับยังแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อยดังนี้ คือ

ระดับที่ 1 Pre-Conventional ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม เด็กจะได้รับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูหรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลที่ตามมาที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษมาให้ ซึ่งพฤติกรรม “ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล และพฤติกรรม “ไม่ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นที่ 1 Punishment and Obedience Orientation ขั้นการลงโทษและการเชื่อฟัง เด็กจะยอมทำตามเพราะไม่อยากถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 Instrumental Relativist Orientation ขั้นถือผลประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ความดีความงามนั้นจะขึ้นอยู่กับรางวัล การชมเชย หรือการตอบแทน

ระดับที่ 2 Conventional ระดับจริยธรรม ตามกฎเกณฑ์ของสังคม พัฒนาการจริยธรรมระดับนี้ ผู้กระทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติเป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือหลีกเลี่ยงการกระทำความผิดเพราะกลัวว่าตนจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ที่ต่อเนื่องขั้นตอนย่อยที่ 2 ข้างต้น คือ

ขั้นที่ 3 Mutual Interpersonal Normative Morality เป็นขั้นคล้อยตามผู้อื่น คล้อยตามความคาดหวังของสังคมหรือการยอมรับของกลุ่ม ต้องการการยอมรับของกลุ่มว่าตนเป็นคนดีมักจะทำในสิ่งที่สังคมคาดหวัง

ขั้นที่ 4 law and Order Orientation เป็นขั้นตอนของการทำตามกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม การทำในสิ่งที่ถูกไม่ประพฤติผิด คือ การทำตามหน้าที่ประพฤติตนไม่ผิดกฎหมายและรักษาระเบียบแบบแผนของสังคม

ระดับที่ 3 Post-conventional Level ระดับภายหลังจากการทำตามกฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบของสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็นหลักจริยธรรมของผู้มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการและมาตรฐาน

ทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณของตนเอง ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักการของความประพฤติที่จะปฏิบัติตามการตัดสิน “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเองปราศจากอิทธิพลของผู้ที่มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก ซึ่งกฎเกณฑ์ กฎหมายดังกล่าว ควรจะตั้งอยู่บนหลักความยุติธรรมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกของสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ระดับนี้ยังสามารถแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ย่อมมีความต่อเนื่องจากขั้นตอนย่อยที่ 4 คือ

ขั้นที่ 5 Social Contract Orientation ขั้นทำตามสัญญาของสังคม เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้มาตรฐานทางจริยธรรม

ขั้นที่ 6 Universal Ethical Principle Orientation หลักการคุณธรรมจริยธรรมสากล โดยเชื่อในความดีงาม ความถูกต้องที่เป็นสากล เป็นที่ยอมรับจากคนส่วนมากทั่วโลกและทุกสังคม

3.4.3 ทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรมของเอ็กเซลล์

พิเชษ รุ้งลาวัลย์ (2550 : 10 - 11) คุณธรรมจริยธรรม เป็นการศึกษาการประพฤติตัวของคนในสิ่งถูกและสิ่งผิด การกระทำต่าง ๆ อาจจะพิจารณาว่าถูกหรือผิด แล้วแต่ว่าเป็นความตั้งใจของแต่ละบุคคล ทฤษฎีที่อยู่บนฐานของที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากเหตุใดเหตุหนึ่ง เนื่องมาจากเหตุและปัจจัยของการกระทำ คือ ทำสิ่งดีหรือเลว คำถามหลักที่สำคัญในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ข้างหนึ่ง คือ เป็นความดีที่แท้จริงหรือเป็นเพียงความดีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่พบเห็นเท่านั้น แบ่งเป็น 2 ทฤษฎี คือ

1) ทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรมที่อยู่บนฐานของความตั้งใจ

ทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรมที่อยู่บนฐานของความตั้งใจของแต่ละบุคคล ถือการตั้งใจกระทำสิ่งนั้นเป็นหลัก การกระทำทุกอย่างจะดีหรือชั่วอยู่ที่การตั้งใจที่เรียกว่าเจตนา ถ้ามีเจตนากระทำความดีด้วยกาย วาจา ใจ สามารถตัดสินได้ว่าการกระทำนั้นถูกต้องหรือไม่ ความตั้งใจทำดีจะเป็นความดีที่แท้จริง การกระทำทุกอย่าง คือ ทำสิ่งดีหรือปราศจากความสนใจเนื่องมาจากเหตุและปัจจัย เมื่อมันเป็นไปตามกฎของธรรมชาติ ปัญหาหลักที่สำคัญในทฤษฎีเหล่านี้ คือ รู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ดีก็จะทำสิ่งที่ดีนั้น

ศาสนาทุกศาสนาสอนให้รู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกแท้จริงและอะไรคือสิ่งที่ผิดจากการสอนของครู พระ และผู้เคร่งศาสนาหรือจากหนังสือทางศาสนา อย่างไรก็ตามหลักศาสนาทั้งหมดสอนคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม แต่ไม่ได้สรุปข้อตกลงในลักษณะเป็นหลักปิดกั้นความเข้าใจหลักคุณธรรมจริยธรรมของศาสนาในแนวทางร่วมกัน โดยทั่วไปเพื่อให้ทุกคนเข้าใจที่จะปฏิบัติตัวเป็นคนดีของทุกศาสนาได้

นักคิดด้านปรัชญาส่วนหนึ่งมีแนวคิดว่าคนเรามีความสามารถที่จะรู้การกระทำในสิ่งที่ถูกและผิดโดยกำเนิด เป็นสิ่งที่ธรรมชาติให้มากับทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโลกนี้อยู่แล้ว และทุกคนสามารถรับรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน สิ่งที่เป็นเรื่องยากก็คือ การหามาตรฐานว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกและอะไรคือสิ่งที่ผิด

2) ทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรมที่อยู่บนฐานของสิ่งที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากเหตุและปัจจัย

ทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรมที่บนฐานของสิ่งที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากเหตุและปัจจัย ทฤษฎีเหล่านี้กล่าวว่า สิ่งที่ถูกจะสืบเนื่องมาจากเหตุที่ดีและสิ่งที่ผิดจะสืบเนื่องจากเหตุที่เลวร้าย ทฤษฎีเหล่านี้เห็นว่าเป็นความสุขในการทำสิ่งที่ดี ความดีนี้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับความสุข เพราะว่าความสุขของคนบางคนอยู่บนความทุกข์ของคนอื่น กฎของคุณธรรมจริยธรรมที่บอกเราว่าจะรักษาความดีที่ต่อเนื่องมาจากเหตุและปัจจัยนี้ได้อย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ค้นพบโดยประสบการณ์และโดยการมีเหตุผลจากการรู้ข้อเท็จจริง

ทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรม บางทฤษฎีอยู่บนฐานของสิ่งที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากเหตุและปัจจัยที่กระทำจึงเป็นคำกล่าวว่า ที่เป็นเช่นนี้เป็นผลจากการกระทำ ทฤษฎีเหล่านี้เป็นการเน้นการกระทำที่มีความเมตตากรุณา การไม่มีความโลภ อย่างไรก็ตามหลักการของการเอาประโยชน์เพื่อตนเองกลายเป็นจุดอ่อนที่ไม่สามารถใช้ในการแก้ปัญหาที่มีความเห็นไม่ตรงกันทางกฎหมาย เพราะว่าการตัดสินใจจะให้ข้อเสนอแนะด้วยประโยชน์ส่วนตัวแทนความดี ของคน ซึ่งได้กลายเป็นข้อขัดแย้งในความคิด ความอ่อนแอของสังคม ทำให้เป็นเรื่องยากลำบากที่จะชี้ให้เห็นว่าคุณธรรมจริยธรรม ที่มาจากรากฐานของการกระทำความดีและถ้าทุกคนทำความดีก็จะสามารถนำสังคมให้มีความมั่นคงได้

3.4.4 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2551 : 19 - 22) ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี เก่ง และมีสุขของคนไทย ทฤษฎีนี้ถูกนำเสนออยู่ในรูปของต้นไม้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนที่เป็นราก ส่วนที่เป็นลำต้น และส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้

ส่วนแรก คือ ราก ประกอบด้วยรากหลัก 3 ราก ซึ่งแทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ 2) ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิด ในขั้นรูปธรรมหลายด้าน และการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้ การคิดของ Piaget (1966) และ 3) ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือ

ทำนายความรู้สึกของบุคคลอื่น จิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ จะเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของจิตลักษณะ 5 ตัวบนลำต้น และเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของพฤติกรรมของบุคคลในส่วนที่เป็นดอกและผลด้วย ดังนั้น บุคคลจะต้องมีจิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ ในปริมาณสูงเหมาะสมตามวัย จึงจะทำให้จิตลักษณะอีก 5 ตัว บนลำต้นพัฒนาได้อย่างดีและมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย

ส่วนที่สอง คือ ลำต้น อันเป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก 3 ประการ ประกอบด้วย จิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม ทัศนคติ หมายถึง การเห็นประโยชน์โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติในทฤษฎีของ Ajzen และ Fishbein (1980) ส่วนคุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ส่วนรวมเห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่แล้วมักเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น และค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ เช่น ค่านิยมที่จะศึกษาต่อในระดับสูง ค่านิยมในการใช้สินค้าไทย ค่านิยมในด้านการรักษาสุขภาพ เป็นต้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบัน จะส่งผลอย่างไรในปริมาณเท่าใดต่อใคร ตลอดจนความสามารถในการอดได้ รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้ 4) ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่เกิดจากการกระทำของตนเองมิใช่เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญหรือการควบคุมของคนอื่น เป็นความรู้สึกในการทำนายได้ ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Locus of Control ของ Rotter (1966) และ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1963)

จิตลักษณะ 5 ประการนี้ เป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่น่าปรารถนาที่เปรียบเสมือนดอกไม้และผลบนต้นไม้ นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ยังเสนอว่า ควรใช้จิตลักษณะทั้ง 5 ประการบนลำตันร่วมกับจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก 3 ประการ ในการอธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าจะต้องใช้จิตลักษณะหลายตัวพร้อมกันในการศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของบุคคล การใช้จิตลักษณะเพียงตัวเดียวหรือน้อยตัวจะไม่ช่วยให้นักวิจัยและนักพัฒนาเข้าใจการกระทำของแต่ละบุคคลได้อย่างน่ามั่นใจ

ส่วนที่สาม คือ ดอกและผลเป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและเก่ง ซึ่งแสดงพฤติกรรมการทำความดีละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดีและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนเก่ง พฤติกรรมของคนดีและเก่งสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

หนึ่ง พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่ 1) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่เป็นการทำร้ายหรือทำลายตนเอง เช่น พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเอง พฤติกรรมการบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด พฤติกรรมไม่เล่นการพนัน เป็นต้น และ 2) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ทำร้าย ทำลาย หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษ ไม่ก้าวร้าว พฤติกรรมการขับขี่อย่างมีมารยาท พฤติกรรมซื่อสัตย์ เป็นต้น

สอง พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่ 1) พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมการปกครองของหัวหน้าและพฤติกรรมเคารพกฎหมาย เป็นต้น และ 2) พฤติกรรมพัฒนา เช่น พฤติกรรมพัฒนาตนเอง เช่น พฤติกรรมใฝ่รู้ พฤติกรรมรักการอ่าน เป็นต้น พฤติกรรมพัฒนาผู้อื่น เช่น พฤติกรรมการสนับสนุนให้ผู้อื่นปลอดภัยในการทำงาน พฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตร พฤติกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และพฤติกรรมพัฒนาสังคม เช่น พฤติกรรมอาสา เป็นต้น

3.4.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม

ณัฐกร อินทุยศ (2556 : 247 - 248 ; สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556 : 51) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นทฤษฎีการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมและมีอิทธิพลต่อตนเอง บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ย่อมทำบุคคลเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นเพิ่มมากขึ้น ทำให้บุคคลมีการเลียนแบบโดยการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นออกมา

ลักขณา สริวัฒน์ (2556 : 100 - 101) แนวคิดการควบคุมตนเอง เป็นการรู้จักควบคุมจิตใจตนเองให้อยู่ในแนวทางที่ตนต้องการมีการบังคับใจตนเองให้เป็นไปทางที่เราตั้งจุดหมายปลายทางเอาไว้หรือในทางที่ชอบที่ควร กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความตั้งใจจริง บุคคลนั้นย่อมสามารถเอาชนะใจตนเองได้อย่างแน่นอน

วิทยากร เชียงกูล (2552 : 101 - 104 ; ศรีเรือน แก้วกังวาล 2549 : 336) แนวคิดทางสังคมวิทยา เป็นการที่บุคคลเป็นสัตว์สังคมทำให้บุคคลต้องมีกลุ่มเพื่อน มีการดำเนินชีวิตโดยการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อน เมื่อบุคคลได้รับการชักชวนให้ดำเนินชีวิตด้วยการทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน บุคคลจะมีการรับรู้ความคิดและความคาดหวังจากกลุ่มเพื่อนทำให้บุคคลมีความพยายามจะปฏิบัติตนตามที่กลุ่มเพื่อนต้องการเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน รวมถึงการสร้างความเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มเพื่อน แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลไม่พยายามปฏิบัติตามที่กลุ่มเพื่อนต้องการอาจทำให้บุคคลมีความแตกแยกในกลุ่มเพื่อน อาจถูกข่มเหงรังแกกันในกลุ่มเพื่อน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเสี่ยงไปในทางลบได้

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556 : 58-59) แนวคิดของการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการที่บุคคลมีความคิดและความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะทำให้บุคคลมีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและสามารถทำงานนั้นได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลไม่มีความคิดและความเชื่อว่าตนเองไร้ความสามารถไม่มีศักยภาพในการทำงานนั้นได้ บุคคลจะย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นพยายามหลีกเลี่ยงและไม่ทำงานนั้นอีก

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556 : 34) แนวคิดของการเสริมแรงเป็นการเสริมแรงที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเองต้องการอย่างเหมาะสม ซึ่งการเสริมแรงทางบวกนั้นมีการยกย่อง ชมเชย รวมถึงการให้รางวัลเพื่อให้บุคคลมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น แต่ในขณะที่การเสริมทางลบ โดยการทำโทษนั้นทำให้บุคคลมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดน้อยลง

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีที่พัฒนาการคุณธรรมจริยธรรม เป็นการพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับการพัฒนาการทางสติปัญญาและพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ซึ่งแต่ละทฤษฎีมุ่งให้ทุกคนเป็นคนดีและรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

3.5 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม

นักทฤษฎีหลายท่านได้กล่าวถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ณัฐ จันทร์หนูหงส์ (2554 : 17) กล่าวว่า การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็ก ควรมีพัฒนาตั้งแต่เด็กแรกเกิดไปตามลำดับ โดยได้รับการถ่ายทอดปลูกฝังพฤติกรรมจากพ่อแม่ด้วยการเลี้ยงดูอย่างมีความรู้ เข้าใจ และเอาใจใส่ในพัฒนาการตามวัยของเด็ก เพื่อให้เด็กเป็นคนที่มีคุณภาพพร้อมที่จะส่งต่อสู่สังคมต่อไป

จากการศึกษาความหมายและลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกทั้ง 6 ด้าน ดังกล่าว พบว่า มีผู้ให้ความหมายและวิเคราะห์พฤติกรรมไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองและการยอมรับหรือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดไว้ด้วยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและความเสมอภาคของสมาชิกทุกคนในสังคม

ลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ความมีวินัยในตนเอง การควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา และใจ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสังคม การปฏิบัติตามข้อตกลง ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย โดยไม่ละเมิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง การยอมรับผลการกระทำของตนเอง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมความรับผิดชอบ

ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นตามกฎเกณฑ์ของสังคมการเคารพสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

2. ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่จดจ่อตั้งใจ มุ่งมั่นต่อหน้าที่การงาน การศึกษาเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเอง และผู้อยู่ในความดูแลตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถด้วยความผูกพัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นรวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้นด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่องานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยดี ด้วยความสนใจพากเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ต่อตนเองและต่อผู้อื่น การติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้วพร้อมทั้งพยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น การรักษาสิทธิและหน้าที่ของตน การยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

ลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ทำงานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายได้ดีและรวดเร็ว ตรงต่อเวลา เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและติดตามผลงานให้ลุล่วงด้วยดี อุทิศตนเพื่องานตลอดเวลา รู้จักหน้าที่และปฏิบัติงานตามหน้าที่ รู้ลักษณะงานที่ต้องทำเคารพต่อกฎและระเบียบต่าง ๆ เสนอตนเพื่อแก้ไขงานที่ล้มเหลว มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม ยอมรับผลของการกระทำตน ไม่เอารัดเอาเปรียบ และไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน

3. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา และใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เป็นจริยธรรมที่เน้นความซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน คำมั่นสัญญา แบบแผน กฎหมาย และความถูกต้องอันดีงาม

ลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่ยึดเอาวัตถุสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองมาเป็นของตนเอง ทำตามสัญญาและระเบียบถือกฎเกณฑ์ของกลุ่ม พูดตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อต้านหรือขัดขวางผู้อื่นที่ปฏิบัตินอกเหนือกฎเกณฑ์ มีคล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย เตือนสติและแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือผิดระเบียบข้อบังคับของสังคมและหมู่คณะ

4. ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม การละความเห็นแก่ตัว การแบ่งปันให้แก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา

ลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ การที่บุคคลได้แสดงออกทางกายและทางใจ ที่สามารถชี้ให้เห็นว่าเป็นการเสียสละด้วยความบริสุทธิ์ใจ แสดงออกโดยการให้ในส่วนต่าง ๆ

ได้แก่ การให้ทางกาย การให้ทางวาจา การให้ทางสติปัญญา การให้ด้วยกำลังทรัพย์ และการให้ทางใจ ไม่นิ่งดูดายการช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์ การให้คำแนะนำทั้งทางโลกและทางธรรมแก่บุคคลทั่วไป ช่วยแก้ปัญหาเดือดร้อนแก่คนที่เดือดร้อน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ แบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภค และสละทรัพย์เพื่อสาธารณกุศล

5. ความอดทน หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบ ใช้สติปัญญาในการควบคุมตนเองให้เป็นคนมีเหตุผลอยู่ตลอดเวลา ไม่ท้อถอยยอมแพ้ เอาชนะอุปสรรค มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายอย่างเต็มใจโดยไม่ท้อถอยเมื่อประสบความผิดหวัง มีความพากเพียรในการทำงานอย่างสม่ำเสมอและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ใช้สติปัญญาควบคุมการกระทำของตนเองให้อยู่ในอำนาจของเหตุผลได้ ไม่กล่าวคำหยาบคายเมื่อถูกผู้อื่นยั่วยุอารมณ์ ไม่ทำร้ายผู้อื่นที่ทำให้เกิดความโกรธ เมื่อผิดหวังไม่แสดงอาการเสียใจ เมื่อมีอุปสรรคในการเรียนและการทำงานก็ไม่ท้อถอย พยายามทำงานที่ยากให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตกระตือรือร้น และเต็มใจทำงานอาสาทำงานนอกเวลาแม้ไม่ได้ค่าตอบแทน ทำงานได้รวดเร็วคล่องแคล่วไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเมื่อได้รับมอบงานจะรีบทำให้เสร็จโดยเร็ว พยายามฝึกฝนงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เมื่อได้รับงานที่ยากเกินความสามารถก็พยายามเพิ่มเติมให้ทำงานได้สำเร็จ

6. ความมีสัมมาคารวะ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลเพื่อแสดงว่าตนยอมรับนับถือบุคคลที่ตนแสดงความเคารพ การรู้จักเคารพและคารวะต่อบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ หรือปูชนียวัตถุที่ควรเคารพและคารวะ

ลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ การนั่งด้วยกริยาอันสุภาพเฉพาะหน้าผู้ใหญ่ ไม่พูดจาล้อเลียนหลอกลวงผู้ใหญ่ ไม่กล่าวร้ายถึงญาติมิตรที่รักใคร่นับถือของผู้ฟังแก่ผู้ฟัง ไม่กล่าววาจาอันติเตียนสิ่งเคารพหรือที่เคารพของผู้อื่น เมื่อตนทำพลาดพลั้งสิ่งใดแก่บุคคลใดควรกล่าววาจาขอโทษเสมอ เมื่อผู้ใดได้แสดงคุณต่อตนอย่างไรควรกล่าววาจาขอบคุณเขาเสมอ

นาวิน เหมือนแสง (2555 : 41) กล่าวว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือการงดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น ตัวอย่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนอีกหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกจำนวนหนึ่ง คือ พฤติกรรมในสถานการณ์ที่เย้ายวนใจหรือในสภาพที่ยั่วยุให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่วยุ เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน การลักขโมยและการกล่าวเท็จ เป็นต้น

ซึ่งอาจรวมเรียกว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ อาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์นี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

พระบุญทัน จารุวณฺโณ ; กณาลักษณ์ (2553 : 13) กล่าวว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนี้เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในสิ่งที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลนั้น

อ้อมเดือน สดมณี และคณะ (2553 : 13) ได้สรุปความหมายของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นความรู้ ความคิด อันจะนำไปสู่การกระทำที่พึงปรารถนาของบุคคลในสังคม ดังเช่น พฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรม

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยมีจิตสำนึกอันเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกผิดชอบ ชั่วดีในการประพฤติปฏิบัติตน โดยมีลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก 6 ด้าน คือ 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ 5) ความอดทน 6) ความมีสัมมาคารวะ

3.6 องค์ประกอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

นักวิชาการได้แสดงทัศนะในการจำแนกองค์ประกอบในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงใน ชัยนนท์ นิลพัฒน์. 2555 : 25 - 26) ได้สรุปองค์ประกอบของจริยธรรม ได้ดังนี้

1.ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งความพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

2. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

3. ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาในการประพฤติปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจโดยไม่ผูกพันกับอารมณ์และความยึดมั่นของที่มีอยู่เดิมซึ่งอาจผิดได้

4. ความกตัญญูกตเวที ความกตัญญู หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในการอุปะการคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา กตเวที หมายถึง การแสดงออกและการตอบแทนบุญคุณ ดังนั้นความกตัญญูกตเวที หมายถึง ความรู้บุญคุณและการตอบแทนผู้อื่นและสิ่งที่มีบุญคุณ

5. การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม

6. ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การแบ่งปันกับคนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสลัดทิ้งอารมณ์ร้ายในตัวเอง

7. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

8. การประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก

9. การยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผลไม่มีความลำเอียง

10. ความอุตสาหะ หมายถึง ความพยายามอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดสำเร็จในการงาน

11. ความเมตตากรุณา หมายถึง ความรักใคร่ ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข ความสงสาร คือ ช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

กรมวิชาการ (อ้างถึงใน ไชยพร เรืองแหล้. 2556 : 19) ได้สรุปไว้ว่า จริยธรรมบุคคล มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1 ด้านความรู้ (moral reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสิน แยกแยะความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด

2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก (moral attitude and belief) คือ ความพึงพอใจ ความศรัทธาเลื่อมใส ความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติงาน

3. ด้านพฤติกรรม (moral conduct) คือ การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากอิทธิพลของทั้ง 2 องค์ประกอบข้างต้น

การพัฒนาคนในด้านจริยธรรมจึงต้องพัฒนา 3 ด้าน เพราะพฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและทางวาจานั้นจะมีความสัมพันธ์กับทางจิตใจและสติปัญญา โดยเริ่มจากการพัฒนา

องค์ประกอบสำคัญอันดับแรก ได้แก่ ปัญญาหรือความรู้จะส่งเสริมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง ควบคุมอารมณ์และความรู้สึก

กำพล ชูรัตน์ (อ้างถึงใน ชัยนนท์ นิลพัฒน์. 2555 : 23) ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรม ดังนี้

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Moral Cognition) หมายถึง กระบวนการใช้ปัญญาคิดพิจารณาหาเหตุผลในการประเมินคุณค่าของการปฏิบัติจริยธรรมของบุคคล ว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกหรือผิด ดีหรือชั่ว ควรไม่ควร ยุติธรรมหรือไม่

2. องค์ประกอบทางความรู้สึก (Moral Affection) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติจริยธรรมของบุคคล ทั้งในทางที่ดีงามและในทางตรงกันข้าม เช่น ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เชื่อหรือไม่เชื่อ เป็นต้น

3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติ (Moral Conduct) หมายถึง การแสดงความประพฤติและการปฏิบัติทางจริยธรรมของบุคคล การปฏิบัติเหล่านี้สามารถประเมินได้ว่าในสถานการณ์แวดล้อมหนึ่ง ๆ นั้นกระทำถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เป็นต้น

ชัยพร วิชชาวุธ และคณะ (อ้างถึงใน ชัยนนท์ นิลพัฒน. 2555 : 23 - 24) ได้จำแนกพฤติกรรมจริยธรรมในเชิงความสัมพันธ์ออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเอง จัดเป็น 3 หมวดใหญ่ คือ การควบคุมตนเอง การประเมินตนเอง และการกระทำต่อตนเอง

2. พฤติกรรมจริยธรรมต่อผู้อื่นทางสังคม จัดแบ่งเป็น 5 หมวดใหญ่ ๆ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

3. พฤติกรรมจริยธรรมต่อผู้อื่นทางเศรษฐกิจ จัดแบ่งเป็น 7 หมวดใหญ่ ๆ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การกู้ยืม และการสัมมาชีพ-มิจฉาชีพ

4. พฤติกรรมต่อผู้อื่นทางการเมือง จัดแบ่งเป็น 6 หมวดใหญ่ ๆ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และต่อสู้ด้านการมีส่วนร่วม และการต่อสู้ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

5. พฤติกรรมจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อม จัดแบ่งเป็น 5 หมวดใหญ่ ๆ คือ การควบคุมสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสะสม การสัมพันธ์กับสัตว์ และความสัมพันธ์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ

ณัฐ จันทร์หนูหงศ์ (2544 : 14) สรุปว่า องค์ประกอบของจริยธรรม คือ บุคคลที่ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยต่อตนเอง ซึ่งได้รับการฝึกฝนมาอย่างเป็นนิสัย รู้ดีรู้ชั่ว

อันเป็นจริยธรรมภายในจิตใจของตน บุคคลที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีแล้วย่อมปรับตัวและทำกิจกรรมร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข มีอิสระ มีเสรีภาพในการครองตนอย่างไม่ผิดกฎหมายและไม่ผิดศีลธรรม

นภิสี ศรีวัฒนทรัพย์ (2551 : 16) ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรม ออกเป็น 3 องค์ประกอบใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) หมายถึง ส่วนที่เก็บสะสมความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมและเป็นส่วนที่จะประเมินหรือตัดสินว่าพฤติกรรมใดที่ถูกควรทำและพฤติกรรมใดไม่ดีไม่ควรทำ ได้แก่ ความคิดทางจริยธรรม (Moral Though) ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) ความเชื่อทางจริยธรรม (Moral Belief) ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (Moral Cognitive) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) และการตัดสินทางจริยธรรม (Moral Judgement)

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมว่า มีความพอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ได้แก่ เจตคติทางจริยธรรม (Moral Attitude) ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Felling) และปฏิกิริยาทางจริยธรรม (Moral Reaction)

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลแสดงออกมาทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่นและต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินใจได้ว่าดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด สมควรหรือไม่สมควร ได้แก่ ความประพฤติทางจริยธรรม (Moral Conduct) การกระทำทางจริยธรรม (Moral Act) และพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)

ประทีป มากมิตร (2550 : 26) กล่าวว่า องค์ประกอบของจริยธรรมที่สำคัญมี 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ได้แก่ ความเข้าใจเหตุผล ความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสิน แยกแยะความถูกผิดได้ด้วยความคิด

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกและความเชื่อ ได้แก่ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมนั้นมาเป็นแนวปฏิบัติ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก ได้แก่ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ กัน

ปราณี ปริยวาที (2551 : 17) สรุปว่า จริยธรรมประกอบไปด้วยระเบียบวินัย ความรู้ ความรู้สึกและความประพฤติ ตลอดจนค่านิยมสูงสุดและสามารถปกครองตนเองให้อยู่ในทำนองคลองธรรม

พรณรงค์ สิงห์สำราญ (2550 : 16) สรุปว่า องค์ประกอบของจริยธรรมมี 3 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านความคิดหรือทางปัญญา (Cognition) เป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม และเป็นส่วนหนึ่งที่จะประเมินหรือตัดสินว่าพฤติกรรมใดดีที่ควรปฏิบัติ มโนทัศน์อื่น ๆ ที่ใช้เรียกองค์ประกอบนี้ ได้แก่ ความคิดทางจริยธรรม (Moral Thought) ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) ความเชื่อทางจริยธรรม (Moral Believe) การตัดสินใจทางจริยธรรม (Moral Judgment) และความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (Moral Cognition)

2. ด้านอารมณ์ (Affection) หมายถึง ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมว่ามีความพอใจหรือไม่ ชอบหรือไม่ชอบ มโนทัศน์ที่ใช้เรียกองค์ประกอบนี้ ได้แก่ ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral feeling) ทัศนคติทางจริยธรรม (Moral Attitude) และเป็นปฏิกิริยาทางจริยธรรม (Moral Reaction)

3. ด้านพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลแสดงออกต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม และเป็นพฤติกรรมที่ตัดสินได้ว่า ดีไม่ดี ถูกไม่ถูก ควรหรือไม่ควร มโนทัศน์อื่น ๆ ที่ใช้เรียกองค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่ ความประพฤติทางจริยธรรม (Moral Conduct) การกระทำทางจริยธรรม (Moral Act) และพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)

พระสมุห์อนันต์ อานนฺโท ; ธูปจินดา (2554 : 23) สรุปว่า จริยธรรม เป็นเสมือนแนวทางการประพฤติหรือปฏิบัติเพื่อให้คุณธรรมเกิดขึ้นในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ ความประพฤติ และความรู้สึก ซึ่งเป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและสังคมส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางกายในลักษณะที่ถูกต้อง เป็นมาตรการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ

กรมวิชาการ (อ้างถึงใน พระสมุห์อนัน อานนฺโท ; ธูปจินดา (2554 : 37-38) ได้กล่าวถึงคุณธรรมและจริยธรรมที่นักเรียนควรมีทั้งสิ้น 10 ด้าน คือ

1. ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติของนักเรียนที่แสดงออกซื่อตรง ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง สังคม และผู้อื่น รวมถึงมีความละอายเกรงกลัวต่อบาป ความซื่อสัตย์นี้อาจรวมทั้งความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความสุจริตต่ออาชีพรวมทั้งซื่อตรงต่อผู้อื่นจักเป็นที่เชื่อถือนับถือในสังคม

2. ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนด้วยความเที่ยงตรง การตัดสินเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้เหตุผลมีหลักฐานชัดเจนและปราศจากความลำเอียง การปฏิบัติตนด้วยความเที่ยงตรงไม่ตกอยู่ในอคติ

3. ความเมตตากรุณา หมายถึง ความรัก ความสงสาร และปรารถนาที่ช่วยเหลือผู้อื่นอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มีความสุข ทั้งแสดงออกทางกาย วาจา ใจ โดยไม่หวังผลตอบแทนและรวมทั้งมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ด้วย

4. ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การรู้จักสำนึกบุญคุณ หรือความดีของผู้ทำประโยชน์ หรือให้ความช่วยเหลือแก่เรา เช่น บิดามารดา ครูอาจารย์ และตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีบุญคุณต่อเรา

5. การรักษาระเบียบวินัย การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยามารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนเองและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

6. ความรับผิดชอบ หมายถึง นักเรียนต้องแสดงออกด้วยการเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเอง มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ครอบครัว สถาบันการศึกษา และเพื่อน

7. ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้แก่บุคคลที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม

8. ความสามัคคี หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจของคนในหมู่คณะ ในการประกอบกิจการงาน ทั้งนี้ความสามัคคีจะเกิดได้บุคคลในหมู่คณะจะต้องเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรู้จักการแบ่งหน้าที่ในกลุ่มเพื่อให้งานนั้นสำเร็จบรรลุไปด้วยดี

9. การประหยัด หมายถึง การยับยั้ง ระมัดระวังการใช้สิ่งของทั้งหลายด้วยความพอเหมาะพอควรเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น การประหยัดเวลา การประหยัดทรัพย์ การประหยัดถ้อยคำ

10. ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้สติปัญญา พิจารณา ไตร่ตรอง และพิสูจน์ให้ประจักษ์โดยไม่ต้องหลงงมงาย ไม่เป็นคนหูเบาเชื่อคนง่าย

พระครูสมุห์ศรัณย์ ปัญญาวชิโร (ทำนุ) (2556 : 28 - 32) สรุปว่า (1) การมีวินัย เป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพราะจะทำให้เขาสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่ต้องอาศัยกฎเกณฑ์จากภายนอก ทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมหรือภายในโรงเรียนด้วยความสงบเรียบร้อยและความสุขเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพจิตที่ดีหรือการตรงต่อเวลาเป็นการแสดงถึงความกระตือรือร้น ความใส่ใจ ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบในสถานศึกษา นักเรียนจำเป็นต้องสร้างวินัยในตนเองเกี่ยวกับเรื่องการตรงต่อเวลาค่อนข้างมาก เพราะกิจกรรมและหน้าที่ทุกอย่างในโรงเรียนย่อมมีกำหนดเวลาที่แน่นอน เริ่มตั้งแต่การตื่นนอน การเตรียมตัวมาโรงเรียน การเข้าแถวเคารพธงชาติ การเข้าเรียน การเลิกเรียน การกลับบ้าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่มีกำหนดเวลาที่แน่นอนทั้งสิ้น นักเรียนจึงต้องมีความเอาใจใส่รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่นั้น ๆ (2) ความรับผิดชอบ นักเรียนต้องแสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียร

พยายามละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ยอมรับการกระทำของตนเอง และปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม (3) ความซื่อสัตย์ เป็นพฤติกรรมการแสดงออกทางกายและทางใจถึงความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่การงาน ต่อบุคคล และสังคมประเทศชาติ (4) ความกตัญญูกตเวที คือ ความเป็นผู้มีใจกระจ่าง มีสติ มีปัญญาบริบูรณ์ รู้อุปการะคุณที่ผู้อื่นกระทำแล้วแก่ตน ผู้ใดก็ตามที่ทำคุณแก่ตนแล้วไม่ว่าจะมากก็ตาม น้อยก็ตาม แล้วก็ตามระลึกนึกถึงด้วยความซาบซึ้ง

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และ ศศิกาญจน์ ทวิสุวรรณ (2552) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข โดยคุณธรรมพื้นฐานประกอบด้วย

1. ขยัน คือ ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร สู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. ประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

3. ซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรง ทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ไม่ใช้เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อมรับรู้หน้าที่ของตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

4. มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถาบันศึกษา สถาบันองค์การและประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม

5. สุภาพ คือ ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าวรุนแรงหรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดย วาจา และท่าทาง เป็นผู้มีมารยาทดีงามวางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด คือ ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม ได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตไม่ให้ขุ่นมัวมีความแจ่มใสอยู่เสมอปราศจากความมัวหมองทั้ง กาย วาจา ใจ และสภาพแวดล้อม มีความผ่องใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

7. สามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วงสามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผลยอมรับความแตกต่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมความคิดและความเชื่อพร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

8. มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปันเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อนมีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จะต้องมีองค์ประกอบในการพัฒนาคน 3 ส่วน คือ 1) ความคิด 2) อารมณ์ และ 3) พฤติกรรม ในการประพฤติปฏิบัติตนต่อตนเองและผู้อื่นด้วยความประพฤติที่ดีงามโดยมีพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้ 1) ความมีระเบียบวินัยต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบ 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความเสียสละ 5) ความอดทน และ 6) ความพอเพียงในการดำเนินชีวิต

3.7 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

สุทธิพร บุญส่ง (2552 : 12) กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของบุคคล มี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านครอบครัว เป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังพฤติกรรมของลูก ซึ่งครอบครัวต้องมีการเลี้ยงดูลูกด้วยความรักและใกล้ชิด เป็นตัวอย่างที่ดีต่อลูกจะทำให้ลูกซึมซับพฤติกรรมและเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมจากผู้ปกครอง

2. ด้านโรงเรียน การที่บุคคลเข้าสู่สังคมโรงเรียนทำให้ครูมีการอบรมสั่งสอนให้ความรู้คุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีการตอบสนองทางปัจจัยพื้นฐานจะทำให้มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตเพิ่มมากขึ้น สามารถลดปัญหาทางสังคมที่จะตามมาจากความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ทำให้มีคุณภาพชีวิตของบุคคลดีขึ้นและสังคมมีความสงบสุข

3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม การที่บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีการตอบสนองทางปัจจัยพื้นฐานจะทำให้มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตเพิ่มมากขึ้น สามารถลดปัญหาทางสังคมที่จะตามมาจากความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ทำให้คุณภาพชีวิตของบุคคลดีขึ้นและสังคมมีความสงบสุข

4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

4.1 ความหมายของหลักธรรมาธิบาล

ความหมายของหลักธรรมาธิบาล นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

เกษียร เตชะพีระ (2541 : 30 - 32) กล่าวถึงความหมายของธรรมาภิบาลหรือธรรมรัฐ โดยได้เสนอความหมายออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ธรรมรัฐอำนาจนิยม หมายถึง การมองธรรมรัฐในทัศนะของฝ่ายมั่นคง เช่น กองทัพฝ่ายปกครองและภาคราชการ โดยสัมพันธ์กับการอธิบายบทบาทของทางราชการในการสร้างธรรมรัฐในสังคมไทย ในที่นี้หมายถึงรัฐเป็นเจ้าของธรรม การสร้างธรรมรัฐในภาครัฐ คือ การใช้กลไกทางการเมืองอัน ได้แก่ รัฐธรรมนูญระดับภาครัฐบาลก็คือ การปฏิรูประบบราชการให้มีขนาดเล็กลงและทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น การแก้ไขปัญหาคอรัปชั่นในวงราชการ และการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานราชการโดยเฉพาะระบบข้อมูลสาธารณะที่ประชาชนพึงรู้

2. ธรรมรัฐเสรีนิยม หมายถึง การมองธรรมรัฐในแง่ของนักธุรกิจ นักจัดการสมัยใหม่เป็นแนวคิดเรื่องการเปิดเสรีโดยเป็นเรื่องของการบริหารให้เกิดผลสำเร็จโดยไม่เกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งมีองค์ประกอบที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ การมีส่วนร่วมจากประชาชน (Participation) มีหลักการและความรับผิดชอบ (Accountability) การสามารถคาดการณ์ได้ (Predictability) และมีความโปร่งใส (Transparency) ตลอดจนต้องมีระบบกฎหมายที่มีความยุติธรรม (Rule of Law)

3. ธรรมรัฐชุมชนนิยม หมายถึง ธรรมรัฐในแนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจ การเสริมความเข้มแข็งให้แก่ภาคสังคม ที่จะไปตรวจสอบภาครัฐและเอกชนได้โดยให้ความสำคัญต่อแนวคิดเรื่องความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการถักทอทางสังคมและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาสังคมโดยสัมพันธ์กับประชาธิปไตย

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543 : 86) ได้ให้ความเห็นว่าธรรมาภิบาล หรือ Good Governance นี้เป็นเรื่องที่ทุกสังคม ทุกประเทศไม่ว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้น คำว่า Governance เป็นคำเก่าที่มีมานานแล้ว หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์การต่าง ๆ ในการบริหารระบบบริษัทก็จะเรียกว่า Corporate Good Governance ในราชการก็เรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดีที่ดี เรียกว่า Good Governance ที่ไม่ดี เรียกว่า Bad Governance

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 9 - 11) กล่าวว่า การปกครองที่ดีของภาครัฐ ซึ่งเรียก Good Governance ว่าธรรมรัฐได้ให้ความหมายว่า คือ การบริหารการจัดการประเทศที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ ระดับ การบริหารการจัดการที่ดีดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดว่าทั้งประชาชน ข้าราชการบริหารประเทศเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) ในการกำหนดชะตากรรมประเทศแต่การเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่าจะเกิดธรรมรัฐหรือ Good Governance ยังต้องหมายถึงการมีกฎเกณฑ์ กติกาที่จะให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหาร ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2544 : 10) ได้ให้ความหมายของ ธรรมาภิบาล ว่าเป็นระบบโครงสร้าง กระบวนการ และความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2542 : 103) ได้ให้ความหมายของ ธรรมาภิบาล ว่าเป็นรัฐที่มุ่งความดีงาม ความมีศีลธรรมเป็นจุดหมายสูงสุด ความมั่งคั่งของรัฐมีไว้เพื่อกระจายทรัพย์ไปสู่คนทุกหมู่เหล่าไม่ให้เดือดร้อนด้วยเรื่องการอุปโภค บริโภค ในนโยบายด้านเศรษฐกิจนั้นต้องได้ทรัพย์มาด้วยความชอบธรรมและมีส่วนเกื้อกูลประชาชน การใช้ทรัพย์ก็ต้องใช้โดยธรรมมุ่งสิ่งที่เป็นธรรม เป็นความดี สนับสนุนให้คนประพฤติดี คนควรบูชาความดีไม่ใช่ทรัพย์ ด้วยเหตุนี้ ธรรมาภิบาลจึงมุ่งเน้นสร้างคนให้มีคุณงามความดี ให้บูชาคุณงามความดีมากกว่าจะเน้นระบอบการปกครอง

ปรัชญา เวสารัชช์ (2542 : 45) กล่าวถึงในความหมายของการบริหารจัดการที่ดีซึ่งหมายถึงกลไกการทำงานของหน่วยงานใด ๆ ไม่ว่ารัฐบาล ระบบราชการ หรืออะไรก็ตามที่มีรูปแบบวิธีการบริหารจัดการที่ดี โดยพิจารณาถึงสามเรื่องหลัก ๆ ได้แก่ หลักการที่ดี วิธีการที่ดี และผลลัพธ์ที่ดีมีคุณภาพด้วย คือ จะต้องมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล เป็นธรรมโปร่งใส และมีความรับผิดชอบ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของคำนิยาม การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีไว้ดังนี้ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤต ภยันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2545 : 78) ให้ความหมาย Good Governance ไว้ว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมซึ่งบุคคลหรือสถาบันทั่วไป ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้กระทำลงไปในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานประโยชน์ที่หลากหลายที่ขัดแย้งกันได้ ความยุติธรรมทั้งเพื่อรัฐและเพื่อประชาชนการบริหารที่ดี

สุธรรม ส่งศิริ (2553, ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้ ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารการจัดการที่ดีซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมาย

เพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น

ธรรมาภิบาล คือ การยึดมั่นในวัตถุประสงค์ขององค์กรและผลผลิตที่จะส่งมอบให้แก่ประชาชนและผู้มารับบริการ ต้องมีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในวัตถุประสงค์และผลผลิตที่ตั้งใจจะทำให้ผู้รับได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นเลิศ คุ้มค่ากับภาษีที่เสียให้แก่รัฐบาลองค์กร จะต้องมีการประกาศ (Statement) พันธกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจนและใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานขององค์กรนั้น ๆ

ธรรมาภิบาล คือ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในหน้าที่และบทบาทของตน บุคลากร ต้องเข้าใจในหน้าที่ของผู้บริหาร เข้าใจอย่างแจ่มชัดในความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บริหาร รวมทั้งต้องมั่นใจว่าทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตน มีความเข้าใจอย่างชัดเจนในความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับประชาชนผู้รับบริการ ผู้บริหารควรแจ้งให้ประชาชนได้ทราบในการประกาศสาธารณะ (Public Statement) ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตน โดยระบุให้ทราบถึงการปฏิบัติงานที่พอเหมาะกับขนาดและความซับซ้อน (Complexity) ขององค์กร ธรรมาภิบาล คือ การส่งเสริมค่านิยม (Values) ขององค์กร และแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของธรรมาภิบาลโดยการปฏิบัติหรือพฤติกรรม นำค่านิยมขององค์กรมาใช้ปฏิบัติ ผู้บริหารองค์กรประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ผู้บริหารตัดสินและวินิจฉัยอย่างโปร่งใสและเปิดเผย บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารทำตัวเป็นตัวอย่างในการให้บริการแก่ประชาชนทุกชนชั้นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

ธรรมาภิบาล คือ มีการสื่อสารที่ดีมีการตัดสินใจอย่างโปร่งใสและมีการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม การตัดสินใจทุกครั้งต้องกระทำอย่างโปร่งใสและยุติธรรม ใช้ข้อมูลที่ดีรวมทั้งคำแนะนำและการสนับสนุนต้องมั่นใจว่ามีระบบบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระบบการทำงาน ต้องมีระบบตรวจสอบการทำงานทุกอย่างเพื่อให้แน่ใจว่าทุกอย่างดำเนินไปตามแผนการทำงาน มีการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานบัญชีการเงินรวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผลิตโดยองค์กร

ธรรมาภิบาล คือ การพัฒนาศักยภาพและความสามารถของส่วนบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต้องมั่นใจว่าผู้ที่ได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นมาเป็นผู้บริหารจัดการนั้นมีทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในหน้าที่นั้น ๆ พัฒนาความสามารถของผู้ที่ทำหน้าที่ในส่วนบริหาร รวมทั้งมีการประเมินผลงานไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ มีความเชื่อมโยงในการทดแทนบุคลากรในสายบริหารจัดการเพื่อความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

ขององค์กร ผู้บริหารจัดการจะต้องมีความรับผิดชอบในผลงานโดยการประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้รวมทั้งการประเมินความต้องการในการฝึกอบรมหรือการพัฒนาทักษะที่ต้องการใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

ธรรมาภิบาล คือ การเข้าถึงประชาชนและต้องรับผิดชอบต่อการทำงานและผลงานอย่างจริงจัง ต้องมีความเข้าใจถึงขอบเขตของความรับผิดชอบ ริเริ่มการวางแผนที่จะติดต่อกับประชาชนเพื่อให้ทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในผลงานของตน ริเริ่มการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อบุคลากรภายในองค์กรประสานงานกับหน่วยเหนือหรือผู้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด

ธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลายด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ อาทิ พนักงานต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตและขยันหมั่นเพียร ทำให้ผลประกอบการขององค์กรธุรกิจนั้นขยายตัว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใสย่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

สุธรรม ส่งสิริ (2553, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความหมายของธรรมาภิบาล ตามที่ UN ESCAP ได้กำหนดไว้ว่าควรประกอบด้วย 8 หลักการ

1. หลักการมีส่วนร่วม (Participatory) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กร มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือผู้บริหาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การประเมินผลงานขององค์กรหรือหน่วยงาน

2. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การยึดถือปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมายกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และชุมชนยอมปฏิบัติการตามกฎ

3. หลักความโปร่งใส (Participatory) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดยถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ.2539

4. หลักความรับผิดชอบ (Responsiveness) หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ได้แก่ การตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลและกล้ายอมรับผลการกระทำ

5. หลักความสอดคล้อง (Consensus Oriented) หมายถึง การกำหนดและสรุปความต้องการของคนในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมาก โดยพยายามหาจุดสนใจร่วมกันและความต้องการที่สอดคล้องต้องกันของสังคมมาเป็นข้อปฏิบัติเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม การจะพัฒนาสังคมได้ต้องทราบความต้องการที่สอดคล้องต้องกันของสังคมนั้น ๆ ด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ก่อน

6. หลักความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) หมายถึง ไม่เลือกปฏิบัติไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาค และเป็นธรรมกับประชาชนโดยเท่าเทียมกัน ทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

7. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) หมายถึง การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากร/งบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ได้แก่ การจัดซื้อ – จัดจ้าง ที่มุ่งให้เกิดการประหยัด มีการจัดลำดับขั้นการดำเนินงาน การจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

8. หลักการมีเหตุผลและอธิบายได้ (Accountability) หมายถึง ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองด้วยเหตุด้วยผลที่สมเหตุสมผล การมีเหตุผลไม่สามารถกระทำได้ถ้าปราศจากการปฏิบัติตามกฎหมายและความโปร่งใส

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553, ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การปกครอง การบริหารการจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองครองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรมทางศาสนาเท่านั้นแต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น ธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ อาทิ พนักงานต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตและขยันหมั่นเพียรทำให้ผลประกอบการขององค์กรธุรกิจนั้นขยายตัว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใสย่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543 อ้างถึงใน เบญจวรรณ วันดีศรี. 2550 : 6) กล่าวถึงความหมาย ธรรมรัฐหรือธรรมาภิบาล ไว้หลายประการ ดังนี้

1. ประชารัฐ หมายถึง กระบวนความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินดำนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้

2. ประชารัฐ หมายถึง การที่กลไกของรัฐทั้งทางการเมืองและการบริหารมีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาดโปร่งใส รับผิดชอบ

3. ประชารัฐ หมายถึง การบริหารหรือการปกครองที่ดี หรือการปกครองหรือการบริหารที่เป็นธรรม โดยจะมีองค์ประกอบ 3 ประการ ความโปร่งใส (Transparency) การตรวจสอบได้ (Accountability) และความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)

อานันท์ ปันยารชุน (2541 : 5) ได้ให้ความหมายของ ธรรมาภิบาล ว่าเป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้กระทำลงไปในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลาย และขัดแย้งกันได้โดยสาระธรรมาภิบาลหรือ Good Governance คือ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้จะได้ผลที่หมายถึงการมีบรรทัดฐาน

4.2 ลักษณะสำคัญของหลักธรรมาภิบาล

วิศรา รัตนสมัย (2543 : 26) ลักษณะเงื่อนไขของธรรมาภิบาล มีหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) คือ กระบวนการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและให้เสรีภาพแก่สาธารณชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่สาธารณชนจะมีส่วนร่วม คือ การมีรูปแบบการปกครองและบริหารงานที่กระจายอำนาจ (Decentralization)

2. หลักความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) คือ กลไกการบริหารที่มีความสุจริตและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระบบกติกาและการดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและประชาชนสามารถตรวจสอบและติดตามผลได้

3. หลักพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ ความรับผิดชอบในบทบาทภาระหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์กรหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นการดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม ในความหมายนี้จะรวมถึงการที่มี Bureaucracy Accountability และ Political Accountability ซึ่งจะมีความหมายที่มากกว่าความรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาหรือกลุ่มผู้เป็นฐานเสียงที่ให้การสนับสนุนทางการเมือง แต่จะครอบคลุมถึงพันธะความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมโดยรวม การที่จะมีพันธะรับผิดชอบต่อสังคมเช่นนี้ องค์กร หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพร้อมและสามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรสาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะของความโปร่งใสของระบบจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้าง Accountability

4. หลักกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นกลไกที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม โดยรวมไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งแต่จะต้องเป็นรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่ามีความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศได้

5. หลักกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ มีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับใช้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ สามารถคาดหวังและรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไรเมื่อดำเนินการตามกฎเกณฑ์ของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ความศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน

6. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) คือ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการให้สาธารณะที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ และกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน (ด้านการเมือง สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ)

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของธรรมาภิบาลนั้น มี 6 ประการ คือ หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณชน หลักความสุจริตและโปร่งใส หลักพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม หลักกลไกการเมืองที่ชอบธรรม หลักกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน และหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.3 หลักของธรรมาภิบาลในภาครัฐ

สุธรรม ส่งศิริ (2553, ออนไลน์) ได้ให้หลักของธรรมาภิบาลในภาครัฐไว้ ดังนี้

1. ยึดมั่นในหลักของวัตถุประสงค์ในการให้บริการแก่ประชาชน หรือผู้มาใช้บริการ (Clear Statement - High Service Quality)

2. ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในหน้าที่และบทบาทของตน (Public Statement ว่าจะทำหน้าที่อย่างไร โดยวิธีอะไรที่จะบรรลุเป้าหมาย)

3. ส่งเสริมค่านิยม (Values) ขององค์กร และแสดงให้เห็นถึงคุณค่าธรรมาภิบาล โดยการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Behaviors) (Moral Integrity and Etiquette in the Responsiveness to the Diverse Public)

4. มีการสื่อสารที่ดีการตัดสินใจอย่างโปร่งใสและมีการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม (Providing Information to Flow Two - Ways)

5. พัฒนาศักยภาพและความสามารถของส่วนบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง และให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ผู้บริหารต้องมีความสามารถและพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง)

6. การเข้าถึงประชาชนและต้องรับผิดชอบต่อการทำงานและผลงานอย่างจริงจัง

5. โครงการโรงเรียนสุจริต

5.1 ความเป็นมาของโครงการโรงเรียนสุจริต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559 : 3) กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการโรงเรียนสุจริตไว้ดังนี้ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการ “โรงเรียนสุจริต”) เกิดขึ้นเนื่องจากยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556 - 2560) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สังคมไทย มีวินัยโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม และร่วมกันป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล” มีเป้าหมายหลักเพื่อลดปัญหาการทุจริตในสังคมไทยและยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยให้สูงขึ้นอันจะส่งผลต่อค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชั่น (CorruptionPerception Index : CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้น โดยตั้งค่าเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ 50 ใน ปี พ.ศ. 2560 (โดยในปี พ.ศ. 2557 ที่ผ่านมาประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใสเพียงร้อยละ38 อยู่ในอันดับที่ 85 จากการจัดอันดับทั้งหมด 175 ประเทศทั่วโลก) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการไว้ 5 ยุทธศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายใน 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเด็กเยาวชนโดยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ให้เกิดความเข้มแข็งมากที่สุดเพราะเป็นอนาคตของชาติ

2. กลุ่มภาครัฐเสริมสร้างและสนับสนุนให้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดถือหลักปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่

3. กลุ่มภาคเอกชนส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร และเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4. กลุ่มภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม ของทุกหมู่เหล่าในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นับเป็นความพยายามที่ดีของสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) และภาคีทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ องค์กรตามรัฐธรรมนูญในการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม การทุจริตเพื่อใช้เป็นกรอบชี้นำในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ จะเห็นได้ว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นยังคงเป็นประเด็นปัญหาที่น่าเป็นห่วง และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการ พัฒนาประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะองค์กรที่รับผิดชอบงานการจัด การศึกษาให้เยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ตระหนักในความสำคัญ ของการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษา จึงอนุมัติให้สำนักพัฒนา นวัตกรรมการจัดการศึกษาดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการโรงเรียนสุจริต) โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมการ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษาเพื่อวางรากฐานการปลูกจิตสำนึก ซึ่งเป็น กลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศชาติ ซึ่งโครงการโรงเรียนสุจริต เป็นโครงการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการป้องกันการทุจริต โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดจุดหมาย ปลายทางที่มุ่งสู่การเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง หลีกเลี่ยงอบายมุข ทุกหน่วยงาน รับผิดชอบตอบสนองการป้องกันการทุจริต” โดยมีขอบเขตของภารกิจและจุดมุ่งเน้นที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการ คือ

1) พัฒนาทุกหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ บนวิถีพอเพียง มีความสุจริต รับผิดชอบ ปลอดอบายมุข

2) พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปลูกจิตสำนึก ให้นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม และป้องกันการทุจริต

3) พัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องใหม่อย่างมีคุณภาพ มีความพอเพียง สุจริต รับผิดชอบ ปลอดอบายมุข บนฐานการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

4) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมและต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นระบบ มีเครือข่ายระดับชาติ นานาชาติที่เข้มแข็งและก้าวหน้าอย่างมีพลวัตร

สรุปได้ว่า โครงการโรงเรียนสุจริต เกิดขึ้นจากยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556 - 2560) ได้หนดวิสัยทัศน์ว่า “สังคมไทย มีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม และร่วมกันป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นที่ยอมรับในระดับสากล” โดยมีจุดมุ่งหมายหนึ่งในนั้น คือ การปลูกจิตสำนึกคุณธรรมความสุจริตในเยาวชนไทยผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.2 ความหมายของโครงการโรงเรียนสุจริต

เว็บไซต์หลักโครงการโรงเรียนสุจริต (2556 : 6) เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดได้ดำเนินงานที่เป็นการป้องกันการทุจริต ปลูกจิตสำนึกให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ในการดำเนินงานโครงการซึ่งมีกิจกรรมที่กำหนดไว้หลากหลาย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์จึงได้จัดทำโครงการวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาสถานศึกษาที่ส่งเสริมการป้องกันการทุจริต ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียน โดยสนใจที่จะศึกษาหารูปแบบการบริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การนิเทศ และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งเสริมการป้องกันการทุจริต ปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนรวมไปถึงการติดตามผลที่เกิดขึ้นจากผู้เรียนและปัจจัยที่สนับสนุน และเป็นอุปสรรค ซึ่งการดำเนินการวิจัยจะทำให้สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาที่ส่งเสริมการป้องกันการทุจริต ปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะการป้องกันการทุจริต โดยมีกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ เพื่อให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันเป็นเยาวชนที่มีดีของประเทศชาติและพลโลก

ในการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต”(ภายใต้ชื่อโรงเรียนสุจริต) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจแบบบูรณาการตัวชี้วัด หลักยุทธศาสตร์ มาตรการและแนวทางดำเนินการให้โรงเรียนนำไปสู่การปฏิบัติไปยังหน่วยงานทางการศึกษาอย่างชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นฐาน (2556 : 15) ให้ความหมายถึง โครงการโรงเรียนสุจริต ไว้ดังนี้ “โรงเรียนสุจริต” (Upright School) ซึ่งเป็นโครงการที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นถึงความสำคัญของการคิดอย่างมีเหตุผล คุณค่าความดี การรู้ผิดชอบชั่วดี การภูมิใจในการทำ

ความดีและรังเกียจการโกง รวมถึงการเติบโตไปเป็นคนเก่งที่ไม่โกง การเรียนการสอนแบบดังกล่าวเริ่มขึ้นจากการฝึกสอนเด็กในเรื่องง่าย ๆ อย่างเช่น การเคารพกฎกติกาสังคมพื้นฐานอย่างการรู้จักต่อแถว ไม่พูดปด เพื่อให้เมื่อเด็กเติบโตไปจะได้สามารถเคารพกฎของสังคมที่ใหญ่ขึ้นได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 5) ตั้งความหวังไว้ว่า เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 นั้น เด็กไทยจะมีทั้งความเป็นไทยและมีความกล้าหาญทางจริยธรรมควบคู่กันไป ดังนั้นนอกจากการจัดกิจกรรมฝึกอบรมจริยธรรมให้เด็ก ๆ แล้วโรงเรียนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในโครงการ “โรงเรียนสุจริต” ก็ยังได้ร่วมปฏิญญาตน ดังนี้

1. เราจะร่วมมือกันป้องกันและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

2. เราจะปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตระหว่างโรงเรียนและชุมชน ให้เป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน

3. เราจะสร้างเครือข่ายความซื่อสัตย์สุจริตระหว่างโรงเรียนและชุมชน ให้เป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน

นับเป็นความพยายามที่ดีของสำนักงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) และภาคีทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรตามรัฐธรรมนูญในการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริตเพื่อใช้เป็นกรอบชี้นำในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ จะเห็นได้ว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นยังคงเป็นประเด็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะองค์การที่รับผิดชอบงานจัดการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ได้ตระหนักในความสำคัญของการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษา จึงกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (ภายใต้ชื่อ “โรงเรียนสุจริต”) โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษาเพื่อวางรากฐานการปลูกจิตสำนึกซึ่งเป็นกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศชาติ ซึ่งโครงการโรงเรียนสุจริต เป็นโครงการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการป้องกันการทุจริต โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดจุดหมายปลายทางที่มุ่งสู่การเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง หลีกเลี่ยงอบายมุข ทุกหน่วยงานรับผิดชอบตอบสนองการป้องกันทุจริต”

สรุปได้ว่าโครงการโรงเรียนสุจริต คือ โครงการที่เน้นให้นักเรียนได้มีคุณธรรม มีเหตุผล รักความสุจริต รังเกียจการทุจริต โดยมุ่งเน้นไปที่นักเรียนในสถานศึกษาเพื่อวางรากฐานในการปลูกจิตสำนึกนั้นเอง

โดยภารกิจของโครงการโรงเรียนสุจริตพอสรุปได้ คือ การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนการป้องกันการทุจริต โดยมีกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ โดยมีขอบเขตที่จะมุ่งเน้นให้เกิดจากการจัดกิจกรรมในโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในรูปแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะทั้ง 5 ประการ นั้นเอง

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2556 : 6) เสนอว่าการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นสุจริตชน ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมให้นโยบายการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ปรับทิศทางจากการมุ่งสร้างคนเก่ง คนดี ดำรงชีวิตสอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสังคมที่มีเสถียรภาพสามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศก้าวหน้าอย่างมั่นคง รวมทั้งการแก้ปัญหาเรื่องการทุจริตคอรัปชั่นของประเทศชาติอย่างยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะที่รับผิดชอบงานจัดการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ได้ตระหนักในความสำคัญของการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษา จึงได้อนุมัติให้สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” เพื่อวางรากฐานการปลูกจิตสำนึกซึ่งเป็นกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศชาติ ให้กับนักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน กิจกรรมค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน” เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเน้นไปที่การพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญของโรงเรียนสุจริต 5 ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการในโรงเรียนสุจริตต้นแบบทั้ง 225 โรงเรียนทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา สำหรับปีงบประมาณ 2557 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นนพื้นฐานได้ขยายเครือข่ายโรงเรียนสุจริตเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 10 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ และกำหนดให้โรงเรียนสุจริตต้นแบบจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน” ให้กับโรงเรียนเครือข่ายสุจริตในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา สำนักพัฒนานวตักรรมการจัดการศึกษาจึงได้จัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน” ขึ้นเพื่อให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสุจริตต้นแบบได้เลือกใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน” ให้กับกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริต รุ่นที่ 2 ต่อไป

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริตนั้น เป็นนโยบายการป้องกันและส่งเสริมให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาเกิดคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต

ทั้ง 5 ประการ ได้แก่กระบวนการคิด วินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความอยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน” โดยเริ่มจาก 225 โรงเรียน ในปีงบประมาณ 2556 และจะขยายเครือข่ายโครงการโรงเรียนสุจริตอีกร้อยละ 10 ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ

5.3 แนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2556 : 23) อธิบายว่า โรงเรียนสุจริตทุกโรงเรียน ต้องดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดขึ้น สามารถศึกษาได้ตามหัวข้อ ดังนี้

1. การจัดทำคำสั่ง
2. การจัดค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน”
3. การรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต
4. การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่กำหนด
5. กิจกรรมที่ สพฐ. กำหนดขึ้นในแต่ละปี
6. การตรวจรับรองโรงเรียนสุจริต

ในการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนสุจิตนั้นจะต้องมีรูปแบบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน เช่น

1. กิจกรรมร้องเพลงชาติไทย บุคลากรครู ผู้เรียนภายในโรงเรียนมีการยืนตรงเคารพธงชาติทุกวัน ในระหว่างกิจกรรมหน้าเสาธง หรือเวลา 08.00 น. และ 18.00 น. ทุกวัน และควรมีขั้นตอนการร้องเพลงชาติไทยในขั้นตอนแรกก่อนการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ภายในโรงเรียน

2. กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ บุคลากรครู นักเรียนภายในโรงเรียนมีการสวดมนต์ไหว้พระทุกวันในระหว่างกิจกรรมหน้าเสาธงหรือช่วงเวลาอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและควรมีขั้นตอนการสวดมนต์ไหว้พระหลังร้องเพลงชาติไทยในขั้นตอนแรกก่อนการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ภายในโรงเรียน

3. กิจกรรมกล่าวคำปฏิญญาโรงเรียนสุจริต บุคลากร ครู นักเรียนภายในโรงเรียนมีการกล่าวคำปฏิญญาโรงเรียนสุจริตทุกวันในระหว่างกิจกรรมหน้าเสาธงและควรมีขั้นตอนการกล่าวคำปฏิญญาโรงเรียนสุจริตหลังร้องเพลงชาติไทยและการสวดมนต์ไหว้พระในขั้นตอนแรกก่อนการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ภายในโรงเรียน

สรุปแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตได้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำคำสั่งค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน”

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน โดยเป็นไปตามที่โรงเรียนเห็นสมควรจัดตั้งขึ้นจากการมีส่วนร่วมของ ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมนั่นเอง

5.4 สรุปโครงการโรงเรียนสุจริต (Upright School)

โครงการโรงเรียนสุจริต (Upright School) คือ โครงการที่ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การคิดอย่างมีเหตุผล การเห็นคุณค่าความดี การรู้ผิดชอบชั่วดี ภูมิใจในการทำความดีและรังเกียจการโกง ซึ่งจะเน้นพื้นฐานคุณธรรมทางสังคม เช่น การไม่โกหก ไม่โกง รู้จักระเบียบวินัย โครงการโรงเรียนสุจริต เป็นการดำเนินการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมอันจะเกิดผลต่อผู้เรียนโดยตรง กิจกรรมค่ายเยาวชน “คนดีของแผ่นดิน” เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ

5.5 คุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต

ความหมายของคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2559 : 23) กล่าวถึง คุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริตในหนังสือคู่มือแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสุจริตไว้ดังนี้ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” กำหนดคุณลักษณะของนักเรียน 5 ประการ ประกอบด้วย

1. ทักษะกระบวนการคิด หมายถึง กระบวนการทางสมองที่มนุษย์ได้จัดการกับข้อมูลข่าวสารด้วยการจำแนก แยกแยะ เปรียบเทียบ โดยใช้วิจารณญาณอย่างมีเหตุผลสามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยแสดงออกด้วยการพูด การเขียนหรือท่าทาง

2. วินัย หมายถึง พฤติกรรมของตนเองที่สามารถควบคุมให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ หน้าที่ที่กำหนด เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติตนของบุคคลในทางที่ถูกต้อง ตรงไปตรงมา มีความเป็นจริง ไม่คดโกงหรือเอาเปรียบผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อครอบครัว ต่อสังคม และต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา และใจ

4. อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในจนสามารถปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่มีความปรารถนาและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการดูแลเอาใจใส่ และมีส่วนร่วมในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน

สรุปได้ว่าคุณลักษณะทั้ง 5 ประการนั้น มีกระบวนการคิดที่เป็นระบบการเข้าใจสถานการณ์ในการทำความดีและมีเหตุผล วินัย เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบข้อตกลงที่อยู่ร่วมกันได้ ซื่อสัตย์สุจริต เป็นการปฏิบัติตนด้วยความตรงไปตรงมาทั้งของตนเองและผู้อื่น อยู่อย่างพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิตที่มีความสมเหตุสมผล และมีทักษะการทำงาน จิตสาธารณะ เป็นการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเพื่อน ๆ หรือรู้จักการทำงานเป็นทีมได้

กิจกรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต

ฐิติโชค อย่างสวย (2557 : 7) กล่าวถึงกิจกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต ในการดำเนินโครงการของโรงเรียนหนองหานวิทยา ดังนี้

1. ด้านกระบวนการคิด มีกิจกรรมดังนี้
    1.1 การสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ แผ่เมตตาก่อนกิจกรรมการเรียนการสอน
    1.2 สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการคอรัปชั่น
    1.3 ศึกษาและอธิบายความหมายของการสุจริต ทุจริต คอรัปชั่น
    1.4 ศึกษาความเข้าใจความหมายของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 5 ประการ
    1.5 การเขียนสัญญาสุจริต
    1.6 การเขียนชื่อกลุ่ม สโลแกนรณรงค์ต่อต้านการโกงทุกรูปแบบ
2. ด้านการมีวินัย
    2.1 การสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ แผ่เมตตาก่อนกิจกรรมการเรียนการสอน
    2.2 ทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
    2.3 การเขียนชื่อกลุ่ม สโลแกนรณรงค์ต่อต้านการโกงทุกรูปแบบ
    2.4 การทำงานเป็นกลุ่ม
3. ด้านซื่อสัตย์สุจริต
    3.1 การสวดมนต์ไหว้พระ นั่ง สมาธิ แผ่เมตตาก่อนกิจกรรมเข้าชั้นเรียน
    3.2 ทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
    3.3 การเขียนสัญญาสุจริต
    3.4 การเขียนชื่อกลุ่ม สโลแกนรณรงค์ต่อต้านการโกงทุกรูปแบบ
    3.5 การทำงานเป็นกลุ่ม

4. ด้านอยู่อย่างพอเพียง

4.1 การสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ แผ่เมตตาก่อนกิจกรรมการเรียนการสอน

4.2 เสียงตามสายเปิดเพลงโรงเรียนสุจริตตอนพักกลางวัน

4.3 การทำงานกลุ่ม

5. ด้านจิตสาธารณะ

5.1 การสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิแผ่เมตตาก่อนกิจกรรมการเรียนการสอน

5.2 การเขียนสัญญาสุจริต

5.3 การเขียนชื่อกลุ่ม สโลแกนรณรงค์ต้านการโกงทุกรูปแบบ

5.4 การนำเสนอผลงานการรณรงค์ต่อต้านการโกงทุกรูปแบบหน้าชั้นเรียน หน้าเสาธง เผยแพร่บนเว็บไซต์เฟซบุ๊คของโรงเรียน

สรุปคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต

สามารถกล่าวได้ดังนี้ว่าคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต คือ คุณลักษณะที่เป็นนิสัยและแสดงออกมาเป็นไปในทางที่ถูกที่ควรของผู้เรียน โดยมี 5 ประการ ได้แก่ ทักษะกระบวนการคิด วินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และจิตสาธารณะ โดยหวังว่าคุณลักษณะนี้จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนติดตัวจนโตในสังคมเพื่อให้ผู้เรียนมีการกระทำที่สุจริต ไม่คดโกง มีความขยันและเป็นพลเมืองดีของสังคม โดยในโครงการโรงเรียนสุจริตก็มีการแบ่งตัวชี้วัดต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจำแนกผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่าผู้เรียนเกิดคุณลักษณะประการใดแล้วบ้างนั้นเอง

5.6 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์

ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 21) กล่าวถึง จริยธรรม ว่าเป็นลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ โดยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่งนั้น คือ ลักษณะที่สังคมนั้นไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมเป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากประเภทหลังน้อย

ทิศนา แขมมณี (2546 : 4) ให้ความหมายของจริยธรรม ว่าเป็นการแสดงออกทางประพฤติปฏิบัติซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เป็นรูปธรรม

พล แสงสว่าง (2545 : 34) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรม จริย รากศัพท์เดิมมาจาก จร แปลว่า เดิน หมายถึง เดินทาง เมื่อใช้กับคน คือ ทางเดินของชีวิตหรือแนวทางดำเนินชีวิต เมื่อรวมกับคำว่า ธรรม ก็หมายถึงแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

พิสมัย เทียนทอง (2553 : 7) กล่าวว่า คุณธรรม คือ หลักความจริง หลักการปฏิบัติ ประกอบด้วย จริยธรรม มี 2 ความหมายคือ

1. ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณทางวิชาชีพ

2. การประพฤติว่าอะไรควร ไม่ควรทำ

จรรยา หมายถึง ความประพฤติกิริยาที่ควรประพฤติ ซึ่งสังคมแต่ละสังคมกำหนดขึ้นสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละวิชาชีพ ก็อาจกำหนดบุคลิกภาพ กิริยา วาจา ที่บุคคลในวิชาชีพพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ครู แพทย์ พยาบาล ย่อมเป็นผู้สำรวมในกิริยา วาจา ท่าทางที่แสดง จริยธรรม คือ กฎแห่งความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเกิดจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ความเป็นผู้มีปรีชาญาณ (ปัญญาและเหตุผลรวมกัน) ทำให้มนุษย์มีมโนธรรมรู้จักแยกแยะความดี ถูก ผิด ควรไม่ควร จริยธรรมมีลักษณะ 4 ประการ คือ

2.1 การตัดสินทางจริยธรรม (Moral Judgment) บุคคลจะมีหลักการของตนเองเพื่อตัดสินการกระทำของผู้อื่น

2.2 หลักการจริยธรรมและการตัดสินตกลงใจเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลก่อนที่จะปฏิบัติการต่าง ๆ ลงไป

2.3 หลักการทางจริยธรรม เป็นหลักการสากลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ

2.4 ทัศนะเกี่ยวกับจริยธรรม ได้มาจากความคิดของบุคคลหรืออุดมคติของสังคม จนเป็นทัศนะในการดำรงชีวิตของตนและของสังคมที่ตนอยู่

คุณธรรม หมายถึง หลักของความดี ความงาม ความถูกต้อง ในการแสดงออกทั้งกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคลซึ่งยึดมั่นไว้เป็นการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยซึ่งอาจส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 291) ให้ความหมายของ จริยธรรม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานในฐานะคำนามว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติศีลธรรมหรือกฎศีลธรรม

สาโรช บัวศรี (2522) กล่าวว่า จริยธรรม คือ แนวทางของการประพฤติปฏิบัติและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานของความดีงามที่สังคมกำหนด

ไสว มาลัยทอง (2542 : 5) ให้ความหมายของ จริยธรรม ว่าเป็นธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติหรือหลักคำสอนอันเป็นแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติของมวลมนุษย์ ซึ่งได้รวบรวมเอาคำสอนต่าง ๆ มาเป็นเกณฑ์สำหรับประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสม กฎหมายเป็นแนวทางของความประพฤติ การปฏิบัติที่มุ่งให้สังคมส่วนรวมสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนโยบายของรัฐบาลมีบทบาทในการกำหนดคุณค่าทางจริยธรรมของสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี

คุณลักษณะด้านจริยธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 7) ผู้ทรงคุณวุฒิได้กลั่นกรองเนื้อหาของจริยธรรมทั่วไปในการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทยเป็นจริยธรรม 8 ข้อ ที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของจริยธรรมที่คนทั่วไปจะเข้าใจได้เหมือนกันครอบคลุมจริยธรรมทั่วไปใช้ ในการสอนจริยธรรมสำคัญที่ควรรีบเร่งพัฒนาปลูกฝังโดยด่วนว่ามีดังต่อไปนี้

1. การใฝ่สัจจะ
2. การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา
3. ความเมตตากรุณา
4. ความมีสติสัมปชัญญะ
5. ความไม่ประมาท
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. ความขยันหมั่นเพียร
8. ความมีหิริ - โอตัปปะ

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่าคุณลักษณะจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์นั้นมีความสำคัญเพราะ

1. เป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การผลิตสินค้าถ้าผู้ผลิตทำการผลิตสินค้าไม่ได้มาตรฐาน ความเชื่อถือในสินค้าตัวนั้นย่อมลดน้อยลงหรือไม่มีเลย ผู้บริโภคสินค้าก็จะไม่ซื้อสินค้า กิจการดังกล่าวต้องหยุดชะงักทำให้เศรษฐกิจของประเทศชะงักไปด้วย

2. เป็นพื้นฐานพัฒนาประสิทธิภาพระบบงานทั้งในภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้การปลูกฝังจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต จนเป็นที่ซาบซึ้งและยอมรับการปฏิบัติตามย่อมทำให้พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่น ๆ มีวินัยตรงต่อเวลา ไม่บิดพลิ้วต่อหน้าที่การงาน ปฏิบัติตามคำมั่นไว้ใจและเคารพสิทธิ์ของกันและกัน

3. เป็นพื้นฐานพัฒนาความมั่นคงในสังคม เพราะเมื่อพนักงานและเจ้าหน้าที่ทั้งของภาครัฐและเอกชนมีความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ย่อมขจัดปัญหาการให้หรือการรับสินบน ยักยอกฉ้อโกง

ปัญหาการขายความลับของหน่วยงานย่อมไม่มี จึงเป็นการสร้างลัทธิภักดีองค์กรอันมีผลให้องค์กรมีความมั่นคง

4. เป็นการพัฒนาสัญญาประชาคมและระบบตุลาการให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ประเทศ (สังคม) ต้องมีความสงบสุข จึงต้องตราพระราชบัญญัติ ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ ซึ่งรวมเรียกว่าสัญญาประชาคม ขึ้นบังคับใช้ถ้าสมาชิกของสังคมหรือพลเมืองของประเทศไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต พยายามบิดพลิ้วไม่ปฏิบัติตามสัญญาประชาคมที่รัฐตราขึ้น ย่อมเป็นหมันไร้ความศักดิ์สิทธิ์หมดคุณค่าในตัวเอง ประเทศชาติย่อมเข้าสู่ภาวะระส่ำระสายทั้งทางสังคม การเมืองเศรษฐกิจ ด้านตุลาการถ้าผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีความขาดความซื่อสัตย์สุจริต ระบบความยุติธรรมย่อมล้มเหลวไม่เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสังคม

5. เป็นการสามัคคีในสังคม ความแตกแยกไม่ปรองดองกันเกิดจากความไม่ไว้ใจกันประการหนึ่งเกิดจากประโยชน์นิยมโดยยึดตนเองเป็นหลักประการหนึ่งความไม่สามัคคีที่เกิดขึ้น

จากสาเหตุประการแรกนั้น แก้ไขโดยการสร้างให้สมาชิกของสังคมหรือพลเมืองของประเทศมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน อันจะเป็นการขจัดความหวาดระแวงให้หมดไปและก่อให้เกิดความไว้วางใจ ตลอดถึงพัฒนาความเชื่อถือและความจริงใจต่อกันซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของความสามัคคี จึงควรปลูกฝังใหม่ในเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะต้องเป็นผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่และบทบาทในการรับผิดชอบและพัฒนาสังคมในอนาคต

ความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 14) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกด้วยความจริงใจ ไม่คิดคดโกง ไม่หลอกลวง ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ซื่อตรงทั้งกาย วาจา และใจ

ดนัย ไชยโยธา (2543 อ้างถึงใน พิสมัย เทียนทอง. 2553 : 12) ได้ให้ความหมายคำว่า สุจริต หมายถึง ความประพฤติดีความประพฤติงาม หมายถึง ความประพฤติที่เป็นเหตุให้บุคคลเป็นคนดีเป็นคนงาม ง่ายต่อการปกครอง มีความหมายครอบคลุมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกทางกายและทางวาจาในทางที่ดี รวมถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีอันเป็นเหตุแห่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยความประพฤติดีท่านแบ่งไว้ 3 ดังนี้ ทางกายสุจริต ทางวจีสุจริต และมโนสุจริต

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 (2542 : 382) ให้ความหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงความจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง

พรรตนฤน เพชรวิวรรธ์ (2545 : 226) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติตรงไปตรงมา ถูกต้อง เหมาะสมตามทำนองคลองธรรมและกฎหมายของบ้านเมือง เช่นตรงต่อหน้าที่ ตรงต่อคำพูด ตรงต่อกฎเกณฑ์ทั้งตนเองและผู้อื่น

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2538 อ้างถึงใน พิสมัย เทียนทอง. 2553 : 11) ให้ความหมายคำว่า สุจริต หมายถึง ความประพฤติดีความประพฤติชอบ มี 3 ประการ คือ ความประพฤติชอบด้วยกาย ความประพฤติชอบด้วยวาจา และความประพฤติชอบด้วยใจ

วินัย พัฒนรัฐ และคณะ (2553 : 8) ตรวจสอบ ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงความจริงใจ ไม่คดโกงหลอกลวงหรือไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ศุภวรรณ ชลมาก (2551 : 6) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติด้วยความจริงใจ ไม่คิดคดโกง ไม่หลอกลวง ตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณโรรส (2545 อ้างถึงใน พิสมัย เทียนทอง 2553 : 11) ให้ความหมายคำว่า สุจริต ไว้ว่า ความประพฤติดีมี 3 อย่าง คือ ความประพฤติชอบด้วยกาย เรียกว่า กายสุจริต 3 อย่าง คือ เว้นจาการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม ความประพฤติชอบด้วยวาจา เรียกว่า วจีสุจริต 4 คือ เว้นจาการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การมีความตรงต่อสิ่งที่คิด พูด และกระทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่ดีงามจากในใจออกมาสู่การกระทำทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมส่วนรวม ให้อยู่ในระเบียบ กฎหมายหรือข้อบังคับ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในการใช้ชีวิตหรือการอยู่ร่วมกันนั่นเอง

ประเภทของความซื่อสัตย์สุจริต

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 147 - 148) จำแนก ความซื่อสัตย์สุจริต ออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี การมีความละอายเกรงกลัวต่อการกระทำผิด การไม่พูดปด ไม่พูดสับปลับ หลอกลวงการไม่คิดโลภในของผู้อื่น ไม่คล้อยตามพวกที่ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย มั่นคงต่อการทำดีของตน ไม่คดโกง มีความตั้งใจทำจริง ประพฤติตรงตามที่พูดและคิด ในกรณีของนักเรียนจะเห็นความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ เรียนจริง มาโรงเรียนตรงต่อเวลา ทำการบ้านไม่คัดลอกคนอื่น เวลาสอบก็ตั้งใจสอบไม่ทุจริตในห้องสอบ

2. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคล คือ มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ ลักษณะสำคัญ คือ มีความจริงใจต่อผู้อื่น ไม่ชักชวนผู้อื่นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน เตือนสติแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่ริษยากลั่นแกล้ง ไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยการลักขโมย ฉ้อโกง ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น ยอมรับผิดหากตนเป็นผู้ทำผิดต่อผู้อื่น ไม่ผิดนัด รู้จักเคารพสิทธิ์ของผู้อื่น ไม่หยิบของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต มีความประพฤติดีทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

3. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ คือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนทำหรือได้รับมอบหมายและให้ทำให้ดีที่สุด ไม่ทอดทิ้งหน้าที่ ไม่ทุจริตคดโกง ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตน รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ ตรงต่อเวลา ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตน

4. ความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ สังคมประเทศชาติ คือ การรักษาคำมั่นสัญญา ไม่คิดประทุษร้ายต่อหมู่คณะ รักษาความสามัคคี ไม่นำความลับของหมู่คณะ สังคม ประเทศชาติไปเปิดเผย ไม่เป็นต้นเหตุให้คนภายนอกมาทำลายหมู่คณะ ไม่คิดทรยศทำลายสถาบันหลักของชาติ ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ สำนึกว่าตนเองเป็นพลเมืองของประเทศจะต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีช่วยกันรักษาความสงบ สิ่งใดที่สร้างขึ้นเป็นสาธารณสมบัติจะต้องช่วยกันรักษาและรู้จักใช้อย่างทะนุถนอม

กรมวิชาการ (2548 : 129 -131) จำแนกความซื่อสัตย์ออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีความละอาย และเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

1.1 ไม่สับปลับกลับกลอก

1.2 ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย

1.3 มั่นคงต่อการกระทำ ความดี

1.4 ไม่คดโกงมีความตั้งใจจริง

1.5 ประพฤติตรงตามที่คิด

2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

2.1 ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

2.2 ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว

3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น เป็นมิตรต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

3.1 ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น

3.2 ไม่ชักชวนไปในทางเสื่อมเสีย

3.3 ไม่สอพลอเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตน

3.4 ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้ง

4. ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

4.1 ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ

4.2 ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตนหรือเอาดีเข้าตน

4.3 ไม่ร่วมมือกันทำงานใดๆ ที่ผิดกฎหมายหรือผิดจากที่กล่าวมาข้างต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของความซื่อสัตย์สุจริต แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้ ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ซื่อสัตย์สุจริตต่อผู้อื่น และซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ โดยเป็นการกระทำที่ตรงไปตรงมาต่อตนเอง ผู้อื่น และงานที่รับผิดชอบทั้งการกระทำ วาจา และใจ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่อยู่ภายในใจของตนเองลึก ๆ

5.7 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน

พรนิภา จันทร์น้อย และคณะ (2559 : 272) อธิบายถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไว้ดังนี้ รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย กิจกรรมการสร้างความตระหนักด้านจริยธรรม กิจกรรมการใช้สถานการณ์สมมุติ กิจกรรมการอบรมพัฒนาด้านจริยธรรม เช่น การนิมนต์พระมาบรรยายธรรมะ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาอบรมเชิงปฏิบัติการ การอบรมจิตตปัญญาศึกษา กิจกรรมการคัดเลือกนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดีเด่นเพื่อมอบเกียรติบัตรกิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมประกวดมารยาทไทย กิจกรรมประกวดสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ กิจกรรมทำบุญตักบาตร

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 8 - 9) กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการจัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนและคนไทยให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างดีมีความสุข ดังนี้

1. กำหนดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะต้องเร่งสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคนในช่วงแรกและช่วงเวลาต่อ ๆ ไป อาทิ มีความเพียร รู้จักเก็บออม มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์ มีความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญู ชื่นชมคนดี/คนสุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รักชาติรักแผ่นดิน เป็นต้น และกำหนดให้เป็นนโยบายแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดไป

2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีสาระของความรู้เกี่ยวกับความจริงของชีวิตและธรรมชาติหลักธรรมของศาสนาคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามของระบบวิถีชีวิต เอกลักษณ์ไทย และลักษณะอันพึงประสงค์ต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ โดยบูรณาการอย่างเหมาะสมตามวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

3. ส่งเสริมให้สถานศึกษา สถาบันศาสนา และองค์กรต่าง ๆ ที่จัดและร่วมการจัดการศึกษาจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ทางศาสนาและวิชาสามัญเข้าด้วยกันอย่างสมดุล มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามแก่ผู้เรียนเหมาะสมกับวัยอย่างต่อเนื่อง

ทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้ครู คณาจารย์ พระภิกษุ นักบวช และผู้นำทางศาสนาที่มีความรู้ความเข้าใจศาสนาอย่างถ่องแท้เป็นผู้สอนวิชาศาสนาและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถาบันศาสนาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา และพัฒนาจิตใจที่สำคัญของเยาวชน ศาสนิกชน และประชนคนไทยทุกคน เพื่อให้คนไทยเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมไทยในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5. กำหนดนโยบายแผนงานและโครงการ เพื่อสนับสนุนและพัฒนาให้ศาสนบุคคล ได้แก่ พระภิกษุ นักบวช ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย มีความรู้ความสามารถในการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้หลักศาสนธรรม ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เป็นผู้สอนหรือเป็นวิทยากรในสถานศึกษา

6. ดำเนินการให้มีแผนและโครงการในการปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิตที่ดีงาม โดยให้สถาบันสังคมในท้องถิ่นที่รับผิดชอบได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสุข และเป็นสังคมที่เอื้อเฟื้ออาทรต่อกัน

7. จัดกระบวนการเรียนการสอนด้านศาสนาและหลักธรรมศาสนาในทุกระดับการศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศาสนาที่ผู้เรียนนับถือทั้งด้านเนื้อหา การปฏิบัติ และการประยุกต์ใช้ รวมทั้งมีการบูรณาการการเรียนการสอนทางด้านศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ไว้ในทุกวิชาอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

8. สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านศาสนาและความรู้ทั่วไปเข้าด้วยกันอย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนจัดให้ครู พระภิกษุ นักบวช และผู้นำทางศาสนาที่มีความรู้ความเข้าใจศาสนธรรมอย่างถ่องแท้ เป็นผู้สอนวิชาศาสนาและศีลธรรมให้สถานศึกษา การมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญูคู่กับคุณธรรมจริยธรรม

9. จัดให้มีการอบรม ประชุมกันอย่างสม่ำเสมอในหมู่ครู คณาจารย์ และผู้บริหารในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถบูรณาการในเรื่องความรู้และความเข้าใจศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถบูรณาการด้านศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยในกระบวนการเรียนรู้ได้มากขึ้น รวมทั้งสามารถอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนและประพฤติปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีของสังคม

10. จัดให้มีแผนงานและโครงการที่สนับสนุนให้ศาสนบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในศาสนธรรม เป็นผู้สอนหรือเป็นวิทยากรวิชาศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนเพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

6. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

6.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กุหลาบ พงษ์เทพิน (2553 : 18) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ว่าหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่บ่งบอกให้เห็นอุปนิสัยที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ความถูกต้องที่มีอยู่ภายในจิตใจของผู้เรียน ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน พฤติกรรมนั้นแสดงออกในสิ่งที่ดีงาม เคยชินเป็นกิจนิสัยและลักษณะนิสัย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

นาตยา รัศมี (2552 : 10) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ว่าหมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนโดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดทิศทางและจุดเน้นในการดำเนินงานของสถานศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556 : 253) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะไว้ว่าหมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำตัวชัดเจน

พระอำนาจ อตฺถกาโม (น้อยนิล) (2554 : 36) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นคุณลักษณะที่โรงเรียน ชุมชน หรือสังคมต้องการในด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ (2551 : 9) ได้ให้ความหมายของ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ว่าหมายถึง สิ่งที่บุคคลยึดถือปฏิบัติโดยบุคคลส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม ถูกต้อง และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมตามที่สถานศึกษาและสังคมต้องการ

รัชภูมิ สมสมัย (2552 : 11) กล่าวถึงความหมายของ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ว่าหมายถึง คุณลักษณะในด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก ที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้มีอยู่ 8 คุณลักษณะ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

สุภาวรรณ ยาทองไชย (2554 : 16) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นความดีหรือพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็นได้หรือลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการแสดงออกที่สามารถสังเกตและเห็นได้ ดังนั้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่ชี้ให้เห็นถึงความดี การแสดงพฤติกรรมลักษณะท่าที กริยา ท่าทาง หรือพฤติกรรม

ต่าง ๆ ที่นักเรียนควรยึดถือปฏิบัติตามความคาดหวังที่จะให้เกิดพฤติกรรมหรือลักษณะประจำตัวที่ดีของนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551 : 56) กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548 : 2) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

จากความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ดีงามที่มีอยู่ในตัวบุคคล เช่น ลักษณะพฤติกรรม ทางกาย วาจา ใจ ซึ่งสามารถสังเกตได้ที่แต่ละบุคคลจะมีไม่เหมือนกัน มีความแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ สถานที่ เวลา อารมณ์ ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ เป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนและของชาติ

ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

นิวัฒน์ ล้ำจุมจัง (2553, ออนไลน์) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมีความสำคัญเนื่องจากเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้าน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พระอำนาจ อตฺถกาโม (น้อยนิล) (2554 : 38) ได้กล่าวไว้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 53) ได้ระบุถึงความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23,

24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาและให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มุ่งคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย

จากความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้างต้นสรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับการศึกษาในปัจจุบัน เพราะในการจัดการศึกษาปัจจุบันนี้ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ในทุกรายวิชาจึงต้องบูรณาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน เป็นพลเมืองที่ดีของชาติและพลโลก

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จุรีรัตน์ นันทัยทวีกุล (2545 : 31 อ้างอิงจาก Justin, 1950 : 722) กล่าวถึง การปลูกฝังความรับผิดชอบไว้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่ดีประการหนึ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในเด็ก ทั้งนี้เพราะเป็นคุณลักษณะอันถึงปรารถนาของสังคม ความรับผิดชอบไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด ความคิดรวบยอดว่า “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้มีความรับผิดชอบโดยตรง กล่าวคือ ถ้าการอบรมเข้มงวดและเครียดจนเกินไปจะทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวลและขัดขวางการปรับตัวที่ดีของเด็ก แต่ในการกลับกันความรู้สึกผิดที่ไม่ได้รับการพัฒนาจะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่หย่อน จึงเห็นได้ว่าวิธีการปลูกฝังอบรมนั้นมีความสำคัญมาก จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เด็กนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้ตั้งแต่ในวัยเด็กเพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอ เป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเองโดยในการปลูกฝังนั้นควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจรู้ สึกรับผิดชอบ และตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบอย่างแท้จริงจนเกิดเป็น

ลักษณะนิสัยและควรทำให้เหมาะกับวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัยและเกิดการพัฒนาตามลำดับ ในการฝึกอบรมหรือปลูกฝังนั้นควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยดูแลชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

6.1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับสังคมไทย

คุณลักษณะที่ดีของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดในมาตรฐานการศึกษาชาติ คือ คุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยคนไทยต้องมีการดำเนินชีวิต โดยกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต สำหรับการวิจัยนี้ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านคุณธรรม คุณลักษณะด้านสังคม และคุณลักษณะด้านการเรียนรู้

1. คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่าง ๆ และหากยึดชุดของคุณธรรมระดับบุคคล เพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากการวิเคราะห์ของ ไกรยุทธ ธีรตยาคีนันท์ (2531) ซึ่งใช้เป็นกรอบในงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวาณิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2549) พบว่า คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมี 4 ชุด ได้แก่

1.1 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถพึ่งตนเอง และความมีวินัย

1.2 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง เช่น ฉันทะ ความรับผิดชอบความสำนึกในหน้าที่ และความกตัญญู

1.3 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยยึดประวิงหรือตักเตือนให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความมีสติและรอบคอบ และความตั้งจิตให้ดี

1.4 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยส่งเสริมให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อกัน ความเอื้อเฟื้อต่อกัน ความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ความอะลุ้มอล่วยถ้อยทีถ้อยอาศัย

2. คุณลักษณะด้านสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความมีกิริยามารยาท การปรับตัว ความตรงต่อเวลา ความสุภาพ การมีสัมมาคารวะ การพูดจาไพเราะ และความอ่อนน้อมถ่อมตน

3. คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรักเรียน และความรักการอ่าน

จากแนวคิดทฤษฎีสรุปได้ว่า การที่จะสร้างให้มนุษย์มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีได้นั้น มนุษย์ต้องมีการดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต คือต้องมีการนำคุณธรรมมาใช้ควบคู่ไปกับการพัฒนาในทุกด้าน

6.2 นโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการเข่งขันในเวทีระดับโลก

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

6.2.1 ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน

ปัญหาของพฤติกรรมการขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้รับการตระหนักและหาทางที่จะแก้ไข เสริมสร้าง และพัฒนาจากครู - อาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา ในภาครัฐได้มีการประกาศเกี่ยวกับการสร้างและรักษาระเบียบอย่างต่อเนื่อง

พระเมธีธรรมาภรณ์ (2542 : 12) น้ำและอากาศเป็นสิ่งที่มีอยู่ทั่วไปเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตเพราะถ้าขาดน้ำเพียงวันเดียวคนก็แทบตาย ยิ่งขาดอากาศประเดี๋ยวเดียวก็อาจตายหรือไม่ก็เป็นอัมพาตได้ จริยธรรมหล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์และสังคมของเราอยู่โดยไม่รู้ตัว แต่ก็มีความแตกต่าง

กันอยู่อย่างหนึ่งระหว่างน้ำและอากาศกับศาสนาและจริยธรรม คือ น้ำและอากาศนั้นคนขาดไปแล้วก็รู้ตัวเองว่าขาดอะไรและต้องการอะไร แต่ศาสนาและจริยธรรมนั้น มีลักษณะประณีตและเป็นธรรมมาก จนกระทั่งแม้ว่าคนจะขาดสิ่งเหล่านี้จนถึงขั้นมีปัญหาเกิดขึ้นแล้วยังไม่รู้ว่าขาดอะไร ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องการสร้างความเข้าใจ ชี้แจงอย่างต่อเนื่องให้ตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญ

ยนต์ ชุ่มจิต (2544 : 23) ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรมและจริยธรรม ต่างมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในทุกสังคม หากสังคมใดหรือชาติใดที่เต็มไปด้วยประชาชนซึ่งขาดคุณธรรมจริยธรรม และศีลธรรมแล้ว สังคมนั้นจะมีแต่ความยุ่งเหยิงระส่ำระส่ายเต็มไปด้วยความวุ่นวายเดือดร้อน ชีวิตของคนในสังคมนั้นก็ปราศจากความสุข

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เป็นการฝึกและอบรมบุคคลให้รู้จักระเบียบ ข้อบังคับของสังคม ให้บุคคลสามารถควบคุมตนเอง และอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสงบและมีความสุข นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นต่อการพัฒนาองค์กรของตนให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพตามเป้าหมายขององค์กร

การสร้างและรักษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านจริยธรรมคุณธรรม การประพฤติตนที่ดีส่งผลให้ชุมชน สังคม และประเทศชาติมีการพัฒนาไปในทางที่ดีมีคุณภาพ ชุมชน สังคม และประเทศชาติใดก็ตามที่มีบุคคลที่ไร้ระเบียบวินัยไม่มีความรับผิดชอบแล้วนั้น ชุมชน สังคม หรือแม้แต่ประเทศชาติก็จะพบกับวิกฤตการณ์และไม่ประสบกับความสำเร็จถึงวัตถุประสงค์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากตนเองและการฝึกฝนปลูกฝังควรที่จะปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก ชุมชน ครอบครัว และวิถีชีวิตในสังคมมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องและมีอิทธิพลที่สำคัญในการปลูกฝังและพัฒนาวินัยของเด็ก บิดามารดา ครูอาจารย์ เป็นบุคคลสำคัญสร้างให้เด็กเป็นผู้มีวินัยและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คุณลักษณะศึกษา

“คุณลักษณะศึกษา” เป็นคำที่แปลมาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Character Education” ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกับ “Moral Education” และ “Virtue Education” คำเหล่านี้มักจะใช้แทนกันและใช้ในความหมายเดียวกันในเชิงการจัดการศึกษาหรือกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีพฤติกรรมและความคิดที่ดีงามตามอุดมคติที่สังคมพึงประสงค์ความหมายของคุณลักษณะศึกษาที่ประมวลจาก Webster’s Ninth New Collegiate Dictionary หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มุ่งพัฒนาความคิดความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ดีในบุคคลเพื่อสร้างสรรค์สังคมที่ดีต่อไป นิยามข้างต้นชี้ให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนมีขอบข่ายครอบคลุมแนวคิดที่เกี่ยวกับ

การพัฒนาความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และพฤติกรรม ตามกรอบของค่านิยม จารีต ประเพณี คุณธรรม ศีลธรรมตามหลักศาสนา มาตรฐาน กฎเกณฑ์ และข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคมตลอดจนสภาพในอุดมคติที่ควรจะเป็นทั้งในระดับบุคคล คือ ในเด็กและเยาวชนตลอดจนในระดับสังคมและประเทศต่อไป

6.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียน

คุณลักษณะที่ดีของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดในมาตรฐานการศึกษาชาติ คือ คุณธรรม และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยคนไทยต้องมีการดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต สำหรับการวิจัยนี้ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านคุณธรรม คุณลักษณะด้านสังคม และคุณลักษณะด้านการเรียนรู้

1. คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่าง ๆ และหากยึดชุดของคุณธรรมระดับบุคคล เพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากการวิเคราะห์ของ ไกรยุทธ ธีรตยาคีนันท์ (2531) ซึ่งใช้เป็นกรอบในงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวาณิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2549) พบว่า คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมี 4 ชุด ได้แก่

1.1 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถพึ่งตนเอง และความมีวินัย

1.2 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง เช่น ฉันทะ ความรับผิดชอบ ความสำนึกในหน้าที่ และความกตัญญู

1.3 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยยึดประวิงหรือตักเตือนให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความมีสติและรอบคอบ และความตั้งจิตให้ดี

1.4 คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยส่งเสริมให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อกัน ความเอื้อเฟื้อต่อกัน ความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ความอะลุ้มอล่วยถ้อยทีถ้อยอาศัย

2. คุณลักษณะด้านสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความมีกิริยามารยาท การปรับตัว ความตรงต่อเวลา ความสุภาพ การมีสัมมาคารวะ การพูดจาไพเราะ และความอ่อนน้อมถ่อมตน

3. คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรักโรงเรียน และรักการอ่าน

นวรัตน์ วงศ์โสภา (2544: 13 อ้างอิงใน ทิศนา แขมมณี. 2541) กล่าวว่า หากประเทศชาติต้องการที่จะแก้ปัญหาวิกฤติทางคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมของสังคมอย่างจริงจัง จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนจะต้องหันมาร่วมมือกันเพื่อหาวิธีการต่าง ๆ มาดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปัญหาของการแก้ไขปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ไม่ได้อยู่ที่การขาดวิธีการที่จะสั่งสอน อบรม หรือพัฒนา สาเหตุคงมีหลายประการ เช่น การขาดความตระหนักในความสำคัญของปัญหา การขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง ขาดเวลา ขาดการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง ขาดขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน การมีภาระเกินกำลัง และสิ่งที่ขาดมากที่สุด คือ ขาดการร่วมมือกันนำวิธีการต่าง ๆ ไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องจนกระทั่งบรรลุเป้าหมาย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนเป็นส่วนที่ต้องพิจารณาอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนอนาคตของท้องถิ่นและประเทศชาติที่ดี ต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านระเบียบวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวินัยนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความประพฤติ ด้านระเบียบสถานศึกษา และด้านการปฏิบัติตนของนักเรียน

ด้านความประพฤติ

นักเรียนจะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพการเป็นนักเรียน ความประพฤติต่อไปนี้ถือว่าไม่เหมาะสมกับสภาพการเป็นนักเรียน

1. การแต่งกายเครื่องแบบนักเรียนเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ แต่งกายแบบปล่อยชายเสื้อในที่สาธารณะหรือไม่ปักเสื้อให้ครบตามที่โรงเรียนกำหนด

2. การใช้เครื่องสำอางหรือสิ่งแปลกปลอมเพื่อเสริมสวยหรือแต่งกายไม่สุภาพ

3. แต่งเครื่องแบบนักเรียนเข้าไปในโรงมหรสพหรือสถานบันเทิง เว้นแต่นักเรียนที่พักอยู่ในสถานที่นั้นหรือโรงเรียนมีคำสั่งเป็นคราว ๆ ไป

4. เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานเริงรมย์หรือสถานที่อื่นใดที่ลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น บาร์ ไนต์คลับ สถานอาบ อบ นวด บ่อนการพนัน สนามม้า โรงรับจำนำ ดิสโก้เธค เว้นแต่นักเรียนที่พักอยู่ในสถานที่นั้น

5. เข้าไปในสถานที่ค้าประเวณี เว้นแต่ที่พักอยู่ในสถานที่นั้นหรือเข้าไปเยี่ยมญาติที่อาศัยอยู่ในสถานที่นั้น

6. การคบค้าสมาคมกับหญิงประพฤติเพื่อค้าประเวณี เว้นแต่เป็นญาติใกล้ชิดกับหญิงนั้น

7. ประพฤติตนในทำนองชู้สาว

8. มีวัตถุระเบิด หรืออาวุธ หรืออุปกรณ์ที่เจตนาให้เป็นอาวุธหรือซ่อนเร้นไว้เพื่อประทุษร้าย

9. หลบหนีโรงเรียนหรือหลักเลี่ยงการเรียน

10. แสดงกิริยาวาจาหรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดที่ไม่เป็นสุภาพชน

11. มีส่วนร่วมหรือเล่นพนันทุกชนิด

12. มั่วสุมหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นด้วยวิธีใดก็ตาม

13. สูบบุหรี่ สูบกัญชา เสพสุราของมึนเมา ติดสารระเหย และสิ่งเสพติดทุกชนิดหรือมีไว้ในครอบครอง

14. เที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน ระหว่างเวลา 22.00 น. ถึง 04.00 น. ของวันรุ่งขึ้น เว้นแต่ไปกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือได้รับอนุญาตจากโรงเรียน

15. เมื่อพบอาจารย์หรือผ่านอาจารย์ไม่แสดงความเคารพหรือกิริยาไม่สุภาพ

16. ครอบครองหรือซ่อนเร้นรูปภาพหรือหนังสือลามกอนาจาร

17. ประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียน

สรุปได้ว่าความประพฤตินักเรียน เป็นระเบียบหรือข้อบังคับที่สร้างความสงบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความสุขและความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคม ทั้งการประพฤติที่ดีทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และทางอารมณ์

6.3.1 ด้านระเบียบของสถานศึกษา

1. การมาเรียน

นักเรียนจะต้องมาเรียนก่อนเวลา 08.00 น. หรือก่อนสัญญาณโรงเรียนเข้ามิฉะนั้นจะถือว่ามาโรงเรียนสาย นักเรียนคนใดมาโรงเรียนสายให้หัวหน้าครูเวรประจำวันหรือฝ่ายปกครองพิจารณาลงโทษตามสมควรแล้วแจ้งรายชื่อให้นายทะเบียนฝ่ายปกครองเพื่อบันทึกกิจกรรมเพื่อรวบรวมแจ้งอาจารย์ที่ปรึกษาหรือหัวหน้าระดับต่อไป

นักเรียนที่มาโรงเรียนสายติดต่อกัน 3 ครั้ง หรือมาโรงเรียนสายเป็นอาจินต์ ถือว่ามีเจตนาประพฤติผิดระเบียบของโรงเรียนจะถูกพิจารณาโทษแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่นักเรียนมีเหตุจำเป็นต้องมาโรงเรียนสายให้แจ้งสาเหตุเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองเพื่อจะได้พิจารณาความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป หรือเป็นครั้งคราว

2. การเข้าแถวเคารพธงชาติ

เวลา 07.50 น. นักเรียนควรทำธุระส่วนตัวให้เรียบร้อยเพื่อเตรียมตัวเคารพธงชาติ

เวลา 07.50 น. โรงเรียนจะเปิดเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน นักเรียนจะต้องรีบเข้าแถวโดยเร็วที่สุดก่อนเพลงมาร์ชจะจบลง 10 นาที

เมื่อเข้าแถวเรียบร้อยแล้ว หัวหน้านักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนจะสั่งคำว่า “จัดแถว” ให้นักเรียนจัดแถวโดยให้ห่างกัน 1 ช่วงแขน

ระหว่างการเข้าแถวห้ามพูดคุย หยอกล้อ เล่นกัน หรือส่งเสียงดังโดยเด็ดขาด

เมื่ออาจารย์ขึ้นพูดหน้าเสาธง หัวหน้านักเรียนหรือตัวแทนนักเรียนจะสั่งคำว่า “ทั้งหมดแถวตรง” นักเรียนทุกคนจะต้องกล่าวคำว่าสวัสดีครับ (ค่ะ)

เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมหน้าเสาธง ให้นักเรียนเดินแถวเข้าชั้นเรียนเป็นระเบียบ ห้ามแตกแถวหรือแยกไปทำธุระส่วนตัวใด ๆ ยกเว้นหน้าชั้นหรือตัวแทนที่จะไปลงสถิตินักเรียน

3. การเคารพของนักเรียน

3.1 เมื่อผู้ควรเคารพเข้ามาในห้องเรียน ให้ครูผู้ควบคุมในขณะนั้นเป็นผู้บอกทำความเคารพ ถ้าไม่มีอาจารย์ให้หัวหน้าเป็นคนบอกแทน

3.2 การบอกทำความเคารพ ให้บอกคำว่า “นักเรียน” ให้นักเรียนในห้องหยุดทำงานทันที นั่งตัวตรงและหัวหน้าบอกกราบ นักเรียนทุกคนก้มกราบที่โต๊ะไม่แบมือ แล้วกล่าวคำว่า สวัสดีครับ (ค่ะ) ในกรณีที่เป็นวิชาภาษาต่างประเทศให้เป็นไปตามที่อาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้กำหนด

3.3 เมื่ออาจารย์กำลังจะออกจากห้องสอน ให้บอกคำว่า “นักเรียนกราบ” นักเรียนทุกคนก้มกราบที่โต๊ะไม่แบมือ แล้วกล่าวคำว่าขอบคุณครับ (ค่ะ) ในกรณีที่เป็นวิชาภาษาต่างประเทศให้เป็นไปตามที่อาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้กำหนด

3.4 เมื่อนักเรียนเดินสวนทางกับอาจารย์ ให้นักเรียนหยุดยืนตรงพร้อมกับโค้งคำนับ

3.5 กรณีที่นักเรียนนั่งตามระเบียง เมื่อมีอาจารย์เดินผ่านให้นักเรียนยืนตรงแล้วโค้งคำนับทันที ถ้าอาจารย์นั่งอยู่ตามระเบียง นักเรียนจะเดินผ่านให้ก้มหัวเล็กน้อยจนผ่านอาจารย์ไป

3.6 กรณีที่พบอาจารย์นอกโรงเรียนไม่ว่าจะอยู่ในเครื่องแบบนักเรียนหรือไม่ก็ตาม ให้นักเรียนยกมือไหว้แล้วกล่าวคำว่าสวัสดีครับ (ค่ะ) ในกรณีที่นักเรียนขี่ยวดยานให้โค้งคำนับหรืออาจกล่าวทักทายอย่างสุภาพ

3.7 นักเรียนที่อยู่ในเครื่องแบบอื่น ๆ ให้ทำความเคารพตามระเบียบของเครื่องแบบนั้น ๆ

3.8 เมื่อพบครูในตอนเช้าและก่อนกลับบ้านต้องทำความเคารพครู โดยการไหว้และกล่าวคำว่า “สวัสดีครับ (ค่ะ)”

4. ระเบียบการรักษาความสะอาด

4.1 ห้องเรียน

นักเรียนทุกคนต้องช่วยกันรักษาความสะอาด ไม่ขีดเขียนหรือทำความสกปรกอื่น ๆ ตามโต๊ะหรือฝาผนัง หลังเลิกเรียนให้นักเรียนที่เป็นเวรประจำวันทำความสะอาดห้องเรียน รวมทั้งการเทถังขยะ ปิดไฟ และประตูหน้าต่าง

4.2 บริเวณโรงเรียน

นักเรียนจะต้องช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน โดยไม่ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลลงบนพื้น ให้ทิ้งในภาชนะใส่ขยะ

5. การรับประทานอาหาร

เมื่อเสียงออดเตรียมเข้าแถวในตอนเช้า ห้ามนักเรียนรับประทานอาหารหรืออยู่ในโรงอาหารนอกจากจะมีคำสั่งเป็นครั้งคราว

ห้ามนักเรียนซื้อน้ำหรืออาหารในช่วงเวลาเรียนเป็นอันขาด จะซื้อได้ในเวลาพักและพักรับประทานอาหารเท่านั้น นอกจากจะมีคำสั่งเป็นครั้งคราวเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วต้องนำถ้วยชามไปส่งคืนให้แก่ร้านที่ซื้อมา

6. ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้ามนักเรียนชายเข้าไปในบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม นักเรียนหญิงเด็ดขาด นักเรียนต้องช่วยกันรักษาความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมที่นักเรียนใช้ร่วมกันให้สะอาดอยู่เสมอ ห้ามทำการขีดเขียนใด ๆ บนพื้นและฝาผนังและห้ามอยู่นานจนเกินไป

7. การขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียน

ในช่วงเวลาตั้งแต่โรงเรียนเข้าจนถึงเลิกเรียน นักเรียนจะออกนอกบริเวณโรงเรียนโดยไม่ขออนุญาตไม่ได้ ผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าหลบหนีโรงเรียนจะมีความผิดตามระเบียบของโรงเรียน

โรงเรียนจะอนุญาตให้ออกนอกสถานที่ในกรณีที่จำเป็นจริง ๆ เช่น ผู้ปกครองมารับหมอนัด ไปติดต่อราชการ ไปโรงพยาบาล การออกนอกโรงเรียนเป็นหมู่คณะจะพิจารณาเป็นคราว ๆ ไป

8. การหยุดเรียนของนักเรียน

8.1 นักเรียนหยุดเรียนด้วยเหตุใดก็ตาม ต้องเขียนใบลาเพื่อขออนุญาตหยุดเรียนและต้องมีลายเซนผู้ปกครองนักเรียนกำกับมาด้วย

8.2 นักเรียนคนใดไม่มาโรงเรียนและไม่ส่งใบลาถือว่าขาดเรียน จะถูกพิจารณาโทษตามเหมาะสม

8.3 ในกรณีที่นักเรียนขาดติดต่อกัน 3 วัน โดยไม่มีใบลา โรงเรียนจะแจ้งผู้ปกครองทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

9. การพกพาอาวุธเข้ามาในโรงเรียน

ห้ามนักเรียนพกอาวุธใด ๆ เข้ามาในโรงเรียนหากตรวจพบถือว่ามีความผิด หากเป็นอาวุธร้ายแรงอันอาจเป็นอันตราย โรงเรียนจะลงโทษสถานหนักหรือมอบตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการตามกฎหมาย

10. การใช้โรงรถ

10.1 จอดรถให้เป็นระเบียบตามจุดที่โรงเรียนกำหนด

10.2 จอดรถในโรงรถแห่งเดียวเท่านั้น

10.3 ห้ามนำรถของเพื่อนไปโดยเจ้าของไม่ทราบ

10.4 ไม่มีกิจจำเป็นห้ามนักเรียนเข้าไปในโรงรถ หากจำเป็นต้องขออนุญาตก่อน

6.3.2 ด้านการปฏิบัติตนของนักเรียน

1. นักเรียนจะต้องเว้นจากการประพฤติไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

2. นักเรียนจะต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ในหมวดเครื่องแต่งกายนักเรียน

3. ห้ามนักเรียนคบกับเพื่อนอันธพาลหรือชักนำเข้ามาในโรงเรียน

4. เมื่อขึ้นบนอาคารเรียน นักเรียนต้องถอดรองเท้าทุกครั้ง

5. การเปลี่ยนห้องเรียนในห้องปฏิบัติการ นักเรียนจะต้องเดินแถวให้เป็นระเบียบทุกครั้ง

6. ไม่เล่นกันบนอาคารเรียน

7. นักเรียนจะต้องไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน หากเกิดการเสียหายต้องชดใช้ในราคาปัจจุบัน

8. นักเรียนจะต้องไม่นำทรัพย์คนอื่นมาเป็นของตน ในกรณีที่เก็บของได้ต้องนำมาให้อาจารย์เพื่อประกาศหาเจ้าของต่อไป

9. นักเรียนจะต้องสามัคคีไม่ข่มเหงรังแกกัน ผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับโทษขั้นร้ายแรง

10. นักเรียนจะต้องหลีกเลี่ยงการประพฤติทำนองชู้สาวอย่างเด็ดขาด ผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษขั้นร้ายแรง

11. นักเรียนจะต้องเคารพเชื่อฟังครูอาจารย์ทุกท่านด้วยความสุจริตใจ

12. นักเรียนจะต้องรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน การกระทำ ใด ๆ ที่ทำให้โรงเรียนเสื่อมเสียชื่อเสียงจะต้องรับโทษขั้นร้ายแรง

สรุปได้ว่าการปฏิบัติตนของนักเรียนเป็นลักษณะการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน ให้นักเรียนเป็นคนที่พัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรม ให้นักเรียนใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตาราง 2.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ : คุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติ มีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก 8 ประการ ได้แก่

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	**ขอบข่าย**	**คุณภาพผู้เรียนประถมศึกษาปีที่ 6**	**คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3**	**คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 6**
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ตระหนักถึงความสำคัญของคุณค่าในการปฏิบัติที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นชาติ	- ระบุหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีที่พึงปฏิบัติต่อชุมชนท้องถิ่น - ระบุขั้นตอนการปฏิบัติในฐานะศาสนิกชนที่ดีและปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาทได้	- เชิญชวนเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงถึงความรักชาติ - ชี้แนะแนวปฏิบัติตามหลักธรรมให้ผู้อื่นเชื่อมั่นในการปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาท	- อธิบายกรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ - ปฏิบัติตนในการเรียน - การดำเนินชีวิตประจำวันตามแนวพระราชดำริ - เป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนาที่ตนนับถือ - ปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือสาธารณประโยชน์ - ปกป้องภยันตรายหรือความเสียหายอันเกิดขึ้นกับประเทศชาติด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้เหมาะสม

ตาราง 2.3 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ขอบข่าย	คุณภาพผู้เรียนประถมศึกษาปีที่ 6	คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3	คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. ซื่อสัตย์สุจริต	แสดงออกและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาจิตใจหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขบนพื้นฐานความเป็นจริง	- แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อผู้อื่นเหมือนกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง - ปฏิบัติตามข้อตกลงระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียนชุมชนโดยไม่มีเงื่อนไขส่วนตัว	- ยกตัวอย่างของผู้ที่เป็นต้นแบบของความซื่อสัตย์สุจริต - จำแนกผลดีของความซื่อสัตย์และผลเสียของการทุจริตปฏิบัติตามกติกาหรือข้อตกลงโดยไม่มีข้ออ้างส่วนตัว	- รวบรวมข้อมูลผู้ที่ได้รับการยกย่องว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต -จัดนิทรรศการเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต - ไปและกลับบ้านตรงเวลา - แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ - สรุปแนวปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต - ยินดีปฏิบัติตามข้อตกลงระเบียบ กฎ กติกาของส่วนรวมโดยไม่บิดพลิ้ว
3. มีวินัย	รู้จักควบคุมตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีแบบแผนและมีคุณภาพชีวิตในอนาคต	- ปฏิบัติตามข้อตกลง - แสดงกิริยาสุภาพ กริยาสุภาพ - มีมารยาทใช้ข้อมูลก่อนวางแผนการเรียนหรือทำงานตามแผนที่วางไว้ทุกครั้ง - จัดสิ่งของเครื่องใช้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	- เรียนหรือทำงานตามแผนที่กำหนด - ประเมินการเรียนการทำงานตามที่กำหนด - สรุปขั้นตอนวิธีการเรียนรู้และการทำงานเกณฑ์ของตนเอง	- มาเรียนทันเวลา - แต่งกายตามระเบียบโรงเรียน - ให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ - มีเวลาเรียนเข้ารับการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด - ให้เกียรติผู้ที่อาวุโส

ตาราง 2.3 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ขอบข่าย	คุณภาพผู้เรียนประถมศึกษาปีที่ 6	คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3	คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. ใฝ่เรียนรู้	ชื่นชมในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตได้สอดคล้องกับสภาพจริง	- ใช้ศัพท์หรือคำพูดใหม่ ๆ อยู่เสมอ - เสนอแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลาย	- ใช้ข้อมูลประกอบการเรียน การทำงานได้สอดคล้องกับสภาพจริง - จดบันทึกความรู้และประสบการณ์ได้อย่างเป็นระบบ	- อ่านวารสารหนังสือพิมพ์เป็นประจำ - ระบุแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน - สืบค้นความรู้จากอินเตอร์เน็ต - บูรณาการความรู้และประสบการณ์ได้อย่างมีเหตุผลและสอดคล้องกัน
5. อยู่อย่างพอเพียง	สามารถนำแนวพระราชดำริหรือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพจริง	- ให้เหตุผลได้ถูกต้องในการกระทำความดี - ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า - บริจาคสิ่งของทรัพย์สินเพื่อสาธารณประโยชน์ตามฐานะของตน	- เลือกวิธีแก้ไขปัญหาได้เหมาะสมกับสถานการณ์ - ให้ข้อเสนอแนะเพื่อนในการทำความดี - จัดทำโครงงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	- เข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชุมชน - ใช้ทรัพยากรและรักษาสภาพแวดล้อมที่รู้คุณค่า - ใช้เหตุผลได้ถูกต้องในการตัดสินใจซื้อไม่ซื้อสิ่งของเครื่องใช้ วิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาตนเองได้
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	รู้จักวางแผนและเลือกแนวปฏิบัติที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้	กำหนดเป้าหมายในการทำงานและใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานได้	- จัดลำดับขั้นตอนในการทำงานของตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ - สามารถแก้ปัญหาอุปสรรคจากการทำงานได้	- ออกแบบการทำงานที่ได้รับมอบหมาย - ให้ข้อสังเกตเรื่องราวที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนา

ตาราง 2.3 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ขอบข่าย	คุณภาพผู้เรียนประถมศึกษาปีที่ 6	คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3	คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
	และการทำงานตามหน้าที่ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาอาชีพ			งานให้มีประสิทธิภาพ - บริหารจัดการโครงงานที่รับผิดชอบและอาสาทำงานด้วยความกระตือรือร้น
7. รักความเป็นไทย	- ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีที่มีต่อประเทศชาติ - สืบทอดเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทยเพื่อนำไปสู่ความสงบเรียบร้อยและดำรงไว้ซึ่งความมีอารยะของชาติ	- นำเสนอประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นได้ - ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ - ร้องเพลงไทยเดิมและเล่นดนตรีไทยได้อย่างน้อย 1 เพลง - มีกิริยาและมารยาทตามแบบอย่างไทย	- วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศได้ - แสดงการไหว้แบบไทย - เรียงความเป็นร้อยแก้ว ร้อยกรอง - เล่าเรื่องสรุปเกี่ยวกับวรรณคดีไทยได้อย่างน้อย 1 เรื่อง - ร้องเพลงไทยเดิม รำไทย และเล่นดนตรีไทยได้	- สรุปประวัติความเป็นมาของชาติไทย - ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี - ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง - แสดงกิริยามารยาทแบบไทยได้ถูกต้องกับกาลเทศะ - ร้องเพลงไทยเดิม รำไทย และเล่นดนตรีไทยได้อย่างน้อย 1 เพลง
8. มีจิตสาธารณะ	สมัครใจและมีจิตสำนึกต่อคนส่วนใหญ่ในการช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อน	- รายงานความประทับใจที่ได้จากการอาสาช่วยผู้อื่น	- ยกตัวอย่างบุคคลที่เสียสละเพื่อสังคม - บำเพ็ญสาธารณประโยชน์	- เข้าร่วมกิจกรรมชมรมชุมนุมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์

ตาราง 2.3 (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ขอบข่าย	คุณภาพผู้เรียนประถมศึกษาปีที่ 6	คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3	คุณภาพผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
	หรือขาดโอกาส รวมทั้งตระหนักและเห็นคุณค่าของการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	- เสนอบุคคลที่เป็นตัวอย่างในการเสียสละเพื่อชุมชนหรือท้องถิ่นได้ - รู้จักใช้หรือรักษาทรัพย์สิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด	อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง - ให้ข้อเสนอแนะในการใช้และรักษาทรัพย์สิ่งของของส่วนรวมได้	- บริจาคทรัพย์ สิ่งของ เสียสละแรงกายแรงใจช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน - ยกย่องบุคคลที่เป็นตัวอย่างในการทำประโยชน์ - เชิญชวนเพื่อนหรือผู้เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี

Berkowitz (2006 : 26) เสนอว่า เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่ควรใช้การเพิ่มโปรแกรมหรือกิจกรรมเข้าไปในโรงเรียน หากแต่ควรแปรเปลี่ยนวัฒนธรรมของโรงเรียนและการดำเนินชีวิต ในขณะที่ Michigan State University Extension ได้เสนอแนวทางการจัดคุณลักษณะศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของเด็กและเยาวชนของมูลนิธิจริยธรรม โจเซฟิน (Josephine Institute of Ethics) โดยจัดเป็นโครงการต่าง ๆ ที่พัฒนาจริยธรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนตามโรงเรียนและองค์กรต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยมีชุดกิจกรรมที่เรียกว่า “Character Counts” ที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กในช่วงอายุต่าง ๆ 5 ช่วง ได้แก่ 4 - 6 ปี, 6 - 9 ปี, 9 - 11 ปี และ 11 - 13 ปี และวัยรุ่น โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ (Six Pillars of Character) ที่มุ่งสร้างเสริมให้เกิดกับนักเรียน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเคารพผู้อื่น ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม การดูแลเอาใจใส่เกื้อกูล และความเป็นพลเมืองที่ดี อย่างไรก็ตาม โกล์รา (Gholar, 2009, p. 25) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กโดยจัดเป็นศูนย์คุณลักษณะศึกษาเพื่อการศึกษาและสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ที่พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน นอกจากนั้นยังเน้นการเสริมสร้างการยอมรับตนเอง (Self-Esteem) ให้แก่เด็ก แนวคิดดังกล่าวเน้นการพัฒนาการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ทั้งทางสติปัญญา (Affective Area) ของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการประพฤติการปฏิบัติตนของเด็ก แนวทางนี้หมายรวมถึงการบูรณาการการสอนและ

การสอดแทรกเรื่องคุณลักษณะที่ดีในการสอนวิชาต่าง ๆ ให้กับเด็กด้วยกิจกรรมที่บูรณาการและสอดแทรกเข้ากับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนปกติเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็ก มีลักษณะที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองจากกิจกรรมการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

กิจกรรมที่เน้นการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดระหว่างบุคคล

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของเด็กนั้น Character Education Partnership เสนอว่า ไม่สามารถระบุวิธีการใดวิธีการหนึ่งได้อย่างเฉพาะเจาะจงว่าจะมีประสิทธิภาพในการจัดคุณลักษณะศึกษาแต่มีหลักการสำคัญ 11 ประการ ในการจัดคุณลักษณะศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ควรยึดถือ ประกอบด้วย

หลักการที่ 1 ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับค่านิยมเชิงจริยธรรม โดยทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจริยธรรม เป็นคุณสมบัติของคนดีหรือคนที่มีคุณลักษณะที่ดี

หลักการที่ 2 ให้นิยามคำว่า คุณลักษณะ ให้เข้าใจง่าย โดยรวมความหมายในเชิงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเข้าเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะต่าง ๆ

หลักการที่ 3 ใช้วิธีการพัฒนาคุณลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองโดยตรงอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ

หลักการที่ 4 สร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน

หลักการที่ 5 เปิดโอกาสและจัดประสบการณ์การแสดงออกในทางคุณธรรมให้แก่นักเรียน

หลักการที่ 6 ผนวกการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนเข้ากับหลักสูตรวิชาการในที่สอน

หลักการที่ 7 พยายามส่งเสริมแรงจูงใจในตัวนักเรียน

หลักการที่ 8 จัดให้บุคลากรทางการศึกษามีโอกาสพัฒนาคุณลักษณะที่ดีเช่นเดียวกันกับที่พัฒนานักเรียน

หลักการที่ 9 ส่งเสริมการเป็นผู้นำในด้านคุณธรรมของนักเรียนและให้การสนับสนุนการจัดคุณลักษณะศึกษาอย่างต่อเนื่อง

หลักการที่ 10 จัดให้สมาชิกในครอบครัวชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่นักเรียน

หลักการที่ 11 ประเมินคุณลักษณะต่างๆ ของนักเรียนทั้งโรงเรียนและการดำเนินการของบุคลากรของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียน

Educational Materials Center (2003 : 25) เสนอกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการจัดคุณลักษณะศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนไว้ 10 ประการ โดยแยกการปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ ออกเป็น 4 กลุ่ม รายละเอียดมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 การนำหลักสูตรคุณลักษณะศึกษาเพิ่มเติมเข้าไปกับความรู้ที่ครูสอนและสนับสนุนการเข้าใจคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างแท้จริง โดยแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประกอบด้วย

แนวทางที่ 1 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจากสถานการณ์ต่างๆ ที่เหมือนชีวิตจริงที่มีโอกาสได้พบและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ อย่างหลากหลาย

แนวทางที่ 2 ทำให้คุณลักษณะศึกษาเป็นเสมือนเครื่องมือที่นำนักเรียนไปสู่เป้าหมายในการเรียนไม่ใช่นำคุณลักษณะศึกษาเข้ามาเพิ่มจากการเรียนการสอนปกติ

แนวทางที่ 3 จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้สะท้อนตนเองและกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาคุณลักษณะการยอมรับตนเองและผู้อื่นอย่างสมดุล

กลุ่มที่ 2 การจัดกิจกรรมการสอนทักษะต่าง ๆ ให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวทางที่ 4 คือให้นักเรียนได้ฝึกฟังและทำความเข้าใจความเชื่อของผู้อื่น ๆ และเคารพในความคิดของผู้อื่น ซึ่งหมายรวมถึงการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นด้วย

แนวทางที่ 5 จัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะโดยใช้กิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้การวางแผนการจัดกิจกรรมและสะท้อนผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมร่วมกัน

กลุ่มที่ 3 การจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในตัวเองและการยอมรับตนเองของนักเรียน แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวทางที่ 6 จัดโอกาสให้นักเรียนได้กำหนดสัญญากับตนเองในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ

แนวทางที่ 7 จัดโอกาสที่ช่วยให้นักเรียนเชื่อมั่นในตนเอง

กลุ่มที่ 4 การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยสังคม แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวทางที่ 8 จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างทัศนคติและการปฏิบัติตนในทางที่ดี ให้แก่นักเรียน

แนวทางที่ 9 จัดโอกาสการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้อุทิศหรือบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

แนวทางที่ 10 ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชน กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการและแนวปฏิบัติในการจัดคุณลักษณะศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชน แบ่งออกได้เป็น 4 แนวทาง

แนวทางที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรวิชาเฉพาะเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนคือ วิชาหลักพลเมือง ซึ่งหมายถึง วิชาสำคัญหรือวิชาบังคับที่จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้คุณลักษณะและการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี โดยจัดให้มีหลักสูตรวิชาดังกล่าวแยกต่างหากจากกลุ่มสาระวิชาที่มีอยู่ในหลักสูตรปกติ

แนวทางที่ 2 การบูรณาการกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีเข้าไปกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เป็นการสอดแทรกการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระวิชา โดยเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับคุณลักษณะที่ต้องการเสริมสร้างพัฒนาให้เหมาะสม เป็นการบูรณาการการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีกับการจัดการเรียนรู้ปกติ ให้นักเรียนมีความรู้ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

แนวทางที่ 3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่ยึดติดกับเนื้อหาวิชา แต่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรหรือส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนและเป็นกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

แนวทางที่ 4 การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนแตกต่างจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตรงที่กิจกรรมพิเศษจะจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามวาระไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอและกิจกรรมดังกล่าวมักเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นจิตสำนึกในการพัฒนาตนเองหรือการให้สัญญากับตนเองหรือสาธารณชนในการพัฒนาตนเอง โดยกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นกิจกรรมที่ให้สถาบันที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน เช่น สถาบันครอบครัว โดยให้พ่อแม่ผู้ปกครองปลูกฝังและพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชน เมื่ออยู่ในครอบครัวหรือสถาบันศาสนา สามารถใช้สถานที่สำคัญทางศาสนาทำกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนได้ ทั้งนี้ควรมีการประเมินเพื่อกำกับติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

Ryan (2009 : 27) เสนอแนวทางการจัดคุณลักษณะศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ (The Six E's of Character Education) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การยกตัวอย่างและปฏิบัติเป็นแบบอย่าง (Example) แนวทางการยกตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติที่สะท้อนคุณลักษณะที่พึงประสงค์นอกเหนือจากการอบรมสั่งสอน เพื่อยกตัวอย่างพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีพร้อมผลของการปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจ รวมถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครูเพื่อให้นักเรียนเห็นด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ถือเป็นการยกตัวอย่างที่ดีที่สุดนักเรียนสามารถเห็นและเลียนแบบการกระทำ ความประพฤติต่าง ๆ ได้โดยตรง

2. การสอนอธิบายให้รู้จักใช้เหตุผล (Explanation) ต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนจากเดิมที่ควบคุมความประพฤติ โดยเน้นการท่องกฎแล้วปฏิบัติตามกฎ โดยขาดเหตุผลมาเป็นการใช้อธิบายให้รู้จักใช้เหตุผลในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ กระตุ้นให้เกิดการวิพากษ์หรือสนทนาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีและไม่ดีพร้อมอธิบายเหตุผลประกอบเพื่อสร้างความตระหนักและการปรับพฤติกรรมอันสะท้อนถึงคุณลักษณะของเด็กออกมา

3. การเชิญชวนให้ทำความดี (Exhortation) การชี้แนะเชิญชวน โดยใช้การเสริมแรงทางบวกควบคู่กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage Development) โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร

4. การจัดสิ่งแวดล้อมเชิงคุณธรรม (Ethos of Environment) เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไม่มีสิ่งยั่วยุให้ไปในทางเสื่อมโดยเฉพาะในห้องเรียนซึ่งเป็นสังคมย่อยเล็ก ๆ ที่นักเรียนจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ครูสามารถจำลองสังคมใหญ่ภายในห้องเรียนได้สร้างบรรยากาศเชิงคุณธรรม

5. การจัดประสบการณ์ (Experience) การเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสสังคมภายนอกอย่างจริงจังจะช่วยให้เด็กเรียนรู้และซึมซับแนวคิดในการประพฤติปฏิบัติตนอย่างพึงประสงค์

6. การคาดหวังความเป็นเลิศ (Expectations of Excellence) การวางเป้าหมายของตนเองของเด็ก เป็นเสมือนการกำหนดหลักชัยในการพัฒนาคุณลักษณะของตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

6.4 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ด้านกระบวนทัศน์ของการพัฒนา

กระบวนทัศน์ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Think Over) เป็นแนวทางการมองภาพการบริหารจัดการตลอดแนว ซึ่งหมายถึง การมีกระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนา (กระบวนการ) มากกว่าการประเมินคุณภาพ (ผลลัพธ์) ซึ่งมองว่าผลลัพธ์ให้นักเรียน ดี เก่ง สุข ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งนักเรียนมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและต่างมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตนของนักเรียน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนข้อมูลเอกสารเครื่องมือต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (Transformation) การดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และผลผลิต (Output) นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนด

ด้านแผนยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ (Planning) เป็นกระบวนการที่บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันคิดตัดสินใจเพื่อกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพการณ์ การกำหนดกลยุทธ์ นโยบายของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การวางแผนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประจำปีการศึกษา หมายถึง ผู้บริหาร และคณะทำงานประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมและกำหนดครูที่ปรึกษาและกลุ่มนักเรียนในความดูแล

ด้านการบริหารระบบคุณภาพ

มีนักวิชาการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกับวินัยนักเรียนไว้หลายแนวคิด ดังนี้

สิทชัด คำวรรณ (2541 : 67) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตนเองของนักเรียนควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1. ควรมีการวางแผนร่วมกันจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งคณะครูในโรงเรียน คณะกรรมการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน

2. ควรมีการกำหนดบทบาทผู้ที่รับผิดชอบให้ชัดเจน โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดและให้ความสำคัญกับงานวินัยนักเรียนเท่ากับงานด้านอื่น

3. ควรมีการกระตุ้นและเสริมแรงสำหรับนักเรียนที่กระทำความดีอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง มีการเผยแพร่เกียรติคุณต่อสาธารณชนให้เป็นที่ประจักษ์

แนวคิด หลักการ และกลยุทธ์หรือนวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะ

สุวิมล ว่องวาณิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2549) มีผลการวิจัย พบว่า แนวคิดและหลักการสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนมี ดังต่อไปนี้

1. การสร้างตัวแบบ/ผู้นำ การพัฒนาคุณลักษณะต้องมีการสร้างตัวแบบที่ดี ทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือบุคคลตัวอย่างในสังคม

2. การพัฒนาคุณธรรมและคุณลักษณะอื่น ๆ ให้เป็นวิถีชีวิตมีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ตอกย้ำให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการสอดแทรกอยู่ในชีวิตการเรียน การปฏิบัติงาน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม และคนกับธรรมชาติ โยงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน

3. การพัฒนาตัวตนของนักเรียน ด้วยการจัดพื้นที่สร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน

ให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ศักยภาพ และการปฏิบัติตนตามความเชื่อ ตามแนวทางที่ตนเองคิดสร้างสรรค์ และอยู่ในบริบทของการทำความดี มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม ให้เด็กมีการปฏิบัติและพัฒนาตนอย่างเข้าใจความหมาย เห็นบทบาท และคุณค่าของตนเองมากขึ้น

4. การสร้างระบบค่านิยมให้เด็กและเยาวชนเห็นได้ชัดเจนว่าแก่นของเด็กไทยคืออะไร ต้องประพฤติและปฏิบัติตนอย่างไร กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาชัดเจนและดึงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม เช่น การสำรวจพฤติกรรมการปฏิบัติตนของตนเองในแต่ละวันและต้องยอมรับว่าค่านิยมต้องมาจากตัวแบบที่ดี

5. การสร้างความร่วมมือรวมพลังทั้งจากผู้บริหาร/ครูอาจารย์ในโรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองในครอบครัว ชุมชน สังคม ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย กำหนดคุณธรรมที่เป็นเป้าหมายการให้ครอบครัว ชุมชนมีการทำกิจกรรมร่วมกัน

6. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนต้องสอดคล้องกับลักษณะของโรงเรียน ธรรมชาติ บริบท และช่วงวัยของเด็ก

7. การสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและซึมซับวิธีคิดและการปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันผ่านกระบวนการเป็นธรรมชาติในระบบของชุมชน

8. โรงเรียนต้องมีวิชาการ นโยบายไม่เน้นวิชาการอย่างเดียว โรงเรียนมีครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดึงชุมชนเข้ามาสร้างชุมชนที่สร้างสรรค์ ชี้ให้เห็นปัญหาของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อบุตรหลาน

9. ต้องมีการสร้างแนวร่วม มีเครือข่ายที่ช่วยเสริมกำลังใจให้เด็กทำความดี เด็กที่ได้รับการพัฒนาทำให้เขาดีไปแล้วก็มีเด็กรุ่นใหม่เรื่อย ๆ ต้องสร้างเครือข่าย การให้รางวัลไม่จำเป็นต้องเป็นเงินเพียงแค่คำชมก็ได้

จากแนวคิดและหลักการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนข้างต้น สรุปเป็นกลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะได้ ดังนี้

1. กลยุทธ์การสร้างนโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาคุณลักษณะ โดยการให้ความสำคัญกับองค์กรฐานรากของสังคม คือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาในฐานะแกนกลางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการรวมพลังจากการเชื่อมประสานทุกภาคส่วนของสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตั้งแต่ระดับบุคคล เช่น ควรมีการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและการช่วยอบรมตักเตือนโดยผู้อาวุโสระดับกลุ่มบุคคล เช่น การรวมตัวจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณลักษณะระดับองค์กร เช่น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุณลักษณะผ่านสื่อมวลชน การลดการเสนอข่าวความรุนแรง เป็นต้น

2. กลยุทธ์การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน ทั้งนี้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางนโยบาย และวางแผนการเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างมีระบบมีกลไกนำแผนสู่การปฏิบัติและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาแผนงานในช่วงต่อไป พันธกิจที่สำคัญคือการดำเนินงานโดยความร่วมมือกับสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน มูลนิธิ และสถาบันอื่นในสังคม เพื่อการประสานส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียน/สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้ได้ โรงเรียน/สถานศึกษาต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่สามารถขยายผลต่อไปได้

3. กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างมีระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการวิจัย สำรวจความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะ การวางแผน และการออกแบบกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะ การดำเนินการตามแผนการพัฒนาคุณลักษณะ การติดตาม กำกับผลการดำเนินงานตามแผนงาน รวมทั้งการประเมินคุณภาพ ประสิทธิผล ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแผนงานกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะ

4. กลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ประกอบด้วย กลยุทธ์การสอดแทรกการเรียนรู้เข้าไปในการปฏิบัติงานจริง การจัดประชุมเกี่ยวกับอนาคตเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลาย การสร้างทักษะการเรียนรู้เป็นทีม การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และการสนับสนุนอย่างจริงจังโดยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ

5. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างกระแสสังคมให้เกิดสำนึกสาธารณะเชิดชูคุณธรรมจริยธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งการสร้างกระแสสังคมให้เกิดการเชื่อมประสาน เสริมหนุน และการขยายเครือข่ายองค์กรภาคีในด้านการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง

6. กลยุทธ์การวิจัยและการจัดการองค์ความรู้ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น การวิจัยพัฒนานวัตกรรมการจัดการความรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ การวิจัยนำร่อง เพื่อพัฒนารูปแบบ/กิจกรรม เพื่อเพิ่มพูนคุณธรรมจริยธรรม หล่อหลอมให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านสถาบันทางสังคม การวิจัยเพื่อสืบค้นและจัดทำแผนที่นักเรียน/โรงเรียน/สถานศึกษาที่มีคุณลักษณะ

6.5 นวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี

การพัฒนานวัตกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. นวัตกรรมหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum Innovation) การจัดกิจกรรมบูรณาการแบบเน้นคุณธรรม (Moral-Focused Activity) โดยการสอดแทรกการพัฒนาคุณธรรมระหว่างการพัฒนาทักษะความสามารถของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในหลักสูตร

2. นวัตกรรมกระแสนิยม (In Trend Innovation) การจัดกิจกรรมใช้การสร้างกระแสหรือการนำค่านิยมที่เกิดขึ้นตามกระแสในช่วงนั้น มาใช้เป็นสื่อในการออกแบบกิจกรรมเพื่อดึงความสนใจของนักเรียนหรือการกำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะการแข่งขันเพื่อลดช่องว่างระหว่างสถานภาพของบุคคลหรือชนชั้น

3. นวัตกรรมขบวนการบูรณาการ (Integrated Process Innovation) การจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการกระบวนการดำเนินงานของนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ มิใช่จัดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแล้วหยุด แล้วเริ่มทำกิจกรรมอื่นต่อไปที่ไม่สัมพันธ์กับกิจกรรมเดิม

4. นวัตกรรมริเริ่มจากนักเรียนร้อยแปดแบบ (108 Student Initiations Innovation) การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มและออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ได้กิจกรรมและการขยายผลที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะ

5. นวัตกรรมที่ทำให้เข้าระบบสถาบัน (Institutionalized Innovation) การจัดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูงและทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียน โดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก

6. นวัตกรรมอิงการเรียนรู้จากการบริการ (Service Learning – Based Innovation) การจัดกิจกรรมที่จัดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นการให้บริการแก่สังคม

7. นวัตกรรมการประชุม (Forum Innovation) การจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการประชุมในรูปแบบของสมัชชาหรือการเสวนาเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน

8. นวัตกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต (Living Values Innovation) การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิด “คุณค่าเพื่อชีวิต” ซึ่งพัฒนาโดยนักวิชาการชาวตะวันตกบนพื้นฐานแนวคิดของการพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้มีความสงบและเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

9. นวัตกรรมที่เป็นนิสัยประจำ (Routine Habit Innovation) การจัดกิจกรรม โดยครูเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนาในตัวนักเรียนและฝึกปฏิบัติเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน

10. นวัตกรรมการพัฒนาตนเอง (Self – Development Innovation) การจัดกิจกรรม

โดยการฝึกให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเองและมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการเผากิเลส ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ตนเองได้ปฏิบัติบนกระดาษ

11. นวัตกรรมการประยุกต์ในโลกแห่งความเป็นจริง (Real World Application Innovation) การจัดกิจกรรมโดยการนำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้กับการแสดงพฤติกรรมในโรงเรียน

อำรุง จันทวานิช (2542) กล่าวถึง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทยว่า สกศ. ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ซึ่งเป็นงานส่วนหนึ่งในโครงการวิถีการเรียนรู้ของคนไทย โดยเริ่มโครงการมาในสมัยที่ นายปองพล อดิเรกสาร ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลงานด้านการศึกษา ขณะนี้ได้ผลสรุปจากการทำวิจัยในโครงการแบ่งเป็น 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย มี 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 คุณลักษณะร่วม คือ ลักษณะที่คนไทยควรมี มี 9 ประการ ดังนี้

1.1.1 มีความใฝ่รู้

1.1.2 ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

1.1.3 ความสามารถด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์

1.1.4 วินัยในตนเอง

1.1.5 ความอาทรต่อชุมชนและระบบนิเวศ

1.1.6 ความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม

1.1.7 ฉันทะและวิริยะในการงาน

1.1.8 มีความสามารถในการปรับตัว

1.1.9 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม

1.2 คุณลักษณะเฉพาะ คือ คนไทยควรมีลักษณะเฉพาะที่อาจแตกต่างจากชนชาติอื่น ดังนี้

1.2.1 มีความสามัคคี

1.2.2 ประนีประนอมและรู้จักให้อภัย

1.2.3 อดกลั้น

1.2.4 เมตตากรุณา

1.2.5 ละอายต่อการทำชั่ว

1.2.6 มีความรักและยึดมั่นในสัจจะ

1.2.7 กล้าหาญทางจริยธรรม

1.2.8 รับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน

1.2.9 รักและยึดมั่นอหิงสธรรม

2. ยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย มี 9 ประการ

2.1 เสริมความเข้มแข็งและความเป็นปึกแผ่นให้กับระบบครอบครัว

2.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งและความเป็นปึกแผ่นให้กับ “สมาคมคนร่วมวัย”

2.3 สร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการเรียนรู้แบบดั้งเดิมในชุมชน

2.4 สร้างและส่งเสริมองค์กรเรียนรู้สมัยใหม่ในชุมชน

2.5 จัดหรือสนับสนุนให้มีการพิมพ์หนังสือประเภทการปลูกฝังคุณค่าและประวัติบุคคล

2.6 สนับสนุนและส่งเสริมรายการที่สร้างคุณค่าและการสร้างแบบอย่างที่พึงประสงค์ผ่านสื่อมวลชน

2.7 เสริมความเข้มแข็งให้กับสถาบันศาสนา

2.8 ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน

2.9 เสริมสร้างความเข้มแข็งและเป็นปึกแผ่นให้กับชุมชน

3. การพัฒนาคุณลักษณะตามช่วงวัย การจะสร้างหรือปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยทั้งคุณลักษณะร่วมและคุณลักษณะเฉพาะ ควรใช้หลักคิด 4 ประการ ประกอบด้วย

3.1 หลักพัฒนาการ ในช่วงวัย 3 - 5 ปี คุณลักษณะที่ควรปลูกฝัง คือ การรู้จักควบคุมอารมณ์ การรู้จักถูก/ผิด ในช่วงนี้ครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด ในช่วง 6 - 11 ปี ควรปลูกฝังในเรื่องการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรับผิดชอบ การมีวินัยและรู้จักประหยัด ซึ่งช่วงนี้โรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดและในช่วง 12 - 19 ปี ควรปลูกฝังในเรื่องอัตลักษณ์ทางสังคมและทางเพศ ช่วงนี้เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด นอกจากนี้สื่อยังมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนมากขึ้นตามลำดับ ตั้งแต่วัยอนุบาลถึงวัยรุ่น

3.2 ความเป็นไทย ความเป็นไทยถือเป็นต้นทุนทางสังคมทำให้ทุกศาสนา สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ซึ่งปัจจุบันไม่ได้รับการปลูกฝังเท่าที่ควร

3.3 ความรู้ทันโลก หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์และการมีความคิดสร้างสรรค์

3.4 การแก้ไขจุดอ่อนของสังคมไทย เช่น ความมีวินัย ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยมีรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้ วัยอนุบาล 3 - 5 ปีนี้ เด็กควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ถูกผิดและความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ วัย 6 - 11 ปี เด็กควรได้รับการพัฒนาให้ความเพียรพยายามในการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น มีวินัย ประหยัด มีคุณธรรมจริยธรรมและควบคุมตัวเองได้ และวัยรุ่น 12 - 19 ปี เยาวชนวัยรุ่นควรพัฒนาให้มีอัตลักษณ์ทางเพศและจิต

ลักษณ์ทางสังคมที่มีความรับผิดชอบพร้อมไปกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ และความประหยัด

สรุปได้จากข้อมูลดังกล่าว นวัตกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีหลายประเภท เช่น จากการศึกษาโครงการวิถีการเรียนรู้ของคนไทยมี 3 เรื่อง คือ ลักษณะของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการพัฒนาคุณลักษณะตามช่วงวัย

6.6 พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสาเหตุที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสม

1. ปัญหาอันจะเกิดจากทางบ้าน

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวหละหลวม ขาดความอบอุ่น มีลักษณะเป็น “บ้านแตก” พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ลูกไม่ให้ความอบอุ่นในด้านความรักเป็นต้นว่า

1.1.1 พ่อแม่ยากจน ลูก ๆ กลายเป็นเด็กข้างถนน

1.1.2 พ่อแม่ร่ำรวยมากไม่มีเวลาให้ลูก ๆ ให้แต่วัตถุไม่ให้ความรักเอาใจใส่ ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น เห่อเหิม ขาดสติ

1.1.3 พ่อแม่รักมาก เอาใจใส่มากเกินไปจนทำอะไรไม่เป็น ไม่เป็นตัวของตัวเอง เด็กพวกนี้อาจหาทางออกโดยลักษณะการข่มขู่ ข่มตน

1.1.4 พ่อแม่แยกกันอยู่ ขาดคนเอาใจใส่ ขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด ขาดความอบอุ่นทางใจ ขาดที่พึ่ง เด็กจะคล้อยตามเพื่อน แสวงหาเพื่อสิ่งที่พึ่งทางใจ ผลักดันสู่ความเสียหายไร้ประโยชน์

1.1.5 พ่อแม่ประพฤติตนไม่ดี เด็กอาจนำมาทำแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

1.1.6 พ่อแม่ไม่เข้าใจถึงธรรมชาติของความเปลี่ยนแปลงตามวัยที่เจริญเติบโต โดยเฉพาะในเด็กวัยรุ่นซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของร่างกาย อารมณ์ และจิตใจเป็นอย่างมาก เด็กวัยรุ่นมีแรงขับดันมากถ้าไม่เข้าใจและเปิดโอกาสให้เด็กได้ระบายออกบ้าง ก็จะถึงจุดระเบิด

1.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากหรือน้อยเกินไป เช่น มีจำนวนน้อยมาก เด็กเกิดความเหว่ว้าไม่มีเพื่อนเล่นก็ต้องพยายามออกไปหาเพื่อนนอกบ้าน ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้หรือจำนวนสมาชิกมากเกินไปได้รับการดูเอาใจใส่น้อย เลือกที่รักมักที่ชัง เด็กจะหนีออกจากบ้านไปแสวงหาเพื่อนที่ถูกอกถูกใจตามความต้องการและรสนิยมของตนเอง

1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวความยากจน สร้างสำนึกที่ผิดให้แก่เด็ก ๆ พ่อแม่ยากจน ต้องออกไปทำงานนอกบ้านซึ่งเป็นงานทุกชนิดที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ จึงไม่มีเวลาให้ลูก หรือพ่อแม่ที่ต้องประกอบธุรกิจการค้ามากมายมีเวลาให้ลูกน้อย พ่อแม่ทั้งสองประเภทนี้จะไม่อาลัยใยดีต่อศีลธรรมจรรยาอันเป็นแบบฉบับที่ดีต่อการดำรงชีวิต เด็กจะได้อิทธิพลเหล่านี้ด้วย

1.4 จากความเข็มงวดหรือหย่อนยานมากเกินไปในการปกครองของพ่อแม่ พ่อแม่เป็นคนหัวโบราณระเบียบจัด เด็กจะได้รับความกดดันภายในหรือไม่ก็บิดามารดา ผู้ปกครองปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร เด็กขาดการแนะนำที่ดี

1.5 ลักษณะสภาพแวดล้อมที่ตั้งของบ้านอยู่ในที่ที่อันไม่เหมาะสม เช่น แออัด สกปรกใกล้แหล่งอบายมุขซึ่งจะชักจูงเด็กไปในทางที่ต่ำได้ง่าย

1.6 เด็กขาดผู้ปกครองดูแลอย่างแท้จริง ปัญหานี้เกิดกับเด็กที่มีความจำเป็นต้องจากบ้านเดิมเพื่อการศึกษาเล่าเรียน หรือพ่อแม่รับราชการอยู่ต่างบ้านต่างเมือง ผู้ปกครองเหล่านี้ต้องฝากลูกให้อยู่ในความดูแลของคนอื่นซึ่งคนเหล่านั้นก็ดูแลไม่ดีเท่าที่ควร ขาดความสัมพันธ์ที่ดี มีปัญหาการปรับตัว ปัญหาการใช้จ่าย ปัญหาทางเพศ

2. ปัญหาจากโรงเรียน

2.1 ปัญหาอันเกิดจากครูอาจารย์

2.1.1 ครูบางคนมิได้ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอ็นดู แก่นักเรียนของตน หรืออาจไม่ชอบหน้ากันเป็นการส่วนตัว ใช้อำนาจหน้าที่โดยปราศจากความสำนึกในความเป็นครู ไม่เข้าใจและไม่พยายามที่จะเข้าใจเด็ก

2.1.2 การสอนของครูบางคนมุ่งแต่ในเรื่องเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ มุ่งที่จะสอนให้ทันหลักสูตรชนิดครูจบแต่นักเรียนไม่จบ โดยไม่มีความเข้าใจเลยว่าเด็กมีความเข้าใจซาบซึ้งหรือไม่สร้างความเบื่อหน่ายและท้อแท้ใจ บางครั้งอาจถูกทำโทษทางออกคือหนีเรียนเพื่อหนีครู หนีสังคมโรงเรียนสู่สังคมใหม่ที่ยั่วยวนและมีแนวโน้มไปสู่ทางต่ำได้ง่าย

2.1.3 ครูบางคนใช้วิธีการควบคุม ปกครองนักเรียนโดยวิธีเฉียบขาด เคร่งครัดจนเกินไป เด็กไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้หรือครูบางคนใช้วิธีตัดไม้ข่มนามให้เด็กกลัว โดยปราศจากเหตุผลที่เหมาะสม ในทางตรงกันข้ามครูบางคนอาจปล่อยปละละเลยเด็กมากจนเกินไป ให้เด็กแสดงออกในบางสิ่งบางอย่างจนเกินบทบาทนักเรียนจนไม่สามารถควบคุมได้

2.2 ปัญหาอันเกิดจากอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่ 2 ของนักเรียน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตของนักเรียนเช่นกัน ดังนั้น อาคารเรียนจำนวนห้องเรียนต้องเพียงพอกับปริมาณของเด็กนักเรียน ไม่แออัดยัดเยียด สิ่งแวดล้อมร่มรื่น สะอาด น่ารื่นรมย์ เป็นระเบียบสวยงามย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน ทำให้เป็นเด็กมองโลกในแง่ดี อ่อนโยน ใฝ่ดี อิทธิพลอันเกิดจากอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมจะส่งผลต่อชีวิตของนักเรียนในโอกาสต่อไปเมื่อจบจากโรงเรียนแล้วด้วย

2.3 ปัญหาอันเกิดจากจำนวนนักเรียนมีปริมาณมากจนเกินไป

จากความจำเป็นที่จะต้องจัดหาที่เรียนให้กับเด็กวัยเรียนนับว่าเป็นวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการ แต่เนื่องจากด้วยงบประมาณจำกัด การขยายตัวของโรงเรียนและจำนวนห้องเรียนไม่ทันต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนทำให้เกิดสภาพแออัดเกินไปในโรงเรียนหนึ่ง ๆ บางครั้งต้องสอนถึงสองผลัดทำให้ครูอาจารย์ดูแลได้ไม่ทั่วถึง ครูน้อยมีภาระการสอนมากหรืออาจสอนได้ไม่ตรงตามตารางทำให้เด็กมีเวลาว่างมากเกินไปโอกาสที่จะประพฤติผิดย่อมเป็นไปได้ง่าย

3. ปัญหาเกี่ยวกับระบบการบริหารโรงเรียน

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนใช้ระบบระเบียบราชการบริหารงานอย่างเคร่งครัดมากเกินไป สร้างทัศนคติที่ไม่ดีหรือผิด ๆ ให้เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนกับนักเรียน จนทำให้นักเรียนเกลียดโรงเรียน เกลียดครู หรือในทางตรงกันข้ามบางโรงเรียนปล่อยปละละเลย หย่อนยานในเรื่องกฎระเบียบ จนทำให้นักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัย ไม่นำพาต่อกฎเกณฑ์ มีนิสัยเอาแต่ใจเอาแต่ความสะดวกสบาย

3.2 ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ที่โรงเรียนบัญญัติขึ้นใช้หรือของกระทรวงศึกษาธิการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันไม่คำนึงถึงความแตกต่างและสภาพการณ์ของระดับและสถานศึกษาใช้เป็นคำสั่งรวมให้มีผลบังคับสำหรับโรงเรียนทุกประเภทในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการแทนที่จะเป็นการลดปัญหา กลับเป็นการเพิ่มปัญหาให้กับนักเรียนโดยเฉพาะการปกครองของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

4. ปัญหาจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน

โดยความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ผู้ปกครองมักจะโยนภาระการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นภาระของโรงเรียนแต่เพียงผู้เดียว ความผิดพลาดอันเกิดจากตัวนักเรียนมักจะปัดให้เป็นภาระความรับผิดชอบของโรงเรียนเสียทั้งสิ้น โดยหารู้ไม่ว่านักเรียนใช้เวลามาอยู่โรงเรียนเพียงวันละ 8 ชั่วโมง เวลาที่เหลือ 2 ใน 3 ของนักเรียนอยู่ที่บ้านอยู่กับผู้ปกครอง หากโรงเรียนและผู้ปกครองมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน มีความร่วมมือประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีแนวปฏิบัติและมาตรการควบคุมอบรมสั่งสอนอย่างเดียวกัน ปัญหาในเรื่องนี้จะเบาบางลงและเกิดขึ้นได้ยาก

5. ปัญหาอันเกิดจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

โลกมีวิวัฒนาการและความเจริญไปอย่างรวดเร็วมาก การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นไปอย่างทั่วถึงและกว้างขวางมาก วัฒนธรรมและความเจริญจากประเทศหนึ่งเข้าสู่อีกประเทศหนึ่งได้อย่างรวดเร็วและอาจไม่เหมาะสมซึ่งกันและกัน นักเรียนมีแนวโน้มที่จะเอาอย่างในสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ เหล่านี้มากกว่าที่จะดำเนินชีวิตไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของชาติไทย

ยิ่งกว่านั้นสื่อสารมวลชนทุกชนิดทุกประเภท อาทิเช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ ฯลฯ มีบทบาทและอิทธิพลเหนือชีวิตจิตใจของเด็กนักเรียนเป็นอย่างมาก บางส่วนมีความสัมพันธ์กับชีวิตนักเรียน จนอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันทีเดียว เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลเหนือความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของนักเรียน ถ้าเสนอแต่ในสิ่งที่ดีงาม เสริมสร้างทัศนคติและรสนิยม ค่านิยมที่มีคุณประโยชน์ เสนอตัวอย่างเป็นกรรมดี กรรมชั่ว ก็จะมีอิทธิพลโน้มน้าวจิตใจ ทัศนคติและค่านิยมไปในทิศทางที่ดีและเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคมประเทศชาติ มีตัวอย่างปรากฏหลายรายที่นักเรียนเลียนแบบมาจากภาพยนตร์และโทรทัศน์ โดยมากมักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ดีไม่งามจากภาพยนตร์และโทรทัศน์เสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น การปล้นจี้ ประกอบอาชญากรรม ฯลฯ

สภาพปัจจุบันสังคมก็มีอิทธิพลเหนือชีวิตและความเป็นอยู่ของนักเรียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้น อาทิ สถานเริงรมย์ บาร์ ไนต์คลับ สถานเต้นรำ ซ่องโสเภณี ห้องอาหาร ร้านน้ำชา เหล่านี้เป็นแหล่งมั่วสุมที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง ถ้าโรงเรียนตั้งอยู่ติดกันเป็นบริเวณใกล้กัน เด็ก ๆ อาจจะเอาอย่างและต้องการสัมผัสกับสิ่งต่ำทรามเหล่านั้นบ้าง

สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสาเหตุของการทำผิดของนักเรียนมีสาเหตุที่เกิดจากจิตใจ ความรู้สึก และอารมณ์ของเด็กตามสภาวการณ์ที่เด็กได้เผชิญอยู่เป็นประจำตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สภาพแวดล้อมส่วนบุคคล การอบรมสั่งสอนจากบิดามารดา ครูอาจารย์ รวมทั้งเพื่อน และระบบบริหาร

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

ไชยพร เรืองแหล้ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 437 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างหลากหลายครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 ด้านและเมื่อพิจารณาค่าร้อยละสูงสุดของแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ กิจกรรมการเข้าแถวเคารพธงชาติ 2) ด้านความซื่อสัตย์ คือ กิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวันศุกร์ทุกสัปดาห์ 3) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต คือ กิจกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 4)

ด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือ กิจกรรมการเข้าใช้ห้องสมุด 5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง คือ กิจกรรมการออมทรัพย์สำหรับนักเรียนทุกคน 6) ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน คือ กิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ 7) ด้านรักความเป็นไทย คือ กิจกรรมการแต่งกายชุดพื้นบ้านในวันศุกร์ และ 8) ด้านมีจิตสาธารณะ คือ กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับชุมชนในวันสำคัญ

นาวิน เหมือนแสง (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อทราบพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 344 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบิร์ก (Kohlberg) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากหาน้อย ดังนี้ หลักการหลบหลีกการลงโทษ หลักการทำตามคำมั่นสัญญา และหลักการยึดอุดมคติสากล

พระสมุห์อนันต์ อานนฺโท (ธูปจินดา) (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกปัจจัยการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความเป็นผู้มีระเบียบวินัย และด้านความประหยัด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ประจำปีการศึกษา 2554 โดยคณะวิจัยแบ่งขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ 1) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 4 แห่ง 2) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง จำนวน 4 แห่ง และ3) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 13 แห่ง มีประชากรจำนวนทั้งหมด 1,570 คน โดยใช้เกณฑ์การวัดขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ 1) ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียน ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกินห้าร้อยคน 2) ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ห้าร้อยคนถึงหนึ่งพันห้าร้อยคน และ 3) ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่าหนึ่งพันห้าร้อยคน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการคำนวณหาค่ากลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของยามาเน่ (Yamane) ที่ ± 5 แล้วดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 312 ตัวอย่าง จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งหมดมีจำนวน 312 คน โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน 12 โรงเรียน โรงเรียนละ 26 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

พระครูประโชติ จันทรวิมล (นาม จนฺทโชโต) (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความซื่อสัตย์ 2) แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพดังกล่าว

วิเชียร ชุติมาสกุล (2553, บทคัดย่อ) รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียนโรงเรียนวัดน้อยนพคุณ ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ ผลการดำเนินการด้านสภาวะแวดล้อม

(Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ผลการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดโครงการ โดยนักเรียนของโรงเรียนวัดน้อยนพคุณ ผ่านการสอบธรรมศึกษาเอก โท ตรี จำนวนมากและได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบสามได้รับผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดีมากถึง 11 ตัวบ่งชี้ และโดยเฉพาะตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมได้รับผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก และได้นำออกเผยแพร่ไปยังผู้บริหารโรงเรียนอื่นและผู้สนใจจนเป็นที่ยอมรับโดยมีผลการประเมินระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อรายงานผลการประเมินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกรายการ ($\overline{X}$ = 4.70, $S.D.$ = 0.46)

สุกัลยา กุระธรรม (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดราษฎร์เจริญศรัทธาธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผลการประเมิน พบว่า การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดราษฎร์เจริญศรัทธาธรรม ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดราษฎร์เจริญศรัทธาธรรม โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบทตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยป้อน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สุรีรัตน์ พัฒนเธียร (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัยรัตนาคาร ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) สตัฟเฟิลบีมและคณะ (Stufflebeam, et al, 1971) ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินโครงการ ผลผลิตและผลกระทบของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินจำนวน 354 คน โดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Sample Random

Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2555 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการและหลังสิ้นสุดดำเนินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเป็นแบบสอบถามที่ผู้รายงานสร้างและพัฒนาขึ้น ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และค่าร้อยละ โดยใช้โปรกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการประเมินบริบท ระยะก่อนดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน รองลงมา คือ โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โครงการมีความสอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพและทรัพยากรของโรงเรียน 2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ระยะก่อนดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการสรรหาบุคลากรในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความรู้ ความสามารถ และคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการ ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการดำเนินงาน 3) ผลการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ ระยะระหว่างดำเนินการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา และด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ 4) ผลการประเมินผลผลิตพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัยรัตนาคาร ระยะหลังสิ้นสุดดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความมีวินัย และเอื้ออาทรผู้อื่น และความกตัญญูกตเวที มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมา คือ ใฝ่เรียนรู้และยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การตระหนักรู้คุณค่าร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 5) ผลการประเมินผลกระทบของการดำเนินโครงการระยะหลังสิ้นสุดดำเนินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการช่วยส่งเสริมบทบาทของโรงเรียนด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผลการดำเนินงานโครงการช่วยเหลือให้การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัด

ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น รองลงมา คือ การสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารโรงเรียนและความร่วมมือของคณะครูในการดำเนินงานโครงการ

สุวิทย์ เขตชมภู (2562 : 224-228) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ผลการประเมิน พบว่า 1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนดงมะไฟวิทยา 1.1) สภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนมีฐานะยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องไปทำงานต่างถิ่นปล่อยให้นักเรียนอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่ ทำให้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน กำกับ ติดตามดูแลนักเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับด้านความประพฤติไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม 1.2) ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบแต่ขาดทักษะการทำงานที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนขาดความรับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคมและนักเรียนส่วนหนึ่งไม่ให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ 2. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ประกอบด้วย 2.1) การพัฒนาบุคลากร ดำเนินการโดยการศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผล 2.2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา (กิจกรรม 5 ส.) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย กิจกรรมภาษาพาเพลิน กิจกรรมคนดีศรีดงมะไฟ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ กิจกรรมแต่งกายดีมีวินัย กิจกรรมนั่งสมาธิ กิจกรรมขยะนี้มีประโยชน์ กิจกรรมตาวิเศษ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันสร้างสรรค์ความดี 3. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไปวิทยา พบว่า 3.1) ผลที่เกิดขึ้นกับครู ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ครูมีความพึงพอใจต่อการศึกษาดูงานและอบรมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด 3.2) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยามีพฤติกรรมดีขึ้นผู้ปกครองมีความพึงพอใจพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยาทั้งสองวงรอบ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครองมีความพึงพอใจพฤติกรรมของนักเรียน เพิ่มขึ้น 0.10 อยู่ในระดับมาก

เอี่ยมสกุล หมุนลี (2553, บทคัดย่อ) รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา กองการศึกษาเทศบาล เมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการประเมิน พบว่า 1) ผลการประเมินบริบทของโครงการส่งเสริมคุณธรรม

จริยธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยนโยบายของกองการศึกษาเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ นโยบายของโรงเรียนมีความเหมาะสมกับความต้องการนักเรียนและมีความสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการเกี่ยวกับความเหมาะสม/เพียงพอ พบว่า ปัจจัยเบื้องต้นของกิจกรรมทุกกิจกรรมมีความเหมาะสม/ความพอเพียง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ และชุมชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดหนองผาอยู่ในระดับมากที่สุด

7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

James DiGiacomo (2000 : 39 - 48) ได้ทำการศึกษา พบว่า วิธีการสอนจริยธรรมให้แก่นักศึกษาวัยรุ่นให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับการสอนว่า อะไรถูก อะไรผิด อาจารย์ผู้สอนต้องให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมใน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านวัฒนธรรม 2) ด้านปรัชญาและความเชื่อ 3) ด้านศาสนา นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงแรงผลักดันทางสังคมเป็นสำคัญ นอกจากนี้สื่อต่าง ๆ ก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมหรืออาจจะขัดแย้งต่อการปลูกฝังค่านิยมทัศนคติคำสอนที่เกี่ยวกับจริยธรรมจากคำสอนที่มาจากครอบครัวศาสนาและสถานศึกษา

Jewell (2001, ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่อง การวัดการพัฒนาทางจริยธรรม ความรู้สึกการคิดและการกระทำ บทความนี้ศึกษาว่าบุคคลที่พัฒนาทางจริยธรรมแล้วเป็นบุคคลที่รู้สึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาจริยธรรมหรือไม่ หรือปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมอย่างเข้มแข็งหรือไม่ หรือเข้าใจประเด็นปัญหาจริยธรรมหรือไม่ หรือปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมหรือไม่เมื่อจัดการกับคนอื่น มีประเด็นโต้แย้งกันว่าความหมายของคำว่า จริยธรรม เกี่ยวข้องกับวิธีที่คนควรกระทำต่อเนื่องกันอย่างไรและโต้แย้งกันว่า การศึกษาจริยธรรมควรจะจัดการกับการกระทำของคนในฐานะที่ตนทำงานอยู่ภายในกลุ่ม แนวโน้มในการศึกษาสำหรับคนมีความสามารถพิเศษเพื่อมุ่งเน้นสภาพทางความรู้ของแต่ละบุคคล เมื่ออภิปรายเรื่อง การพัฒนาจริยธรรม เช่น ความรัก ความยุติธรรมหรือแนวโน้มที่จะวัดการพัฒนาทางความรู้ความเข้าใจ เช่น การรู้จักหลักจริยธรรมสากล พิจารณาเห็นว่า เป็นเรื่องเฉพาะตัวเกินความจำเป็นและเป็นเรื่องไม่เพียงพอทางแนวคิด บทความนี้ทำสังเขปขั้นตอน 6 ขั้นตอนในการพิจารณาตัดสินจริยธรรมตามแบบของ รอว์เรนซ์ โคลเบิร์ก คือ การเชื่อฟัง ความมุ่งหมาย

ทางเครื่องมือของแต่ละบุคคลและการแลกเปลี่ยนความคาดหวังร่วมกันระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์และความเป็นไปตามความคาดหวัง ระบบสังคมและการรักษาความสำนึกทางสังคมสิทธิที่มีก่อนและสัญญาทางสังคมหรือสาธารณประโยชน์ และหลักจริยธรรมสากล ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่างานวิจัยของ Kohlberg คนคิดอย่างไร ไม่ใช่คนประพฤติอย่างไร

Kohlberg (1964 : 392 - 405) ได้ประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นได้มีผู้ พบว่า ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมขั้นรากฐานของสังคมนั้น เด็กจะทราบครบถ้วนตั้งแต่อายุยังน้อย มีผู้พบตั้งแต่ ค.ศ. 1930 ว่าเด็กชายอังกฤษมีความรู้เชิงจริยธรรมตั้งแต่เข้าเรียนชั้นเกรดหนึ่ง ส่วนการศึกษาความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคลที่มีอายุมากกว่านี้ก็มิได้ช่วยให้ทางด้านนี้มากขึ้น แม้ว่าความรู้เชิงจริยธรรมจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอยู่บ้างก็ตาม

Mackey (2003 : 1146 - A) ได้ศึกษาผลกระทบของอุดมการณ์ในการควบคุมอัตราการออกโรงเรียนกลางคันนักเรียนตามการรับรู้ของคณะบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระดับ 4 - A ในรัฐเทกซัส ผลการวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการปรับบรรยากาศโรงเรียน ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเรียนต่อหรือจะออกกลางคัน การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งหาความสัมพันธ์ของอุดมการณ์ในการควบคุมนักเรียนกับอัตราการออกโรงเรียนกลางคันในวิทยาเขตเหล่านี้ ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างอุดมการณ์ในการควบคุมนักเรียนกับอัตราการออกโรงเรียนกลางคันนักเรียน การรักษาให้นักเรียนยังอยู่ในโรงเรียนนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศกับการออกโรงเรียนกลางคันอย่างชัดเจน ผู้บริหารจึงควรเป็นแบบอย่างบทบาทในทางบวกในการยุติข้อท้วงติงที่ดูหมิ่นดูแคลนและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ส่งเสริมชี้นำโดยใช้การฝึกอบรมครูประจำการ ประสบการณ์ฝึกอบรม ความสนใจเรื่องมนุษยธรรมให้มากยิ่งขึ้นอันจะทำให้การปรับปรุงบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียนดีขึ้น

Milne et al (2010, Abstract) ได้ทำการประเมินประสิทธิผลการดำเนินโครงการโรงเรียนสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของออสเตรเลีย เป็นความร่วมมือของรัฐบาลออสเตรเลียและโรงเรียนคาทอลิกและโรงเรียนภาคเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม น้ำ มรดก และศิลปะ ของโรงเรียนในออสเตรเลียในปี 2010 โดยมุ่งการประสิทธิภาพในการปฏิบัติ (Outcomes) และผลกระทบของโครงการ (Impact) วิธีการประเมินคือ 1) สัมภาษณ์กับผู้ประสานงานเบื้องต้นของรัฐ 2) การตรวจสอบข้อมูลและเอกสารที่ได้รับจากรัฐบาลออสเตรเลียและรัฐและดินแดนของรัฐบาล และ 3) การสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับผู้มีส่วนได้เสียโครงการทั่วประเทศ ผลการศึกษา พบว่า มีการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาการศึกษาและในการจัดการโรงเรียน

อย่างยั่งยืนในหลักสูตรที่บูรณาการของโรงเรียน ผลการประเมิน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การรีไซเคิลทรัพยากร การปรับปรุงบริเวณโรงเรียนพลังงานการอนุรักษ์น้ำและความหลากหลายทางชีวภาพเป็นผลให้ช่วยลดการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โรงเรียนส่วนใหญ่ในโครงการมีการประชุมเพื่อพัฒนาบุคลากร มีการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่มีแผนงานที่ระบุจุดมุ่งหมายชัดเจน โรงเรียนมีการจัดลำดับความสำคัญและวางแผนสำหรับการดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลทางสังคมนักเรียนในโรงเรียนจำนวนมากมีส่วนร่วมในการเลือกการวางแผนมีโครงการการพัฒนาอย่างยั่งยืนในโรงเรียนและชุมชนของตนเอง ผู้มีส่วนได้เสียบางคนรู้สึกว่านี่คือการเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนและการพัฒนาการสื่อสารของนักเรียน ทำให้การทำงานเป็นทีมและมีทักษะความเป็นผู้นำ นอกจากนั้นยังได้ชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวมีผลกระทบเชิงบวกต่อพฤติกรรมของนักเรียน และการพัฒนาความเข้าใจอย่างยั่งยืน และความสัมพันธ์กับความยุติธรรมทางสังคม ซึ่งในบางโรงเรียนผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมใน 42 กิจกรรมเท่านั้น ถึงแม้จะมีหลักฐานเพียงเล็กน้อยที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้นำแนวคิดไปพัฒนาสภาพแวดล้อมที่บ้าน

Plomp et al (1992) ได้ทำการตรวจสอบในโครงการพัฒนาการศึกษา : การพัฒนาระบบการตรวจสอบโดยใช้การประเมินโครงการเชิงระบบมาตรวจสอบการพัฒนาการศึกษา โดยการตรวจสอบในด้านการศึกษาจะมุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบของระบบการศึกษาระดับที่แตกต่างกัน แนวคิดของการตรวจสอบการประเมินของผู้วิจัยและคณะได้ตรวจสอบ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลการประเมิน จะถูกตรวจสอบความเหมาะสมซึ่งได้แก่ การตรวจสอบปัจจัยนำเข้า คือ ทรัพยากรมนุษย์และสภาพทางกายภาพในโครงการเพื่อให้แน่ใจว่าโครงการเป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การตรวจสอบกระบวนการประเมิน เช่น กระบวนการประเมินระบบกระจายหนังสือเรียนที่ใช้ในโรงเรียน การตรวจการมีส่วนของครูในการบริการการฝึกอบรมตามที่ได้วางแผนไว้ตรวจสอบผลผลิต เช่น การตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงาน นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาของหนังสือเรียน รายงานครูเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการโครงการควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนานี้ กระบวนการวางแผนการพัฒนาการดำเนินการการใช้และการบำรุงรักษาระบบการตรวจสอบ นักออกแบบจะต้องมีการเปลี่ยนมุมมองและต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมภายในการเมืองขององค์กร ซึ่งระบบการตรวจสอบที่มีระบบทำให้ระบบมีขนาดเล็กมีความเป็นไปได้และเกี่ยวข้องโดยตรงกับข้อมูลความต้องการของการบริหารจัดการโครงการ

Wang Kee Ng (2000, Abstract) ศึกษาทฤษฎีจริยธรรมศึกษาของ Kant โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาลักษณะที่สำคัญที่สุดของคุณธรรมจริยธรรมและสิ่งที่ส่งเสริมการปฏิบัติจริยธรรม ซึ่งคาดหวังว่าจะทำให้ได้หลักการพื้นฐานของการปลูกฝังบุคลิกภาพเชิงจริยธรรม (Moral Personality) ผลการวิเคราะห์

และเปรียบเทียบปรัชญาจริยธรรม 4 กลุ่ม คือ กลุ่มสังคมลัทธิผลประโยชน์ คริสต์ศาสนา และลัทธิ Meng-tsu พบว่า แก่นแท้ของคุณธรรมจริยธรรม คือ ความอิสระ (Autonomy) และผลงานของ Kant เกี่ยวกับการค้นหาแหล่งที่มาของคุณธรรมจริยธรรม และการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับความดี ก็สนับสนุนผลการศึกษาและยืนยันข้อสรุปที่ว่าแก่นแท้ของคุณธรรมจริยธรรม คือ ความอิสระ ด้วยเช่นกัน อาทิ กฎแห่งอิสรภาพ (Law of Freedom) ของ Kant กล่าวว่าความปรารถนาของมนุษย์ (Human Will) เป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดเอง ผลการวิจัยสรุปว่าวิธีการที่จะนำไปสู่บุคลิกภาพอิสระ (Autonomous Personality) คือ 1) ศึกษาแก่นแท้ของคุณธรรม จริยธรรม 2) ค้นหาสิ่งที่ส่งเสริมการปฏิบัติจริยธรรม 3) ค้นหาสิ่งที่ขัดกับคุณธรรมจริยธรรม 4) ฟื้นฟูรากฐานของความดี และ 5) ปลูกฝังคุณลักษณะจริยธรรม Ng เสนอแนะหลักการเรียนการสอน 2 แบบ สำหรับใช้ปลูกฝังบุคลิกภาพอิสระ ได้แก่ 1) หลักการเชิงรับ คือ การยอมปลดปล่อยพลังตัณหาที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในออกมาภายใต้การควบคุมของเหตุผล ซึ่งจะทำให้ความปรารถนาอิสระที่ถูกครอบงำอยู่ปรากฏตัวออกมาได้ และ 2) หลักการเชิงรุก คือ การชักจูงบุคคลที่มีการศึกษาดีให้เคารพความปรารถนาอิสระที่อยู่ภายในตนเอง โดยใช้การวินิจฉัยด้วยเหตุผลและการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับอิสรภาพ

จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ได้ชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่มีส่วนในการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมให้กับเด็กมีหลายรุ่นทั้งพ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเป็นผู้มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการเสริมสร้างให้กับเด็กนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนมีจริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่คาดหวัง ซึ่งการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีการเสริมแรงด้านต่าง ๆ ของนักเรียนจนเป็นผู้มีความประพฤติในตนเองดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการศึกษาค้นคว้าควรได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาทั้งที่บ้านและโรงเรียน และควรมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นำนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่หลากหลายมาพัฒนานักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การประเมินโครงการ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ดังภาพที่ 2.9 ดังนี้

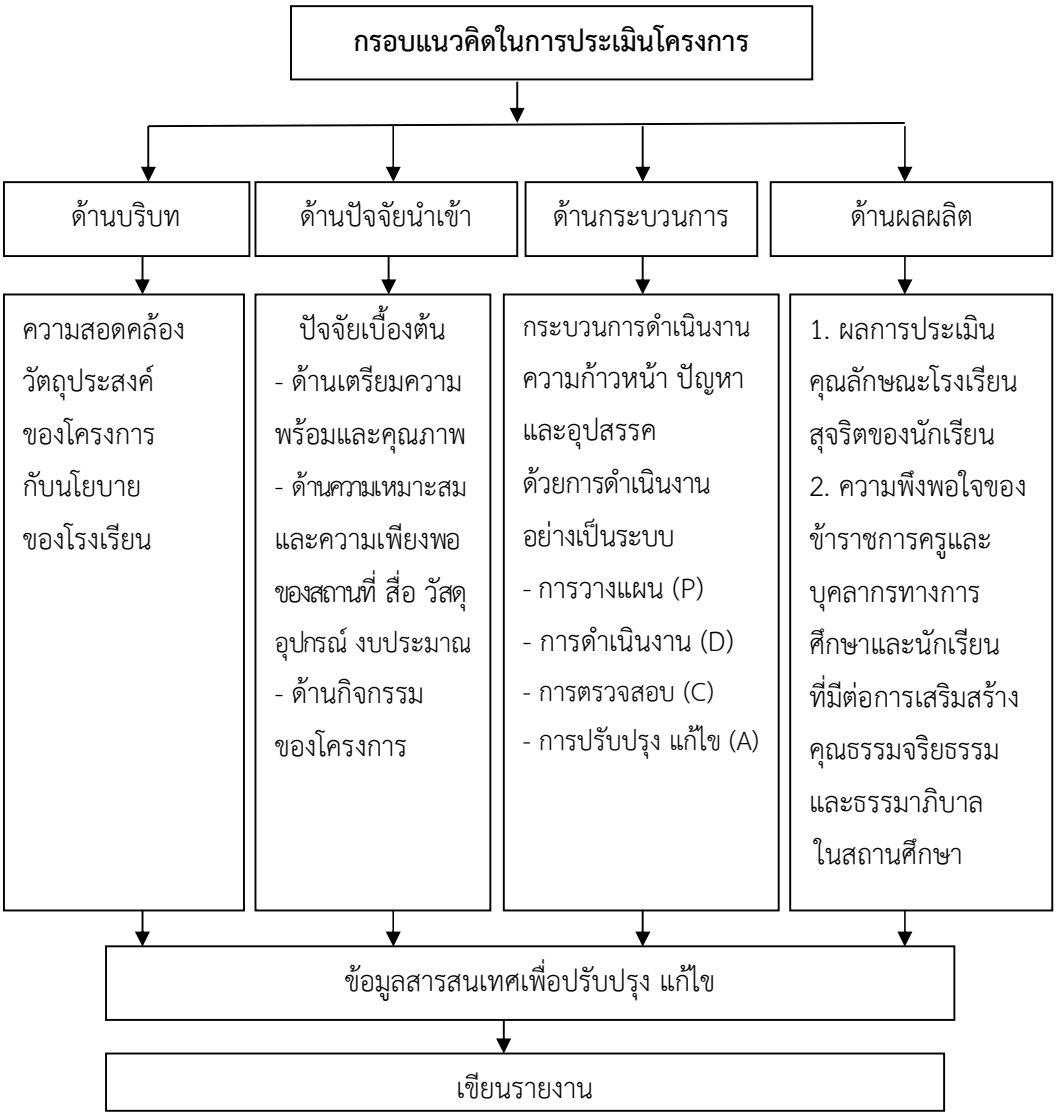

ภาพที่ 2.9 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บทที่ 3
วิธีดำเนินการ

การประเมินโครงการครั้งนี้ มุ่งประเมินผลการดำเนินการโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินโครงการ
2. ประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
8. เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

1. รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) เป็นการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของ D.L.Stufflebeam ที่เรียกว่า CIPP Model (Context-Input-Process Product Model) สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, หน้า 205 - 217) แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ประเมินสภาพแวดล้อม ประเมินปัจจัยเบื้องต้น ประเมินกระบวนการ และประเมินผลผลิตของโครงการ อันจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการต่อเนื่องไป ล้มเลิกหรือพัฒนาในจุดใด ซึ่งคณะกรรมการเชื่อว่าการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบจะมีผลให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการดำเนินการ ข้อดีหรือข้อควรปรับปรุงของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

สามารถวิเคราะห์ สรุปองค์ความรู้ และเชื่อมโยงสู่การนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบการประเมิน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินโครงการ 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงานการประเมิน

มีการประเมิน 2 ส่วน คือ

1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation)

- การประเมินสภาพแวดล้อม คือ ความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

- การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น คือ การประเมินด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพ ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอ ของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และด้านกิจกรรมของโครงการ

ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Process Evaluation)

- การประเมินกระบวนการ คือ ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงาน

ระยะที่ 3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ (Product Evaluation)

- การประเมินผลผลิตของโครงการ มี 2 ส่วน คือ

- การประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน

- การประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

ซึ่งพอกล่าวโดยรายละเอียดได้ ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation)

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงานการประเมิน ในช่วงนี้จะเป็นเพื่อวางแผน อันเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงาน จัดทำสิ่งต่าง ๆ อาจเป็นโครงการกิจกรรมหลักสูตรซึ่งจะทำการประเมินใน 2 ส่วน คือ

1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) การประเมินบริบทเป็นการประเมินความต้องการ ความจำเป็น เพื่อกำหนดการดำเนินงานโดยประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น วิธีการประเมินจะใช้การบรรยายและเปรียบเทียบปัจจัยนำเข้าที่ได้รับจริงกับสิ่งที่คาดหวัง บริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่คาดหวังกับที่เป็นจริง รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่างความเป็นจริงและสิ่งที่คาดหวังดังกล่าว

โดยสอดคล้องกับการประเมินครั้งนี้ คือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย ของโรงเรียนธรรมยานประยุต

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากร ที่จะใช้ในการดำเนินโครงการทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้ เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการประเมินใช้การบรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงกลยุทธ์และกระบวนการดำเนินงานที่เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

โดยสอดคล้องกับการประเมินครั้งนี้ คือ ประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) มีตัวชี้วัด คือ ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น มีองค์ประกอบ คือ ด้านเตรียม ความพร้อมและคุณภาพ ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และด้านกิจกรรมของโครงการ

ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการนั่นเอง อันเป็นการศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ สาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการตามแผนได้เพื่อจัดหาสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการได้อย่างทันท่วงที การประเมินขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

โดยสอดคล้องกับการประเมินครั้งนี้ คือ ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) มีตัวชี้วัด คือ ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงาน มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนของโครงการที่เป็นระบบ มีการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

ระยะที่ 3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการ เพื่อจะตอบคำถามให้ได้ว่าการดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุ้มค่าหรือไม่ การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการจะพิจารณาผลลัพธ์ ผลกระทบของโครงการทุก ๆ ด้าน ซึ่งมักใช้เทคนิคการติดตามผลหรือประเมินผลด้วยการติดตามหลังโครงการเสร็จหรือศึกษาย้อนรอย (Follow up Study หรือ Tracer Study) ผลการประเมินจะให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะคงปรับขยายโครงการ หรือควรหยุดโครงการตามเวลาที่กำหนดไว้ หรือควรยกฐานะเป็นโครงการประจำเป็นต้น

โดยสอดคล้องกับการประเมินครั้งนี้ คือ การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีตัวชี้วัด คือ ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน และผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและ

ธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ที่เป็นภาพสะท้อนถึงความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ดังแสดงในภาพที่ 3.1

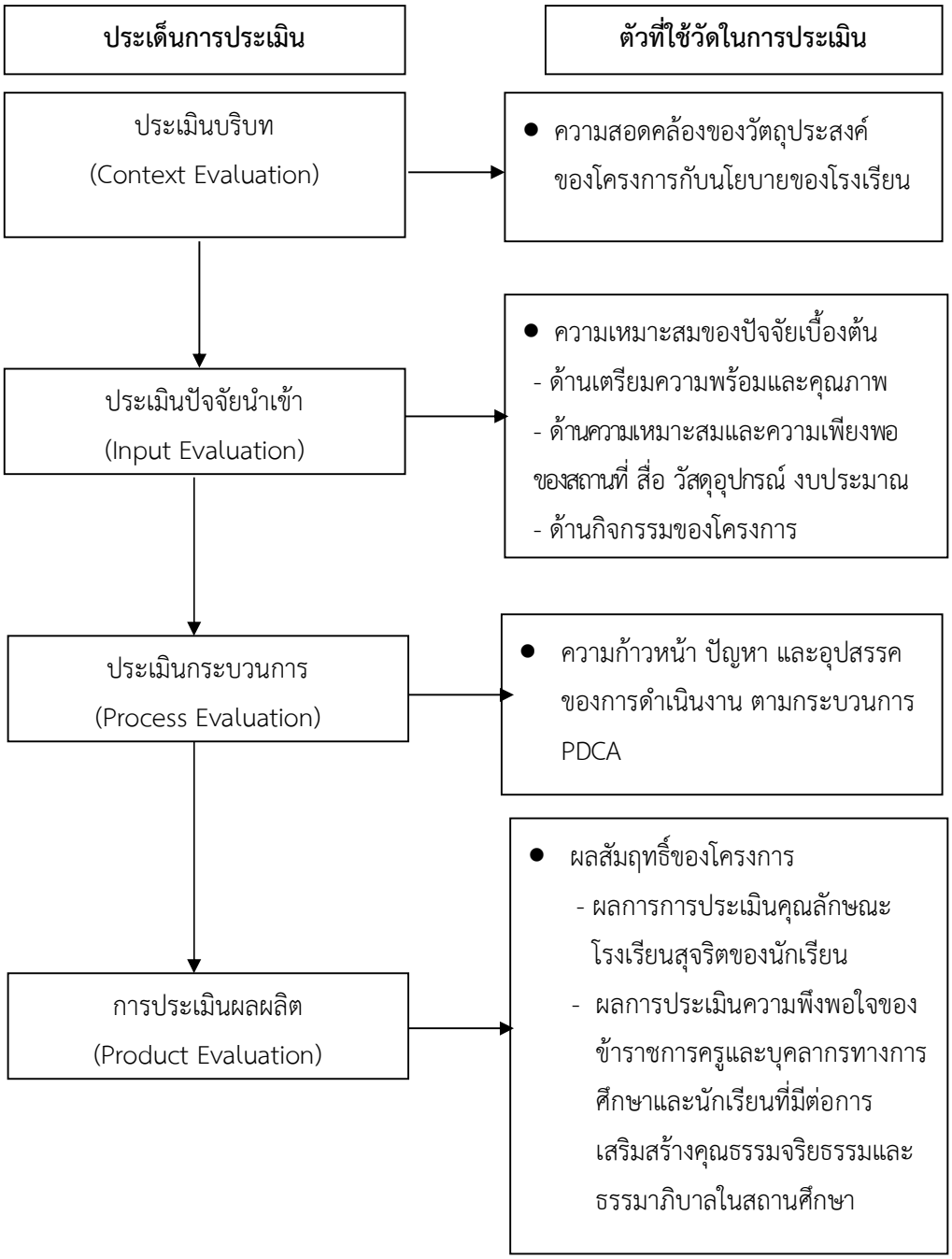

ภาพที่ 3.1 รูปแบบการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนและรายละเอียดแนวทางการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้จากการประเมิน
1. เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน	สอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน	แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ	วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และจัดอันดับ	ระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	สอบถามความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม ในด้านบุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ กิจกรรมที่จัดในโครงการ	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน	แบบสอบถามความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และจัดอันดับ	ระดับความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้จากการประเมิน
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	สอบถามความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค ตามกระบวนการ การวางแผน (P) การดำเนินงาน (D) การตรวจสอบ (C) การปรับปรุง แก้ไข (A)	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน	แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และจัดอันดับ	ระดับความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้จากการประเมิน
4. เพื่อประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.1 ประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ด้วยกิจกรรม 2 มิติ คือ 1) กิจกรรมสร้างองค์ความรู้ 2) การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ	นักเรียน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน และ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน	แบบประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ	วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลและจัดอันดับ	ระดับคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ
	4.2 ประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน นักเรียน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน และ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน	ประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่มีต่อโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลและจัดอันดับ และสถิติขนาดของผล (Effect Size)	ระดับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

2. ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใช้การเก็บข้อมูลโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1.1 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ ข้าราชการครู จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 คน และนักการภารโรง จำนวน 1 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่และร่วมขับเคลื่อนโครงการในโรงเรียนธรรมยานประยุต ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน และปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน

1.2 นักเรียน เป็นนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 คือ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน และปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการมีลักษณะและรายละเอียดแยกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

1. ประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 6 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต

2. ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 33 ข้อ โดยแบ่งตามปัจจัยที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา คือ ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 12 ข้อ ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ คือ ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 16 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

3. ประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม

ที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 10 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากร ที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนธรรมยานประยุต

4. ประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษ (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ

4.1 ประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 24 ข้อ โดยแบ่งตามการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้วยกิจกรรม 2 มิติ คือ “กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้” เป็นกิจกรรมเสริมสร้างองค์ความรู้ในหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาและเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในหลักการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต มี 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรม SMART CLASS จำนวน 4 ข้อ และกิจกรรม SMART KIDS จำนวน 4 ข้อ และ “กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ” เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงด้านคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต มี 4 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน จำนวน 4 ข้อ กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี จำนวน 4 ข้อ กิจกรรมธนาคารความดี จำนวน 4 ข้อ และกิจกรรมธนาคารโรงเรียน จำนวน 4 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต

4.2 ประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 15 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงวัตถุประสงค์การประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์การประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	ลักษณะ	กลุ่มประชากร
1. เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน	แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 จำนวน 6 ข้อ	แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	แบบสอบถาม ฉบับที่ 2 จำนวน 33 ข้อ	แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	แบบสอบถาม ฉบับที่ 3 จำนวน 10 ข้อ	แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน
4. เพื่อประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ใสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1			

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	ลักษณะ	กลุ่มประชากร
โดยพิจารณาการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ 4.1 เพื่อประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต	แบบสอบถาม ฉบับที่ 4 จำนวน 24 ข้อ	แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)	นักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน
4.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น	แบบสอบถาม ฉบับที่ 5 จำนวน 15 ข้อ	แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน นักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับ และได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

4.1 การสร้างแบบสอบถาม

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียนกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การประเมินโครงการจากหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและนิยามศัพท์เฉพาะในการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล
3. สร้างแบบสอบถามให้ข้อคำถามครอบคลุมองค์ประกอบด้านบริบทที่ต้องการประเมิน คือ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การประเมินโครงการจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและนิยามศัพท์เฉพาะในการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล
3. สร้างแบบสอบถามให้ข้อคำถามครอบคลุมองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ประกอบด้วย ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพ ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และด้านกิจกรรมของโครงการ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามเพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การประเมินโครงการและขั้นตอนในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จากหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย
2. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการสร้างเครื่องมือเก็บและรวบรวมข้อมูล
3. สร้างแบบสอบถามให้ข้อคำถามครอบคลุมองค์ประกอบด้านกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ประกอบด้วย ความเหมาะสมของการดำเนินการและกิจกรรมที่จัดขึ้น

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน โดยนำแบบสอบถามความคิดเห็น ความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการด้านผลผลิตของโครงการ เอกสาร งานวิจัย และเครื่องมือวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน

2. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการสร้างเครื่องมือ เก็บ และรวบรวมข้อมูล

3. จัดทำแบบสอบถามให้ข้อคำถามครอบคลุมพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตที่มีผู้ทำการศึกษาไว้แล้ว

2. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการสร้างเครื่องมือเก็บและรวบรวมข้อมูล

3. สร้างแบบทดสอบ ให้ข้อคำถามครอบคลุมกิจกรรมการใช้และเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์

นำแบบสอบถามฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 5 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงในด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิในการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

การหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากร ดังนี้

1. นำแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนวังไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ปีการศึกษา 2563 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถาม ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 5 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนวังไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 26 คน

3. นำแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 5 มาตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

นำแบบสอบถามฉบับที่ 3 มาตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

ดีมาก	ให้	5	คะแนน
ดี	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ควรปรับปรุง	ให้	2	คะแนน
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

4. นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r - Correlation) วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package the Social Sciences for Windows) มาใช้ในการประเมินโครงการนี้ จำนวน 108 ข้อ ได้ค่า r ระหว่าง .44 - .80

5. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2542, หน้า 170 - 171) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

แบบสอบถามฉบับที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98
แบบสอบถามฉบับที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95
แบบสอบถามฉบับที่ 4 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95
แบบสอบถามฉบับที่ 5 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงการได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 1 เพื่อสอบถามสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ก่อนดำเนินโครงการ เดือนพฤษภาคม 2563 จำนวน 6 คน

2. ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 2 เพื่อสอบถามความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ร่วมการดำเนินการโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ขณะดำเนินโครงการ ครั้งที่ 1 เดือนมิถุนายน 2563 จำนวน 6 คน ครั้งที่ 2 เดือนมิถุนายน 2564 จำนวน 6 คน

3. ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 3 เพื่อสอบถามความคิดเห็นในด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ร่วมดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ครั้งที่ 1 เดือน พฤศจิกายน 2563 จำนวน 6 คน ครั้งที่ 2 เดือนพฤศจิกายน 2564 จำนวน 6 คน

4. ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 4 เพื่อประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ครั้งที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ 2564 (ปีการศึกษา 2563) นักเรียน จำนวน 37 คน และครั้งที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์ 2565 (ปีการศึกษา 2564) นักเรียน จำนวน 40 คน

5. ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 5 เพื่อประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ครั้งที่ 1 เดือนมีนาคม 2564 (ปีการศึกษา 2563) จากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 37 คน และ ครั้งที่ 2 เดือนมีนาคม 2565 (ปีการศึกษา 2564) จากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน นักเรียนจำนวน 40 คน

ตารางที่ 3.3 แผนการดำเนินการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การแปรผล
1. เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน	- ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน	แบบสอบถามฉบับที่ 1 ถามความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน	ส่งแบบสอบถามชุดที่ 1 สอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน จำนวน 2 ครั้ง คือ ปีการศึกษา 2563 ปีการศึกษา 2564	- หาค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน - การแปลผลและจัดอันดับ	เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความสอดคล้อง มากที่สุด 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความสอดคล้องมาก 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความสอดคล้องปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ตาราง 3.3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การแปรผล
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน	แบบสอบถามฉบับที่ 2 สอบถามความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 33 ข้อ	ส่งแบบสอบถามชุดที่ 2 สอบถามความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 2 ครั้ง คือ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564	- หาค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน - แปลผลและจัดอันดับ	เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการผ่านตั้งเกณฑ์การผ่านไว้ที่ 3.51 **เกณฑ์ค่าเฉลี่ย** 4.51 - 5.00 หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ดีมาก 3.51 - 4.50 หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ดี 2.51 - 3.50 หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ควรปรับปรุง 1.00 - 1.50 หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การแปรผล
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	- ระดับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนทั้งกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค ตามกระบวนการ การวางแผน (P) การดำเนินงาน (D) การตรวจสอบ (C) การปรับปรุง แก้ไข (A)	ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน	แบบสอบถามฉบับที่ 3 สอบถามความคิดเห็นในด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา จำนวน 10 ข้อ	ส่งแบบสอบถามชุดที่ 3 สอบถามความคิดเห็นในด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา จำนวน 2 ครั้ง คือ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564	- หาค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน - แปลผลและจัดอันดับ	เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการผ่านตั้งเกณฑ์การผ่านไว้ที่ 3.51 **เกณฑ์ค่าเฉลี่ย** 4.51 - 5.00 หมายถึง วิธีการที่ใช้ดีมาก 3.51 - 4.50 หมายถึง วิธีการที่ใช้ดี 2.51 - 3.50 หมายถึง วิธีการที่ใช้ปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง วิธีการที่ใช้ควรปรับปรุง 1.00 - 1.50 หมายถึง วิธีการที่ใช้ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การแปรผล
4. เพื่อประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) 4.1 เพื่อประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน	- ข้อมูลคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน	นักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน ครั้งที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน	แบบสอบถามฉบับที่ 4 เพื่อประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน จำนวน 24 ข้อ แบ่งเป็น - SMART CLASS จำนวน 4 ข้อ - กิจกรรม SMART KIDS จำนวน 4 ข้อ - กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน จำนวน 4 ข้อ - กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี จำนวน 4 ข้อ - กิจกรรมธนาคารความดี จำนวน 4 ข้อ - กิจกรรมธนาคารโรงเรียน จำนวน 4 ข้อ	ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 4 เพื่อประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน จำนวน 2 ครั้ง คือ ปีการศึกษา 2563 และ ปีการศึกษา 2564	- หาค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน - แปลผลและจัดอันดับ	เกณฑ์คุณภาพ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านพฤติกรรมเพิ่มขึ้น หมายถึง นักเรียนมีคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการผ่านตั้งเกณฑ์การผ่านไว้ที่ 3.51 **เกณฑ์ค่าเฉลี่ย** 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การแปรผล
4.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น	-ความพึงพอใจที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น	ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 37 คน ครั้งที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 40 คน	แบบสอบถามฉบับที่ 5 เพื่อสอบถามความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 15 ข้อ	ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 5 สอบถามความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 2 ครั้ง คือ ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564	- หาค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน - แปลผลและจัดอันดับ - สถิติขนาดของผล (Effect Size) - สรุปนำเสนอเป็นความเรียง	เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการผ่านตั้งเกณฑ์การผ่านไว้ที่ 3.51 **เกณฑ์ค่าเฉลี่ย** 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อมูลที่ต้องการ เครื่องมือ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์	ข้อมูลที่ต้องการ	เครื่องมือ / วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
1.เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน	ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน จากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน ธรรมยานประยุต จำนวน 6 คน เดือนพฤษภาคม 2563	-ค่าเฉลี่ย -ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน -แปลผลและจัดอันดับ
2.เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	แบบสอบถามฉบับที่ 2 สอบถามความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เดือนมิถุนายน 2563 จำนวน 6 คน ครั้งที่ 2 เดือนมิถุนายน 2564 จำนวน 6 คน	-ค่าเฉลี่ย -ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน -แปลผลและจัดอันดับ

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ข้อมูลที่ต้องการ	เครื่องมือ / วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. 3.เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนทั้งกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค อย่างเป็นระบบ การวางแผน (P) การดำเนินงาน (D) การตรวจสอบ (C) การปรับปรุงแก้ไข (A)	4. ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 3 สอบถามความคิดเห็นในด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ 1 เดือนพฤศจิกายน 2563 จำนวน 6 คน ครั้งที่ 2 เดือนพฤศจิกายน 2564 จำนวน 6 คน	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน - แปลผลและจัดอันดับ
4. เพื่อประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) 4.1 เพื่อประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน 4.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น	ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน - ความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน	ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 4 เพื่อประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ครั้งที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ 2564 จำนวน 37 คน และครั้งที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์ 2565 จำนวน 40 คน ใช้แบบสอบถามฉบับที่ 5 เพื่อสอบถามความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน - แปลผลและจัดอันดับ - สถิติขนาดของผล (Effect Size) - สรุปนำเสนอเป็นความเรียง

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ข้อมูลที่ต้องการ	เครื่องมือ / วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น	ต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น	ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ครั้งที่ 1 เดือนมีนาคม 2564 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 37 คน และครั้งที่ 2 เดือนมีนาคม 2565 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 40 คน	

ผู้ประเมินโครงการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกเฉพาะวิธีที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการและสอดคล้องสมมติฐานของงานวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาระดับสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุตต่อการจัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ว่าอยู่ระดับใด สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผล และจัดอันดับ

2. วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผล และจัดอันดับ

3. วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผล และจัดอันดับ

4. วิเคราะห์ข้อมูล หาระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผล และจัดอันดับ

5. วิเคราะห์ข้อมูล หาระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลและจัดอันดับ สถิติขนาดของผล (Effect Size) และสรุปนำเสนอเป็นความเรียง และวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการและหลังสิ้นสุดโครงการ โดยใช้สถิติขนาดของผล (Effect Size)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, หน้า 138-143)

$$\mu = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum fx$ แทน ผลรวมของความถี่ทั้งหมดคูณคะแนนในช่องเดียวกัน

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\sigma = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - \left(\sum fx\right)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ แทน ผลรวมของความถี่ทั้งหมดคูณคะแนนในช่องเดียวกัน

$\sum fx^2$ แทน ผลรวมของความถี่ทั้งหมดคูณคะแนนยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

$N-1$ แทน จำนวนตัวแปรอิสระ (Degrees of Freedom)

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนและความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 และหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ซึ่งดำเนินการกับ กลุ่มประชากร ผู้รายงานเลือกใช้สถิติขนาดของผล (Effect Size) สูตรของโคเฮน (Cohen, 1992, p.155 - 159) มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$d = \frac{\mu_t - \mu_c}{\sqrt{\frac{(N_t - 1)\sigma_t^2 + (N_c - 1)\sigma_c^2}{N_t + N_c}}}$$

เมื่อ d แทน ค่าขนาดของผล (Effect Size)

σ_t แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยปีที่สิ้นสุดการดำเนินโครงการ

σ_c แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยปีที่เริ่มดำเนินโครงการ

μ_t แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยปีที่สิ้นสุดการดำเนินโครงการ

μ_c แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยปีแรกของการดำเนินโครงการ

N_t แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างปีที่สิ้นสุดการดำเนินโครงการ

N_c แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างปีที่เริ่มดำเนินโครงการ

โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่า d ดังนี้

ค่า $d \geq$ -0.15 และ $<$ 0.15 หมายความว่า ขนาดของผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่า $d \geq$ 0.15 และ $<$ 0.40 หมายความว่า ขนาดของผลอยู่ในระดับน้อย

ค่า $d \geq$ 0.40 และ $<$ 0.75 หมายความว่า ขนาดของผลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่า $d \geq$ 0.75 และ $<$ 1.10 หมายความว่า ขนาดของผลอยู่ในระดับมาก

ค่า $d \geq$ 1.10 และ $<$ 1.45 หมายความว่า ขนาดของผลอยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง

ค่า $d \geq$ 1.45 หมายความว่า ขนาดของผลอยู่ในระดับมากที่สุด

8. เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ผู้ประเมินใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญชม ศรัสะอาด. 2545: 103) โดยถือเป็นเกณฑ์การประเมินคะแนน ดังนี้

4.51 – 5.00 = มากที่สุด/เห็นด้วยอย่างยิ่ง/พอใจอย่างยิ่ง

3.51 – 4.50 = มาก/เห็นด้วยมาก/พอใจมาก

2.51 – 3.50 = ปานกลาง/ไม่แน่ใจ/ไม่มีความคิดเห็น

1.51 – 2.50 = น้อย/ไม่เห็นด้วย/ไม่พอใจ

1.00 – 1.50 = น้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/ไม่พอใจอย่างยิ่ง

และได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ดังนี้

1. เกณฑ์การแปลผลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน เกณฑ์ผ่านความสอดคล้องที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

2. เกณฑ์การแปลผลความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาการดำเนินโครงการต่อความเหมาะสมของปัจจัยนำเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์ผ่านความเหมาะสมที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

3. เกณฑ์แปลผลความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์ผ่านที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

4. เกณฑ์การแปลผลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ระหว่างการดำเนินโครงการและหลังสิ้นสุดโครงการ กำหนดเกณฑ์ผ่านที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

5. เกณฑ์การแปลผลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างดำเนินการโครงการ และหลังสิ้นสุดโครงการ กำหนดเกณฑ์ผ่านที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

ส่วนเกณฑ์ตัดสินผลผลิตโครงการ โดยการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการและหลังสิ้นสุดโครงการ เมื่อทดสอบด้วยสถิติขนาดของผล (Effect Size) พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของประชากรหลังสิ้นสุดโครงการ สูงกว่าระหว่างการดำเนินการโครงการ ในระดับมาก แสดงว่า ประชากรมีความพึงพอใจสูงขึ้นอยู่ในเกณฑ์น่าพึงพอใจ

บทที่ 4
ผลการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผู้รายงานขอนำเสนอโครงการตามลำดับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น

ตอนที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน
2. ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

ตอนที่ 1 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน

ผลการประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน ปรากฏผลดังเสนอในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบียนมาตรฐานการประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563

วัตถุประสงค์ของโครงการ	นโยบายของโรงเรียน	μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
1. เพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน	1. ด้านการบริหารของโรงเรียน	3.17	0.75	ปานกลาง	3
	2. ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.50	0.55	ปานกลาง	1
	3. ด้านการบริการของโรงเรียน	3.33	0.29	ปานกลาง	2
2. เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น	1. ด้านการบริหารของโรงเรียน	3.17	0.73	ปานกลาง	3
	2. ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.67	0.52	มาก	1
	3. ด้านการบริการของโรงเรียน	3.50	0.84	ปานกลาง	2
รวม		**3.39**	**0.72**	**ปานกลาง**	

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (μ=3.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาที่ตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณารายข้อโดยเรียงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ข้อที่ 1 เพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ในลำดับแรก ได้แก่ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน (μ=3.50) ลำดับรองลงมา คือ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 3 ด้านการบริการของโรงเรียน (μ=3.33) และลำดับสุดท้าย คือ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 1 ด้านการบริหารของโรงเรียน (μ=3.17) และตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ข้อที่ 2 เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ในลำดับแรก ได้แก่ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน (μ=3.67) ลำดับรองลงมา คือ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 3 ด้านการบริการของโรงเรียน (μ=3.50) และลำดับสุดท้าย คือ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 1 ด้านการบริหารของโรงเรียน (μ=3.17)

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564

วัตถุประสงค์ของโครงการ	นโยบายของโรงเรียน	μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
1. เพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน	1. ด้านการบริหารของโรงเรียน	4.17	0.98	มาก	3
	2. ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	4.83	0.41	มากที่สุด	1
	3. ด้านการบริการของโรงเรียน	4.33	0.82	มาก	2

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของโครงการ	นโยบายของโรงเรียน	μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
2. เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น	1. ด้านการบริหารของโรงเรียน	4.15	0.75	มาก	3
	2. ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	4.53	0.52	มากที่สุด	1
	3. ด้านการบริการของโรงเรียน	4.37	0.55	มาก	2
รวม		**4.47**	**0.50**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาที่ตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณารายข้อโดยเรียงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ข้อที่ 1 เพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ในลำดับแรก ได้แก่ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน (μ=4.83) ลำดับรองลงมา คือ นโยบายของโรงเรียนด้านที่ 3 ด้านการบริการของโรงเรียน (μ=4.33) และลำดับสุดท้าย คือ นโยบายของโรงเรียนด้านที่ 1 ด้านการบริหารของโรงเรียน (μ=4.17) และตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ข้อที่ 2 เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ในลำดับแรก ได้แก่ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน (μ=4.53) ลำดับรองลงมา คือ นโยบายของโรงเรียน ด้านที่ 3 ด้านการบริการของโรงเรียน (μ=4.37) และลำดับสุดท้าย คือ นโยบายของโรงเรียนด้านที่ 1 ด้านการบริหารของโรงเรียน (μ=4.15)

จากผลการประเมินความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน พบว่า หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ที่มีค่าเฉลี่ย (μ=4.47) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 ที่มีค่าเฉลี่ย (μ=3.39) เพิ่มขึ้น 1.08 ด้วยการดำเนินกิจกรรมที่ได้ให้ความสำคัญในกระบวนการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้เกิดกับผู้เรียน ที่ตอบสนองการให้บริการและต้องสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน จึงมีผลทำให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ปรากฏผลดังเสนอในตาราง 4.3 - 4.4

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
1. ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
1.	ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.83	0.73	มาก	1
2.	สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545	3.67	0.63	มาก	4
3.	มีการจัดข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนสภาพของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.17	0.93	ปานกลาง	11
4.	คณะครูภายในโรงเรียนรับรู้สภาพปัจจุบันในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.51	0.69	มาก	5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
5.	คณะครูภายในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาที่ต้องพัฒนา	3.50	0.75	ปานกลาง	7
6.	คณะครูภายในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.50	0.71	ปานกลาง	6
7.	มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบนโยบายโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา	3.17	0.83	ปานกลาง	9
8.	มีการจัดตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาภายในโรงเรียนและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง	3.17	0.87	ปานกลาง	10
9.	มีคณะกรรมการดำเนินโครงการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	3.51	0.69	มาก	5
10.	มีการวางแผนเตรียมงานของคณะกรรมการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	3.33	0.52	ปานกลาง	8

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
11.	มีความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	3.67	0.49	มาก	3
12.	โครงการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของนักเรียน ครอบครัว และชุมชน	3.83	0.75	มาก	2
2. ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
13.	มีวางแผนการใช้สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่เหมาะสมและเพียงพอ	3.33	0.57	ปานกลาง	5
14.	มีการจัดเตรียมสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	3.50	0.61	ปานกลาง	3
15.	มีการเบิกจ่ายสื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณได้ทันตามกำหนดการปฏิบัติงาน	3.50	0.55	ปานกลาง	2
16.	มีการใช้สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณได้ทันตามกำหนดการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและพอเพียง	3.33	0.51	ปานกลาง	4
17.	มีความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	4.00	0.63	มาก	1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
3. ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
	3.1 ขั้นวางระบบ (Plan)				
18.	การประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	3.17	0.98	ปานกลาง	4
19.	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การเรียนรู้คุณธรรม	3.50	0.55	ปานกลาง	2
20.	การออกแบบแผนผังกระบวนการ (Flowchat) ของระบบการเรียนรู้คุณธรรมสอดคล้องกับมาตรฐานและมาตรฐานตัวบ่งชี้	3.50	0.55	ปานกลาง	2
21.	การวางแผนและกำหนดวิธีการมาตรฐานของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษามีความสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	3.67	0.82	มาก	1
22.	การวิเคราะห์และออกแบบการบันทึกมาตรฐานของระบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสอดคล้องสัมพันธ์กับวิธีการมาตรฐาน	3.33	0.82	ปานกลาง	3
	3.2 ขั้นปฏิบัติงานตามระบบ (Do)				
23.	การจัดทำแผนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สอดคล้องกับหลักสูตรตลอดภาคเรียน/ปีการศึกษา	3.67	0.52	มาก	1
24.	จัดทำแผนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น	2.83	0.75	ปานกลาง	5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
25.	วิเคราะห์ผู้เรียน	3.50	0.55	ปานกลาง	2
26.	ปรับพื้นฐาน/จัดกลุ่มผู้เรียน	3.50	0.55	ปานกลาง	2
27.	การออกแบบแผนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และประเมินผลการพัฒนาแต่ละครั้ง	3.33	0.83	ปานกลาง	3
28.	เรียนรู้ตามกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่จัดทำไว้	3.33	0.85	ปานกลาง	4
	3.3 ขั้นประเมินผลทบทวนการปฏิบัติงาน (Check and Action)				
29.	การนิเทศภายใน แลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.67	1.21	มาก	1
30.	การประเมินผลการเรียนรู้และประเมินผลแต่ละกิจกรรม	3.50	0.55	ปานกลาง	3
31.	การแก้ไข ปรับปรุง และการพัฒนาการจัดกิจกรรม	3.50	0.53	ปานกลาง	2
32.	วิจัยปฏิบัติการพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	3.33	0.82	ปานกลาง	4
33.	การรายงานผลระบบการจัดกิจกรรม	3.33	0.87	ปานกลาง	5
	รวม	**3.46**	**0.80**	**ปานกลาง**	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวม

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (μ=3.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลการพัฒนา ตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
1. ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
1.	ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.17	0.75	มาก	6
2.	สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545	4.50	0.84	มาก	3
3.	มีการจัดข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนสภาพของการดำเนินในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.67	0.52	มากที่สุด	2
4.	คณะครูภายในโรงเรียนรับรู้สภาพปัจจุบันในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.00	0.87	มาก	8
5.	คณะครูภายในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ที่ต้องพัฒนา	4.33	0.83	มาก	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
6.	คณะครูภายในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.00	0.89	มาก	9
7.	มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบนโยบายโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.17	0.75	มาก	6
8.	มีการจัดตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาภายในโรงเรียนและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง	4.83	0.41	มากที่สุด	1
9.	มีคณะกรรมการดำเนินโครงการมีความรู้ความเข้าใจ ในโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	4.17	0.98	มาก	7
10.	มีการวางแผนเตรียมงานของคณะกรรมการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	4.33	0.73	มาก	4
11.	มีความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	4.67	0.52	มากที่สุด	2
12.	โครงการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของนักเรียน ครอบครัว และชุมชน	4.00	0.89	มาก	9

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
2. ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
13.	มีวางแผนการใช้สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่เหมาะสมและเพียงพอ	4.50	0.57	มาก	5
14.	มีการจัดเตรียมสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	4.67	0.52	มากที่สุด	3
15.	มีการเบิกจ่ายสื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณได้ทันตามกำหนดการปฏิบัติงาน	4.83	0.43	มากที่สุด	1
16.	มีการใช้สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณได้ทันตามกำหนดการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและพอเพียง	4.50	0.55	มาก	4
17.	มีความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณเอื้อต่อการปฏิบัติงาน	4.67	0.49	มากที่สุด	2
3. ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
	3.1 ขั้นวางระบบ (Plan)				
18.	การประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียน เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.83	0.41	มากที่สุด	1
19.	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การเรียนรู้คุณธรรม	4.00	0.89	มาก	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
3. ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
	3.1 ขั้นวางระบบ (Plan)				
20.	การออกแบบแผนผังกระบวนการ (Flowchat) ของระบบการเรียนรู้คุณธรรม สอดคล้องกับมาตรฐานและมาตรฐานตัวบ่งชี้	4.67	0.52	มากที่สุด	2
21.	การวางแผนและกำหนดวิธีการมาตรฐานของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	4.17	0.98	มาก	4
22.	การวิเคราะห์และออกแบบการบันทึกมาตรฐานของระบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สอดคล้องสัมพันธ์กับวิธีการมาตรฐาน	4.33	0.82	มาก	3
	3.2 ขั้นปฏิบัติงานตามระบบ (Do)				
23.	การจัดทำแผนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรตลอดภาคเรียน/ปีการศึกษา	4.50	0.55	มาก	2
24.	จัดทำแผนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น	4.67	0.52	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
25.	วิเคราะห์ผู้เรียน	4.50	0.55	มาก	2
26.	ปรับพื้นฐาน/จัดกลุ่มผู้เรียน	4.00	0.90	มาก	4
27.	การออกแบบแผนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และประเมินผลการพัฒนาแต่ละครั้ง	4.50	0.55	มาก	2
28.	เรียนรู้ตามกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ที่จัดทำไว้	4.33	0.82	มาก	3
	3.3 ขั้นประเมินผลทบทวนการปฏิบัติงาน (Check and Action)				
29.	การนิเทศภายใน แลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.33	0.82	มาก	3
30.	การประเมินผลการเรียนรู้และประเมินผลแต่ละกิจกรรม	4.50	0.84	มาก	2
31.	การแก้ไข ปรับปรุง และการพัฒนาการจัดกิจกรรม	4.83	0.41	มากที่สุด	1
32.	วิจัยปฏิบัติการพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	4.17	0.98	มาก	4
33.	การรายงานผลระบบการจัดกิจกรรม	4.33	0.82	มาก	3
	รวม	**4.48**	**0.50**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลการพัฒนา ตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

จากผลการประเมินความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.48) ซึ่งสูงกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (μ=3.46) เพิ่มขึ้น 1.02 ด้วยการดำเนินโครงการที่มีการบริหารจัดการด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพมีการบริหารจัดการ ทั้งด้านการวางแผน จัดหา การใช้งาน และประเมินด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณที่ชัดเจนและมีการจัดการด้านกิจกรรมอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค ของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

1. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 และหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ดังปรากฏผลดังเสนอในตาราง 4.5 และ 4.6

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
	ขั้นการวางแผน (Plan)				
1.	การประชุมระดมความคิดเห็นทบทวนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.67	0.53	มาก	4
2.	การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.83	0.75	มาก	1
3.	ปรับแผนการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.35	0.82	ปานกลาง	8
	ขั้นการดำเนินงาน (Do)				
4.	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้พร้อมในการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.50	0.55	ปานกลาง	6
5.	ปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนและแผนการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้	3.67	0.51	มาก	3
	ขั้นการตรวจสอบ (Check)				
6.	กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.33	0.82	ปานกลาง	9
7.	การประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน	3.67	0.50	มาก	2

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
	ขั้นการปรับปรุง แก้ไข (Action)				
8.	ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.50	0.84	ปานกลาง	7
9.	สรุปและรายงานผลการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	3.67	0.51	มาก	3
10.	การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาแก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.61	0.52	มาก	5
	รวม	**3.58**	**0.67**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนธรรมยานประยุต เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 ตามกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ (การงวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=3.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลการพัฒนา ตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
	ขั้นการวางแผน (Plan)				
1.	การประชุมระดมความคิดเห็นทบทวนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.33	0.81	มาก	5
2.	การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.17	0.75	มาก	8
3.	ปรับแผนการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.00	0.63	มาก	9
	ขั้นการดำเนินงาน (Do)				
4.	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้พร้อมในการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.83	0.41	มากที่สุด	1
5.	ปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนและแผนการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้	4.67	0.52	มากที่สุด	2
	ขั้นการตรวจสอบ (Check)				
6.	กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.50	0.55	มาก	4

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
7.	การประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน	4.67	0.53	มากที่สุด	3
	ขั้นการปรับปรุง แก้ไข (Action)				
8.	ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา	4.29	0.85	มาก	6
9.	การนำผลปฏิบัติงานมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน	4.17	0.73	มาก	7
10.	การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา แก่ ครู นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.65	มาก	10
	รวม	**4.37**	**0.71**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนธรรมยานประยุตต่อกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการปีการศึกษา 2564 ตามกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ (การวางแผน การดำเนินงานการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.51

จากผลการประเมินความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของโครงการ หลังสิ้นสุดโครงการปีการศึกษา 2564 ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.37) ซึ่งสูงกว่าระหว่างการดำเนินโครงการปีการศึกษา 2563 ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=3.58) เพิ่มขึ้น 0.79 ด้วยการดำเนินงานอย่างมีระบบตามกระบวนการ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไข (Action) ทำให้ทราบถึงระดับความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค จึงได้มีการวางแผนการดำเนินการปรับปรุง

แก้ไข และพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลทำให้มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ปรากฏผลดังเสนอในตาราง 4.7 - 4.13

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนจากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
การประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต ด้วยกิจกรรม 2 มิติ					
1. กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้					
	1.1 กิจกรรม SMART CLASS				
1.	นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติตนบนความซื่อสัตย์สุจริต	3.92	0.83	มาก	3
2.	นักเรียนมีวินัยต่อการเรียนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา	3.97	0.50	มาก	2
3.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำข้อสอบ	4.30	0.57	มาก	1
4.	นักเรียนมีความรู้พร้อมและอาสาเป็นตัวแทนนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม	3.89	0.57	มาก	4
	1.2 กิจกรรม SMART KIDS				
5.	การปฏิบัติตนเป็นคนดีมีความสุจริตจะเป็นที่รักใคร่ของสังคม	4.00	0.67	มาก	2
6.	นักเรียนมีวินัยในตนเองต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	3.95	0.70	มาก	4
7.	นักเรียนบอกหลักการปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตด้วยความสามารถของตนเอง	4.00	0.78	มาก	3

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
8.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสุดความสามารถของตนและมีใจอาสาช่วยเหลือเพื่อนที่ประสบปัญหาในการดำเนินกิจกรรม	4.43	0.50	มาก	1
2. กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ					
	2.1 กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน				
9.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน	4.49	0.56	มาก	2
10.	นักเรียนมีวินัยต่อตนเองในการรักษาความสะอาดโรงเรียน	4.38	0.68	มาก	3
11.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การเป็นนักเรียนที่ดีในการร่วมรักษาความสะอาดโรงเรียน ประหยัดน้ำ และไฟฟ้า	4.68	0.47	มากที่สุด	1
12.	นักเรียนมีจิตสาธารณะในการร่วมกันรักษาความสะอาดและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.27	0.51	มาก	4
	2.2 กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี				
13.	นักเรียนเห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัย	4.46	0.51	มาก	1
14.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การเป็นลูกที่ดีและเป็นนักเรียนที่ดี	4.38	0.49	มาก	2
15.	นักเรียนรู้จักการประหยัดอดออมและมีวินัยในการออม	4.14	0.71	มาก	4
16.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดีรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม	4.19	0.46	มาก	3

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
	2.3 กิจกรรมธนาคารความดี				
17.	นักเรียนเห็นคุณค่าในสิทธิประโยชน์จากการเป็นสมาชิกธนาคารความดี	4.27	0.45	มาก	4
18.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยการนำฝากความดีที่ธนาคารความดี	4.35	0.75	มาก	3
19.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่การเป็นเจ้าหน้าที่และลูกค้าที่ดีของธนาคารความดี	4.41	0.64	มาก	1
20.	นักเรียนถอนคะแนนความดีเพื่อแลกสินค้าตามที่จำเป็นอย่างรู้คุณค่า	4.38	0.72	มาก	2
	2.4 กิจกรรมธนาคารโรงเรียน				
21.	นักเรียนเห็นคุณค่าของการออมเงิน	4.22	0.67	มาก	3
22.	นักเรียนมีวินัยในการในการออมเงิน	4.49	0.61	มาก	1
23.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่การเป็นเจ้าหน้าที่และลูกค้าที่ดีของธนาคารโรงเรียน	4.43	0.50	มาก	2
24.	นักเรียนรู้จักการใช้เงินตามเหตุผลความจำเป็น	4.16	0.60	มาก	4
	รวม	**4.26**	**0.64**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนจากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการปีการศึกษา 2563 ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน จากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
กิจกรรม 2 มิติ					
1. กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้					
	1.1 กิจกรรม SMART CLASS				
1.	นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติตนบนความซื่อสัตย์สุจริต	4.62	0.49	มากที่สุด	1
2.	นักเรียนมีวินัยต่อการเรียนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา	4.41	0.50	มาก	4
3.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำข้อสอบ	4.54	0.51	มากที่สุด	2
4.	นักเรียนมีความรู้พร้อมและอาสาเป็นตัวแทนนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม	4.43	0.50	มาก	3
	1.2 กิจกรรม SMART KIDS				
5.	การปฏิบัติตนเป็นคนดีมีความสุจริตจะเป็นที่รักใคร่ของสังคม	4.41	0.50	มาก	3
6.	นักเรียนมีวินัยในตนเองต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	4.35	0.48	มาก	4
7.	นักเรียนบอกหลักการปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตด้วยความสามารถของตนเอง	4.76	0.43	มากที่สุด	1
8.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสุดความสามารถของตนและมีใจอาสาช่วยเหลือเพื่อนที่ประสบปัญหาในการดำเนินกิจกรรม	4.57	0.50	มากที่สุด	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
2. กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ					
	2.1 กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน				
9.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน	4.57	0.50	มากที่สุด	3
10.	นักเรียนมีวินัยต่อตนเองในการรักษาความสะอาดโรงเรียน	4.65	0.48	มากที่สุด	1
11.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การเป็นนักเรียนที่ดีในการร่วมรักษาความสะอาดโรงเรียน ประหยัดน้ำและไฟฟ้า	4.62	0.49	มากที่สุด	2
12.	นักเรียนมีจิตสาธารณะในการร่วมกันรักษาความสะอาดและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.49	0.51	มาก	4
	2.2 กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี				
13.	นักเรียนเห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัย	4.57	0.50	มากที่สุด	1
14.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การเป็นลูกที่ดีและเป็นนักเรียนที่ดี	4.35	0.48	มาก	4
15.	นักเรียนรู้จักการประหยัดอดออมและมีวินัยในการออม	4.49	0.51	มาก	3
16.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดีรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม	4.51	0.51	มากที่สุด	2
	2.3 กิจกรรมธนาคารความดี				
17.	นักเรียนเห็นคุณค่าในสิทธิประโยชน์จากการเป็นสมาชิกธนาคารความดี	4.35	0.48	มาก	4

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
18.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยการนำฝากความดีที่ธนาคารความดี	4.59	0.50	มากที่สุด	2
19.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การเป็นเจ้าหน้าที่และลูกค้าที่ดีของธนาคารความดี	4.54	0.51	มากที่สุด	3
20.	นักเรียนถอนคะแนนความดีเพื่อแลกสินค้าตามที่จำเป็นอย่างรู้คุณค่า	4.89	0.31	มากที่สุด	1
	2.4 กิจกรรมธนาคารโรงเรียน				
21.	นักเรียนเห็นคุณค่าของการออมเงิน	4.46	0.51	มาก	4
22.	นักเรียนมีวินัยในการออมเงิน	4.59	0.50	มากที่สุด	1
23.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การเป็นเจ้าหน้าที่และลูกค้าที่ดีของธนาคารโรงเรียน	4.51	0.51	มากที่สุด	3
24.	นักเรียนรู้จักการใช้เงินตามเหตุผลความจำเป็น	4.57	0.50	มากที่สุด	2
	รวม	**4.53**	**0.49**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนจากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

จากผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน จากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.53) ที่สูงกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.26)

เพิ่มขึ้น 0.27 ด้วยการออกแบบกิจกรรมที่ครูมีส่วนร่วมบนเป้าหมายการออกแบบที่ตอบสนองการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติอย่างเข้าใจ ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตครบทุกประเด็น จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 4.9 ตารางสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนด้วยกิจกรรม 2 มิติ ที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้						
	กิจกรรม	**คุณลักษณะโรงเรียนสุจริต**				
		มีทักษะกระบวนการคิด	**มีวินัย**	**ซื่อสัตย์สุจริต**	**อยู่อย่างพอเพียง**	**จิตสาธารณะ**
	1.1 กิจกรรม SMART CLASS					
1.	นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติตนบนความซื่อสัตย์สุจริต	✓				
2.	นักเรียนมีวินัยต่อการเรียนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา		✓			
3.	นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำข้อสอบ			✓		
4.	นักเรียนมีความรู้พร้อมและอาสาเป็นตัวแทนนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม				✓	✓
	1.2 กิจกรรม SMART KIDS					
5.	การปฏิบัติตนเป็นคนดีมีความสุจริตจะเป็นที่รักใคร่ของสังคม	✓				
6.	นักเรียนมีวินัยในตนเองต่อการเข้าร่วมกิจกรรม		✓			
7.	นักเรียนบอกหลักการปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตด้วยความสามารถของตนเอง			✓		
8.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสุดความสามารถของตนและมีใจอาสาช่วยเหลือเพื่อนที่ประสบปัญหาในการดำเนินกิจกรรม				✓	✓

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ					
กิจกรรม	**คุณลักษณะโรงเรียนสุจริต**				
	มีทักษะกระบวนการคิด	**มีวินัย**	**ซื่อสัตย์สุจริต**	**อยู่อย่างพอเพียง**	**จิตสาธารณะ**
2.1 กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน					
9. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน	✓				
10. นักเรียนมีวินัยต่อตนเองในการรักษาความสะอาดโรงเรียน		✓			
11. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การเป็นนักเรียนที่ดีในการร่วมรักษาความสะอาดโรงเรียน ประหยัดน้ำ และไฟฟ้า			✓		
12. นักเรียนมีจิตสาธารณะในการร่วมกันรักษาความสะอาดและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน					✓
2.2 กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี					
13. นักเรียนเห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัย	✓				
14. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การเป็นลูกที่ดีและเป็นนักเรียนที่ดี			✓		
15. นักเรียนรู้จักการประหยัดอดออมและมีวินัยในการออม		✓		✓	
16. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดีรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม					✓

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

กิจกรรม	คุณลักษณะโรงเรียนสุจริต				
	มีทักษะกระบวนการคิด	**มีวินัย**	**ซื่อสัตย์สุจริต**	**อยู่อย่างพอเพียง**	**จิตสาธารณะ**
2.3 กิจกรรมธนาคารความดี					
17. นักเรียนเห็นคุณค่าในสิทธิประโยชน์จากการเป็นสมาชิกธนาคารความดี	✓				
18. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยการนำฝากความดีที่ธนาคารความดี		✓			
19. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ การเป็นเจ้าหน้าที่และลูกค้าที่ดีของธนาคารความดี			✓		
20. นักเรียนถอนคะแนนความดีเพื่อแลกสินค้าตามที่จำเป็นอย่างรู้คุณค่า				✓	
2.4 กิจกรรมธนาคารโรงเรียน					
21. นักเรียนเห็นคุณค่าของการออมเงิน	✓				
22. นักเรียนมีวินัยในการออมเงิน		✓			
23. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การเป็นเจ้าหน้าที่และลูกค้าที่ดีของธนาคารโรงเรียน			✓		
24. นักเรียนรู้จักการใช้เงินตามเหตุผลความจำเป็น				✓	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนจากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างการดำเนินโครงการและหลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า รายกิจกรรมและรายข้อการประเมิน มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยกิจกรรม 2 มิติ กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย คือ 1) กิจกรรม SMART CLASS เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ได้เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ คือ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ 2) กิจกรรม SMART KIDS เป็นกิจกรรมการเรียนรู้หลักการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ ได้เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ คือ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ส่วนกิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มี 4 กิจกรรมย่อย คือ 1) กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสาธารณะ 2) กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ 3) กิจกรรมธนาคารความดี เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และอยู่อย่างพอเพียง 4) กิจกรรมธนาคารโรงเรียน เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตระหว่างการดำเนินโครงการ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และหลังสิ้นสุดโครงการ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

จะเห็นได้ว่าการออกแบบกิจกรรม 2 มิตินั้น มีการออกแบบที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเป็นกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอน และการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตแก่นักเรียนอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยในกิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย และกิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มี 4 กิจกรรมย่อย จึงส่งผลทำให้การประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนทั้งระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 และหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญ

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 และสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ปรากฏผลดังเสนอ ในตาราง 4.10 - 4.14

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
1.	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน	3.84	0.69	มาก	12
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญในคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น	3.91	0.65	มาก	11
3.	กิจกรรมในชั้นเรียนน่าสนใจ	4.07	0.70	มาก	8
4.	ผู้เรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข	4.30	0.56	มาก	3
5.	นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	4.26	0.58	มาก	4
6.	นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงาน	4.35	0.57	มาก	2
7.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง	4.05	0.84	มาก	9
8.	กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.16	0.69	มาก	8
9.	นักเรียนตักเตือนเพื่อนและแจ้งครูเมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่ดี	4.21	0.71	มาก	7
10.	นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน	4.26	0.62	มาก	5
11.	นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน	4.00	0.93	มาก	10
12.	มีกิจกรรมมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่เป็นแบบอย่างนักเรียนที่ดีของโรงเรียน	4.16	0.43	มาก	7

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
13.	นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม	4.42	0.59	มาก	1
14.	มีการประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง	4.23	0.72	มาก	6
15.	มีการรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบทุกครั้ง	4.21	0.71	มาก	7
รวม		**4.16**	**0.67**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 13 นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม (μ=4.42) อันดับรองลงมา คือ ข้อ 6 นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงาน (μ=4.35) และอันดับที่ 3 คือ ข้อ 4 ผู้เรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข (μ=4.30)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของนักเรียน			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
1.	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน	3.81	0.70	มาก	14
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญ	3.91	0.67	มาก	12

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของนักเรียน			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
	ในคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น				
3.	กิจกรรมในชั้นเรียนน่าสนใจ	3.90	0.76	มาก	13
4.	นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข	4.97	0.79	มากที่สุด	1
5.	นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	4.24	0.59	มาก	4
6.	นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงาน	4.16	0.72	มาก	7
7.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง	3.78	0.90	มาก	15
8.	กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.11	0.69	มาก	9
9.	นักเรียนตักเตือนเพื่อนและแจ้งครูเมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่ดี	4.27	0.64	มาก	2
10.	นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน	3.97	0.91	มาก	11
11.	นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน	4.24	0.54	มาก	3
12.	มีกิจกรรมมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่เป็นแบบอย่างนักเรียนที่ดีของโรงเรียน	4.16	0.43	มาก	6
13.	นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม	4.24	0.71	มาก	5
14.	มีการประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง	4.13	0.74	มาก	8
15.	มีการรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบทุกครั้ง	4.02	0.71	มาก	10
	รวม	**4.06**	**0.73**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลการพัฒนา ตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 4 นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข (μ=4.97) อันดับรองลงมา คือ ข้อ 9 นักเรียนตักเตือนเพื่อนและแจ้งครูเมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่ดี (μ=4.27) และอันดับที่ 3 คือ ข้อ 11 นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน (μ=4.24)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
1.	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน	4.83	0.37	มากที่สุด	1
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญในคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น	4.39	0.47	มาก	10
3.	กิจกรรมในชั้นเรียนน่าสนใจ	4.67	0.49	มากที่สุด	6
4.	นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข	4.50	0.41	มาก	7
5.	นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	4.35	0.39	มาก	11
6.	นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงาน	4.33	0.47	มาก	14
7.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง	4.67	0.43	มากที่สุด	3

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
8.	กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.50	0.50	มาก	8
9.	นักเรียนตักเตือนเพื่อนและแจ้งครูเมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่ดี	4.33	0.41	มาก	12
10.	นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน	4.50	0.53	มาก	9
11.	นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน	4.67	0.45	มากที่สุด	4
12.	มีกิจกรรมมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่เป็นแบบอย่างนักเรียนที่ดีของโรงเรียน	4.33	0.45	มาก	13
13.	นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม	4.33	0.49	มาก	15
14.	มีการประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง	4.67	0.41	มากที่สุด	2
15.	มีการรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบทุกครั้ง	4.67	0.47	มากที่สุด	5
	รวม	**4.51**	**0.49**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51)) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน

(μ=4.83) อันดับรองลงมา คือ ข้อ 14 มีการประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง (μ=4.67) และอันดับที่ 3 คือ ข้อ 7 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (μ=4.67)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของนักเรียน			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
1.	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน	4.55	0.98	มากที่สุด	7
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญในคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น	4.42	0.49	มาก	13
3.	กิจกรรมในชั้นเรียนน่าสนใจ	4.50	0.50	มาก	9
4.	นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข	4.63	0.48	มากที่สุด	2
5.	นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	4.45	0.50	มาก	11
6.	นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงาน	4.40	0.43	มาก	14
7.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง	4.65	0.48	มากที่สุด	1
8.	กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.58	0.50	มากที่สุด	6
9.	นักเรียนตักเตือนเพื่อนและแจ้งครูเมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่ดี	4.52	0.50	มากที่สุด	8
10.	นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน	4.60	0.49	มากที่สุด	4
11.	นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน	4.62	0.48	มากที่สุด	3

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเบื้องต้น	ความคิดเห็นของนักเรียน			
		μ	σ	ระดับความสอดคล้อง	อันดับความสอดคล้อง
12.	มีกิจกรรมมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่เป็นแบบอย่างนักเรียนที่ดีของโรงเรียน	4.48	0.50	มาก	10
13.	นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม	4.58	0.49	มากที่สุด	5
14.	มีการประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง	4.42	0.47	มาก	12
15.	มีการรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบทุกครั้ง	4.39	0.51	มาก	15
	รวม	**4.52**	**0.50**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (μ=4.65) อันดับรองลงมา คือ ข้อ 4 นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข (μ=4.63) และอันดับที่ 3 คือ ข้อ 11 นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน (μ=4.62)

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 กับหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564

โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)	**จำนวน**	**ค่าเฉลี่ย**	**ระดับ**
ความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา			
ระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563	6	4.16	มาก
หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564	6	4.51	มากที่สุด
ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา			
ระหว่างดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563	37	4.06	มาก
หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564	40	4.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินการโครงการ ปีการศึกษา 2563 ที่อยู่ในระดับมาก (μ=4.16) กับหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ที่อยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) โดยเพิ่มขึ้น 0.35 สรุปได้ว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 และค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินการโครงการ ปีการศึกษา 2563 ที่อยู่ในระดับมาก (μ=4.06) กับหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 ที่อยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.52) โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.46 สรุปได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจหลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563

จากตารางผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (ตารางที่ 4.10 – 4.13) ทำให้ทราบว่าผลการประเมินความพึงพอใจ หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2563 เนื่องด้วยการดำเนินงานโครงการของโรงเรียน

มุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านเนื้อหาตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาด้วยกิจกรรมในชั้นเรียนที่น่าสนใจ มีกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตแก่ผู้เรียนที่มีความเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตอย่างสร้างสรรค์ มีการเสริมสร้างกำลังใจให้รู้สึกรักและภาคภูมิใจในตนเองต่อการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีหัวใจสุจริตของผู้เรียน และอีกประการสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ โรงเรียนได้ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมของโครงการ มีการประสานงานกับภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนโครงการร่วมกัน จึงทำให้ผลการดำเนินงานโครงการประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับระดับความพึงพอใจทั้งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน หลังสิ้นสุดโครงการที่สูงขึ้นกว่าระหว่างการดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญ

ในการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ที่มีการประเมินโครงการใน 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ผลการประเมินสภาพแวดล้อม ด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.47) ด้านที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น มีผลการประเมิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.48) ด้านที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค ของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.37) ด้านที่ 4 ผลการประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งมี 2 ส่วน คือ 4.1) ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.53) 4.2) ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น โดยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.52)

จะเห็นได้ว่าผลการประเมินการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่มีผลการประเมินโครงการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมากขึ้นไป สะท้อนให้รู้ว่าโรงเรียนมีผลการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จในระดับสูง และเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุง พัฒนาโครงการให้มีระดับความสำเร็จหรือก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องต่อไปนั้น ในการดำเนินโครงการต้องมีการตั้งวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน เนื่องด้วยหากมีการตั้งวัตถุประสงค์และนโยบายที่มีความชัดเจนมีความสอดคล้องกัน จะทำให้มีการวางแผนการดำเนินงานที่ดี มีการบริหารจัดการในด้านปัจจัยเบื้องต้น

ของการดำเนินโครงการทั้งด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพ ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และด้านกิจกรรมของโครงการ ได้อย่างอย่างเหมาะสม จะทำให้มีการดำเนินโครงการเป็นไปตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ระดับความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการจะมีผลลัพธ์ในระดับสูง ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นก็จะอยู่ในวงจำกัดที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างง่ายดาย และอีกปัจจัยสำคัญในการดำเนินโครงการให้ประสบความสำเร็จ คือ ในการออกแบบกิจกรรมต้องให้บุคลากรมีบทบาทในการออกแบบให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และต้องมีการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อประสานความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

จากความสำเร็จในการดำเนินโครงการของโรงเรียนธรรมยานประยุตที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องด้วยทางโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ให้รู้จักครองตนด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตที่ดีงาม ทุกคนรู้จักการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวัย มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การเป็นบุคลากรที่ดี นักเรียนที่ดี จึงส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและได้รับรางวัลความภาคภูมิใจด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้งในเวทีระดับจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภาคและระดับชาติ มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีรางวัลระดับภาค/ระดับชาติ จำนวน 9 รายการ และรางวัลระดับจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 16 รายการ ดังนี้

1. ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจระดับภูมิภาคและระดับชาติจำนวน 9 รายการ

1) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมนวัตกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
2) รางวัลขวัญใจมหาชน (Popular Vote) กิจกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
3) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ตัวเรา” ประเภทนักเรียน จำนวน 10 คน รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
4) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ประเภทครู รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
5) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ประเภทผู้บริหาร รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
6) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ประเภทสถานศึกษา รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
7) รางวัลนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” รางวัล สพฐ. ประจำปี 2564
8) นายคงทัศษณ์ คงเมือง ได้รับรางวัล “คุรุสดุดี” ระดับชาติ ปีการศึกษา 2564
9) นายคงทัศษณ์ คงเมือง ได้รับรางวัล “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี” ระดับชาติ ปีการศึกษา 2564

2. ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจระดับจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่การศึกษา 16 รายการ

1). รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ตัวเรา” รางวัลนักเรียน จำนวน 10 คน ปีการศึกษา 2563

2) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice การบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2563

3) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice การบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2563

4) รางวัลคุณธรรม สพฐ. ระดับ 1 ดาว ปีการศึกษา 2563

5) รางวัลเหรียญทอง 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรมต่อต้านทุจริต ปีการศึกษา 2563

6) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ปีการศึกษา 2563

7) รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง กิจกรรม 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรมต่อต้านทุจริต ปีการศึกษา 2563

8) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice (ผู้บริหาร) ปีการศึกษา 2563

9) รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง นวัตกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม ปีการศึกษา 2564

10) นางสาวนิภา สร้อยเนียม รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงานบุคคล และโครงงานคุณธรรม ปีการศึกษา 2564

11) นายวัชระ รุประมาณ รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านงานบริหารทั่วไป และโครงการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2564

12) นางสาวนิภา สร้อยเนียม รางวัลเหรียญทอง ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ปีการศึกษา 2564

13) นายวัชระ รุประมาณ รางวัลเหรียญทอง ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ปีการศึกษา 2564

14) นายคงทัศษณ์ คงเมือง รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice โครงการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2564

15) นายคงทัศษณ์ คงเมือง รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี” ปีการศึกษา 2564

16) นายคงทัศษณ์ คงเมือง ได้รับรางวัล “ครูดีศรีสระแก้ว” ปีการศึกษา 2564

ด้วยความตั้งใจในการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต ในการบ่มเพาะพฤติกรรมคุณธรรมของบุคลากรองค์กร ให้รู้จักการปฏิบัติตนเป็นคนดี มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง จึงส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานในหลายกิจกรรมและส่งผลให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร

และโรงเรียน ได้รับรางวัลความภาคภูมิใจมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีรางวัลระดับภาค/ระดับชาติ จำนวน 13 รายการ และรางวัลระดับจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 35 รายการ ดังนี้

1. ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจระดับภูมิภาคและระดับชาติ จำนวน 13 รายการ

1) ตราพระราชทาน “บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย” ปีการศึกษา 2563 - 2565
2) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมนวัตกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตฯ รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
3) รางวัลขวัญใจมหาชน (Popular Vote) กิจกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
4) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ตัวเรา” ประเภทนักเรียน รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
5) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ประเภทครู รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
6) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ประเภทผู้บริหาร รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
7) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ประเภทสถานศึกษา รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563
8) รางวัล “ครูดีของแผ่นดิน” ประเภทผู้บริหารและครู โดยมูลนิธิครูดีของแผ่นดิน ปีการศึกษา 2563
9) รางวัล “ครูดีไม่มีอบายมุข” ประเภทผู้บริหารและครู ปีการศึกษา 2563
10) รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEEC AWARDS) รางวัลรองชนะเลิศระดับเหรียญทอง ระดับชาติ ปีการศึกษา 2564
11) รางวัล “คุรุสดุดี” ประเภทผู้บริหาร รางวัลระดับประเทศ ปีการศึกษา 2564
12) รางวัลเหรียญเงิน “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model รางวัลระดับภูมิภาค ปีการศึกษา 2564
13) รางวัล “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี” โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับชาติ ปีการศึกษา 2564

2. ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจระดับจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่ฯ จำนวน 35 รายการ

1) รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ตัวเรา” รางวัลนักเรียน จำนวน 10 คน ปีการศึกษา 2563
2) เด็กชายภูวเนศวร์ กงแก้ว มีคะแนนทดสอบ NT ด้านคณิตศาสตร์, ภาษาไทยและคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 ด้าน สูงกว่าระดับประเทศ ปีการศึกษา 2563
3) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice การบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2563

4) ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (RT) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับ “ดี” ปีการศึกษา 2563

5) ผลการทดสอบ NT คะแนนด้านคณิตศาสตร์และรวมทั้ง 2 ด้าน สูงกว่าระดับประเทศ ปีการศึกษา 2563

6) ผ่านการประเมิน “SK1 CAI สู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ” โดยคณะกรรมการประเมิน (ก.ต.ป.น.) ในระดับดีเยี่ยม ปีการศึกษา 2563

7) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice การบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2563

8) รางวัลคุณธรรม สพฐ. ระดับ 1 ดาว ปีการศึกษา 2563

9) รางวัลโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน “ระดับทอง” อันดับที่ 2 ปีการศึกษา 2563

10) รางวัลเหรียญทอง 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรมต่อต้านทุจริต ปีการศึกษา 2563

11) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ปีการศึกษา 2563

12) รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง กิจกรรม 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรมต่อต้านทุจริต ปีการศึกษา 2563

13) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice (ผู้บริหาร) ปีการศึกษา 2563

14) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายใน (ผู้บริหาร) ปีการศึกษา 2563

15) รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice (ผู้บริหาร) ปีการศึกษา 2563

16) ครูผู้มีผลการประเมินห้องเรียนคุณภาพระดับ “ยอดเยี่ยม” ตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพ “SK1 CAI สู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ” ปีการศึกษา 2563

17) รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง กิจกรรม 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม ต่อต้านทุจริต ปีการศึกษา 2564

18) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์สูงกว่าระดับประเทศ ปีการศึกษา 2564

19) รางวัล “เด็กดีศรีสระแก้ว” จำนวน 20 คน ประจำปี 2564

20) รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEEC AWARDS) ประเภทผู้บริหาร ปีการศึกษา 2564

21) รางวัลนวัตกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม ปีการศึกษา 2564

22) รางวัล “ครูดีศรีสระแก้ว” จำนวน 4 คน ประจำปี 2564

23) นายคงทัศษณ์ คงเมือง รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2564

24) นางสาวพรเพียร เสมียนชัย รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารวิชาการ ปีการศึกษา 2564

25) นายฐิติพงศ์ เส็งประโคน รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ด้านการบริหารงบประมาณ ปีการศึกษา 2564

26) นางสาวนิภา สร้อยเนียม รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงานบุคคล และโครงงานคุณธรรม ปีการศึกษา 2564

27) นายวัชระ รุประมาณ รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านงานบริหารทั่วไป และโครงการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2564

28) นางสาวพรรณี ศักดิ์ศรี รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงานสารบรรณ ปีการศึกษา 2564

29) นางสาวนิภา สร้อยเนียม รางวัลเหรียญทอง ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ปีการศึกษา 2564

30) นายวัชระ รุประมาณ รางวัลเหรียญทอง ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” ปีการศึกษา 2564

31) นายคงทัศษณ์ คงเมือง รางวัลระดับ “ยอดเยี่ยมเหรียญทอง” การประกวดการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) รางวัลผู้บริหาร สาขาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ ปีการศึกษา 2564

32) นายคงทัศษณ์ คงเมือง รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice โครงการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2564

33) นายคงทัศษณ์ คงเมือง รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี” ปีการศึกษา 2564

34) รางวัล “คุรุสดุดี” ประเภทผู้บริหาร ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2564

35) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนวิชาภาษาไทย ภาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สูงกว่าระดับประเทศ ปีการศึกษา 2564

ที่บทที่ 5
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

รายงานนี้เป็นการรายงานประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผู้รายงานขอรายงานผลการประเมินซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
2. วิธีการประเมินโครงการ
3. ผลการประเมิน
    3.1 ด้านสภาพแวดล้อมความสอดคล้องวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน
    3.2 ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น
    3.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค
    3.4 ด้านผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1) เพื่อประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evolution) เกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน

2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

3) เพื่อประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ในการดำเนินงาน ได้แก่ ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

4) เพื่อประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เมื่อสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) เพื่อประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน และประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

2. วิธีการประเมินโครงการ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใช้การเก็บข้อมูลโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1.1 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 คน และนักการภารโรง จำนวน 1 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่และร่วมขับเคลื่อนโครงการในโรงเรียนธรรมยานประยุต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน และปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน

1.2 นักเรียน เป็นนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการมีลักษณะและรายละเอียดแยกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

2.1 ประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน ใช้เครื่องมือแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 6 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต

2.2 เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 33 ข้อ โดยแบ่งตามปัจจัยที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา คือ ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 12 ข้อ ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ คือ ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 16 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ที่ดำเนินการโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

2.3 ประเมินกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 10 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนธรรมยานประยุต

2.4 ประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ

2.4.1 ประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 24 ข้อ โดยแบ่งตามการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตด้วยกิจกรรม 2 มิติ คือ กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ คือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา/การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต มี 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรม SMART CLASS จำนวน 4 ข้อ กิจกรรม SMART KIDS จำนวน 4 ข้อ และกิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ คือ เป็นการจัดประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตด้วยการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน มี 4 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน จำนวน 4 ข้อ กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี จำนวน 4 ข้อ กิจกรรมธนาคารความดี จำนวน 4 ข้อ และกิจกรรมธนาคารโรงเรียน จำนวน 4 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต

2.4.2 ประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 15 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการโครงการ ผู้รายงานวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (σ) แปลผลและจัดอันดับ การเปรียบเทียบหาค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติขนาดของผล (Effect Size)

3. ผลการประเมิน

3.1 ด้านสภาพแวดล้อมความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน

ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม ในความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน หลังสิ้นสุดโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน อยู่ในระดับมากขึ้นไป

3.2 ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น

ผลการประเมินด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมมีความเห็นว่าความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ด้านความเหมาะสมและความพอเพียงของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมมีความเห็นว่าความเหมาะสมในด้านความเหมาะสมและความพอเพียงของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ

การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมมีความเห็นว่าความเหมาะสมในด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากขึ้นไป

3.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ผลการประเมินความก้าวหน้าของดำเนินโครงการ กิจกรรมของโครงการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ผลการประเมิน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 โดยมีความชัดเจนของแผนการดำเนินงานการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนและแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ และสนับสนุนบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามขั้นตอนและทักษะกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

3.4 ด้านผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน

ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน จากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ ปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ พบว่า ทุกกิจกรรมและทุกข้อมีระดับการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป กล่าวคือ กิจกรรม 2 มิติกิจกรรมมิติ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรม SMART CLASS และกิจกรรม SMART KIDS และกิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์

องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มี 4 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี กิจกรรมธนาคารความดี และกิจกรรมธนาคารโรงเรียน

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

2.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 โดยอันดับ 1 ได้แก่ ข้อ 1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน อันดับ 2 ได้แก่ ข้อ 14 การประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง อันดับ 3 ได้แก่ ข้อ 7 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง อันดับ 4 ได้แก่ ข้อ 11 นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน อันดับ 5 ได้แก่ ข้อ 15 มีการรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบทุกครั้ง อันดับ 6 ได้แก่ ข้อ 3 กิจกรรม ในชั้นเรียนน่าสนใจ อันดับ 7 ได้แก่ ข้อ 4 นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข อันดับ 8 ได้แก่ข้อ 8 กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อันดับ 9 ได้แก่ ข้อ 10 นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน อันดับ 10 ได้แก่ ข้อ 2 กิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญในคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณาเป็นรายข้อ โดยอันดับ 1 ได้แก่ ข้อ 7 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง อันดับ 2 ได้แก่ ข้อ 4 นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข อันดับ 3 ได้แก่ ข้อ 11 นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน อันดับ 4 ได้แก่ ข้อ 10 นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน อันดับ 5 ได้แก่ ข้อ 13 นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม อันดับ 6 ได้แก่ ข้อ 8 กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อันดับ 7 ได้แก่ ข้อ 1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน อันดับ 8 ได้แก่ ข้อ 9 นักเรียนตักเตือน

เพื่อนและแจ้งครูเมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่ดี อันดับ 9 ได้แก่ ข้อ 3 กิจกรรมในชั้นเรียนน่าสนใจ อันดับ 10 ได้แก่ ข้อ 12 มีกิจกรรมมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่เป็นแบบอย่างนักเรียนที่ดีของโรงเรียน

ผลจากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ระหว่างการดำเนินโครงการกับหลังสิ้นสุดโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต พบว่า หลังสิ้นสุดโครงการมีระดับความพึงพอใจสูงกว่าระหว่างการดำเนินโครงการ

4. อภิปรายผล

จากการศึกษาการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผู้รายงานได้นำมาอภิปรายผลในประเด็นการค้นพบที่สำคัญดังนี้

4.1 ด้านสภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน

การประเมินสภาพแวดล้อมความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน จากผลการประเมิน พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสภาพแวดล้อมระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน หลังสิ้นสุดโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนและความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น มีส่วนทำให้นโยบายของโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนด้านการบริการของโรงเรียนและนโยบายของโรงเรียนด้านการบริหารของโรงเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมาจากการให้บริการที่มีคุณภาพ ภายใต้การบริหารที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวิน เหมือนแสง (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อทราบพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 344 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของโคลเบิร์ก (Kohlberg) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและ รายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากหาน้อย ดังนี้ หลักการหลบหลีกการลงโทษ หลักการทำ ตามคำมั่นสัญญา และหลักการยึดอุดมคติสากล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอี่ยมสกุล หมุนลี (2553, บทคัดย่อ) รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา กองการศึกษา เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการประเมิน พบว่า 1) ผลการประเมินบริบทของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยชุมชน มีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับ นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย นโยบายของกองการศึกษาเทศบาล เมืองอุตรดิตถ์ นโยบายของโรงเรียนมีความเหมาะสมกับความต้องการนักเรียน และมีความสอดคล้อง กับสภาพความจำเป็นของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ของโครงการเกี่ยวกับความเหมาะสม/เพียงพอ พบว่า ปัจจัยเบื้องต้นของกิจกรรมทุกกิจกรรม มีความเหมาะสม/ความพอเพียง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมิน ประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า มีการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรม แสดงออกถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ และชุมชนมีความพึงพอใจ ต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัดหนองผา อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องงานวิจัยของ สุรีรัตน์ พัฒนเธียร (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา งานวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพิชัยรัตนาคาร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมิน แบบซิปป์ (CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam, et al, 1971) ได้แก่ บริบท ปัจจัย นำเข้า กระบวนการดำเนินโครงการ ผลผลิต และผลกระทบของโครงการ โดยมีผลการประเมินสรุปได้

ดังนี้ 1) ผลการประเมินบริบท ระยะก่อนดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน รองลงมา คือ โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โครงการมีความสอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพและทรัพยากรของโรงเรียน 2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ระยะก่อนดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการสรรหาบุคลากรในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความรู้ ความสามารถ และคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการ ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการดำเนินงาน 3) ผลการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการระยะระหว่างดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา และด้านการติดตามและประเมินผลตามลำดับ 4) ผลการประเมินผลผลิตพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัยรัตนาคาร ระยะหลังสิ้นสุดดำเนินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความมีวินัย และเอื้ออาทรผู้อื่น และความกตัญญูกตเวที มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมา คือ ใฝ่เรียนรู้และยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การตระหนักรู้คุณค่าร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 5) ผลการประเมินผลกระทบของการดำเนินโครงการระยะหลังสิ้นสุดดำเนินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการช่วยส่งเสริมบทบาทของโรงเรียนด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผลการดำเนินงานโครงการช่วยเหลือให้การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น รองลงมา คือ การสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารโรงเรียนและความร่วมมือของคณะครูในการดำเนินงานโครงการ

4.2 ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น

ผลการประเมินด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ด้านความเหมาะสม และความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.48) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร ชุติมาสกุล (2553, บทคัดย่อ) รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียนโรงเรียนวัดน้อยนพคุณ ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ ผลการดำเนินการด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ผลการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดโครงการ โดยนักเรียนของโรงเรียนวัดน้อยนพคุณผ่านการสอบธรรมศึกษาเอก โท ตรี จำนวนมาก และได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบสามได้รับผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ถึง 11 ตัวบ่งชี้ และโดยเฉพาะตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรม ได้รับผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก และได้นำออกเผยแพร่ไปยังผู้บริหารโรงเรียนอื่นและผู้สนใจจนเป็นที่ยอมรับ โดยมีผลการประเมินระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อรายงานผลการประเมินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ (μ = 4.70, σ = 0.46) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Plomp et al (1992) ได้ทำการตรวจสอบในโครงการพัฒนาการศึกษา : การพัฒนาระบบ การตรวจสอบโดยใช้การประเมินโครงการเชิงระบบมาตรวจสอบการพัฒนาการศึกษา โดยการตรวจสอบในด้านการศึกษาจะมุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบของระบบการศึกษาระดับที่แตกต่างกัน แนวคิดของการตรวจสอบการประเมินของผู้วิจัยและคณะได้ตรวจสอบปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลการประเมิน จะถูกตรวจสอบความเหมาะสม ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบปัจจัยนำเข้า คือ ทรัพยากรมนุษย์และสภาพทางกายภาพในโครงการเพื่อให้แน่ใจว่าโครงการเป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การตรวจสอบกระบวนการประเมิน เช่น กระบวนการประเมินระบบกระจายหนังสือเรียนที่ใช้ในโรงเรียน การตรวจการมีส่วนร่วมของครูในการบริการ การฝึกอบรมตามที่ได้วางแผนไว้ ตรวจสอบผลผลิต เช่น การตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงาน นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาของหนังสือเรียน รายงานครูเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการโครงการควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนานี้ กระบวนการวางแผนการพัฒนาการดำเนินการ

การใช้และการบำรุงรักษาระบบ การตรวจสอบ นักออกแบบจะต้องมีการเปลี่ยนมุมมองและต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมภายในการเมืองขององค์กร ซึ่งระบบการตรวจสอบที่มีระบบทำให้ระบบมีขนาดเล็กมีความเป็นไปได้และเกี่ยวข้องโดยตรงกับข้อมูลความต้องการของการบริหารจัดการโครงการ

4.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จากผลการประเมินพบว่า ความเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก(μ=4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ด้วยมีการกำหนดแผนการดำเนินงาน แนวทาง และการวางแผนในการปฏิบัติกิจกรรมในโครงการได้ดำเนินการอย่างชัดเจน ประกอบกับได้ดำเนินการส่งเสริมบุคลากรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นทักษะกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัลยา กุระธรรม (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดราษฎร์เจริญศรัทธาธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผลการประเมิน พบว่า การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดราษฎร์เจริญศรัทธาธรรม ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดราษฎร์เจริญศรัทธาธรรม โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบท ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยป้อน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ เขตชมภู (2562 : 224 - 228) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการประเมิน พบว่า 1) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนดงมะไฟวิทยา 1.1) สภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนมีฐานะยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องไปทำงานต่างถิ่น ปล่อยให้นักเรียนอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่ ทำให้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน กำกับติดตาม ดูแลนักเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับด้านความประพฤติ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม 1.2) ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบแต่ขาดทักษะการทำงานที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน ขาดความรับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคมและนักเรียนส่วนหนึ่งไม่ให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ 2) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ประกอบด้วย 2.1) การพัฒนาบุคลากร ดำเนินการโดยการศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ติดตามผล 2.2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา (กิจกรรม 5 ส.) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย กิจกรรมภาษาพาเพลิน กิจกรรมคนดีศรีดงมะไฟ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ กิจกรรมแต่งกายดีมีวินัย กิจกรรมนั่งสมาธิ กิจกรรมขยะนี้มีประโยชน์ กิจกรรมตาวิเศษ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันสร้างสรรค์ความดี 3) ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไปวิทยา พบว่า 3.1) ผลที่เกิดขึ้นกับครู ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ครูมีความพึงพอใจต่อการศึกษาดูงานและอบรมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด 3.2) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยามีพฤติกรรมดีขึ้นผู้ปกครองมีความพึงพอใจพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยาทั้งสองวงรอบ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครองมีความพึงพอใจพฤติกรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก

4.4 ด้านผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางโครงการ

การประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีผลประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต จำนวน 40 คน จากความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการ นักเรียนมีคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตโดยรวมอยู่ในระดับมากขึ้นไป และพิจารณารายกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากขึ้นไป คือ กิจกรรม SMART CLASS กิจกรรม SMART KIDS กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี กิจกรรมธนาคารความดี และกิจกรรมธนาคารโรงเรียน โดยมีผลสรุปการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมมิติ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมย่อยที่ 1 กิจกรรม SMART CLASS นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.62) ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.54) ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมีจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.43) ด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.41) ในกิจกรรมย่อยที่ 2 กิจกรรม SMART KIDS นักเรียนมีพฤติกรรมด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.76) ด้านอยู่อย่างพอเพียงและด้านมีจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.57) ด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.35) ด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.41) ส่วนกิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มี 4 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมย่อยที่ 1 กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.65) ด้านซื่อสัตย์สุจริตและด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.62) ด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.57) ด้านมีจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.49) ในกิจกรรมย่อยที่ 2 กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.57) ด้านจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) ด้านมีวินัยและด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.49) ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.35) ในกิจกรรมย่อยที่ 3 กิจกรรมธนาคารความดี นักเรียนมีพฤติกรรมด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.89) ด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.59) ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.54) ด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.35) และในกิจกรรมย่อยที่ 4 กิจกรรมธนาคารโรงเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีวินัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.59) ด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.57) ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) ด้านมีทักษะกระบวนการคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ=4.46)

โดยทางโรงเรียนธรรมยานประยุต ได้มีการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 จำนวน 40 คน โดยความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังสิ้นสุดโครงการในปีการศึกษา 2564 ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนด้วยกิจกรรม 2 มิติ คือ กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย คือ 1) กิจกรรม SMART CLASS 2) กิจกรรม SMART KIDS และกิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มี 4 กิจกรรมย่อย คือ 1) กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน 2) กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี 3) กิจกรรมธนาคารความดี 4) กิจกรรมธนาคารโรงเรียน ซึ่งผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากขึ้นไป และพิจารณารายกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากขึ้นไป โดยมีผลสรุปการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.53) ถือได้ว่าทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนครบทั้ง 5 คุณลักษณะ ดังนี้ กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย 1) กิจกรรม SMART CLASS เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ได้เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ คือ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ 2) กิจกรรม SMART KIDS เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ ได้เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ คือ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มี 4 กิจกรรมย่อย 1) กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสาธารณะ 2) กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ 3) กิจกรรมธนาคารความดี เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และอยู่อย่างพอเพียง 4) กิจกรรมธนาคารโรงเรียน เสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และอยู่อย่างพอเพียง

จากข้อมูลผลการประเมินข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรม 2 มิติ มีความสอดคล้องการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ในระดับมากที่สุด ซึ่งทางโรงเรียนได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ไว้อย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุตได้รับการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวกอยู่เสมอ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนข้อมูลด้านการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน (μ=4.83) อันดับรองลงมา คือ ข้อ 14 มีการประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง (μ=4.67) และอันดับที่ 3 คือ ข้อ 7 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (μ=4.67) ส่วนข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น หลังสิ้นสุดโครงการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลการพัฒนาตั้งไว้ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (μ=4.65) อันดับรองลงมา คือ ข้อ 4 นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข (μ=4.63) และอันดับที่ 3 คือ ข้อ 11 นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชมเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน (μ=4.62) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยพร เรืองแหล้ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 437 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนอย่างหลากหลายครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 ด้าน และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละสูงสุดของแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ กิจกรรมการเข้าแถวเคารพธงชาติ 2) ด้านความซื่อสัตย์ คือ กิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมในวันศุกร์ทุกสัปดาห์ 3) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต คือ กิจกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 4) ด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือ กิจกรรมการเข้าใช้ห้องสมุด 5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง คือ กิจกรรมการออมทรัพย์สำหรับนักเรียนทุกคน 6) ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน คือ กิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ 7) ด้านรักความเป็นไทย คือ กิจกรรมการแต่งกายชุดพื้นบ้านในวันศุกร์ และ 8) ด้านมีจิตสาธารณะ คือ กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน

ร่วมกับชุมชนในวันสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูประโชติ จันทรวิมล (นาม จนฺทโชโต) (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความซื่อสัตย์ 2) แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบจึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพดังกล่าว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์อนันต์ อานนฺโท (ธูปจินดา) (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกปัจจัยการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความเป็นผู้มีระเบียบวินัย และด้านความประหยัด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ประจำปีการศึกษา 2554 โดยคณะวิจัยแบ่งขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ 1) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 4 แห่ง 2) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง จำนวน 4 แห่ง และ 3) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 13 แห่ง มีประชากรจำนวนทั้งหมด 1,570 คน โดยใช้เกณฑ์การวัดขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

1) ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกินห้าร้อยคน 2) ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ห้าร้อยคนถึงหนึ่งพันห้าร้อยคน และ 3) ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่าหนึ่งพันห้าร้อยคน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการคำนวณหาค่ากลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของยามาเน่ (Yamane) ที่ ± 5 แล้วดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 312 ตัวอย่าง จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งหมดมีจำนวน 312 คน โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน 12 โรงเรียน โรงเรียนละ 26 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ เขตชมภู (2562 : 224 - 228) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการประเมินพบว่า 1) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนดงมะไฟวิทยา 1.1) สภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนมีฐานะยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องไปทำงานต่างถิ่นปล่อยให้นักเรียนอยู่กับผู้ปกครองที่ไปไม่ใช่พ่อแม่ ทำให้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน กำกับ ติดตาม ดูแลนักเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับด้านความประพฤติ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม 1.2) ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบแต่ขาดทักษะการทำงานที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน ขาดความรับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคมและนักเรียนส่วนหนึ่งไม่ให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ 2) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ประกอบด้วย 2.1) การพัฒนาบุคลากร ดำเนินการโดย การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตามผล 2.2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา (กิจกรรม 5 ส.) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย กิจกรรมภาษาพาเพลิน กิจกรรมคนดีศรีดงมะไฟ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ กิจกรรมแต่งกายดีมีวินัย กิจกรรมนั่งสมาธิ กิจกรรมขยะนี้มีประโยชน์ กิจกรรมตาวิเศษ และกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันสร้างสรรค์ความดี 3) ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา พบว่า 3.1) ผลที่เกิด

ขึ้นกับครู คือ ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ครูมีความพึงพอใจต่อการศึกษาดูงานและอบรมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด 3.2) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยามีพฤติกรรมดีขึ้นผู้ปกครองมีความพึงพอใจพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยาทั้งสองวงรอบ พบว่าผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครองมีความพึงพอใจพฤติกรรมของนักเรียน เพิ่มขึ้น 0.10 อยู่ในระดับมาก

จากการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า มีผลการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการทั้งด้านสภาพแวดล้อม ความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของโครงการ และด้านผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการอยู่ในระดับมากขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนธรรมยานประยุตประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการมากยิ่งขึ้นต่อไป ได้แก่ 1) สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินโครงการ 2) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ 3) การดำเนินงานโครงการสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน และผู้ปกครอง ในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน 4) กิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยพร เรืองแหล้ (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 437 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนอย่างหลากหลายครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 ด้าน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีรัตน์ พัฒนเธียร (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัยรัตนาคารครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam, et al, 1971) ได้แก่ บริบท ปัจจัย

นำเข้ากระบวนการดำเนินโครงการ ผลผลิต และผลกระทบของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน จำนวน 354 คน โดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2555 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังสิ้นสุดดำเนินโครงการ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้รายงานสร้างและพัฒนาขึ้น ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และค่าร้อยละ โดยใช้โปรกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการประเมินสรุปได้ ดังนี้ 1) ผลการประเมินบริบท ระยะก่อนดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน รองลงมา คือ โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โครงการมีความสอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพและทรัพยากรของโรงเรียน 2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ระยะก่อนดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการสรรหาบุคลากรในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความรู้ ความสามารถ และคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการ ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการดำเนินงาน 3) ผลการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการระยะระหว่างดำเนินการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา และด้านการติดตาม และประเมินผลตามลำดับ 4) ผลการประเมินผลผลิตพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพิชัยรัตนาคาระยะหลังสิ้นสุดดำเนินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความมีวินัย และเอื้ออาทรผู้อื่น และความกตัญญูกตเวทีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมา คือ ใฝ่เรียนรู้และยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การตระหนักรู้คุณค่าร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 5) ผลการประเมินผลกระทบของการดำเนินโครงการ ระยะหลังสิ้นสุดดำเนินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการช่วยส่งเสริมบทบาทของโรงเรียนด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผลการดำเนินงานโครงการ

ช่วยเหลือให้การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น รองลงมา คือ การสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารโรงเรียนและความร่วมมือของคณะครูในการดำเนินงานโครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ เขตชมภู (2562 : 224 - 228) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการประเมิน พบว่า 1) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนดงมะไฟวิทยา 1.1) สภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนมีฐานะยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องไปทำงานต่างถิ่นปล่อยให้นักเรียนอยู่กับผู้ปกครองที่ไปไม่ใช่พ่อแม่ ทำให้ไม่มีเวลาอบรม สั่งสอน กำกับ ติดตามดูแลนักเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับด้านความประพฤติ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม 1.2) ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบแต่ขาดทักษะการทำงานที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคมและนักเรียน ส่วนหนึ่งไม่ให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ 2) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ขอนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ประกอบด้วย 2.1) การพัฒนาบุคลากร ดำเนินการโดยการศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Milne et al (2010, Abstract) ได้ทำการประเมินประสิทธิผลการดำเนินโครงการโรงเรียนสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของออสเตรเลีย เป็นความร่วมมือของรัฐบาลออสเตรเลีย และโรงเรียนคาทอลิก และโรงเรียนภาคเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม น้ำ มรดก และศิลปะ ของโรงเรียนในออสเตรเลีย ในปี 2010 โดยมุ่งการประสิทธิภาพในการปฏิบัติ (Outcomes) และผลกระทบของโครงการ (Impact) วิธีการประเมิน คือ 1) สัมภาษณ์กับผู้ประสานงานเบื้องต้นของรัฐ 2) การตรวจสอบข้อมูลและเอกสารที่ได้รับจากรัฐบาลออสเตรเลียและรัฐ และดินแดนของรัฐบาล และ 3) การสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับผู้มีส่วนได้เสียโครงการทั่วประเทศ ผลการศึกษา พบว่า มีการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาการศึกษาและในการจัดการโรงเรียนอย่างยั่งยืนในหลักสูตรที่บูรณาการของโรงเรียน ผลการประเมิน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การรีไซเคิลทรัพยากร การปรับปรุงบริเวณโรงเรียนพลังงานการอนุรักษ์น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นผลให้ช่วยลดการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โรงเรียนส่วนใหญ่

ในโครงการมีการประชุมเพื่อพัฒนาบุคลากร มีการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ มีแผนงานที่ระบุจุดมุ่งหมายชัดเจน โรงเรียนมีการจัดลำดับความสำคัญและวางแผนสำหรับการดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลทางสังคมนักเรียนในโรงเรียนจำนวนมากมีส่วนร่วมในการเลือกการวางแผน มีโครงการการพัฒนาอย่างยั่งยืนในโรงเรียนและชุมชนของตนเอง ผู้มีส่วนได้เสียบางคนรู้สึกว่านี่คือการเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียน และการพัฒนาการสื่อสารของนักเรียนทำให้การทำงานเป็นทีมและมีทักษะความเป็นผู้นำ นอกจากนั้นยังได้ชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวมีผลกระทบเชิงบวกต่อพฤติกรรมของนักเรียน และการพัฒนาความเข้าใจอย่างยั่งยืน และความสัมพันธ์กับความยุติธรรมทางสังคม ซึ่งในบางโรงเรียนผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมใน 42 กิจกรรมเท่านั้น ถึงแม้จะมีหลักฐานเพียงเล็กน้อยที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้นำแนวคิดไปพัฒนาสภาพแวดล้อมที่บ้าน

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.1.1 ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ในสถานศึกษา เพื่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดกับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

5.1.2 ควรประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุน และดำเนินโครงการร่วมกัน

5.1.3 ควรกำหนดโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ลงในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนโครงการ

5.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

5.2.1 ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) สภาพแวดล้อมด้านความสอดคล้องวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน พบว่า ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนกับนโยบายของโรงเรียนด้านที่ 1 ด้านการบริหารของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมของโครงการต้องมีการวางระบบการบริหารจัดการให้เป็นระบบ อาทิ การออกแบบกิจกรรมต้องสอดคล้องการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน มีการดำเนินงาน การกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมในการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม และตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ในการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนกับนโยบายของโรงเรียนด้านที่ 1 ด้านการบริหารของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นในการบริหารจัดการของโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน กิจกรรมน่าสนใจ ส่งเสริมผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพื่อเป็นการเพิ่มระดับความพึงพอใจให้เกิดกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนต่อไป

5.2.2 ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ตัวชี้วัดที่ 26 ปรับพื้นฐาน/ จัดกลุ่มผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นในการดำเนินโครงการควรดำเนินการปรับพื้นฐานทางด้านองค์ความรู้ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาและแนวทางการดำเนินงานให้กับบุคลากร เพื่อสร้างความสำเร็จในการดำเนินโครงการต่อไป

5.2.3 ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ตัวชี้วัดที่ 10 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา แก่ ครู นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานที่สะท้อนถึงภาพสำเร็จของการดำเนินงาน รายงานความก้าวหน้าและมีการแจ้งปัญหาและอุปสรรคให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการดำเนินโครงการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

5.2.4 ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ด้านผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

5.2.4.1 ผลการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนกิจกรรม SMART KIDS ตัวชี้วัดที่ 6 นักเรียนมีวินัยในตนเองต่อการเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรม SMART KIDS ที่เป็นกิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการปฏิบัติตนให้เป็นคนมีวินัยต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ควรเพิ่มกระบวนการหรือวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านมีวินัยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจที่เอื้อต่อการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในการร่วมกิจกรรมของผู้เรียนต่อไป

5.2.4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ในกิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี ตัวชี้วัดที่ 13 นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ควรมีการมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ/กล่าวชื่นชม และประกาศคุณความดีเพื่อเป็นการกำลังใจผู้เรียนต่อสาธารณชน เพื่อเพิ่มระดับความรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคมของผู้เรียนให้มีระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ตัวชี้วัดที่ 15 มีการรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ควรมีการแจ้งหรือรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบเป็นระยะ โดยการกำหนดปฏิทินในการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อกำหนดช่วงเวลาในการแจ้งภาพความสำเร็จให้ผู้เรียนทราบเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นการเสริมแรงใจและเสริมสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจต่อความสามารถของตน ที่จะส่งผลต่อการยกระดับความพึงพอใจของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

5.3.1 ควรมีการประเมินโครงการทุกภาคเรียนหรือ 2 ครั้ง/ปีการศึกษา เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานและเกิดเป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนโครงการการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

5.3.2 ควรมีการประเมินโครงการและประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตกับผู้เรียนตั้งแต่อายุ 3 - 12 ปี เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตครอบคลุมเด็กทุกช่วงวัย เพื่อเป็นการบ่มเพาะคุณธรรมที่ดีงามให้เกิดแก่เด็กที่เป็นวัยพร้อมรับการเรียนรู้

5.3.3 ควรมีการนำผลการประเมินโครงการมาวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2545). ***คู่มือพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรมระดับก่อนประถมศึกษา.*** กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). ***กรอบแนวคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย.*** กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ

_____. (2544). ***หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.*** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545). ***พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.*** กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2550). ***เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา.*** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจานุเบกษา.

_____. (2559). ***หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560.*** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เกษียร เตชะพีระ. (2541, มิถุนายน**). "ธรรมรัฐธรรมเละ,"** พีเพิล.

กัญจน์คหัฐ ปิยะกาญจน์. (2553). ***วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน.*** วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กุหลาบ พงษ์เทพิน. (2553). ***การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ไกรยุทธ์ ธีรตยานันท์. (2531). ***แนวพระราชดำริด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.*** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. (2552). ***การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้พุทธสำหรับเด็กปฐมวัย.*** มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (ม.ป.ท.).

ฉันทนา โรจน์บุรณาวงศ์. (2552). ***รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านมะกอก โดยบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม รูปแบบเดิมกับแนวทางปลูกฝังจิตสำนึกคุณธรรมของมูลนิธิพุทธฉือจี้ ไต้หวัน.*** โรงเรียนบ้านมะกอก อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7.

ชัยนนท์ นิลพัฒน์. (2555). ***จริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา.*** ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). ***เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.*** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.

ไชยพร เรืองแหล้. (2556). ***บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ฐิติโชค อย่างสวย. (2557). ***คู่มือชุดปฏิบัติการเขียน Best Practice โรงเรียนสุจริต.*** อุดรธานี : โรงเรียนหนองหารวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี.

ณัฐ จันทร์หนูหงส์. (2554). ***ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ณัฐกร อินทุยศ. (2556). ***จิตวิทยาทั่วไป.*** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. (2520). ***จริยธรรมของเยาชนไทย.*** กรุงเทพฯ : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). ***จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา.*** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

ดนัย ไชยโยธา. (2534). ***หลักการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา.*** *กรุงเทพฯ* : โอ.เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์.

ดรุณี โอวจริยาพิทักษ์ และคณะ. (2557). ***การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษากรณีศึกษานักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.*** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2551). ***การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ.*** ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน).

ดิเรก วรรณเศียร. (2551). ***การประเมินโครงการ.*** กรุงเทพมหานคร : เอกสารโรเนียว.

เติมศักดิ์ คฑาวณิช. (2546). ***จิตวิทยาทั่วไป.*** กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยุเคชั่น.

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2554). ***การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย.*** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).

ทิพาวดี เมฆสวรรค์. (2543). ***สามประสานในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.*** นานาสาระจากรวม

พลังเพื่อการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

ทิพย์ หาสาสน์ศรี. (2553). ***การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง.*** มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทิศนา แขมมณี. (2541). ***การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.*** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เสริมสิน พรีเพรส ซิสเท็ม.

ทิศนา แขมมณี. (2546). ***การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.*** กรุงเทพฯ : เมธีทิปส์.

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. (2556). ***การพัฒนาระบบการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.*** มหาวิทยาลัยศิลปากร : นครปฐม.

ธีรยุทธ บุญมี. (2541). ***ธรรมรัฐแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กู้หายนะประเทศ.*** กรุงเทพฯ : สายธาร

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ. (2551). ***การวิจัยนำร่องใช้ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา.*** ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).

นภีสี ศรีวัฒนทรัพย์. (2551). ***การศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วยหนังสือภาพประกอบการ์ตูน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์.*** ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นวรัตน์ วงศ์โสภา. (2544). ***การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวทางการบริการจัดการในชั้นเรียนแบบร่วมมือกันสร้างวินัย : การศึกษานักเรียน ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสันติธรรมวิทยาคม จังหวัดยโสธร.***

นาตยา รัศมี. (2552). ***การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน ความมีวินัย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

นาวิน เหมือนแสง. (2555). ***การบริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิวัฒน์ ล้ำจุมจัง. (2553). ***ผลของวิธีสอนแบบเบญจขันธ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา***

ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, แขนงหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นิศา ชูโต และคณะ. (2550). ***การประเมินโครงการ.*** กรุงเทพฯ : ธรรมสารการพิมพ์.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2544). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). ***การวิจัยเบื้องต้น.*** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

เบญจวรรณ วันดีศรี. (2550). ***การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด.*** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ประณต เค้าฉิม. (2551). ***จิตวิทยาวัยรุ่น.*** กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประทีป มากมิตร. (2550). ***จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.*** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประภาศรี พรหมประกาย. (2555). ***การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอน.*** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www'academic.bu.ac.th. 18 ธันวาคม 2562.

ประเวศ วะสี. (2555). ***ปาฐกถานำในการประชุมสัมมนาเรื่อง โครงการรวมพลังสื่อสร้างกระแสคุณธรรม.*** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www/thainhf.org. 20 ธันวาคม 2555.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). ***การบริหารโครงการ.*** กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์.

ปราณี ปริยวาที. (2551). ***การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและการติดตามผล.*** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปราณี วัฒนกุล. (2548). ***การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจ ราชการที่ 11.*** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิน.

ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2542). ***ธรรมรัฐ-ธรรมราชา.*** กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2542). ***การปกครองทองถิ่นประเทศฟิลิปปินส์.*** กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2556). ***ระบบสืบค้นตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.*** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp. 23 กันยายน 2562.

พรณรงค์ สิงห์สำราญ. (2550). ***เจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพที่มีต่อคุณธรรม***

จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม. วิทยาลัยนอร์กรุงเทพ.

พรนิภา จันทร์น้อย,วีรศักดิ์ชมพูคา, ประวัติพื้นผาสุข, และเรืองวิทย์ นนทภา. (2559, ตุลาคม). ***แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่.*** วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์ อีสเทอร์ น, 10(4), 272

พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนฺทโชโต). (2555). ***การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสมุห์ศรัณย์ ปญฺญาวชิโร (ทำนุ). (2556). ***การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมุห์อนันต์ อานนฺโท (ธูปจินดา). (2554). ***การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระบุญทัน จารุวณฺโณ (กณาลักษณ์). (2553). ***การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิริธร จังหวัดอุบลราชธานี.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระบำรุง ปญฺญาพโล (โพธิ์ศรี). (2554). ***ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาณัฐพล ดอนตะโก. (2551). ***คุณธรรมของผู้บริหารกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเมธีธรรมาภรณ์. (2542). ***ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม จริยศาสตร์และจริยศึกษา.*** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระอำนาจ อตฺถกาโม (น้อยนิล). (2554). ***การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี.*** ปริญญานิพนธ์

พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). ***ราชกิจจานุเบกษา.*** เล่มที่ 119 (ตอนที่ 123 ก), หน้า 5.

พิเชษฐ รุ้งลาวัลย์. (2550). ***การศึกษาความต้องการด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับหลักสูตรด้านคอมพิวเตอร์ในระดับอุดมศึกษา.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

พิสณุ ฟองศรี. (2550). ***การเขียนรายงานประเมินโครงการ.*** กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.

_____ . (2550). ***เทคนิควิธีประเมินโครงการ.*** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.

_____ . (2551). ***การเขียนรายงานประเมินโครงการ.*** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : เพชรรุ่งการพิมพ์.

_____ _. (2553). ***เทคนิควิธีประเมินโครงการ.*** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัทพร็อบเบอร์ตี้พริ้นท์ จำกัด.

พิสมัย เทียนทอง. (2553). ***การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขามะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1.*** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี).

พรรตนฤน เพชรวิวรรธน์. (2545). ***การศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.*** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

พล แสงสว่าง. (2554). ***การพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาจริยธรรม.*** วารสารศึกษาศาสตร์ , 4(1), 20.

ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญ. (2551). ***การพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.*** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ท.).

ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). ***การศึกษาและความเป็นครูไทย.*** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2551). ***การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ.*** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2548). ***การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.*** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). ***การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ.*** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชภูมิ สมสมัย. (2552). ***การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.*** วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, เชียงใหม่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. ถ่ายเอกสาร.

รัตนะ บัวสนธ์. (2540). ***การประเมินโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน.*** กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี่.

รัตนากร วงค์ศรี. (2550). ***การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง.*** ลำปาง : โรงเรียนลำปางพานิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). ***พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.*** กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์

โรงเรียนธรรมยานประยุต. (2562). ***รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนธรรมยานประยุต.*** (อัดสำเนา).

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2542). ***เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.*** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ลักขณา สริวัฒน์. (2556). ***มนุษยสัมพันธ์.*** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วิเชียร ชุติมาสกุล. (2553). ***รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดน้อยนพคุณ.*** กรุงเทพฯ : โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ.

วิทยากร เชียงกูล. (2552). ***จิตวิทยาวัยรุ่น : ก้าวข้ามปัญหาและพัฒนาศักยภาพด้านบวก.*** กรุงเทพฯ : สายธาร.

วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี. (2550). ***การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสิงห์สะอาดอำเภอหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.*** ปริญญานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิศรา รัตนสมัย. (2543). ***การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดสงขลา.*** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2549). ***จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (วัยรุ่น-วัยสูงอายุ).*** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ***ทฤษฎีการประเมิน.*** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). และศูนย์วิจัยเอแบคนวัตกรรมทางสังคมการจัดการและธุรกิจ. (2551). ***สถานภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทย.*** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

วินัย พัฒนรัฐและคณะ. (2553). ***แบบเรียนมาตรฐานฉบับพิเศษ เน้นกระบวนการกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.*** กรุงเทพฯ : ประสานมิตร

สาโรช บัวศรี. (2522). ***ส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติไทย.*** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). ***แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10.*** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สมคิด พรมจุ้ย. (2552). ***เทคนิคการประเมินโครงการ.*** กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2552). ***เทคนิคการประเมินโครงการ.*** พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : จตุพรดีไซน์.

สมเดช สีแสง. (2551). ***คู่มือบริหารโรงเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ.*** พิมพ์ครั้งที่ 3. นครสวรรค์ : หจก.ริมปิงการพิมพ์.

สมเดชสีแสง และสุนันทา สุนทรประเสริฐ์. (2550). ***แนวทางการเขียนรายงานเอกสารประกอบการอบรมปฏิบัติการของสมาคมพัฒนาวิชาชีพครูสู่ผู้เรียน.*** ราชบุรี : บริษัทธรรมรักษ์การพิมพ์.

สมนึก ภัทธิยธนี. (2551). ***การวัดผลการศึกษา.*** พิมพ์ครั้งที่ 6. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

สมบูรณ์ บุญโท. (2555). ***การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมกับการคาดหวังของสังคม.*** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.oknation.net/blog/sainum/2010/90/02/entry-1. 20 ธันวาคม 2555.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). ***"ความรู้พื้นฐานสำหรับการประเมินโครงการทางการศึกษา"*** ในรวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2551). ***วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า.*** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2551). ***รวมบทความทางการประเมินโครงการ.*** พิมพ์ครั้งที่ 8.กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาพษิต. (2556). ***ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม.*** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). ***แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.*** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2552). ***หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.*** กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). ***แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา.*** กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.

(2551). ***แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.*** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. (2552). ***แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551***. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). ***ตัวชี้วัดคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์โครงการโรงเรียนสุจริต.*** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2559). ***แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต.*** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2559). ***แนวทางการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน "คนดีของแผ่นดิน".*** พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,

สิทชัด คำวรรณ. (2541). ***บทบาทผู้บริหารนากรส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่.*** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุกัลยา กุระธรรม. (2556). ***บทคัดย่อรายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนวัดราษฎร์เจริญศรัทธาธรรม.*** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. : โรงเรียนวัดราษฎร์เจริญศรัทธาธรรม.

สุณี หงส์วิเศษ. (2546). ***การประเมินโครงการรณรงค์เพื่อป้องกันยาเสพตดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี 1.*** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย, ชลบุรี.

สุภาพร สุขสวัสดิ์. (2552). ***การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี***. ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุภาวรรณ ยาทองไชย. (2554). ***การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองโพธิ์วังโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สุทธิพร บุญส่ง. (2552). ***คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต.*** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

สุธรรม ส่งศิริ. (2553). ***ธรรมาภิบาล.*** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://th.wikipedia.org

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวิสุวรรณ. (2552). ***การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ.*** กรมการศาสนากระทรวงวัฒนธรรม.

สุวิทย์ เขตชมภุ. (2562). ***การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนดงมะไปวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุวิมล ว่องวาณิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2549). ***โครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย.*** กรุงเทพฯ : พริกหวาน กราฟฟิค.

สุวิมล ติรกานันท์. (2547). ***การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.*** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรีย์รัตน์ พัฒนเธียร. (2556). ***รายงานการประเมินโครงการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพิชัยรัตนาคาร.*** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง เขต 1.

ไสว มาลัยทอง. (2542). ***คู่มือการศึกษาจริยศึกษา.*** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

อติกันต์ ภูดีทิพย์. (2552). ***การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.*** ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อ้อมเดือน สดมณี และคณะ. (2553). ***ปัจจัยเชิงบูรณาการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมของแกนนำชุมชนในภาคกลาง : การศึกษาระยะที่หนึ่ง.*** สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาสิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัจฉรา สาครจันทร์. (2554). ***ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านสองสลึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2.*** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2550). ***คุณธรรมนำความรู้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าของความเป็นมนุษย์.*** กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อานันท์ ปันยารชุน. 2541. ***"ธรรมาภิบาลในการบริหารมหาวิทยาลัย".*** เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2542 ของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ. วันที่ 20-21 พฤษภาคม 2542.

อุทิศ ทาหอม. (2554). ***บทบาทของครูด้านผู้นำทางคุณธรรมจริยธรรมในทัศนะของนักศึกษา***

ระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อุทุมพร จามรมาน และคณะ. (2553). ***วิกฤตการศึกษาไทย.*** กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษา (องค์การมหาชน).

เอี่ยวสกุล หมุนลี. (2553). ***รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา.*** กองการศึกษาเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์.

อำรุง จันทวนิช. (2542). ***แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษา พื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อประชาชน.*** กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

Berkowitz, M. (2006). ***Character education informational handbook and guide.*** Retrieved January 20, 2008, from http://www.ncpulicschools.org/. Charactereducation/handbook/pdf/content.pdf.

Best, J. W. (1981). ***Research in Education.*** New Jersey : Prentice – Hall.

Cronbach, L. J. (1990). ***Essential of Psychological testing.*** 5th ed. New York : Harper & Row.

Cohen, J. (1992). ***Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences***. (2 nd ed). Hillsdal NJ : Lawrence Earkbaum Associates.

DiGiacomo, James J. (2002). "***Teaching Right From Wrong : The Moral Education of today's Youth***". National Catholic Education, Washington, DC.

Educational Materials Center. (2003). ***Essentials of psychological testing (5th ed.).*** New York : McGraw-Hill.

Gholar, W. E. (2009). ***The benefit of sharing.*** Education Leadership. 59(5), 71-75.

Jewell, E., & Tichenor, B. (2012)" ***Culture in Second Language Teaching.*** *CAL Digest*, 3, 9, 1-6 (Online). http://www.ala.org/aaslpubasndjourmals/ Slmrb/almrcontents/volume52002/haeada. 2012, December.

Justin, F. (1950). ***Educational administration.*** (3 rd ed.). CA : Wadsworth/ Thomson Learning.

Kohlberg, L. (1964). ***Development of Moral Character and Moral Ideology.*** In M. L. Hoffman & L. W. Hoffman (Eds), ***Review of Child Development.*** Vol. l. Hartord, C. T. : Connecticut Printer.

Kohlberg, L. (1976). ***"Moral Stages and Moralization : The Cognitive***

Developmental Approach*,"** in Lickora (ed.). ***Moral Development and Behavior : Theory. Research. And Social Issues. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Mackey, W. (2003). ***The Impact of Pupil control Ideology on Student' Dropout Rates as Perceived By Administrative Staff in Selected 4-A High School in Texas.*** Dissertation Abstracts International. 64 (4), 1146-A.

Milne, C., M. Thomas, M. Merlene, and N. Ong. (2010). ***Evaluation of Operational Effectiveness of the Australian Sustainable Schools Initiative (AUSSI).*** (Online). http://155.187.2.69/education/aussi/publications/pubs/operationaleffectiveness.pdf, September 15, 2015.

Ng, Wang Kee. (2000). ***Kant's moral education : on the cultivation of an autonomous person.*** Master of Philosophy Thesis. Chinese University of Hong Kong" ED451005.

Rutman, L. (1982). ***Evaluation research methods.*** A basic guid. 7th ed. Bevriy Hills : Sage Publications.

Ryan, C. I. (2009). ***Determining sample size for research activities.*** Journal of Education and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.

Plomp, T., H. Huijsman and E. Kluyfhout. (1992). ***Monitoring in Educational Development Project :The Development of A monitoring System.*** (Online). http://doc.utwente.nl/26536/1/Plomp92monitoring.pdf, September 18, 2015.

Stufflebeam, D.L., et. al. (1971). ***Educational Evaluation and Decision Making.*** Illinois : Peacock Publishers, Inc.

Stufflebeam, D.L (1983). ***The CIPP model for program evaluation.*** In F.M. George, S.S.

Stake, R. E. (1967). ***The Coutenance of Educational Evaluation*** (Online). http:// education.illinois.edu/circe/Publications/Countenance.pdf, July 15, 2015.

Stufflebeam Daniel L. (1968). ***The Relevance of the CIPP Evaluation Model forEducational Accountability.***

Stufflebeam, D.L. (2002). ***CIPP Evaluation Model Checklist.*** The Evaluation Center (Online). www.wmich.Edu/evalotr/checklists/cippchecklist.htm, April 8, 2015.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ดร.กาญจนา เปรมภิรักษา	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
รศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ	ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.นิธิวดี ป่าหวาย	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผล ระบบการบริหารและการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
นางทัศนีย์ ไชยเจริญ	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านลุงพลู (โรงเรียนขนาดเล็ก)
นางโชสิตา เกตุเพ็ง	ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านคลองผักขม

ภาคผนวก ข

- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
- แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตราจสอบเครื่องมือ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓/ว๕๔

โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ
อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.กาญจนา เปรมภิรักษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต กำลังศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ในการนี้ โรงเรียนธรรมยานประยุต พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต

โรงเรียนธรรมยานประยุต
โทร. 064-9322519
E-mail : thammayanprayuth@sk1edu.go.th

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐ ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓/ว๕๔ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่ง นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ ดร.กาญจนา เปรมภิรักษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ วิทยฐานะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ซึ่งใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สายงานบริหารสถานศึกษา

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

☐ ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยได้

ลงชื่อ

(นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓/ว๕๔ โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ
อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต กำลังศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ในการนี้ โรงเรียนธรรมยานประยุต พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต

โรงเรียนธรรมยานประยุต
โทร. 064-9322519
E-mail : thammayanprayuth@sk1edu.go.th

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐ ที่ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓/ว๕๔ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่ง นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ซึ่งใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สายงานบริหารสถานศึกษา

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

☐ ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยได้

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ)
ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓/ว๕๔

โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ
อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.นิธิวดี ป่าหวาย ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศก์ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพป.สระแก้ว เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต กำลังศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ในการนี้ โรงเรียนธรรมยานประยุต พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต

โรงเรียนธรรมยานประยุต
โทร. 064-9322519
E-mail : thammayanprayuth@sk1edu.go.th

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐ ที่ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓ / ว๕๔ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่ง นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยาน-ประยุต วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ ดร.นิธิวดี ป่าหวาย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศก์ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ซึ่งใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สายงานบริหารสถานศึกษา

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

☐ ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยได้

ลงชื่อ

(ดร.นิธิวดี ป่าหวาย)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศก์ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓/ว๕๔ โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ
อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางทัศนีย์ ไชยเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลุงพลู

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต กำลังศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ในการนี้ โรงเรียนธรรมยานประยุต พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต

โรงเรียนธรรมยานประยุต
โทร. 064-9322519
E-mail : thammayanprayuth@sk1edu.go.th

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐ ที่ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓ / ว๕๔ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่ง นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยาน-ประยุต วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ นางทัศนีย์ ไชยเจริญ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลุงพลู วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ซึ่งใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินขอมีหรือเลื่อน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สายงานบริหารสถานศึกษา

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

☐ ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยได้

ลงชื่อ

(นางทัศนีย์ ไชยเจริญ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลุงพลู

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓/๖๕๔

โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ
อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางโชสิตา เกตุเพ็ง ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านคลองผักขม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. เอกสารประกอบการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต กำลังศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ในการนี้ โรงเรียนธรรมยานประยุต พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต

โรงเรียนธรรมยานประยุต
โทร. 064-9322519
E-mail : thammayanprayuth@sk1edu.go.th

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โรงเรียนธรรมยานประยุต ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐ ที่ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓ / ว๕๔ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่ง นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยาน-ประยุต วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ นางโชสิตา เกตุเพ็ง ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านคลองผักขม วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ซึ่งใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินขอมีหรือเลื่อน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สายงานบริหารสถานศึกษา

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

☐ ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยได้

ลงชื่อ

(นางโชสิตา เกตุเพ็ง)

ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านคลองผักขม

ที่ ศธ 04153.003/62

โรงเรียนธรรมยานประยุต
ตำบลสระขวัญ อำเภอเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว 27000

16 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังไผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามการประเมินโครงการ สำหรับ ครู จำนวน 30 ชุด
2. แบบสอบถามการประเมินโครงการ สำหรับ นักเรียน จำนวน 100 ชุด

เนื่องจากโรงเรียนธรรมยานประยุต ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการหาคุณภาพของเครื่องมือประเมินโครงการ ซึ่งในการดำเนินงานครั้งนี้ต้องทำการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ากับครูและนักเรียน ผู้จัดทำจึงใคร่ของความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ทดลองหาคุณภาพเครื่องมือกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เพื่อจะได้เครื่องมือที่มีคุณภาพสำหรับบนำไปเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ต่อไป

ทางโรงเรียนธรรมยานประยุต หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต

โรงเรียนธรรมยานประยุต
โทร.064-9322519
E-mail: thammayanprayuth@sk1edu.go.th

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๑๕๖/๗๑ โรงเรียนวังไผ่ ตำบลวังทอง
อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ๒๗๒๕๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนา
โรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๓๐ ฉบับ

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนธรรมยานประยุต เลขที่หนังสือ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๓/๖๗ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และสิ่งที่ส่งมาด้วย คือ แบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๓๐ ฉบับ

บัดนี้ทางโรงเรียนวังไผ่ ได้ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัยและดำเนินการเก็บข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model เรียบร้อยแล้ว จึงขอนำส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสิริยารัตน์ อุดมรัตน์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังไผ่

โรงเรียนวังไผ่
โทร. ๐๘๑-๑๕๙๐๕๒๕

ภาคผนวก ค

- แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ของโรงเรียนธรรมยานประยุต

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามนี้ เป็นเครื่องมือในการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ขอความกรุณาอ่านและตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่าน เพราะข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านจะช่วยให้การดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ของโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

แบบสอบถามการประเมินโครงการนี้ แบ่งออกเป็น 5 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน

ฉบับที่ 5 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

แบบสอบถามความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ
กับนโยบายของโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามต่อไปนี้ เป็นการประเมินความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นการประมินสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน กรุณาตอบคำถามตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องด้านขวามือเพียงคำตอบเดียว

ความหมายของคำตอบ มีดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของโรงเรียน	**ระดับความสอดคล้อง**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. เพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน					
1.1 ด้านการบริหารของโรงเรียน					
1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน					
1.3 ด้านการบริการของโรงเรียน					
2. เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น					
2.1 ด้านการบริหารของโรงเรียน					
2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน					
2.3 ด้านการบริการของโรงเรียน					

แบบสอบถามความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการ
เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามต่อไปนี้เป็นการประเมินความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น กรุณาตอบคำถามตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องด้านขวามือเพียงคำตอบเดียว

ความหมายของคำตอบ มีดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ปัจจัยเบื้องต้น	**ระดับความเหมาะสม**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. ด้านเตรียมความพร้อมและคุณภาพการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
2. สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545					
3. มีการจัดข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนสภาพของการดำเนินงานในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
4. คณะครูภายในโรงเรียนรับรู้สภาพปัจจุบันในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					

ปัจจัยเบื้องต้น	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
5. คณะครูภายในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
6. คณะครูภายในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
7. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบนโยบายโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)					
8. มีการจัดตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ในโรงเรียนและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง					
9. มีคณะกรรมการดำเนินโครงการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)					
10. มีการวางแผนเตรียมงานของคณะกรรมการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)					
11. มีความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)					
12. โครงการมีส่วนในการพัฒนาคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน ครอบครัว และชุมชน					

ปัจจัยเบื้องต้น	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2. ด้านความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
13. มีวางแผนการใช้สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ที่เหมาะสมและเพียงพอ					
14. มีการจัดเตรียมสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ					
15. มีการเบิกจ่ายสื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ได้ทันตามกำหนดการปฏิบัติงาน					
16. มีการใช้สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ได้ทันตามกำหนดการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและพอเพียง					
17. มีความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ เอื้อต่อการปฏิบัติงาน					
3. ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
3.1 ขั้นวางระบบ (Plan)					
18. การประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการเสริม สร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
19. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้การเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา					
20. การออกแบบผังกระบวนการ (Flowchart) ของระบบ การเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้					

ปัจจัยเบื้องต้น	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
21. การวางแผนและกำหนดวิธีการมาตรฐานของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาความสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน					
22. การวิเคราะห์และออกแบบการบันทึกมาตรฐานของระบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสอดคล้องสัมพันธ์กับวิธีการมาตรฐาน					
3.2 ขั้นปฏิบัติงานตามระบบ (Do)					
23. การจัดทำแผนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สอดคล้องกับหลักสูตรตลอดภาคเรียน/ปีการศึกษา					
24. จัดทำแผนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น					
25. วิเคราะห์ผู้เรียน					
26. ปรับพื้นฐาน/จัดกลุ่มผู้เรียน					
27. การออกแบบแผนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาประเมินผลการพัฒนาแต่ละครั้ง					
28. เรียนรู้ตามกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่จัดทำไว้					
3.3 ขั้นประเมินผลทบทวนการปฏิบัติงาน (Check and Action)					
29. การนิเทศภายในแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
30. การประเมินผลการเรียนรู้และการประเมินผลแต่ละกิจกรรม					
31. การแก้ไข ปรับปรุง และการพัฒนาการจัดกิจกรรม					
32. วิจัยปฏิบัติการพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง					
33. การรายงานผลระบบการจัดกิจกรรม					

แบบสอบถามความคิดเห็นในด้านกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค ของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามต่อไปนี้เป็นการประเมินความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ตอบคำถามตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องด้านขวามือ เพียงคำตอบเดียว

ความหมายของคำตอบ มีดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีความก้าวหน้าในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีความก้าวหน้าในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีความก้าวหน้าในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีความก้าวหน้าในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีความก้าวหน้าในระดับน้อยที่สุด

รายการดำเนินการ	**ระดับความก้าวหน้า**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
ขั้นการวางแผน (Plan) 1. การประชุมระดมความคิดเห็นทบทวนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
2. การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
3. ปรับแผนการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
ขั้นการดำเนินงาน (Do) 4. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้พร้อมในการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
5. ปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนและแผนการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้					

ปัจจัยเบื้องต้น	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ขั้นการตรวจสอบ (Check) 6. กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
7. การประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน					
ขั้นการปรับปรุง แก้ไข (Action) 8. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
9. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา					
10. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาแก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					

แบบสอบถามประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียนโรงเรียนธรรมยานประยุต

คำชี้แจง แบบสอบถามต่อไปนี้เป็นการประเมินผลผลิตที่ส่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยอ่านรายการคำถามแต่ละข้อเข้าใจแล้ว ให้พิจารณาว่านักเรียนได้ร่วมกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต ตามรายการคำถามนั้นมากน้อยเพียงใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องย่อย “ระดับความคิดเห็น/ความรู้สึก” ด้านขวามือ เพียงคำตอบเดียว

ความหมายของคำตอบแต่ละช่อง มีดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีความคิดเห็น/ความรู้สึก ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีความคิดเห็น/ความรู้สึก ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีความคิดเห็น/ความรู้สึก ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีความคิดเห็น/ความรู้สึก ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีความคิดเห็น/ความรู้สึก ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	**ระดับความคิดเห็น/ความรู้สึก**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
	5	4	3	2	1
กิจกรรม 2 มิติ					
1. กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้					
1.1 กิจกรรม SMART CLASS					
1. นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติตนบนความซื่อสัตย์สุจริต					
2. นักเรียนมีวินัยต่อการเรียนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา					
3. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำข้อสอบ					
4. นักเรียนมีความรู้พร้อมและอาสาเป็นตัวแทนนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม					

รายการ	ระดับความคิดเห็น/ความรู้สึก				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1.2 กิจกรรม SMART KIDS					
5. การปฏิบัติตนเป็นคนดีมีความสุจริต จะเป็นที่รักใคร่ของสังคม					
6. นักเรียนมีวินัยในตนเองต่อการเข้าร่วมกิจกรรม					
7. นักเรียนบอกหลักการปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความสามารของตนเอง					
8. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสุดความสามารถของตน และมีใจอาสาช่วยเหลือเพื่อน ที่ประสบปัญหาในการดำเนินกิจกรรม					
2. กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ					
2.1 กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน					
9. นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม เพื่อพัฒนาโรงเรียน					
10. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง ในการรักษาความสะอาดโรงเรียน					
11. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ การเป็นนักเรียนที่ดีในการร่วมรักษาความสะอาด โรงเรียน ประหยัดน้ำและไฟฟ้า					
12. นักเรียนมีจิตสาธารณะในการร่วมกันรักษา ความสะอาด และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน					
2.2 กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี					
13. นักเรียนเห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัย					
14. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่การเป็นลูกที่ดีและเป็นนักเรียนที่ดี					
15. นักเรียนรู้จักการประหยัดอดออมและมีวินัย ในการออม					

รายการ	ระดับความคิดเห็น/ความรู้สึก				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
16. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดี รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม					
2.3 กิจกรรมธนาคารความดี					
17. นักเรียนเห็นคุณค่าในสิทธิประโยชน์ จากการเป็นสมาชิกธนาคารความดี					
18. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัย การนำฝากความดีที่ธนาคารความดี					
19. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่ การเป็นเจ้าหน้าที่และลูกค้าที่ดีของธนาคารความดี					
20. นักเรียนถอนคะแนนความดี เพื่อแลกสินค้าตามที่จำเป็นอย่างรู้คุณค่า					
2.4 กิจกรรมธนาคารโรงเรียน					
21. นักเรียนเห็นคุณค่าของการออมเงิน					
22. นักเรียนมีวินัยในการออมเงิน					
23. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่ การเป็นเจ้าหน้าที่ และลูกค้าที่ดีของธนาคารโรงเรียน					
24. นักเรียนรู้จักการใช้เงินตามเหตุผลความจำเป็น					

แบบสอบถามความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน
ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

คำชี้แจง แบบสอบถามต่อไปนี้เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ด้านความพึงพอใจที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน กรุณาตอบคำถามตามความเป็นจริง มากที่สุด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องย่อย “ระดับความพึงพอใจ” ด้านขวามือ เพียงคำตอบเดียว

ความหมายของคำตอบแต่ละช่อง มีดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ☐ นักเรียน

รายการ	**ระดับความพึงพอใจ**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน					
2. กิจกรรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญ ในคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น					
3. กิจกรรมในชั้นเรียนน่าสนใจ					
4. นักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข					
5. นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน					
6. นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำงาน					
7. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง					
8. กิจกรรมในชั้นเรียนมีประโยชน์ ในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
9. นักเรียนตักเตือนเพื่อนและแจ้งครู เมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่ดี					
10. นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ วินัยของโรงเรียน					
11. นักเรียนได้รับกำลังใจที่ดีหรือคำชื่นชม เมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของโรงเรียน					
12. มีกิจกรรมมอบรางวัลเชิดชูเกียรติแก่นักเรียน ที่เป็นแบบอย่างนักเรียนที่ดีของโรงเรียน					
13. นักเรียนรักและภูมิใจในตนเองเมื่อปฏิบัติตน เป็นคนดีของสังคม					
14. มีการประเมินนักเรียนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง					
15. มีการรายงานผลการเรียนรู้ให้นักเรียน ทราบทุกครั้ง					

ภาคผนวก ง

- ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายของโรงเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.58
2	.69
3	.65
4	.71
5	.68
6	.57

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

ตาราง 24 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.59	23	.50
2	.56	24	.84
3	.58	18	.34
4	.59	19	.67
5	.74	20	.72
6	.59	21	.59
7	.62	22	.55
8	.69	23	.50
9	.45	24	.84
10	.49	25	.72
11	.49	26	.59
12	.93	27	.89
13	.55	28	.87
14	.89	29	.67
15	.55	30	.70
16	.70	31	.86
17	.69	32	.67
18	.43	33	.89
19	.08		
20	.56		
21	.65		
22	.78		
25	.72		
26	.60		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

ตาราง 25 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านกระบวนการ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.57
2	.60
3	.52
4	.67
5	.69
6	.67
7	.62
8	.65
9	.62
10	.63

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

ตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (คุณลักษณะโรงเรียนสุจริต) ของนักเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.56	23	.67
2	.88	24	.89
3	.87		
4	.67		
5	.98		
6	.90		
7	.82		
8	.79		
9	.65		
10	.78		
11	.90		
12	.80		
13	.79		
14	.65		
15	.98		
16	.76		
17	.78		
18	.98		
19	.65		
20	.89		
21	.59		
22	.67		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

ตาราง 27 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบเพื่อประเมินความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

1	.68
2	.60
3	.68
4	.70
5	.68
6	.67
7	.71
8	.63
9	.70
10	.63
11	.65
12	.69
13	.72
14	.71
15	.61

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

ภาคผนวก จ

- หนังสือขอเผยแพร่ผลงาน

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบะขมิ้น (วัชระอนุสรณ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ ด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังไผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่สระบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182 โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสี่แยก

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182 โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ่อนางชิง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 30

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรูด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองศรีเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอรัญประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังสรรพรส

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาข่า

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182 โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านรัตนะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ที่ ศธ 04341.04/ว 182

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น
จังหวัดสระแก้ว 27210

17 มิถุนายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด
2. รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
(โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายคงทัศษณ์ คงเมือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

บัดนี้การจัดทำผลงานได้ดำเนินการมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายคงทัศษณ์ คงเมือง ซึ่งเป็นผู้จัดทำมีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายคงทัศษณ์ คงเมือง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
โทร.0649322519

ภาคผนวก ฉ

- หนังสือตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
- ภาพกิจกรรมการเผยแพร่ผลงาน

ที่ ศธ. 04153.039/82

โรงเรียนบ้านบะขมิ้น(วั
ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเ
จังหวัดสระแก้ว 270

21 มิถุนายน 2565

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

(โรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ไปให้กับทางโรงเรียนตามความแจ้งแล้วนั้น

**ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเ
เรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยช
โรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี**

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ทราบ...ผอ.
ผอ. คงทัศ
ลงชื่อ.....
นาง
รองผู้อำนวย
วันที่...24.

เรียน ผอ. ร.ร.
ด้วย ร.ร.บ้านบะขมิ้น
แจ้ง ตอบรับ เอกสาร เผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกมล นนทะภา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบะขมิ้น(วัชระอนุสรณ์)

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๑๕๖ /๐๔๖

โรงเรียนวังไผ่
ตำบลวังทอง อำเภอวังส
จังหวัดสระแก้ว ๒๗๒๕

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน ๑ ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

สุจริต) จำนวน ๑ ชุด ไปให้กับทางโรงเรียนวังไผ่ ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการ ที่มีประโยชน์โรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสิริยารัตน์ อุดมรัตน์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวังไผ่

เรียน ผอ. รร.
ด้วย รร.วังไผ่
แจ้งตอบรับเอกสารเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ

โรงเรียนวังไผ่

ทราบ...
ลงชื่อ...
นางป
รองผู้อำนวยกา
วันที่...

ที่ศธ 04153.134/36

โรงเรียนบ้านใหม่สระบุรี
อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดส

23 มิถุนายน 2565

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ของ ให้กับทางโ
ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ท
จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานท
ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ทราบ
ลงชื่อ
รองผู้อ
วันที่

เรียน ผอ. รร.

ด้วย โรงเรียนบ้านใหม่สระบุรี
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงาน
วิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ

ที่ ศธ 04154.073/ 62

โรงเรียนบ้านสี่แยก หมู่
ตำบลท่าเกวียน อำเภอวัด
จังหวัดสระแก้ว 27160

23 มิถุนายน 2565

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

565

ร เรื่อง

นายคง

าบาลใ

(โรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรี

จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชากา

การพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวลัดดาพรรณ จันทร์ปรีดา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสี่แยก

เรียน ผอ.รร.
ด้วย ร.ร. บ้านสี่แยก
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ

ทราบ...ผอ.งานธุรการ...
ผอ. คงทัศษณ์ คงเมือ...

ที่ ศธ 04154.067 / 69

โรงเรียนบ้านบ่อนางชิง ตำบ
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสร

23 มิถุนายน 2565

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทาง
จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทาง
ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษณะ โพธิ์ร่มเย็น)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ่อน

เรียน ผอ. ร.ร.
ด้วย ร.ร. บ้านบ่อนางชิง
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ
23 มิ.ย. 65

ทราบ ผอ.งานธร

ที่ ศธ 040030.074/110

โรงเรียนบ้านโคกวั
ตำบลขุนซ่อง อำเภ
จังหวัดจันทบุรี 22

30 มิถุนายน 2565

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงาน ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ. รร.
ด้วย รร. บ้านโคกวัด
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงาน
วิชาการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศยา ภาโส
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้าน

รหัสวิชาการ

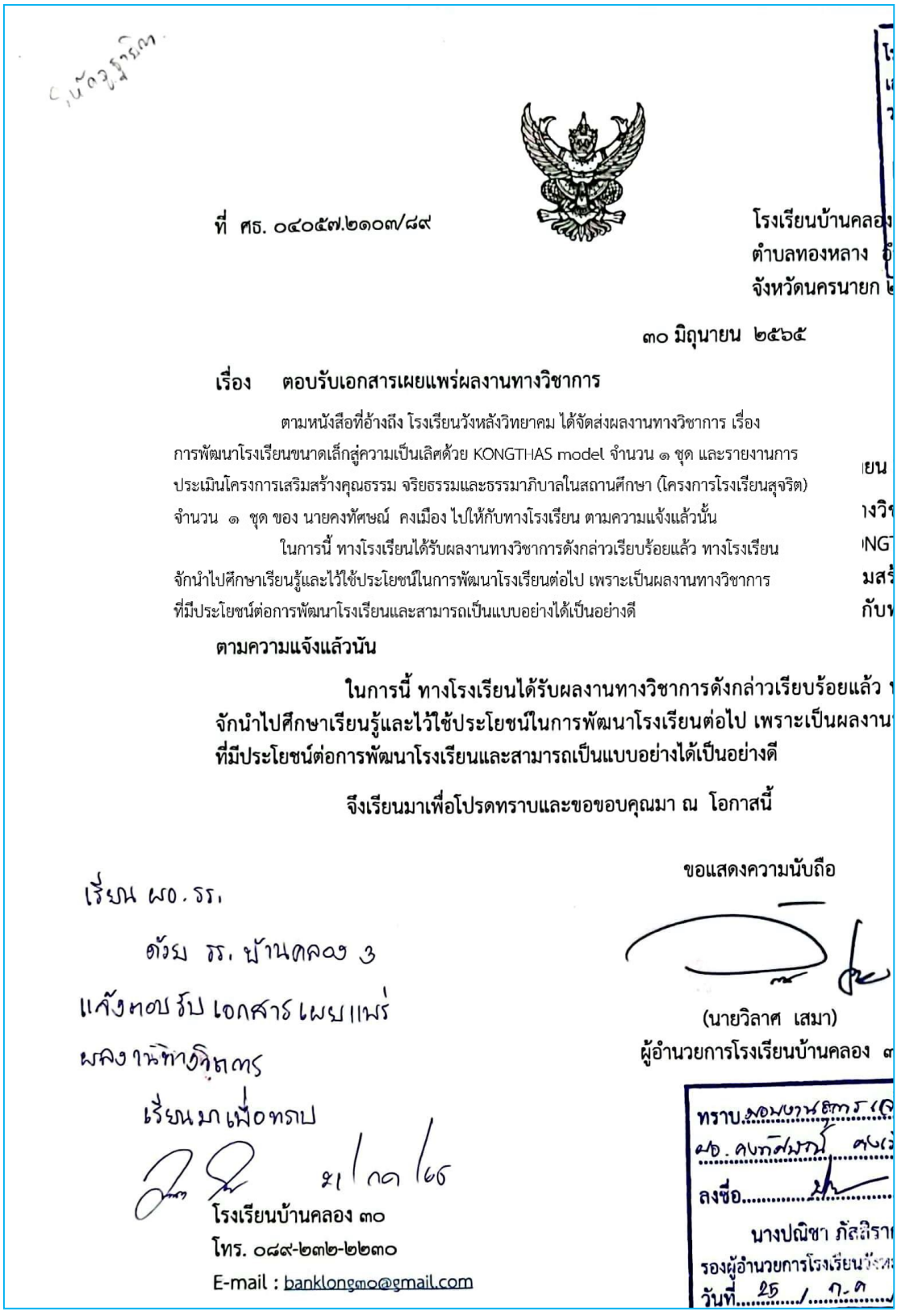

ที่ ศธ. ๐๔๐๕๗.๒๑๐๓/๘๙

โรงเรียนบ้านคลอง
ตำบลทองหลาง อ
จังหวัดนครนายก ๒

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน ๑ ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงาน ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิลาศ เสมา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง ๓

เรียน ผอ.รร.
ด้วย รร. บ้านคลอง 3
แจ้งตอบรับ เอกสารเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ
21/กค/65

โรงเรียนบ้านคลอง ๓๐
โทร. ๐๘๙-๒๓๒-๒๒๓๐
E-mail : banklong๓๐@gmail.com

ทราบ ผอ.งานสถาร
ผอ. คงทัศษณ์ คงเ
ลงชื่อ.....
นางปณิชา ภัสสิรา
รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัง
วันที่ 25 / ก.ค.

โรงเรี
เลขที่
วนที่.

ที่ ศธ ๐๔๐๖๓.๐๕๖/๙๑

โรงเรียนบ้านกรูด
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดนครราชสีมา ๓

๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน ๑ ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโร
จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิช
ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิรักษ์ ชวนขุนทด)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรูด

เรียน ผอ. รร.
ด้วย ร.ร. บ้านกรูด
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ

ทราบ...
เสนอ ผอ. ...
ลงชื่อ...

โรงเรียนบ้านกรูด
โทร. ๐๖๓-๗๖๕-๘๑๘๑

โรงเรียนวังหลังวิทยาคม
เลขที่ 367 / 2565
วันที่ 12 ก.ค. 65
☐ กลุ่มบริหารงานบุคคล
☐ กลุ่มบริหารงบประมาณ
☐ กลุ่มบริหารทั่วไป
☐ กลุ่มบริหารงานวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๑๗/๘๗

โรงเรียนบ้านคลองศรีเมือง
ตำบลท่าแยก อำเภอเมือง
จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนวังหลังวิทยาคมที่ ศธ 04341.04/ว 182 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2565

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายธรรมนูญ ขอพึ่ง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองศรีเมือง

ทราบ งานธุรการ
ผอ.คงทัศษณ์ คงเมือง
ลงชื่อ
นางปณิชา ภัสสิรากุล
รองผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม
วันที่ 18 / ก.ค. / 65

เรียน ผอ. รร.
ด้วย รร. บ้านคลองศรีเมือง
แจ้งส่ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ
12/กค/65

ผู้ส่ง โรงเรียนบ้านคลองศรีเมือง
๐๙๘-๔๔๑๗๔๙๔

368

ที่ ศธ ๐๔๓๔๑.๐๘/๓๗๐

โรงเรียนอรัญประเทศ
เลขที่ ๑ ถนนสุวรรณศร
ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรั
จังหวัดสระแก้ว ๒๗๑๒๐

๔ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน ๑ ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโ
จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิ
ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายประสาน เลือดทหาร)
ผู้อำนวยการโรงเรียนอรัญประเท

เรียน ผอ.รร.

ด้วย รร.อรัญประเทศ
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียนมาเพื่อทราบ

ที่ ศธ ๐๔๐๓๑.๑๑๖/๕๖

โรงเรียนวัดวังสรรพร
๓๗/๖ หมู่ ๘ ตำบ
จังหวัดจันทบุรี ๒๒๑

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน ๑ ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เ
การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHS mod
ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง จำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธ
และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โรงเรียนสุจริต) จำนวน ๑ ชุด ไปให้กับทางโรงเรียน
ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโร
จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิช
ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายไตรภพ ดาพัวพันธ์)

ทราบ...
ลงชื่อ....
รองผู้อำน
วันที่.....

เรียน ผอ. ร.ร.
ด้วย ร.ร.วัดวังสรรพรส
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ ๐๔๑๕๓.๐๐๘/๐๗๑ โรงเรียนบ้านเขาข่า หมู่ ๒๐
อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสร

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน ๑ ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววรรณวิภา หาญสุ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้า

เรียน ผอ. ร.ร.

ด้วย ร.ร. บ้านเขาข่า
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผย
แพร่ผลงานทางวิชาการ

โรงเรียนบ้านเขาข่า
๐๖๕-๑๗๘๒๔๖๓

เรียนมาเพื่อทราบ

ทราบ...ขอบคุณธุรการ
ผอ.คงทัศษณ์ คงเมือ
ลงชื่อ...

ที่ ศธ ๐๔๑๕๔.๑๒๐/๖๘

โรงเรียนบ้านรัตนะ ตำบล
อำเภอตาพระยา จังหวัด

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน ๑ ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนา
จัดการโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHS model ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง จำ
รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โรงเรีย
จำนวน ๑ ชุด ไปให้กับทางโรงเรียนตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไป
ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการท
สามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ทราบ.....
(ลง ผอ. คงทัศ
ลงชื่อ.....
นางปณิชา
รองผู้อำนวยการโรง
วันที่....28...../....

เรียน ผอ. ร.ร.

ด้วย ร.ร. บ้านรัตนะ
เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงาน
วิชาการ
เรียนมาเพื่อทราบ

(นายสมบัติ ดวงภักดีรัมย์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านรัตนะ

งานวิชาการ
โรงเรียนบ้านรัตนะ
E-Mail : Ranmttanaschool.sk2@gmail.com

โรงเรี
เลขที่
วนที่

ที่ ศธ 040030.074/110

โรงเรียนบ้านโคกวัด
ตำบลขุนซ่อง อำเภอแก
จังหวัดจันทบุรี 22160

30 มิถุนายน 2565

เรื่อง ตอบรับเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศด้วย KONGTHAS model จำนวน 1 ชุด และรายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ของ นายคงทัศษณ์ คงเมือง ไปให้กับทางโรงเรียน ตามความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนจักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี

น 256
าการ
S mo
างคุณ

**จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โรงเรียนสุจริต) จำนวน 1 ชุด ไปให้กับทางโรง
ตามความแจ้งแล้วนั้น**

**ในการนี้ ทางโรงเรียนได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทาง
จักนำไปศึกษาเรียนรู้และไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป เพราะเป็นผลงานทาง
ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและสามารถเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดี**

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ.รร.
ด้วย รร.บ้านโคกวัด
แจ้ง ตอบรับเอกสารเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวยศยา ภาโสม)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกวั

การเผยแพร่ผลงาน

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต

บนเวทีประกวดโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา รางวัล สพฐ.

ได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับ 1 และรางวัลขวัญใจมหาชน (Popular Vote) ปีการศึกษา 2563

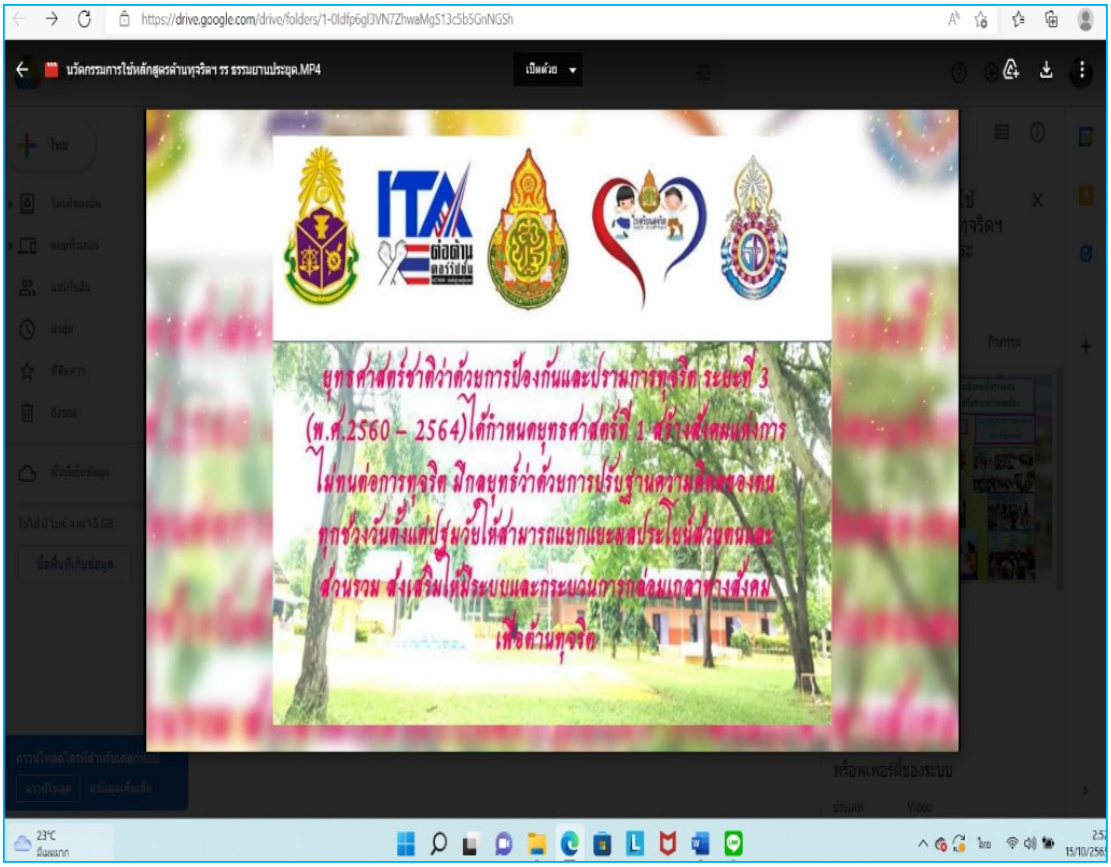

หนังสือเชิญเป็นวิทยากรการประชุมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

ที่ ศธ ๐๔๒๓๐/ ๒๘๖๓

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง เชิญเป็นวิทยากรการประชุมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานและการพัฒนานวัตกรรมโรงเรียนสุจริต รูปแบบออนไลน์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบโครงการ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางการอบรมฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเป็นวิทยากร จำนวน ๑ ฉบับ
๓. วิธีการเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครได้จัดการประชุมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานและการพัฒนานวัตกรรมโรงเรียนสุจริต รูปแบบออนไลน์ ผ่านระบบ Google Meet

ในการนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครพิจารณาเห็นแล้วว่า บุคลากรในสังกัดของท่านมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี สำหรับการบรรยายในวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ช่วงเวลา ๑๓.๓๐ – ๑๔.๓๐ น. ในหัวข้อ “แนวทางการพัฒนานวัตกรรมสู่รางวัลระดับประเทศ ประเภทนวัตกรรมหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา” จึงขอเชิญนายคงทัศษณ์ คงเมือง ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ร่วมเป็นวิทยากรในการประชุมครั้งนี้ ตามกำหนดการและเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชฐร์วันทอง)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๓๕๔ ๕๒๕๔

การเผยแพร่ผลงาน

โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)

มหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาธิบาล
ในสถานศึกษา กิจกรรมนวัตกรรมต่อต้านทุจริต โครงการโรงเรียนสุจริต
เวทีการประกวด สพฐ. วันที่ 24 - 25 กันยายน 2563 ณ โรงแรมเอวาน่า กรุงทพฯ

การแบ่งปันประสบการณ์ในมหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
และธรรมาธิบาลในสถานศึกษา กิจกรรมนวัตกรรมต่อต้านทุจริต โครงการโรงเรียนสุจริต
เวทีการประกวด สพฐ. วันที่ 26 กันยายน 2563 ณ โรงแรมเอวาน่า กรุงเทพฯ

มหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice (โครงการโรงเรียนสุจริต)
กิจกรรมนวัตกรรมต่อตานทุจริต วันที่ 9 กันยายน 2563 ณ สพป.สก. เขต 1

มหกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Ptactice
กิจกรรมบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต วันที่ 21 กันยายน 2563 ณ สพป.สก. เขต 1

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต
วันที่ 26 กันยายน 2563 ณ สพป.สก. เขต 1

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา วันที่ 30 กันยายน 2563 ณ สพป.สระแก้ว เขต 1

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต
วันที่ 1 ตุลาคม 2563 ณ สพป.สระแก้ว เขต 1

ต้อนรับคณะศึกษาดูงานโครงการโรงเรียนสุจริต จากโรงเรียนวังไผ่ วันที่ 3 ธันวาคม 2563
และโรงเรียนวังดารา วันที่ 14 ธันวาคม 2563

การประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำเสนอผลงาน
โครงการโรงเรียนสุจริตผ่านระบบ VDO Conference วันที่ 17 สิงหาคม 2564

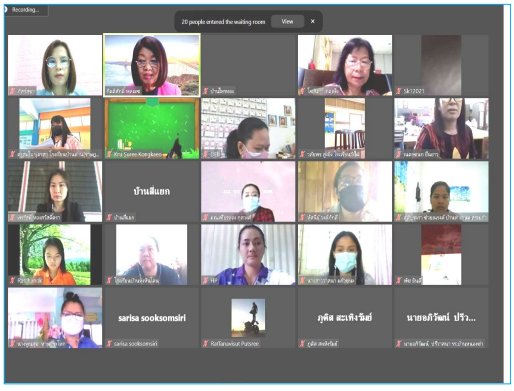

การประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำเสนอผลงาน
โครงการโรงเรียนสุจริตผ่านระบบ VDO Conference วันที่ 18-19 สิงหาคม 2564

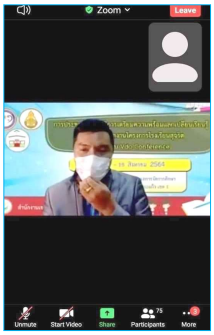

เป็นวิทยากรในการประชุมโครงการโรงเรียนสุจริตผ่านระบบ VDO Conference
ให้กับ สพป.กทม.วันที่ 26 สิงหาคม 2564

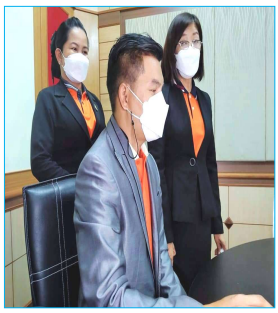
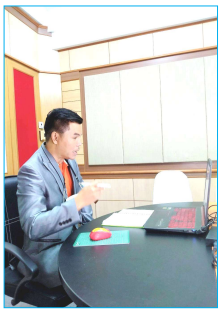
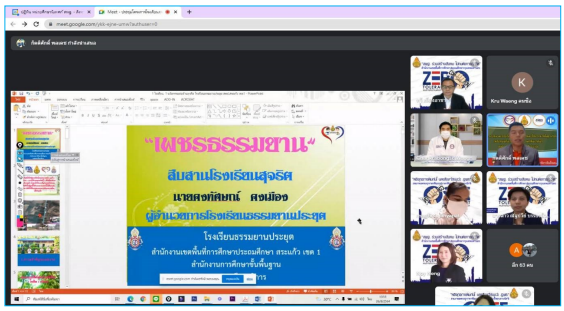

การประชุมเชิงปฏิบัติการการประเมินคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใส
ในการดำเนินงานของโรงเรียน ITA ประจำปีงบประมาณ 2564 ผ่านระบบ VDO Conference
วันที่ 28 กันยายน 2564 โดย สพป.สระแก้ว เขต 1

การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงผลงานและประกวดผลงานโครงการโรงเรียนสุจริต
กิจกรรมถอดบทเรียนผู้บริหาร ประจำปีงบประมาณ 2564 ผ่านระบบ VDO Conference
ในวันที่ 30 กันยายน 2564 โดย สพป.สระแก้ว เขต 1

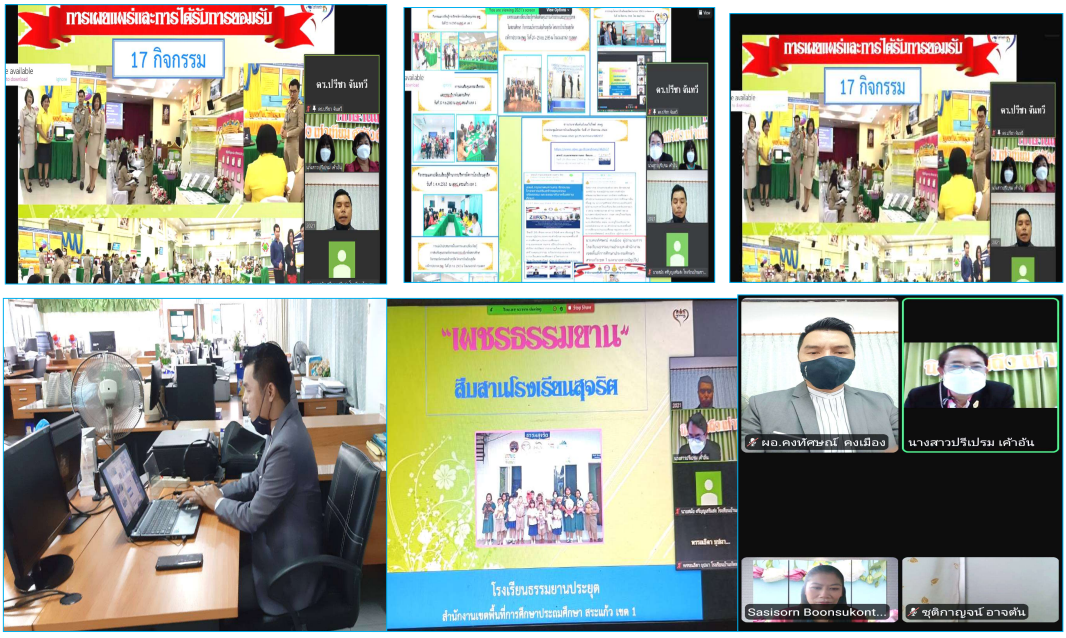

การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงผลงานและประกวดผลงานโครงการโรงเรียนสุจริต กิจกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2564 ผ่านระบบ VDO Conference ในวันที่ 1 ตุลาคม 2564 โดย สพป.สระแก้ว เขต 1

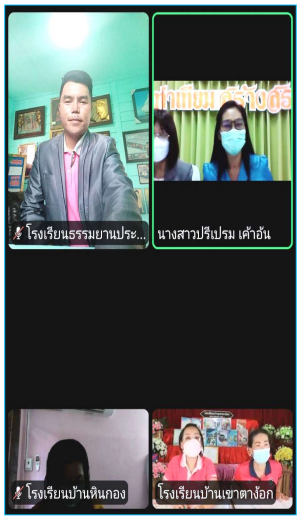

1. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการโรงเรียนสุจริตต่อผู้อำนวยการโรงเรียนวังไผ่ ในวันที่ 27 กันยายน 2564
2. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการโรงเรียนสุจริตต่อผู้อำนวยการโรงเรียนสระแก้ว ในวันที่ 9 ตุลาคม 2564
3. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการโรงเรียนสุจริตต่อผู้อำนวยการโรงเรียนคลองยางอนุสรณ์ ในวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564

เป็นวิทยากร

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการโรงเรียนสุจริตกับคณะครูและผู้บริหาร

ให้กับ สพป.สระแก้ว เขต 2 ในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2564 ณ สพป.สระแก้ว เขต 1

ลงข่าวประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ สพฐ.การประชุมโครงการโรงเรียนสุจริต

วันที่ 27 สิงหาคม 2564

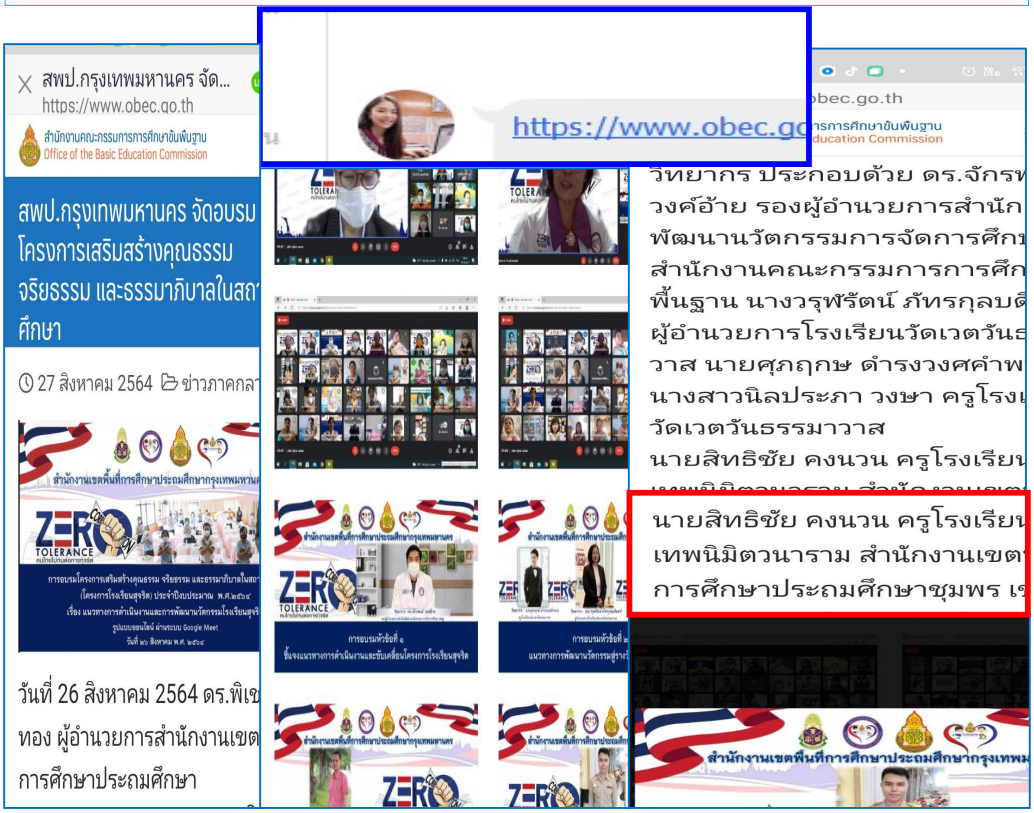

เครือข่ายผู้ปกครองบริจาคงบประมาณสร้างห้องสำนักงานดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต
ชื่อห้อง “ธรรมสุจริต”

เผยแพร่ทางกลุ่มไลน์ “เครือข่ายหัวใจสุจริต” เป็นช่องทางการสื่อสาร
เพื่อขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนสุจริตร่วมกัน

ภาคผนวก ช

- กระบวนการดำเนินโครงการ
  เพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตของนักเรียน
  ด้วยกิจกรรม 2 มิติ

กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ มี 2 กิจกรรมย่อย ดังนี้

1. กิจกรรม SMART CLASS เป็นกิจกรรมจัดการเรียนการสอนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา
2. กิจกรรม SMART KIDS เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักการปฏิบัติตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ

ในกิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา โดยบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาและมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักการปฏิบัติตนไม่ทนต่อการทุจริตและรู้หลักการประพฤติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต5 ประการ

กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มี 4 กิจกรรมย่อย ดังนี้

1. กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน เป็นกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์)
2. กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์) และกิจกรรมบูรณาการกับวิถีชีวิตโรงเรียน
3. กิจกรรมธนาคารความดี เป็นกิจกรรมบูรณาการกับวิถีชีวิตโรงเรียน
4. กิจกรรมธนาคารโรงเรียน เป็นกิจกรรมบูรณาการกับวิถีชีวิตโรงเรียน

ในกิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์) และเป็นกิจกรรมบูรณาการกับวิถีชีวิตโรงเรียน ที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างนักเรียนมีพฤติกรรมการไม่ทนต่อการทุจริต รู้จักแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนบนพื้นฐานความพอเพียง มีทักษะกระบวนการคิด เป็นผู้มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้มีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นกระบวนการเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นคนดี มีหัวใจสุจริต ปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการได้อย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง

กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้

กิจกรรมมิติที่ 1 การสร้างองค์ความรู้ ด้วย 2 กิจกรรมย่อย ดังนี้

1. กิจกรรม SMART CLASS เป็นกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรต้านทุจริต
2. กิจกรรม SMART KIDS เป็นกิจกรรมการเรียนรู้หลักการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ

1. กิจกรรม SMART CLASS

กิจกรรม SMART CLASS เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา 4 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1. STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการ ทุจริต S : Strong

2. พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม M : Man and Social Responsibility

3. ความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต เพื่อปรับฐานความคิดสู่ความสุจริต A : Ashame of Corruption R : Reset Mind

4. การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม T : Treat the Right Benefit

ในการดำเนินกิจกรรม SMART CLASS เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาโดยบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีหนังสือแบบเรียนตามเนื้อหาหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาทุกระดับชั้น มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อเป็นการปรับฐานความคิดนักเรียนตามช่วงวัยรู้จักการสามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นการกล่อมเกลาผู้เรียนเพื่อการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ โดยจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา

2. กิจกรรม SMART KIDS

โดยคำว่า SMART KIDS สื่อความหมายถึงการสร้างนักเรียนให้มีความเป็นเลิศด้านการประพฤติตนไม่ทนต่อการทุจริต รู้จักการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ โดยคำว่า SMART เป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษ ดังนี้

S : Strong	จิตพอเพียงต้านทุจริต
M : Man and Social Responsibility	พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม
A : Ashame of Corruption	ความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
R : Reset Mind	ปรับฐานความคิดสู่ความสุจริต
T : Treat the Right Benefit	การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนร่วม

กิจกรรม SMART KIDS เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีคณะครู ผู้บริหารและเครือข่าย คือ สถานธรรมไท่เจิน สระแก้ว ร่วมดำเนินกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับฐานความคิดนักเรียนตามช่วงวัยให้สามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นการกล่อมเกลาผู้เรียน เพื่อการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ มีจิตพอเพียงต้านทุจริต โดยได้เรียนรู้หลักการปฏิบัติตนไม่ทนต่อการทุจริตและมีพฤติกรรมหัวใจสุจริตตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ โดยดำเนินกิจกรรมในชั่วโมงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในช่วงบ่ายของวันศุกร์ จำนวน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์

และในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 ที่เป็นช่วงเวลาที่ภาคีเครือข่ายไม่สามารถเดินทางเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม SMART KIDS ภายในโรงเรียนได้ ทั้งโรงเรียนและภาคีเครือข่าย คือสถานธรรมไท่เจิน สระแก้ว ร่วมกันกำหนดกิจกรรมออกแบบกิจกรรมและวางแผนการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้คณะครูสามารถดำเนินกิจกรรมเองได้อย่างต่อเนื่อง

อีกทั้งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 ดังกล่าว ทำให้นักเรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ตามปกติ ทางโรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบ On hand และมุ่งเน้นส่งเสริมการประพฤติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนร่วมกัน

กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ

กิจกรรมมิติที่ 2 การประยุกต์องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ ด้วย 4 กิจกรรมย่อย ดังนี้

1. กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน
2. กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี
3. กิจกรรมธนาคารความดี
4. กิจกรรมธนาคารโรงเรียน

ทั้ง 4 กิจกรรมข้างต้นเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง เป็นกระบวนการกล่อมเกลานักเรียนให้มีพฤติกรรมไม่ทนต่อการทุจริต ปรับฐานความคิดนักเรียนตามช่วงวัยให้รู้จักการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม สร้างนักเรียนให้มีความพอเพียง เพื่อเป็นเครื่องมือต่อต้านทุจริต และมุ่งเน้นในการสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี มีหัวใจสุจริต ปฏิบัติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการอย่างยั่งยืน ในการดำเนินกิจกรรมมิติที่ 2 มีการดำเนินงานตลอดปีการศึกษา

1. กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน

กิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียน เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์) โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณให้ฝังรากลึกจนติดเป็นนิสัยและกลายเป็นพฤติกรรมเชิงบวกอย่างยั่งยืน นักเรียนได้รับการพัฒนาและว่งเสริมให้รู้จักการคิดในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม รู้จักการมีวินัย ในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักการทำคุณประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมด้วยจิตสาธารณะประพฤติตนเป็นคนดีมีความรับผิดชอบต่อสังคม

โดยนักเรียนได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตในกิจกรรมหนูน้อยรักษ์โรงเรียนด้วยการร่วมกันรักษาความสะอาดโรงเรียน ดูแลและช่วยเหลือส่วนรวม รู้จักการรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน เช่น การประหยัดน้ำ การปิดไฟหลังเลิกเรียน และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อื่นๆ เป็นต้น

2. กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี

กิจกรรมหนูน้อยร้อยความดี เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์) และกิจกรรมบูรณาการกับวิถีชีวิตโรงเรียน จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 5 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ

โดยให้นักเรียนเขียนบันทึกร้อยเรียงเรื่องราวความดีของตนเองที่เป็นการกระทำความดีของตนเองทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งแสดงถึงการเป็นเด็กดีมีกระบวนการคิด รู้จักการประพฤติตนเป็นคนมีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักการประหยัดอดออม อยู่อย่างพอเพียงและรู้จักการบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

3. กิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมธนาคารความดี เป็นกิจกรรมบูรณาการกับวิถีชีวิตโรงเรียน สำนักงานธนาคารความดี เปิดทำการเวลา 12.00 – 13.00 น. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและอยู่อย่างพอเพียง ให้ฝังรากลึกจนติดเป็นนิสัยและกลายเป็นพฤติกรรมเชิงบวกอย่างยั่งยืน

โดยนักเรียนจะนำความดีของตนเองที่ได้ทำบันทึกไว้ในสมุดบันทึกความดีมาฝากที่ธนาคารความดี และนักเรียนสามารถฝาก-ถอนความดีของตนเองตามเวลาทำการของธนาคาร โดยนักเรียนสามารถนำความดี ของตนเองมาแลกสินค้าในธนาคารความดีได้ตามต้องการ ซึ่งธนาคารความดีจะมีรายการสินค้า เช่น ตุ๊กตา สมุด ปากกา ดินสอ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ อีกหลายรายการเพื่อไว้บริการแก่นักเรียนในการแลกสินค้า โดยทุกรายการสินค้าจะมีราคาความดีกำกับไว้อย่างชัดเจน เช่น ตุ๊กตาหมี ราคา 50 ความดี ปากกา ราคา 5 ความดี เป็นต้น (รายการสินค้าต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนที่ดีจากชุมชน บริษัท ร้านค้า หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้มีจิตเมตตา)

ในการดำเนินกิจการธนาคารความดี จะมีนักเรียนแกนนำปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการของธนาคารความดี ด้วยมีครูคอยเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด จะเห็นได้ว่ากิจกรรมธนาคารความดี เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างให้นักเรียนมีกระบวนการคิดที่สมเหตุสมผล ปฏิบัติตนเป็นคนมีวินัย ตรงต่อเวลามานการให้บริการของธนาคารความดี นักเรียนมีจิตอาสาปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ธนาคารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนทุกคนรู้จักความพอเพียงในสินค้าที่ตนอยากได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีแรงบันดาลใจในการกระทำดีต่อไปอย่างต่อเนื่อง ทางโรงเรียนจะมีการมอบเกียรติบัตร/ทุนการศึกษา/อุปกรณ์การเรียนให้กับนักเรียนที่มีคะแนนความดีสูงสุดในแต่ละระดับชั้น ในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันเด็ก วันไหว้ครู เป็นต้น

4. กิจกรรมธนาคารโรงเรียน

กิจกรรมธนาคารโรงเรียน เป็นกิจกรรมบูรณาการกับวิถีชีวิตโรงเรียน เปิดทำการเวลา 12.00 – 13.00 น. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่ มีทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติตนมีกระบวนการคิดที่ดี รู้จักการวางแผนการออมเพื่อไว้ใช้ในช่วงลำบากในวันข้างหน้า ประพฤติตนเป็นคนมีวินัยในการออม นักเรียนจิตอาสาที่ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ธนาคารประพฤติตนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และนักเรียนทุกคนได้รับการเสริมสร้างความพอเพียงด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมธนาคารโรงเรียน

เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตให้ฝังรากลึกจนติดเป็นนิสัยและกลายเป็นพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนอย่างยั่งยืน ทางโรงเรียนมีกระบวนการเสริมสร้างขวัญกำลังใจกระตุ้นให้นักเรียนให้มีแรงบันดาลใจในการกระทำดีต่อไปอย่างต่อเนื่อง มีการมอบเกียรติบัตร/

ทุนการศึกษา/อุปกรณ์การเรียนให้กับนักเรียนที่มียอดความถี่ในพฤติกรรมการออมสูงสุดในทุกระดับชั้น ในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันเด็ก วันไหว้ครู เป็นต้น

ทางโรงเรียนได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน คือ สถานธรรมไท่เจิน สระแก้วและองค์กรอื่น ๆ ร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้ประพฤติตนตามคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตอย่างยั่งยืน โดยโรงเรียนดำเนินการค้นหาปัญหา สาเหตุ กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกในการแก้ปัญหาด้วยกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ด้วยกิจกรรม 2 มิติ

เพื่อการดำเนินงานโครงการให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนเป็นรูปธรรม ทางโรงเรียนส่งเสริมพัฒนาครู ให้สามารถดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ โดยคณะครูดำเนินกิจกรรมศึกษาดูงานกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเข้าร่วมการอบรมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต) จากหน่วยงานสังกัดที่จัดขึ้น ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการ และทางโรงเรียนได้มีการดำเนินการประชุมชี้แจงการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ก่อนดำเนินกิจกรรม ขณะดำเนินกิจกรรมและหลังดำเนินกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ทุกปีการศึกษานักเรียนจะได้รับการประเมินคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต และเพื่อเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนได้มีกำลังแรงใจในความมุ่งมั่นในการปฏิบัติตนเป็นคนดี มีหัวใจสุจริต ด้วยการมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ “เพชรธรรมยาน สืบสานโรงเรียนสุจริต” ถ้าไม่ผ่านนักเรียนจะเข้าสู่ระบบการเสริมสร้างคุณลักษณะโรงเรียนสุจริตซ้ำ

เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน จะมีการสรุปและจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน แล้วรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการการปรับปรุงและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนฝนการดำเนินงานโครงการ ทางโรงเรียนได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการต่อสาธารณชน เพื่อเป็นการสร้างภาคีเครือข่าย“หัวใจสุจริต” ปลุกกระแสการสานต่อโครงการด้วยการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จร่วมกันกับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการดำเนินโครงการ

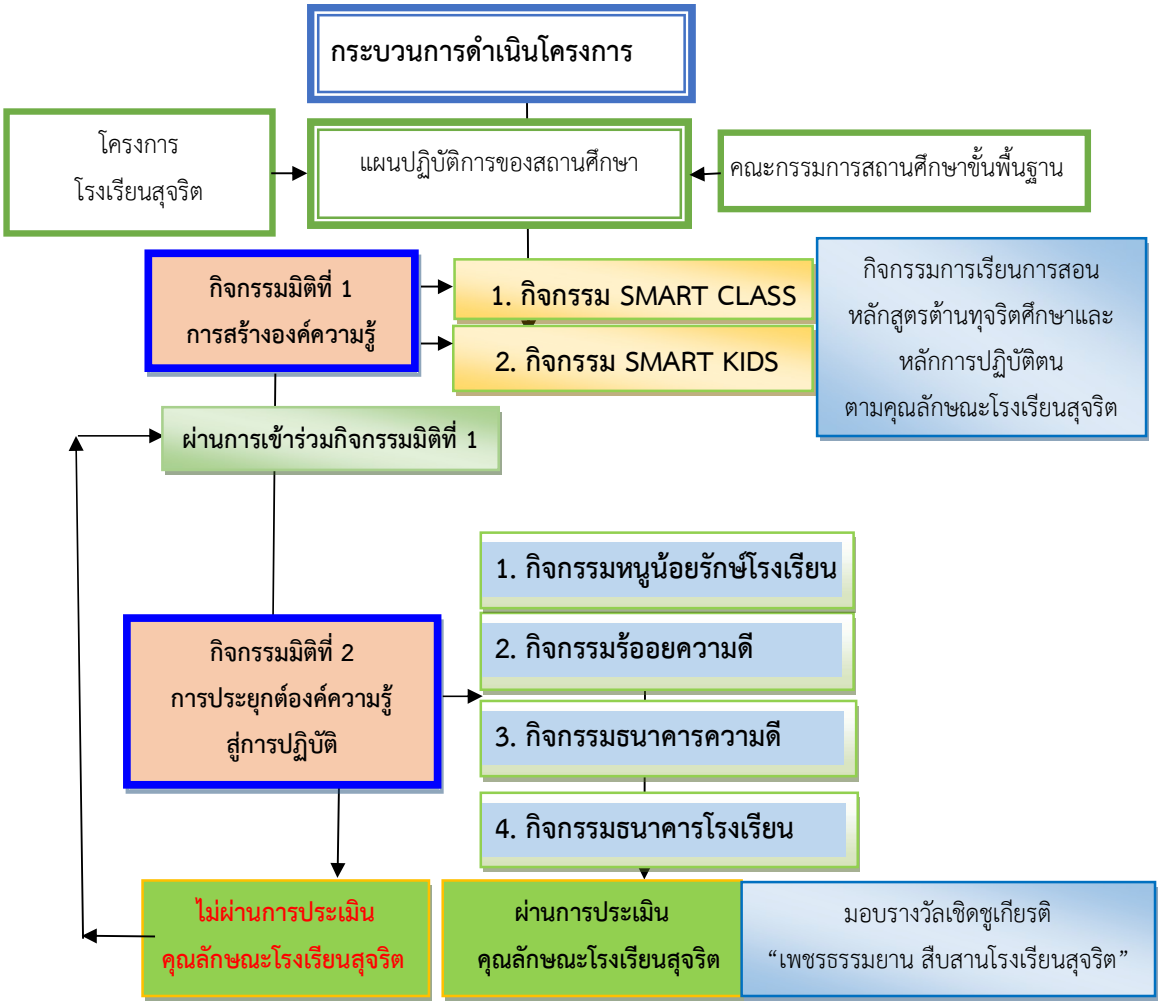

ภาคผนวก ซ

รางวัลสถานศึกษา

- รางวัลระดับภาค/ระดับชาติ
- รางวัลจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

รางวัลความภาคภูมิใจระดับภาคและระดับชาติ ของนักเรียน

รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” รางวัลระดับ สพฐ.
นักเรียนแกนนำโครงงานคุณธรรมจำนวน 10 คน ปีการศึกษา 2563

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
เด็กหญิงนาขวัญ ด่านจับกุม
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓
(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
เด็กชายธนพล สนิทพล
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓
(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงศศิปภา สะรินรัมย์

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงกณิษฐา เจาะพรมมา

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงจุฑามาศ หาญไธสง

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงลลิตพรรณ พันปาน

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงรินรดา จุฬารี

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กชายธันวา แก้วปัญญา

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กชายธัญธร นุชดี

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงชลนิดา ทิพย์โอสถ

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รางวัลความภาคภูมิใจระดับภาคและระดับชาติ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

รางวัลเชิดชูเกียรติคณะกรรมการตัดสินงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69

รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563

รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยะมหาราช
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
นายคงทัศษณ์ คงเมือง
โรงเรียนธรรมยานประยุต
เป็นผู้บริหารที่ปรึกษาโครงงานคุณธรรม เรื่อง “เพชรธรรมยานสืบสานคุณธรรม”
โดยรูปแบบ SMART KIDS MODEL
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รางวัล “ครูดีของแผ่นดิน” ประจำปี 2563

คคผ.๖๓๐๐๑๓๘๕๙

ประกาศเกียรติคุณฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายคงทัศษณ์ คงเมือง
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้รับรางวัลครูดีของแผ่นดินขั้นพื้นฐาน
โครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท
ขอให้มีความสุข ความเจริญ และสัมฤทธิผลในสิ่งที่พึงปรารถนาทุกประการ
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๓

(นางปาลิตา กุลวุ่งไวจน์)
ประธานอนุกรรมการ
โครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน

พลเอก
(เอกชัย ศรีวิลาศ)
ประธานกรรมการมูลนิธิครูดีของแผ่นดิน

(นายฐกร พฤฒิปูรณี)
กรรมการและเลขานุการ
มูลนิธิครูดีของแผ่นดิน

คคผ.๖๓๐๐๒๐๔๘๖

ประกาศเกียรติคุณฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายวัชระ รุประมาณ

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้รับรางวัลครูดีของแผ่นดินขั้นพื้นฐาน

โครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท

ขอให้มีความสุข ความเจริญ และสัมฤทธิผลในสิ่งที่พึงปรารถนาทุกประการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

(นางปาลิตา กุลรุ่งโรจน์)
ประธานอนุกรรมการ
โครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน

พลเอก
(เอกชัย ศรีวิลาศ)
ประธานกรรมการมูลนิธิครูดีของแผ่นดิน

(นายสุกร พฤฒิปูรณี)
กรรมการและเลขานุการ
มูลนิธิครูดีของแผ่นดิน

C:\Users\Student\Desktop\งานเหลือ\วัชระ รุประมาณ.jpg

รางวัล “ครูดีไม่มีอบายมุข” ประจำปี 2563

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้แด่

นายคงทัศษณ์ คงเมือง

เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติตน เป็นครูดีไม่มีอบายมุข ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

เนื่องในวันครูแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๔

ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

(นายสงกรานต์ ภาคโชคดี)
ผู้อำนวยการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(พระราชปริยัติกวี, ศาสตราจารย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ไว้

นายนายวัชระ รุประมาณ

เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติตน เป็นครูที่ดีและเป็นคนดี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

เนื่องในวันครูแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๔

ขอจำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ไว้

นายธฤติพงศ์ เส็งประโคน

เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติตน เป็นครูที่ดีและเป็นคนดี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

เนื่องในวันครูแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๔

ขอจำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ไว้

นางสาวพรเพียร เสมียนชัย

เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติตน เป็นครูที่ไม่มีอบายมุข ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

เนื่องในวันครูแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๔

ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

(นายอรรถพล ภาฟ้องคดี)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

(นายนิพนธ์ ทัดเกษ)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(พลตำรวจเอก ชาติชาย ศุภมิตร)
เลขาธิการสภาการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ รองนายกรัฐมนตรี

รางวัล OBEC AWARDS ประเภทผู้บริหาร ระดับชาติ ปี 2564

เลขที่ สพฐ ป.๒๑๒/๒๕๖๓

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มอบเป็นรางวัลระดับชาติ

รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS)

เพื่อแสดงว่า

นายคงทัศษณ์ คงเมือง

โรงเรียนธรรมยานประยุต

รองชนะเลิศระดับเหรียญทอง

ผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยมระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

โครงการประกวดหน่วยงานและผู้มีผลงานดีเด่นที่ประสพผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ ครั้งที่ ๑๐ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

ขอให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ศรัทธาสืบต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(ดร.อัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รางวัล “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี”ด้านการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
ระดับประเทศ ประจำปี 2564

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นายคงทัศษน์ คงเมือง

เป็นผู้วิจัยและพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ด้านการบริหาร
โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับประเทศ **(ระดับดี) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔**

ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รางวัล “คุรุสดุดี” ระดับประเทศ ประจำปี 2565

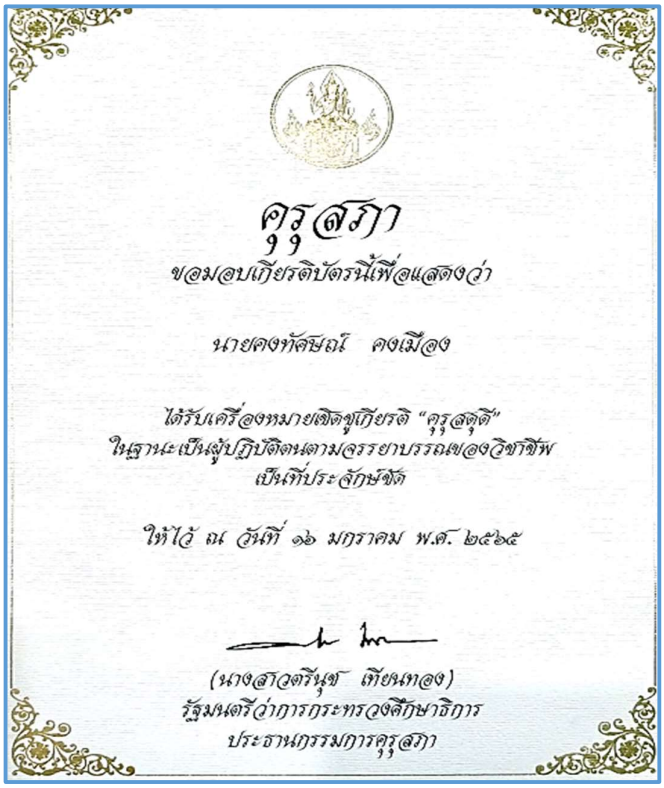

คุรุสภา
ขอมอบเกียรติบัตรนี้เพื่อแสดงว่า

นายคงทัศษณ์ คงเมือง

ได้รับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ "คุรุสดุดี"
ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
เป็นที่ประจักษ์ชัด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นางสาวตรีนุช เทียนทอง)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ประธานกรรมการคุรุสภา

รางวัลความภาคภูมิใจระดับภาคและระดับชาติ ของสถานศึกษา

ตราพระราชทาน “บ้านวิทยาศาสตร์น้อย” ประกาศเมื่อปี 2563-2565

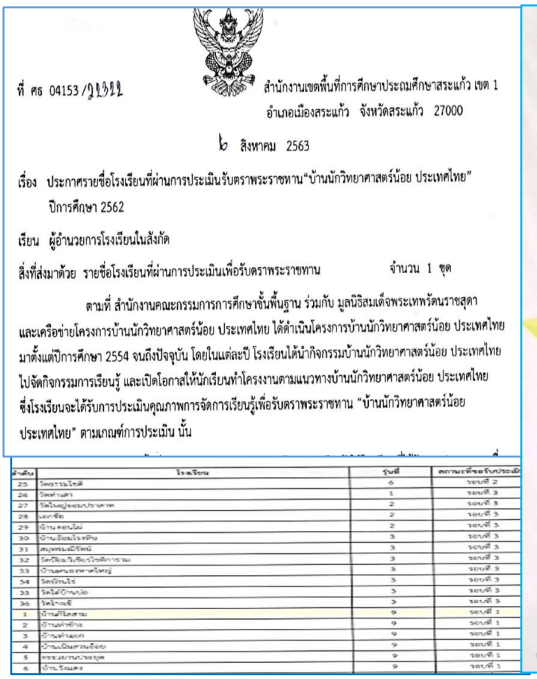

ที่ ศธ 04153 /๖๖๗๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27000

๒ สิงหาคม 2563

เรื่อง ประกาศรายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการประเมินรับตราพระราชทาน“บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย” ปีการศึกษา 2562

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเพื่อรับตราพระราชทาน จำนวน 1 ชุด

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับ มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา และเครือข่ายโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ได้ดำเนินโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 จนถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละปี โรงเรียนได้นำกิจกรรมบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนทำโครงงานตามแนวทางบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ซึ่งโรงเรียนจะได้รับการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อรับตราพระราชทาน “บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย” ตามเกณฑ์การประเมิน นั้น

ลำดับ	โรงเรียน	รุ่นที่	สถานะที่ขอรับประเมิน
25	วิทยาธรไทศิลี	6	รอบที่ 2
26	วิทยาเสา	1	รอบที่ 3
27	วิทโนนผู้ใหญ่ประชาสรรค์	2	รอบที่ 3
28	เมกาซิตี้	2	รอบที่ 3
29	บ้านหอนไผ่	2	รอบที่ 3
30	บ้านอีสานโรงเรียน	3	รอบที่ 3
31	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา	3	รอบที่ 3
32	วิทวิทยาวิทยาคมการกรีฑา	3	รอบที่ 3
33	บ้านคลองหาดใหญ่	3	รอบที่ 3
34	วิทยาวิทยาไร่	3	รอบที่ 3
35	วิทไผ่บ้านเก่า	3	รอบที่ 3
36	วิทไกรเก่า	3	รอบที่ 3
1	บ้านศิลาสาม	9	รอบที่ 1
2	บ้านเขาช้าง	9	รอบที่ 1
3	บ้านทำนอก	9	รอบที่ 1
4	บ้านเนินสามเรือง	9	รอบที่ 1
5	การะเกดวิทยาคม	9	รอบที่ 1
6	บ้านวังแดง	9	รอบที่ 1

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1
กิจกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563

เกียรติบัตรเลขที่ ๐๖๔๒/๒๕๖๓

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ กิจกรรมนวัตกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา
กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอผลงานและการประกวดแข่งขันกิจกรรมการเรียนรู้
ภายใต้โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ระดับภูมิภาค ภาคกลางและภาคตะวันออก
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รางวัลขวัญใจมหาชน (Popular Vote)
กิจกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา รางวัล สพฐ. ปีการศึกษา 2563

เกียรติบัตรเลขที่ ๐๑๔๘/๒๕๖๓

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้รับรางวัลขวัญใจมหาชน (Popular Vote) กิจกรรมนวัตกรรมการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา
กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอผลงานและการประกวดแข่งขันกิจกรรมการเรียนรู้
ภายใต้โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (โครงการโรงเรียนสุจริต)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ระดับภูมิภาค ภาคกลางและภาคตะวันออก
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รางวัลโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” รางวัล สพฐ.
ปีการศึกษา 2563

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา” เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้ทำความดีผ่านโครงงานคุณธรรม เรื่อง “"เพชรธรรมยาน สืบสานคุณธรรม"
โดยใช้รูปแบบ SMART KIDS MODEL”
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รางวัล “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” ประจำปี 2565 ระดับภูมิภาค รางวัลเหรียญเงิน

๕๔/๒๕๖๕

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

มอบเกียรติบัตรนี้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต จังหวัดสระแก้ว

ได้รับรางวัล “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” ประจำปี ๒๕๖๕

“ระดับภูมิภาค”

รางวัลระดับเหรียญเงิน

เรื่อง การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ
ด้วย KONGTHAS model

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

(รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์)
เลขาธิการ ก.ค.ศ. รักษาการ
เลขาธิการคุรุสภา

รางวัลความภาคภูมิใจระดับจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ของนักเรียน

เด็กชายภูวเนศวร์ กงแก้ว มีคะแนนทดสอบ NT ปีการศึกษา 2563
ด้านคณิตศาสตร์, ภาษาไทยและคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 ด้าน สูงกว่าระดับประเทศ

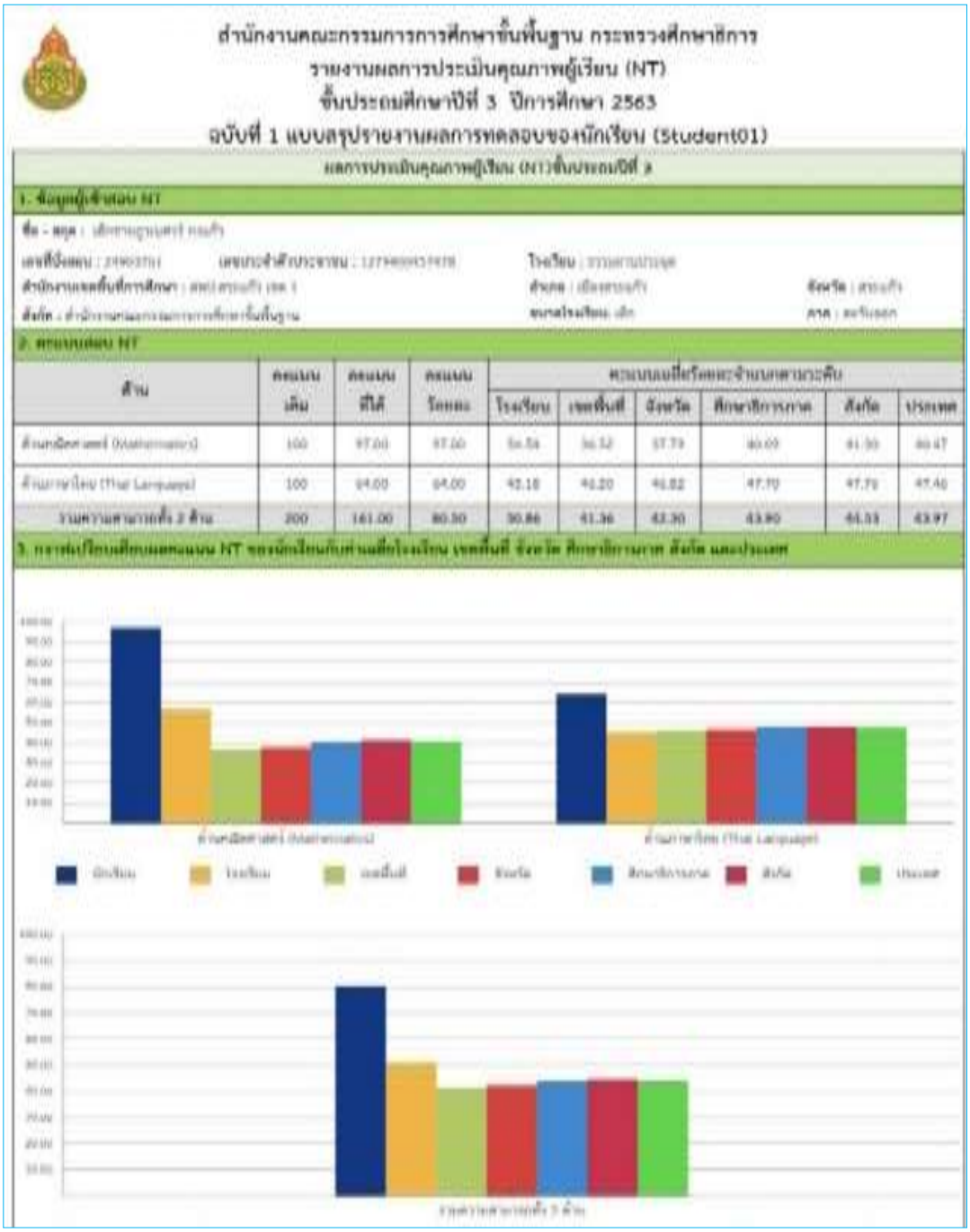

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563
ฉบับที่ 1 แบบสรุปรายงานผลการทดสอบของนักเรียน (Student01)

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมปีที่ 3

1. ข้อมูลผู้เข้าสอบ NT

ชื่อ - สกุล : เด็กชายภูวเนศวร์ กงแก้ว

เลขที่ประจำตัวนักเรียน : 24903701 เลขประจำตัวประชาชน : 1279900157978 โรงเรียน : วัดบ้านปากบุก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา : สพป.สกลนคร เขต 1 อำเภอ : เมืองสกลนคร จังหวัด : สกลนคร

สังกัด : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดโรงเรียน : เล็ก ภาค : ตะวันออก

2. ผลการสอบ NT

ด้าน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนร้อยละ	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าเรา โรงเรียน	เขตพื้นที่	จังหวัด	สพฐ.	สังกัด	ประเทศ
ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics)	100	97.00	97.00	56.56	56.52	57.79	60.09	61.30	60.47
ด้านภาษาไทย (Thai Language)	100	94.00	94.00	42.18	42.20	41.82	47.70	47.79	47.40
รวมความสามารถทั้ง 2 ด้าน	200	191.00	80.50	30.86	41.36	42.30	43.90	44.33	43.97

3. กราฟเปรียบเทียบผลคะแนน NT ของนักเรียนกับค่าเฉลี่ยโรงเรียน เขตพื้นที่ จังหวัด สพฐ. สังกัด และประเทศ

รางวัล “เด็กดีศรีสระแก้ว” จำนวน 20 คน ประจำปี 2564

สพป.สก.1 (2564)/ 1435

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงปรียาภรณ์ แก้วปัญญา

ได้รับการคัดเลือกเด็กและเยาวชน “เด็กดีศรีสระแก้ว”
เนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2564
ขออำนวยอวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 9 มกราคม พุทธศักราช 2564

(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

สพป.สก.1 (2564)/ 1445

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

เด็กหญิงกณิฐา เจาะพรมมา

ได้รับการคัดเลือกเด็กและเยาวชน “เด็กดีศรีสระแก้ว”
เนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2564
ขออำนวยอวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 9 มกราคม พุทธศักราช 2564

(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

รางวัลนักเรียนในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 69

สรุปผลกิจกรรมแข่งขัน
โรงเรียนธรรมยานประยุต สพป. สระแก้ว เขต ๑

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 69 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2562 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ณ จังหวัดสระแก้ว
ระหว่าง วันที่ 10 ตุลาคม - 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

ลำดับ	หมวดหมู่	รายการ	คะแนน	เหรียญ	อันดับ	นักเรียน	ครู
1	ภาษาไทย	การแข่งขันคัดลายมือสื่อภาษาไทย ป.1-ป.3	62	ทองแดง	52	1. เด็กชายภูวเนศวร์ กงแก้ว	1. นางสาวนิภา สร้อยเนียม
2	ภาษาไทย	การแข่งขันคัดลายมือสื่อภาษาไทย ป.4-ป.6	64	ทองแดง	58	1. เด็กหญิงชลนิดา ทิพย์โอสถ	1. นางสาวนิภา สร้อยเนียม
3	คณิตศาสตร์	การแข่งขันคิดเลขเร็ว ป.1-ป.3	34	เข้าร่วม	24	1. เด็กชายพรพิพัฒน์ น่วมบุญหนุน	1. นายฐิติพงศ์ เส็งประโคน
4	คณิตศาสตร์	การแข่งขันคิดเลขเร็ว ป.4-ป.6	10	เข้าร่วม	39	1. เด็กชายธันวา แก้วปัญญา	1. นายฐิติพงศ์ เส็งประโคน
5	คณิตศาสตร์	การแข่งขันต่อสมการคณิตศาสตร์ (เอแม็ท) ป.1-ป.6	81	ทอง	17	1. เด็กหญิงศิปภา สะรินรัมย์ 2. เด็กหญิงสุกัญญา นิตย์เมืองปัก	1. นายฐิติพงศ์ เส็งประโคน 2. นางสาวพรเพียร เสมียนชัย
6	วิทยาศาสตร์	การแข่งขันเครื่องร่อน ประเภทร่อนนานยิงยาง ป.4-ป.6	60	ทองแดง	21	1. เด็กชายณัฐวุฒิ หาญไธสง 2. เด็กชายธัญธร นุชดี	1. นายธนากร พลมั่น 2. นางสาวนิภา สร้อยเนียม
7	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	การประกวดเล่านิทานคุณธรรม ป.4-ป.6	-1	-		1. เด็กหญิงกณิฐา เจาะพรมมา	1. นายธนากร พลมั่น
8	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	การประกวดมารยาทไทย ป.1-ป.3	72	เงิน	56	1. เด็กชายสิทธิศักดิ์ สะรินรัมย์	1. นางสาวนิภา สร้อยเนียม
9	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	การประกวดมารยาทไทย ป.4-ป.6	55	เข้าร่วม	83	1. เด็กหญิงจินรดา จูฬารี 2. เด็กชายธันวา แก้วปัญญา	1. นางสาวนิภา สร้อยเนียม
10	สุขศึกษา และพลศึกษา	การแข่งขันตอบปัญหาสุขศึกษาและพลศึกษา ป.1-ป.6	36	เข้าร่วม	58	1. เด็กหญิงกณิฐา เจาะพรมมา 2. เด็กหญิงจิรนันท์ ตาลสิทธิ์	1. นายธนากร พลมั่น 2. นางสาวนิภา สร้อยเนียม
11	ศิลปะ-ทัศนศิลป์	การแข่งขันการวาดภาพระบายสี ป.1-ป.3	62	ทองแดง	37	1. เด็กชายวุฒิชัย ด่านจับกุม	1. นายฐิติพงศ์ เส็งประโคน
12	ศิลปะ-ทัศนศิลป์	การแข่งขันการวาดภาพระบายสี ป.4-ป.6	74	เงิน	17	1. เด็กหญิงสุกัญญา นิตย์เมืองปัก	1. นางสาวพรเพียร เสมียนชัย
13	ภาษาต่างประเทศ	การแข่งขันพูดภาษาอังกฤษ (Impromptu Speech) ป.4-ป.6	65	ทองแดง	18	1. เด็กหญิงลลิตพรรณ พันปาน	1. นางสาวพรเพียร เสมียนชัย
14	ปฐมวัย	การปั้นดินน้ำมัน ปฐมวัย	69	ทองแดง	109	1. เด็กชายชยพล สนรักษา 2. เด็กชายธิติ - 3. เด็กชายภูธเนศ พิลาน	1. นางสาวนิภา สร้อยเนียม
15	ปฐมวัย	การสร้างภาพด้วยการฉีก ตัด ปะ กระดาษ ปฐมวัย	59	เข้าร่วม	94	1. เด็กหญิงพิมพ์พันภา ชลศึกเสนีย์ 2. เด็กหญิงพิรมล ศักดิ์ศรี 3. เด็กหญิงวันใหม่ ไพรวัลย์	1. นางสาวนิภา สร้อยเนียม

รางวัลความภาคภูมิใจระดับจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
ประเภทข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

รางวัลครูผู้ฝึกสอนนักเรียนได้รับรางวัลงานมหกรรม
ความสามารถทางศิลปหัตถกรรมวิชาการฯ ปีการศึกษา 2562

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวพรเพียร เสมียนชัย
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๒
กิจกรรม การแข่งขันต่อสมการคณิตศาสตร์ (เลขมัก) ระดับชั้น ป.๑ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
ขอให้ความวิริยะ อุตสาหะ และความสามารถของท่านเป็นที่ประจักษ์ต่อไป

(นายเรือง จันทพันธ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวพรเพียร เสมียนชัย
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญเงิน
กิจกรรม การแข่งขันประดิมากรรม ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖

งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ ๖๗ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๒๒ พฤศจิกา ๒๕๖๒
ขอให้ความวิริยะ อุตสาหะ และความสามารถของท่านเป็นที่ประจักษ์ต่อไป

(นายเรือง จันทพันธ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลกิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice (ผู้บริหาร) โครงการโรงเรียนสุจริต
ปีการศึกษา 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายคงทัศษณ์ คงเมือง
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้รับรางวัลระดับเหรียญ ทองแดง ประเภท กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice (ผู้บริหาร)
(โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓
ขอให้ประสบความสุข ความเจริญ ก้าวหน้า ตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
(นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice
การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนระดับดีเยี่ยม ประจำปี 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายคงทัศษณ์ คงเมือง
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้รับรางวัล
ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
ของผู้บริหารโรงเรียนระดับดีเยี่ยม
ในงานประกวดผลงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๓
ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๓ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
ขอให้มีความสุขความเจริญ ตลอดไปเทอญ
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
(นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

ครูผู้มีผลการประเมินห้องเรียนคุณภาพระดับ “ยอดเยี่ยม” ตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา “SK1 CAI สู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ” ปีการศึกษา 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ขอมอบเกียรติบัตรให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายฐิติพงศ์ เสี่งประโคน

โรงเรียนธรรมยานประยุต

มีผลการประเมินห้องเรียนคุณภาพระดับ ยอดเยี่ยม

ตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา “SK1 CAI สู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ”

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

ให้ไว้ ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2564

ขอให้มีความเจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้าตลอดไป

(นายสมพร พิลาสันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

เลขที่ SKC63033

รางวัลครูผู้ฝึกสอนนักเรียนได้รับรางวัลงาน มหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรมวิชาการฯ ปีการศึกษา 2563

World Vision

มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย

World Vision Foundation of Thailand

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับ มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย

มอบรุ่งบัตรฉบับนี้ไว้ ณ 19 / 08 / 2563

เพื่อแสดงว่า

นายฐิติพงศ์ เสี่งประโคน

เป็นผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนปลอดภัยในประเทศไทย

หลักสูตรการลดความเสี่ยงภัยพิบัติธรรมชาติและการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รหัสหลักสูตร 62037

โดยการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง จาก HTTPS://T-HA.SAFESCHOOLS.COM

ขอให้นำความรู้นี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อความปลอดภัยในโรงเรียนต่อไป

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายสรรวุธ รายศรีเมือง)

ผู้อำนวยการมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย

หนังสือรับรอง 27236-2-61931

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นางสาวพรเพียร เสมียนชัย
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ ๒
กิจกรรม การแข่งขันต่อสมการกฎเกณฑ์ (ดอเมน) ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๘
ปีการศึกษา
ระหว่างวันที่ ๓ – ๒๑ พฤศจิกายน
ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป
(นายสิโรจ สันตพันธ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
น้ำตกปางสีดา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นางสาวพรเพียร เสมียนชัย
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองแดง
กิจกรรม การแข่งขันการวาดภาพระบายสี ระดับชั้น ป.๑ - ป.๓
งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๘
ปีการศึกษา ๒๕๖๓
ระหว่างวันที่ ๓ – ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป
(นายสิโรจ สันตพันธ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
น้ำตกปางสีดา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายธนากร พลมั่น
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง
กิจกรรม การแข่งขันการวาดภาพระบายสี ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๘
ปีการศึกษา ๒๕๖๓
ระหว่างวันที่ ๓ – ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป
(นายสิโรจ สันตพันธ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
น้ำตกปางสีดา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายธนกร พลมั่น
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญเงิน
กิจกรรม การประกวดโครงงานคุณธรรม ระดับชั้น ป.๑ - ป.๓
งานมหกรรมความสามารถทางสิลปหัตถกรรม วิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๘
ปีการศึกษา ๒๕๖๓
ระหว่างวันที่ ๓ – ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป
(นายสีลง สันตพันธ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
น้ำตกปางสีดา
PANGSIDA WATERFALL
PANGSIDA NATIONAL PARK

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายฐิติพงศ์ เส็งประโคน
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง
กิจกรรม การแข่งขันการวาดภาพระบายสี ระดับชั้น ป.๔ - ป.๖
งานมหกรรมความสามารถทางสิลปหัตถกรรม วิชาการและเทคโนโลยีของนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๖๘
ปีการศึกษา ๒๕๖๓
ระหว่างวันที่ ๓ – ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ขอให้มีความสุข ความเจริญตลอดไป
(นายสีลง สันตพันธ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
น้ำตกปางสีดา
PANGSIDA WATERFALL
PANGSIDA NATIONAL PARK

รางวัล “ครูดีศรีสระแก้ว” ประจำปี 2564

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

มีการบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายธนากร พลมั่น

ได้รับคัดเลือกรางวัล "ครูดีศรีสระแก้ว" ประจำปี 2564

เนื่องในวันครู ประจำปี 2564

ขอให้มีความสุข ความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 16 มกราคม พุทธศักราช 2564

(นายสมพร พิลาสันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

รางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice ประจำปี 2564

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายสาวนิภา สร้อยเนียม

ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงานบุคคล

และกิจกรรมโครงงานคุณธรรม

ขออำนวยพรให้มีความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๔

(นายสมพร พิลาสันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวพรเพียร เสมียนชัย

ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารวิชาการ
และโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขออำนวยพรให้มีความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๔

(นายสมพร พิลาสันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายฐิติพงศ์ เส็งประโคน

ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงบประมาณ
และโครงการโรงเรียนสุจริต

ขออำนวยพรให้มีความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๔

(นายสมพร พิลาสันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายธนากร พลมั่น

ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารทั่วไป

ขออำนวยพรให้มีความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๔

(นายสมพร พิลาสันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายคงทัศษณ์ คงเมือง

ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติผู้มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารจัดการศึกษา

ขออำนวยพรให้มีความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๔

(นายสมพร พิลาสันต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลระดับ “เหรียญทอง” ปีการศึกษา 2564
การประกวดการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
สาขาการประกวดโครงงานคุณธรรม “ปณิธานความดี ทำดีเริ่มได้ที่ใจเรา”

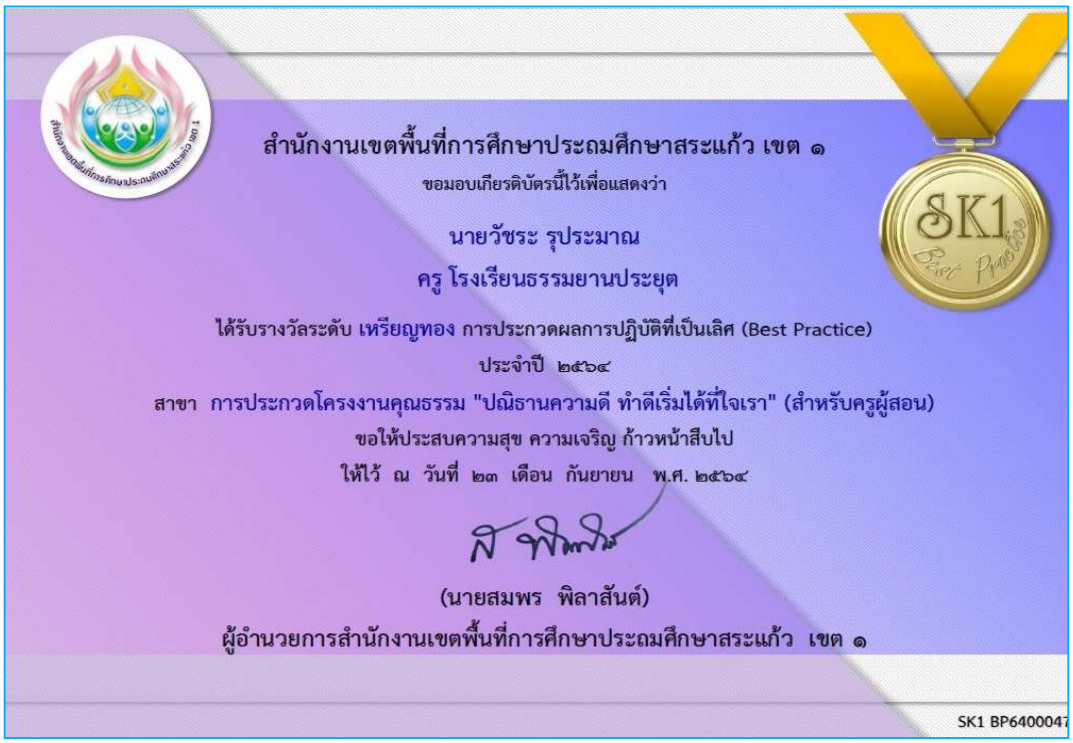

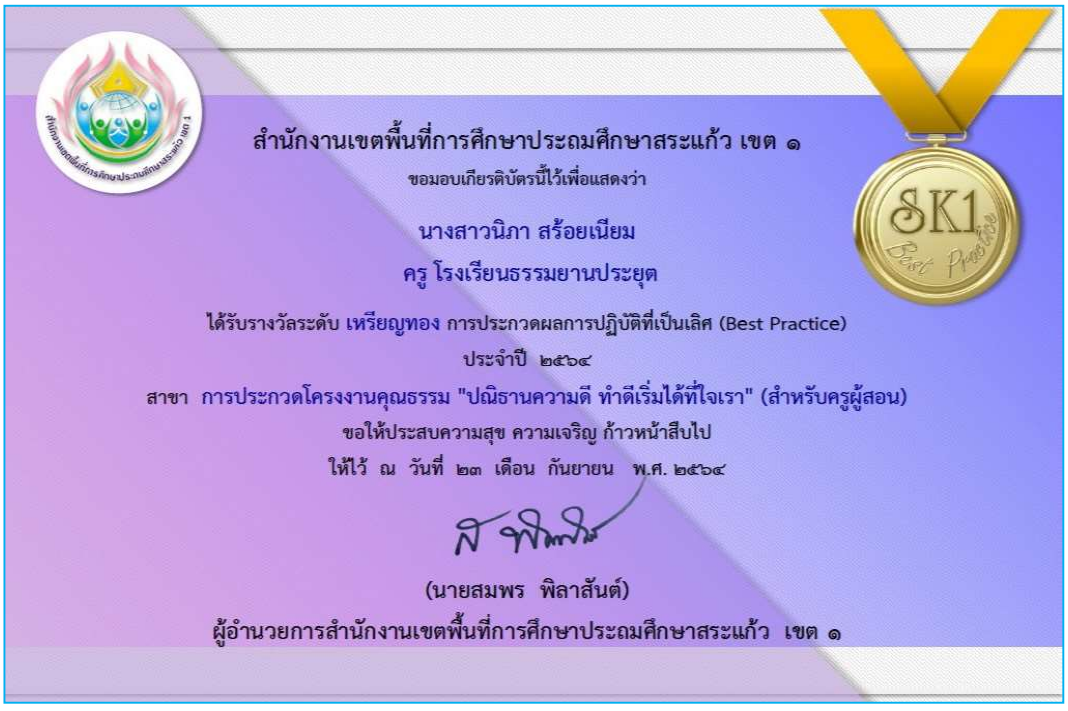

รางวัลระดับ “ยอดเยี่ยมเหรียญทอง” ปีการศึกษา 2564
การประกวดการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
รางวัลผู้บริหารสาขา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ

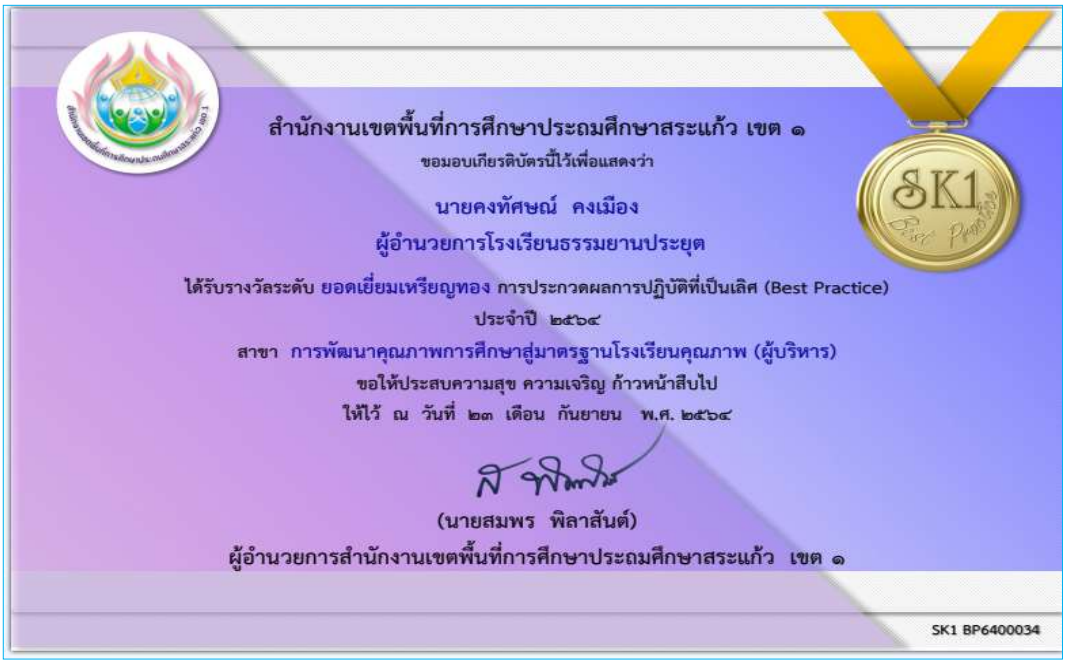

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายคงทัศษณ์ คงเมือง
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้รับรางวัลระดับ ยอดเยี่ยมเหรียญทอง การประกวดผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
ประจำปี ๒๕๖๔
สาขา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ (ผู้บริหาร)
ขอให้ประสบความสุข ความเจริญ ก้าวหน้าสืบไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔
(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
SK1 BP6400034

รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง
กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice ปีการศึกษา 2564

เลขที่ สก ๙๔๐/๒๕๖๔
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายคงทัศษณ์ คงเมือง
ได้รับรางวัลเหรียญทอง กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice สำหรับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก
ประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงผลงานและประกวดโครงการโรงเรียนสุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ - ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔
ขอให้ประสบความสุข ความเจริญ ก้าวหน้า ตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลเชิดชูเกียรติผู้สนับสนุนการจัดอาคารสถานที่การมอบรางวัล
โครงการยกย่องเชิดชูเกียรติ “ครูดีศรีสระแก้ว” ปีการศึกษา 2564

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายคงทัศษณ์ คงเมือง
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต
ในฐานะผู้ให้การสนับสนุนการจัดสถานที่และตกแต่งสถานที่
การมอบรางวัลโครงการยกย่องเชิดชูเกียรติ “ครูดีศรีสระแก้ว” ประจำปี 2564
ขอให้มีความสุข ความเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และประสบความสำเร็จตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ 16 เดือน เมษายน พุทธศักราช 2564

(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

นายคงทัศษณ์ คงเมือง รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice
โครงการโรงเรียนสุจริต ปีการศึกษา 2564

เลขที่ สก ๙๔๐/๒๕๖๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายคงทัศษณ์ คงเมือง
ได้รับรางวัลเหรียญทอง กิจกรรมถอดบทเรียน Best Practice สำหรับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก
ประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงผลงานและประกวดโครงการโรงเรียนสุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ - ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔
ขอให้ประสบความสุข ความเจริญ ก้าวหน้า ตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัล “เหรียญทอง” ในการคัดเลือกนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ปีการศึกษา 2564

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายคงทัศษณ์ คงเมือง

ได้รับรางวัล ระดับเหรียญทอง ในการคัดเลือกนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
จึงเป็นโครงการสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10
ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้
ให้ไว้ ณ วันที่ 29 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2564

(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

รางวัลผู้นำเสนอผลการดำเนินงานจังหวัด TO BE NUMBER ONE ประจำปี 2564

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายทัตต์ผอน คงเมือง

สมาชิก TO BE NUMBER ONE จังหวัดสระแก้ว
เป็นผู้นำเสนอผลการดำเนินงานจังหวัด TO BE NUMBER ONE ประเภทนูธนิทรรศการ
ในการประกวดผลการดำเนินงานจังหวัด อำเภอ และชมรม TO BE NUMBER ONE ระดับประเทศ ประจำปี ๒๕๖๔
ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๔
ณ HALL ๔ และ Grand Diamond Ballroom อาคาร IMPACT FORUM เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี
ขออำนวยพรให้ประสบความสุข ความเจริญสืบไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๕

(นายประภาส ผูกดวง)
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว

รางวัล “ครูดีศรีสระแก้ว” ประจำปี 2565

สพป.สก.1 (2565)/2378

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายคงทัศษณ์ คงเมือง

ได้รับคัดเลือกรางวัล "ครูดีศรีสระแก้ว" ประจำปี 2565

เนื่องในวันครู ประจำปี 2565

ประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา

ขอให้มีความสุข ความเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย และประสบความสำเร็จตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 16 มกราคม พุทธศักราช 2565

(นายมงคลชัย วัตนอ่อน)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ปฏิบัติราชการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

รางวัลความภาคภูมิใจระดับจังหวัด/ระดับเขตพื้นที่การศึกษาของสถานศึกษา

รางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง ปีการศึกษา 2562

เกียรติบัตรฉบับนี้ เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับทอง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ขอให้รักษาเกียรติคุณความดีนี้ตลอดไป

(นายสุภโชค เวชภัณฑ์เภสัช)

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว

โรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562
คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ **สูงกว่าระดับประเทศ**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
โรงเรียนธรรมยานประยุต
เป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ปีการศึกษา ๒๕๖๒
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ สูงกว่าระดับประเทศ
ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
(นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

โรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ปีการศึกษา 2562

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
โรงเรียนธรรมยานประยุต
เป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานผู้เรียนระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา ๒๕๖๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
คะแนนเฉลี่ยรวมความสามารถทั้ง ๓ ด้าน สูงกว่าระดับประเทศ
ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
(นายเรือง จันทพันธ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน “ระดับทอง” อันดับที่ 2
ปีการศึกษา 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้รับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี ๒๕๖๓

ประเภทสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก

ระดับทอง ลำดับที่ ๒

ขอให้รักษาคุณความดีไว้เป็นแบบอย่างของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 1 ดาว ปีการศึกษา 2563

โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้รับเกลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งเป็นโครงการสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10
เพื่อเสริมสร้างระบบคุณธรรม จริยธรรมในรอบรั้วสถานศึกษา ตามนโยบายของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 1 ดาว
ขออกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้
ให้ไว้ ณ วันที่ 13 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2563

(นายสมพร พิลาลัมพ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice“การบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต
โครงการ ร.ร.สุจริต ปีการศึกษา 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
โรงเรียนธรรมยานประยุต
ได้รับรางวัล
ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การบริหารจัดการโรงเรียนสุจริต ผลงานของโรงเรียน ระดับดี
ในงานประกวดผลงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๓
ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๓ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
ขอให้มีความสุขความเจริญ ตลอดไปเทอญ
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
(นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัล“เหรียญทอง” 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรมต่อต้านทุจริต โครงการโรงเรียนสุจริต
ปีการศึกษา 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
โรงเรียนธรรมยานประยุต
เพชรธรรมยาน สืบสานโรงเรียนสุจริต
ได้รับรางวัลระดับเหรียญ ทอง ประเภท กิจกรรม ๑ โรงเรียน ๑ นวัตกรรมต่อต้านการทุจริต
(โครงการโรงเรียนสุจริต) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓
ขอให้ประสบความสุข ความเจริญ ก้าวหน้า ตลอดไป
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
(นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ปีการศึกษา 2563 คะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 2 ด้าน **สูงกว่าระดับประเทศ**

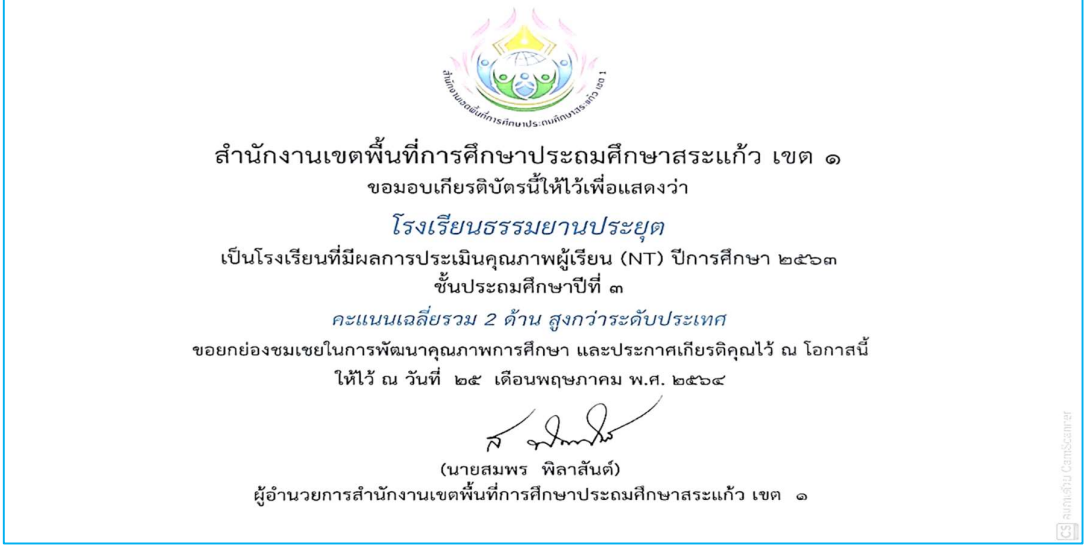

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
โรงเรียนธรรมยานประยุต
เป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ปีการศึกษา ๒๕๖๓
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
คะแนนเฉลี่ยรวม 2 ด้าน สูงกว่าระดับประเทศ
ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สแกนด้วย CamScanner

รางวัลโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ปีการศึกษา 2563 คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ **สูงกว่าระดับประเทศ**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
โรงเรียนธรรมยานประยุต
เป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ปีการศึกษา ๒๕๖๓
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ สูงกว่าระดับประเทศ
ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สแกนด้วย CamScanner

รางวัลผลการประเมิน ระดับยอดเยี่ยม
ตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา “SK1 CAI” ประจำปี 2563

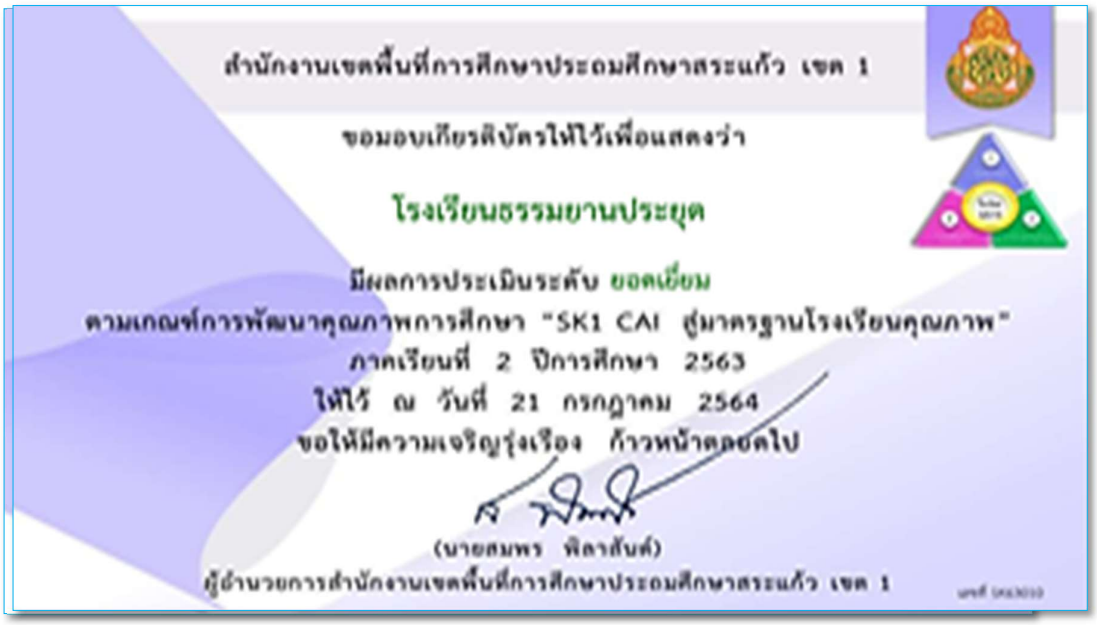
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ขอมอบเกียรติบัตรให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

มีผลการประเมินระดับ ยอดเยี่ยม
ตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา "SK1 CAI สู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ"
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563
ให้ไว้ ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2564
ขอให้มีความเจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้าตลอดไป

(นายสมพร พิลาสันต์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

รางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปี 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

ได้รับรางวัล

ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
โดยผ่านกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผลงานของโรงเรียน ระดับดี
ในงานประกวดผลงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๓
ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๓ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
ขอให้มีความสุขความเจริญ ตลอดไปเทอญ
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลโรงเรียนที่มีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน RT
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 คะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 2 ด้าน **สูงกว่าระดับประเทศ**

สพป.สก.๑ (๒๕๖๕)/๕๓๓๕

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมขานประยุต

มีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔
คะแนนเฉลี่ยรวม ๒ ด้านสูงกว่าระดับประเทศ และอยู่ในระดับ "ดีมาก"

ขอให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

(นายมงคลชัย รัตนอ่อน)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลโรงเรียนที่มีผลการประเมินทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษ **สูงกว่าระดับประเทศ**

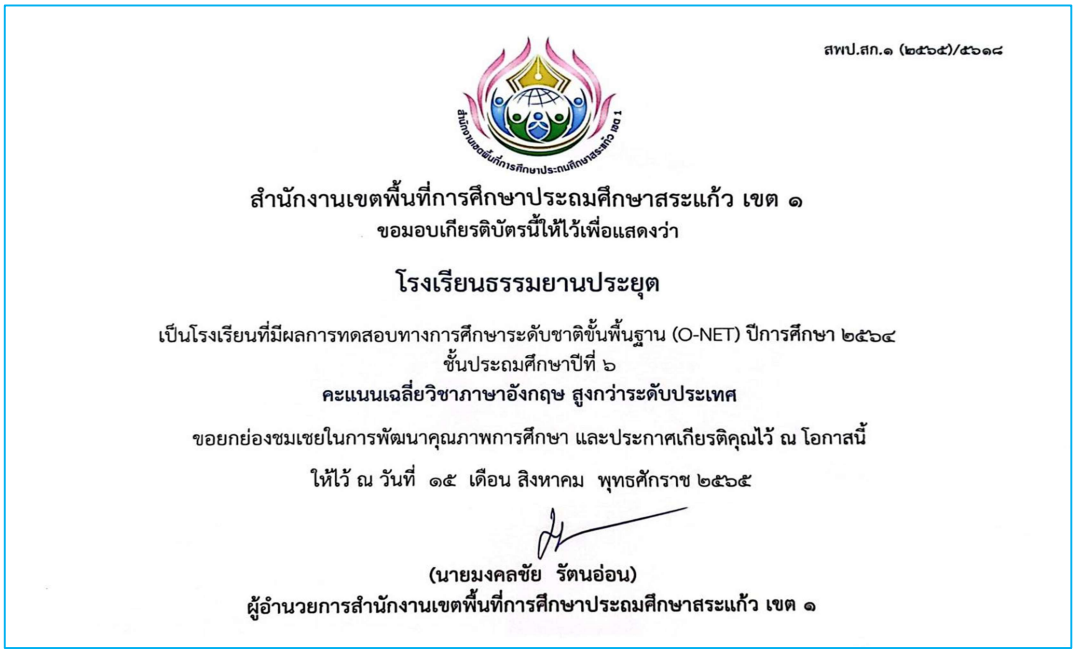

สพป.สก.๑ (๒๕๖๕)/๕๖๑๘

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

เป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๔
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษ สูงกว่าระดับประเทศ

ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

(นายมงคลชัย รัตนอ่อน)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลโรงเรียนที่มีผลการประเมินทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 คะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ **สูงกว่าระดับประเทศ**

สพป.สก.๑ (๒๕๖๕)/๕๖๙๓

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

เป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๔
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
คะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ สูงกว่าระดับประเทศ

ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

(นายมงคลชัย รัตนอ่อน)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลโรงเรียนที่มีผลการประเมินทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย **สูงกว่าระดับประเทศ**

สพป.สก.๑ (๒๕๖๕)/๕๕๘๐

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

เป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๔
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สูงกว่าระดับประเทศ

ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

(นายมงคลชัย รัตนอ่อน)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

รางวัลโรงเรียนที่มีผลการประเมินทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชา **สูงกว่าระดับประเทศ**

สพป.สก.๑ (๒๕๖๕)/๕๕๐๘

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑
ขอมอบเกียรติบัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนธรรมยานประยุต

เป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๔
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชา สูงกว่าระดับประเทศ

ขอยกย่องชมเชยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศเกียรติคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

(นายมงคลชัย รัตนอ่อน)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สแกนด้วย CamScanner

ประวัติผู้รายงาน

ชื่อ - นามสกุล	นายคงทัศษณ์ คงเมือง
วัน เดือน ปีเกิด	12 เมษายน 2519
ที่อยู่	335/2 หมู่ 6 ต.สระขวัญ อ.เมืองสระแก้ว จ.สระแก้ว
การศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ประวัติการทำงาน	วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2562 – 19 เมษายน 2565 ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมยานประยุต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 วันที่ 20 เมษายน 2565 - ปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลังวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
อีเมล์	kongthasthailand@gmail.com
เบอร์โทรศัพท์	064-932-2519